

ပအိုဝ်းလိတ်လွင်စွမ်းလီစာအစွဲ၊

လိတ်ရဲဉ်း အမဲ့င် (၃၈)

ဝေင်နယ်းသီးသဲင်း တနယ်းလုမ်းဆဲင်းရာ၊

ဝေန်ရာမ ပရိယတ္တိလိတ်သွဉ်တွိုက်

ဝေင်သီးသဲင်း

ပွေးပွန်ကောဝိဒ

(ခမ္ဘာစရိယ၊ အဂ္ဂမဟာဂန္ထဝါဓကပဏ္ဍိတ၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)

နင်းငံးတေး ဝဟိုးသုံးယားဝွန်းဆောင်း

တဲမ်း

အမဲ့င် (၁၁)

နေင်း ၁၃၈၁-ဟး၊ ဒိဉ်ဟားလာ

ပထမလဲင်း အုပ်ပေါင်း (၁၅၀၀၀)

ပအိုဝ်းလိတ်လဲ့င်၊ စွမ်၊လိတားအစွဲ၊

လိတ်ရဲဉ်း အမဲ့င် (၃၈)

ဝေင်၊နယ်းသီးသဲင်၊ တနယ်းလုမ်းဆဲင်၊ရာ၊
ဝေဏာရာမ ပရိယတ္တိလိတ်သွဉ်တို့က်
ဝေင်၊သီးသဲင်၊

ပွေးဗွန်ကောဝိဒ

(ဓမ္မစရိယ ၊ အဂ္ဂမဟာဂန္ထဝါစကပဏ္ဍိတ ၊
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)

နဲင်းငံးတေား၊ ဗဟိုးသံဃားဂွန်၊ဆောင်း

တဲမ်း

ဓမ္မပဒ

အမဲ့င် (၁၁)

(ကေနိပါတ် ၊ ပရောသတဝဂ် ၊ ဟံစိဝဂ် ၊ အပ္ပုတ်-၂၀)

နော်း ၁၃၈၀ - ဗွေ ၊ ဒဲဉ်သီးလာဗွေနီ၊

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ငေါင်းတယ်းအွဉ်

နောင်း ၁၃၈၁-ဗား၊ ဒဲဉ်ရုတ်ဆန်း(၃)နီ၊ (၆-၅-၂၀၁၉) ပအိုဝ်းလိတ်လဲ့င်စွမ်လီတား ဗဟိုးသံဃားစွိုး နောင်းခွပ်ပွယ်၊ မော့ခွဲ ဝေင်ဟိုပုံ၊ နောင်တောင်ပရဟိတတပ်ဦး ဗွေဗွန် အွဉ်သွဉ်ပညားရေးကျောင်ကို ဆွံ့ဖျတ်ချက်အလ၊ နောင်းလေ ၁၃၈၂-ဗား၊ ဗဟိုးသွဉ်တန် အမဲ့င်(၃၆) (ဝေင်နယ်းသီးသင်း ဒုံယံနယ်သိုင်ခေါဝ် ကျောင်သုခအောင်းဦး ပရိယတ္တိလိတ် သွဉ်တို့က်ကို) အတွက်တား ကအွဉ်းထွေဒါး “ဓမ္မပဒ အမဲ့င် (၁၁)ဘားသား”နောင်တဲ ဗွေဗွန်(ကောဝိဒ) ဝေနာရာမ လိတ်သွဉ်တို့က်၊ ဝေင်သီးသင်း၊ ယံကတဲမ်းဖေးဖျင်သွေ့ အကျောင် ဗွေပေါင်သံဃား ဖေးအပ်ယင်းဒျား တားဝွန်း နဲင်းနဝ်တင် အွဉ်းသမေတ္တာ တဲမ်းဖေးဖျင်ဒျား နဲင်းယိုသွ။

ဓမ္မပဒကျမ်ယို ဗွန်ထိုဗွေဘုရား ကဟော်ခါဝတ္ထု ပဉ်စုစု ပဉ်ဗူးဗူး ပဉ်ဝက်ဝက်နဝ် အင်းနီဆီသူစုဗူး (၂၆-ဝက်)သွ။

နောင်အကို -

- ၁။ နောင်း ၁၃၅၇-ဗားနောင် ဗွေဗွန်ကျောင်အေးစေတီ လိတ်သွဉ်တို့က် တဲမ်းဖေး “ ယမကဝက် ”
- ၂။ နောင်း ၁၃၆၀-ဗားနောင် ဗွေဗွန်ကျောင်အေးစေတီ လိတ်သွဉ်တို့က် တဲမ်းဖေး “ အပ္ပမာဒဝက် ”
- ၃။ နောင်း ၁၃၆၂-ဗားနောင် ဗွေစင်တန်ကုဝေရ (ဟိုပုံ၊ ဆရာတဲမ်းလိတ်၊ ခွန်ကုဝေ-ပါခဲတ်)တဲမ်းဖေး“စိတ္တဝက်”

(ခ)

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

- ၄။ နေင်း ၁၃၆၄-ဗားနော်၊ ဗွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမ
လိတ်သွဉ်တို့၊ ဝေင်၊ သီးသင်း တမ်းဖေး “ပုပ္ဖဝဂ်”
- ၅။ နေင်း ၁၃၆၉-ဗားနော်၊ ဗွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမ
လိတ်သွဉ်တို့၊ ဝေင်၊ သီးသင်း တမ်းဖေးယင်း
“ဗာလဝဂ်”
- ၆။ နေင်း ၁၃၇၁-ဗားနော်၊ ဗွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမ
လိတ်သွဉ်တို့၊ ဝေင်၊ သီးသင်း တမ်းဖေးယင်း
“ပဏ္ဍိတဝဂ်”
- ၇။ နေင်း ၁၃၇၃-ဗားနော်၊ ဗွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမ
လိတ်သွဉ်တို့၊ ဝေင်၊ သီးသင်း တမ်းဖေးယင်း
“အရဟန္တဝဂ်”
- ၈။ နေင်း ၁၃၇၅-ဗားနော်၊ ဗွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမ
လိတ်သွဉ်တို့၊ ဝေင်၊ သီးသင်း တမ်းဖေးယင်း
“သဟဿဝဂ်”
- ၉။ နေင်း ၁၃၇၇-ဗားနော်၊ ဗွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမ
လိတ်သွဉ်တို့၊ ဝေင်၊ သီးသင်း တမ်းဖေးယင်း
“ပါပဝဂ်”
- ၁၀။ နေင်း ၁၃၇၉-ဗားနော်၊ ဗွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမ
လိတ်သွဉ်တို့၊ ဝေင်၊ သီးသင်း တမ်းဖေးယင်း
“ဒဏ္ဍဝဂ်”

ဓမ္မပဒ အမဲ့င် (၁၁)

(၈)

၁၀။ နေင်း ၁၃၈၁-ဗားနပ်တဲ ဗွေဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမ
လိတ်သွဉ်တို့က်၊ ဝေင်းသီးသဲင်း တဲမ်းဖေးယင်း
“ဇရာဝဂ် တွမ်း အတ္တဝဂ်” ယိုသွ။ ။

ကတဲမ်း ဓမ္မပဒ အမဲ့င်(၁၁)ယို အခြပ်အရဲဉ်းနပ် -

- ၁။ ဝတ္ထုဇာတ်တွယ်၊
 - ၂။ တရာဂါးထားပါဠိ
 - ၃။ တရာဂါးထားအနက်
 - ၄။ တရာဂါးထား ပြန်းပအိုဝ်းခြေင်ခြေင်
 - ၅။ တရာဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အချွတ်
 - ၆။ နားဗားတရာယိုအကျိုး
 - ၇။ ထေန်ယံဖေး လုဗဟုသုတ၊ လုအီ သတိတရာ၊
 - ၈။ ဟောင်တောင်ခရာ အဓိပ္ပါယ်
 - ၉။ တရာဂါးထား ငေါင်းလင်္ကာ
 - ၁၀။ တရာဂါးထား လင်္ကာကဗျာ
- ဝတ္ထုတွယ်၊ တပွတ်တပွတ်ကိုနပ် တဲမ်းလွေ အခြပ်
အရဲဉ်းယိုအတိုင်းသွ။

သွဉ်ဒါးထွ။ ဓမ္မပဒတရာယိုတဲင် ဗွေမျတ်ဘုရာ၊ က
သွဉ်သင် ကဆွံ့မ၊ခါ၊အတိုင်း လွေသဲင်းအံ့အောင်း၊ ဒေါ၊
ဖြောင်းကျံးမာ၊ ကျိုးစာ၊သောင်းသာလွေသွေ့၊ လွောက်၊
နားကျိုးစာ၊ မဉ်းမာ၊နဲင်းနပ်နပ်၊ ယိုခါဆဲင်းတာ၊ ချမ်းသား
အာမျိုး အကျိုးအောင်းငါး မရေးမရာနောင်သွ။

(ဃ)

ဓမ္မပဒ အမိုင် (၁၁)

ကဗျာမေတ္တာ

- ၁။ ဓမ္မပဒ - ယံကျဘားသား
ကလိုဒေနား - တွက်တားနပ်၊ရာ၊
တမ်းဖေးဖျင်ရင်၊ - ခွန် နင်၊ သံဃား
သွဉ်သွံ၊နား - ချမ်းသား လင်၊ငါ ॥

- ၂။ ဓမ္မပဒ - ယံကျဘားသား
(နေးထူးသွဉ်သား - ခွိုင်းကားအများ)
နမ်းယိုတွမ်းသ၊ - ယံခွ၊လွေ၊ဗား
ဆု၊ကွီဒျား - မေတ္တာ၊ ပသာငါ ॥

တောင်ခါ၊ -

- ၁။ (ကထင်းသွဉ်ဒါး - သံဃားအများ)
၂။ (ကထင်းသွဉ်ဒါး - တကားအများ)
၃။ (ကထင်းသွဉ်ထူး - နင်၊မူးနပ်၊ရာ၊)
၄။ (ကောသွဉ်ဖေးဒါး - ဆရားနပ်၊ရာ၊)
လှိုင်းသော့၊နိုင်းနပ်၊နော ॥

မာတိကာ၊ လိတ်ကတူးစဉ်း

စဉ်း	အကျောင့်ခရာ	လိတ်မဲ့ငါ
------	-------------	-----------

ငေါင်းနယ်ထွဉ်း

“က-ခ-ဂ-ဃ-င-စ”

“ ၁၁။ ဇရာဝဂ် ”

၁။	ဝိသားခါးသွေးမူးဖုံးဝတ္ထု	-----	၁
၂။	နင်၊သီရိမားဝတ္ထု	-----	၁၂
၃။	ရဟန်းမူး ဥတ္တရာထေရီဝတ္ထု	-----	၂၆
၄။	အဓိမာနိက ရဟန်းစွိုးအာသီးဖုံးဝတ္ထု	-----	၃၁
၅။	ဇနပဒကလျာဏီ-ရူပနန္ဒာထေရီမူးဝတ္ထု	---	၃၆
၆။	နင်၊တန်မလ္လိကာဝတ္ထု	-----	၄၅
၇။	လာဠုဒါယီမထေရ်းဝတ္ထု	-----	၅၅
၈။	ဗွေအာနန္ဒာ၊ ဥဒါန်းဂါးထားဝတ္ထု	-----	၆၃
၉။	မဟာဓန သဌေပိုဝတ္ထု	-----	၆၈

(၈)

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

“ ၁၂။ အတ္တဝဂ် ”

၁။	ခွန်ပိုဗောဓိဝတ္ထု	-----	၇၉
၂။	သားကီးဝင်းခွန်ပို ဥပနန္ဒမထေရ်းဝတ္ထု	----	၉၃
၃။	ပခါနီက တိဿမထေရ်းဝတ္ထု	-----	၁၀၃
၄။	ကုမာရကဿပ-မ္ပိုးဗွေထေရီမူဝတ္ထု	----	၁၁၂
၅။	မဟာကာလ ဥပါသကားဝတ္ထု	-----	၁၃၄
၆။	ဗွေဒေဝဒတ်ဝတ္ထု	-----	၁၄၅
၇။	သံဃဘေဒပရိသက္ကနဝတ္ထု	-----	၁၅၁
၈။	ကာလမထေရ်းဝတ္ထု	-----	၁၅၆
၉။	စူဠကာလ ဥပါသကားဝတ္ထု	-----	၁၆၂
၁၀။	အတ္တဒတ္တမထေရ်းဝတ္ထု	-----	၁၆၈
၁၂။	ငေါင်းရီလွှဲခန့်	-----	၁၇၃
၁၃။	ငေါင်းရီလွှဲခန့် အဖြေမဲဉ်း	-----	၁၇၅
၁၄။	ငေါင်းရဲပ်နီဂုံးကဗျာ	-----	၁၇၇
၁၅။	ငေါင်းရဲပ်နီဂုံးတွမ်း ငေါင်းဆုတောင်း	----	၁၇၈
၁၆။	ထွားအားကျိုး ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်	-----	၁၇၉

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

၁၁။ ဇရာဝဂ်

၁။ ဝိသားခါး သွေ့မှုးဖုံးဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း ဇေးတဝှန်းကျောင်း ကိုအတွင်း ပြိုင်းစွဲ၊ တွင်း “ဝိသားခါးသွေ့မှုး”ဖုံးတင် ဟော်၊ ဟေး “ကောနုဟာသော ကိမာနန္ဓော”စတင် တရားယိုသွ။ ။

သာဝတ္ထိခမ်းကို ပိုဖါအဖြာ၊ ငတ်၊ ရှားဖုံးနပ်၊ ယူးစဉ်းစား နှိုင်းယို-

“နီမာမှုးဖုံးယို မဉ်းအွဉ်းကျိုက်၊ ချား မွိုးကျောင်းဝိသားခါးမ၊ အအုံပျင်းတငွို့တင်းထား” ယူးစဉ်းစားနှိုင်းနပ်၊ ထွူခါ ခွေမာ နားမာ လွေ့အပ်ပသာ မွိုးကျောင်းဝိသားခါးထူး ထွဉ်းဆွံ့မ၊ သွဉ်သင်ပါနပ်၊ သွ။ ။

လို၊ မူးငတ်၊ ရှားဖုံးနပ်၊ နပ်၊ လွေ့ဥယျာဉ်းတဲ့နောင်၊ ထင်း ကျောင်းတဲ့နပ်၊ လွေ့သွိုထင်းသွိုချားတွင်း မွိုးကျောင်းဝိသားခါး နပ်၊ သွ။ ။

ပါ၊ ဆေးပါ၊ ခြောင် ပွယ်၊ အွေ့ဒေါင်နွတ်၊ နီ၊ ထင်းအီးတို့၊ တင် ပါ၊ မူးငတ်၊ ရှားဖုံးနပ်၊ ခွေဝါ၊ နားဝါ၊ အတား ထုင်းသေ၊ ဖေး ခန်းချား ဒေါင်ထီသူးရားဖုံးနပ်၊ သွ။ ။

ပါ၊ ခိုဖုံးနပ်၊ နပ်၊ နွတ်၊ နီ၊ လှမ်းလှမ်း လွေ့ပွယ်၊ အွေ့ဒေါင် ထွူတင် တို့၊ သွဉ်၊ နီ၊ ကိုနပ်၊ ဟဲ့တွင်းအမာ သင်၊ ချာအလမ်းဖုံး နပ်၊ သွ။ ။

ပါးမူးဖုံးနပ်ရိုး-

“နီဝါ၊ ငါနပ်၊ နီအွ၊ ပျန်းတင်းဒေါင်၊ ဒေါင်လွှဲဖုံး အဝ်းနေ
က နီဝါ၊ ဖုံး ဖေးကသေမျှန်း နီအွ၊ တခွန်၊ ကမ၊” အွင်းသ၊ နဲင်းနပ်၊
ဖုံးတင် လွေ၊ ထေ့မျိုးကျောင်၊ ဝိသားခါး ။

“ဗွေးမူး- မျိုးကျောင်၊ ဝိသားခါး နီမည်လွေ၊ လယ်းထွားငါး
ဥယျာဉ်းသူ၊”

“အို၊ မွေးသူ။ မာ၊ ထွေထွေ။ သီထာ၊ မာ၊ ဖုံးနပ်၊ ဟဲ့င်း၊ သီ
ထာ၊ မာ၊ မည်းထွေလို့မ၊ လွေ၊ ဗား”

မျိုးကျောင်၊ ဝိသားခါး ရိုးနဲင်းနပ်၊ တင် နဲစ်မာ၊ လွ အထာ၊
မာ၊ ဖုံး၊ ထာ၊ မာ၊ ကထင်းထွေလို့နပ်၊ တွမ်းမျိုးကျောင်၊ ဝိသားခါး
လွေ၊ သွိုလို့ဝင်၊ ဒေါင်နပ်၊ ဝွေ၊ သီးအီလွေ၊ တခွန်၊ တွေ၊ နေး၊
တိုးဥယျာဉ်းကိုတွေ့၊ ခွေအွ၊ တခွန်၊ နာ၊ အွ၊ တခွန်၊ တဆင်း
လွမ်းမွန်၊ လွစဉ်းဒေါင် တောင်းတင်းနပ် တလေ့ထင်၊ မျိုးနပ်၊
ဝိသားခါး ထိုင်းသေ အမွန်၊ သူးရားဖုံးတင်-

“အို- ပါးမူးဖုံးယိုနပ်၊ အမျိုးတအွ၊ တင်းနပ်၊ လွေ၊ အွ၊
တိုးနောင်၊ ဟေး၊ ‘ကဝုတ်ပတ်ဖေးဒါး ရဟန်၊ ဂေါတမ တပဲ့မူး
ဝိသားခါးနောင်၊ ယိုခါအအွ၊ သူးရား အမွန်၊ ပြားလဲဉ်းထာ၊ တဲ့’
မဲ့၊ တိတ္ထိတက္ကတွဉ်းသီးဖုံး အီးသွမ်၊ သဲ့၊ လွခွေသနယ်ယို”

သ၊ ကိုယူးနဲင်းနပ်၊ ထွေတင်-

“ယို သွေမူးသီးဖုံးဟေး-

သီဖုံးနပ်၊ အမျိုးတအွ၊ တင်း လွေ၊ အွ၊ တိုးဒေါင်ဖုံးနောင်၊
သီမာ၊ ကဲ့င်ထို၊ ခွေဂုဏ်းသိက္ခာယို၊ သီဝါ၊ မဉ်းသေနပ်၊ သ၊ လျား

သီဖုံးကွေး၊ အီးမာ၊ဗား နဲင်းမိုင်ယို”

“နန်းမွန်းဗွေးမူး- မဲ့နီလဲဉ်နီဝါ၊ မာ၊ဗော့နဲင်း အုံဟတ် တင်းပွဲနုတ်၊ လ၊ဒျား”

“အွါ မွေးသွါ- သီထာ၊မာ၊တွမ်း သီလဲဉ်ဒေါ့နုတ်၊ မဲ့သီ မော့ဒျားကွေး”

တိန်းတွီးသဲင်၊ ဝိသားခါးလမ်းနုတ်၊ အွဉ်းဆာခန်းနမ်း ပငါ ပရာ၊ ကထွာအဝါ၊ဖုံးနုတ်၊ ထုမ်းရီ-

“နီမာမူးဖုံးမွေ့ ဖျော်သဲင်တင်းလမ်းနဲ၊ အင်းမိုင်ကိုဖုံး ဟောင်း”

“ကားကအင်း အုံဟော်တင်း ပငါပရာ-တဲ့”

ကထင်းဟွန်နဲင်းနုတ်တွေ့၊ သ၊ဝီးသ၊ဝ၊ နဲစ်လွေ၊ထေ့လွ အမာထု၊ဖုံး၊ ဒေါင်သားဖုံးဟ သဲစ်ကထီးအမာ အခေးအနေးတဲ့ သေထွဲစွဉ်းဒျား၊ အလွိုးအွ၊တခွန်နီဒေါင်လွှဲဖုံးနုတ်၊ဒျားရင်၊ ။

“သီမွန်ဒျားဒေါင်၊ ကိန်းရိုးခန်း အုံဟော်တင်း၊ သီလဲဉ် သီဝါ၊ဖြား၊ ဒေါင်သားနဲင်းနီယို လ၊ပဲနဲ”

အမဲ့အဲ့တင်း တွမ်းခင်းတပတ်၊ တွမ်းစူတုတ်၊ အွဉ်းလျက်၊ အမာနားထု၊ အမာခြော်တအ၊ဗားစွဉ်း အငေါင်းနုတ်၊သွါ ။

ပါ၊မူးစားယိုဖုံးနုတ်၊ ပြန်းတင်း၊ ကေးနတ်တင်း အဝါ၊ဖုံး၊ “တွိုးဝွေ၊သီးအွ၊တားနုတ်၊ နီထုမ်းဖေးဗား၊ တွိုးနီအွ၊လယ်းကျိ၊ အလွှဲအလာနုတ်၊ ပတ်၊ဆာနီ၊ တုတ်၊ဆာနီ၊ တွိုးဆိုင်၊မဲ့၊ နီအွ၊ဖျင် နယ်း”ဒေါ့၊တော့၊သေ၊လို့ဝင်၊နဲင်းနုတ်၊ ။

တို့ပွယ်၊အွ၊ဒေါင် အဆိုင်၊တလင်းတဲ့ မဉ်အွ၊ယင်းနဲင်း
အလင်းရီးနပ်၊တင် လွေ၊ထေ့ယင်း မွိုးကျောင်း၊ဝိသားခါးထျ၊

“ဗွေးမူး- မွိုးကျောင်း၊ဝိသားခါး-

အွဉ်လွေ၊ယင်းနီ အွိုးဥယျာဉ်းသူ၊မွိုင်”

“အလင်းရီးနပ်၊ သီမာ၊ကိုင်လဲဉ်း ခွေဂုဏ်းသိက္ခာ၊ ယို
တအားနပ်၊ တအွဉ်တအန်လွေ၊တင်းဒွါမ်သီ”

“နီတမာ၊တောင်းဒွါမ် နဲင်းကရီးနောင်၊”

“ခွေတယျှမ်းတောင်းသီ”

“မွေးတင်းဗွေးမူး- ယိုတလင်းနပ်၊ အွဉ်လွေ၊တင်းဥယျာဉ်း
တဲ့ယောင်း၊ အွဉ်းထင်းနီ အွိုးကျောင်းသူ၊ဟိုင်း၊ နီမဉ်ဝိုင်းငါး
ဘုရား၊ နီမဉ်ပူးဇေးငါးဘုရား”

“ပေါးနောင်၊တဲး မွေးဒျား၊ လွေ၊ထူးနံးသား၊ လွေ၊ကဉ်း
ကောင်းဟိုင်း”

ပါ၊မူးဖုံးနောင်၊တဲ့ သ၊ရောင်းသ၊ရေ၊ လွေ၊ထူးနံးသား၊
လွေ၊ကဉ်းကောင်း၊ သော့ထင်းနေးခြောင်းကို၊ ခြောင်းကင်နပ်၊
သော့တေ့ထင်းပါ ဒေါင်ပလဲင်၊ပေး၊ တွမ်းဗွေးမူးဝိသားခါး ထင်း
သွို၊သွိုလိုဝင်၊ကျောင်း၊ တွိုးကျောင်းတော့၊ နံးသားတွမ်းကောင်း
နပ်၊ ပူးဇေးဗွေးဘုရား၊ အွဉ်းသေ၊သူးခါ၊ ဒေါင်ပလဲင်၊ပေး ။

အဗွေးမူးမဲ့ဗ၊ လွေ၊အွ၊တေ့၊ပငါပရား၊ ပလဲင်၊ပေးနောင်၊
ဗေက်၊ဝေါင်း၊ ထင်းနားဆောင်းတရား၊ အွဉ်းပိပဲအလျိုးဖုံးတင်
အုံလင်၊စွဉ်း နီဗွေးဘုရား၊ ဆင်၊နောင်၊သွ။ ။

တို့နပ်၊ခါ ဝိသားခါးလောင်း နီဗွေးဘုရားနဲင်းယို-

“ဗွေမျတ်ဘုရားဗွေဩ-

ဟော်၊ဖေးသွော့ ပါ၊မူးဖုံးစားယို တရားဗွေဩ”

သစ်ကလောင်းထွေတဲ့ ပါ၊မူးဖုံးနပ်၊ မွန်ခန်းဒျားဒေါင်၊
အုံဟောင်ဟောင်ဒွမ်ထား၊ သ၊ရူရား မည်ကျူးစဉ်းထား၊ မည်
တချင်းစဉ်းငေါင်းနောင်သွေ။ ။

တို့နပ်၊ခါ မာရ်နတ်(ခွန်သုံ)စို့၊ လူတဖြာနပ်၊ နို့ပူ၊
ပါ၊မူးတွေ့ နီဗွေဘုရား ဆင်သွေတဲ့ ယင်ဟန်းသားနပ်၊ တဗ၊စူ၊
ယင်ဟန်းသားနပ်၊ ငမားထား၊ ယင်ဟန်းသားနပ်၊ ကျူးထား၊
မားနဲငြင်းနပ်၊ဖုံးသွေ။ ။

နီဗွေဘုရား နေးတွမ်းဉာဏ် ဆင်းချင်းသေတင် “ခွန်သုံ
စို့၊လူ၊ ခွေတဖေးပူတမ်း၊ ခွန်သုံစို့၊လူ၊ ဖေးကပူလ၊တင် ခွေ
ဖြ၊လွဉ် ပါးရမီးမွေးတမ်း”၊

ကွပ်ပွိုးနပ်၊မ၊ ပါ၊မူးစားနောင်ဖုံး ဖေးကသ၊ဝ၊တွေ့၊
နီဗွေဘုရား အဉ်းစွ၊စွေ၊စဉ်း ရောင်းတော့အွေ၊ တို့နပ်၊တွေ့၊
ခွေကရစ်၊စွေ၊စဉ်း၊ ပါ၊မူးဖုံးစားနောင်၊ ငမ်းထားသီတွေ့၊ သ၊ဝ၊
စွေ၊မွေးစဉ်းဒျား၊ ဒေါင်သူးရားတဲ့ စွတ်၊စတ်၊ထို၊လို့စဉ်း၊ နီဗွေ
ဘုရားတဲ့ အင်းပလင်းလောင်း ထို၊မားတွေ့၊ လွေ၊ပေါးစွေ၊
စဉ်း မျင်၊မိုရ်းကောင်နာ၊ အဉ်းစွ၊လေချာ အရောင်းဗွာ၊ နဲငြင်း
စဉ်းလာကထန်းလွဉ်နပ်၊သွေ။ ။ (ထီးညာ၊လွေ၊ နီဗွေဘုရား) ၊

တို့နပ်၊ခါ နီဗွေဘုရားရို၊ -

“တကားနင်၊မူးသီးဖုံးဟေး-

သီကလွဉ်ထေ့ ဘုရားခွေထူးနပ်၊ သီဟောင်မွန်၊လွဉ်တမ်း

ဒေါက်၊ ကွပ်သိမ္မန့်၊ဒေါက် တဖေင်၊နမ်းနပ်၊မ၊ ခွန်သုံစွါ၊လူ၊ နှိ၊ ပူ၊လ၊သီ၊ ဘုရား၊ခွေဆင်၊နပ်၊ အမျှ၊တပ၊တဝ်းစူတွဲ တပ၊ဗျုန်းစွဉ်းစူ၊ အမျှ၊တငဗားတဝ်းထာ၊တွဲ ငဗားဗျုန်းစွဉ်းထာ၊ အမျှ၊တကျူးဗျုန်းတဝ်းထာ၊တွဲ ကျူးဗျုန်းစွဉ်းထာ၊ဟနော။

ယိုခါခါစွဉ်းဇျား ရားဂ-စတင် မေးလျား ဖေးနေးကထို၊ မားဖေင်မံ၊နပ်၊ သီအဝ်းလို့မာ၊ငါး”အကျောင်၊ ဟော်၊ဖေးတရာ၊ ဂါးထား နဲ့င်းယိုသွ။ ။

၁၄၆။ ကောနုဟာသော ကိမာနန္ဒော၊ နိစ္စံ ပဇ္ဇလိတေ သတိ။
အန္တကာရေန ဩနဒ္ဓေါ၊ ပဒီပံ န ဂဝေသထ။

၁၄၆။ တရာ၊ဂါးထားအနက် -

ပဇ္ဇလိတေ နိစ္စံ သတိ- ရားဂစတင် မေးတဆီပိုင်တစွါး အဝ်းခိုးသေးသေးသွ။တွဲ၊ ဟာသော- ကငဗားထာ၊နပ်၊ ကောနု- ထမဲ့င်၊ခရားတန်ဟောင်း၊ အာနန္ဒော- ကနစ်သက်နဲ့င်းနပ်၊နပ်၊ ကိ- ထမဲ့င်၊ခရားတန်ဟောင်း၊ အန္တကာရေန- တွမ်းအဝိဇ္ဇာ၊ တမို့မို့၊ ဩနဒ္ဓေါ- အဝ်းဒို့၊တမြို့သွ။သီနပ်၊ ကိ- ကွပ်ပွိုး ထမဲ့င်၊ တုမေ န ဂဝေသထ- သီမထုမ်းလွတောင်း၊ ပဒီပံ- ပညားဉာဏ်းရောင်း ထာ၊လေတောင်းဖုံးဟောင်း ။

၁၄၆။ တရာ၊ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြေင်ခြေင် -

ရားဂ-စတင် မေးတဆီပိုင်တစွါး အဝ်းခိုးသေးသေးသွ။ တွဲ ကငဗားထာ၊နပ်၊ ထမဲ့င်၊ခရားတန်ဟောင်း၊ ကနစ်သက်နဲ့င်း နပ်၊နပ်၊ ထမဲ့င်၊ခရားတန်ဟောင်း၊ တွမ်းအဝိဇ္ဇာ၊ တမို့မို့၊ အဝ်းဒို့၊

တခြုံသွေ့သီနပ်၊ ကွပ်ပွိုးထမဲ့င်၊ သီမထုမ်းလွတောင်း ပညား
ဉာဏ်ရောင်း ထာလေတောင်းဖုံးဟောင်း ။

၁၄၆။ **တရာ၊ဂါးထားအဓိပ္ပါယ်အရွယ် -**

ရာဂ-စတင် မေးအင်းခိုးသေးသေးသွေ့နပ်၊ ဟောင်မာ၊
တင်းနဲင်းနပ်၊ ဖေးကသေတရာ၊ အင်းလိုမာ၊ဒျား နဲင်းနပ်၊သွေ့။

နားဗားတရာယိုအကျို၊

တရာယို ကထင်းသွတ်နပ်၊ ပါးမူးဖုံး အဖြာငတ်၊ရာ၊
လ၊လွသောတာပတ္တိဖိုလ်း (ထွာလိုစွဉ်း သေးတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း)
ဖုံးနပ်၊သွေ့ ။

ဟော်ထွားသွဉ်ဗား “ဝိသားခါးသွ၊မူးဖုံးဝတ္ထု”ယိုတင်
လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊ နဲင်းယို -

- ၁။ ထုံ၊စခါ အကျို၊တအာတင်းစွဉ်းတဲ့ လို၊ယိုခါ ပေါးအင်း
ကျိုက်နေကနပ်၊ အီးပယ်းထို၊ တယို၊တင်း -
- ၂။ မူးခိုမရို၊ နီလို၊သီးယို သဒ္ဓါးစေတနား မေတ္တာ၊ ထာ၊
သညင်၊ သ၊ရင်၊မဉ်းဟောင်မွေးနပ်၊ ဝင်၊အမျာ၊ယွမ်းအံး၊
ဝင်၊အမျာ၊အားကျို၊လွဒျား (နဲင်းဝိသားခါးနပ်၊) -
- ၃။ နီဘားသားယို ဝင်၊ဖေးနေ ကသွမ်၊သွဲလ၊မွှန်းနောင်၊
လို၊တွိုင်၊စွမ်းဖြာ၊ လိုးထိန်၊ခါ၊ဟောင်ဟောင် -
- ၄။ အမာဖေးနေ ကယေန်းကေး ထွဉ်းဝင်၊သွဉ်ဖေးနောင်၊
မွေးလဲဉ်းသွေ့၊ အဝါ၊ဖေးနေ ကယေန်းကေးတဲ့ အင်းလို၊

ဝင်၊သွဉ်ဖေးနေနေ -

၅။ ပေါးမွန်၊သွဉ်ဒေါင်နပ်၊ ထွာတောစွဉ်းလို၊ဗား၊ ထွာတော
စွဉ်းလို၊ရွှင်၊ ထွာတောစွဉ်းလို၊မွိုက်တဖြာ၊ သေဒွမ်၊ထာ၊
ရာ၊ရာ၊ -

၆။ ဒေါင်ကရို၊နပ်၊ ထာ၊ယွတ်ညမ်းမျို၊ မာ၊ယွတ်ညမ်းလို၊-

၇။ ဂျိုဟ်းညမ်း-သက်ညမ်း တမွေးတင်း၊ ထာ၊မာ၊ညမ်းဒျား၊
ပေါ၊ထာ၊မာ၊ညမ်းတဲ့ ကံးညမ်း၊ ပေါးကံးညမ်းတဲ့ လူ၊ကိုင်
တငမ်းတင်း၊ လူ၊ကိုင်မွို၊လ၊ လူ၊ကိုင်မွို၊ခြ၊ လူ၊ကိုင်
ထွို၊ဝ၊ မော့စွဉ်းထာ၊ဒုက္ခ- စတင် နဲင်းနောင်၊သေထွ၊
လ၊အီသတိ၊အာတန်သွဉ်း ။

ဟောင်တောင်၊ခရား ဗဟုသုတ

ဒေါင်အကျောင်၊ခရား (အတ္ထုပ္ပတ္တိ) အအဲဉ်း

မွိုးကျောင်၊ဝိသားခါးရို၊-

“ဒေါင်ယိုနပ်၊ ထွာဒျားထာ၊ယွတ်ညမ်းတန်၊ ကထင်း
မွန်၊ဒေါင်တွေ့၊ နဲင်းဗွေးမျတ်ဘုရာ၊ငါသွဉ်မဉ်းတဲ့ ထိန်၊ကူဇွေး
ဒါးဒွမ်၊ တဗ၊စူ၊ ငဗား၊ တချင်၊ငေါင်း၊ ကျူးထာ၊- စတင်
မာ၊ဗွဉ်းစွဉ်းနဲင်းနပ်၊ဖုံး” လောင်းနီဗွေးဘုရာ၊နဲင်းနပ်၊ ။

နီဗွေးဘုရာ၊ရို၊-

“မွေး- ဝိသားခါး၊ ဒေါင်ယိုနပ်၊ အယွတ်ညမ်းမွေးဒျား
ရင်၊ ကွပ်စွယ်၊ဒေါင်တင် မူးခိုခွန်နပ်၊ ကိုင်ပြင်၊ဘဝ၊ ဒုက္ခ

အာတန်”

“ဘုရားမျတ်ဗွေ-

ဒေါင်နဝ်၊ ပေါးထွာလွဉ်စ ကာလမဲ့င်ခါဗွေ-

မ္ဗိုးကျောင်းဝိသားခါး လောင်းရီနဲင်းနဝ်တဲင် နီဗွေဘုရား
ဟော်ကျာနယ်ချာ စခါကားလ “တိသနိပါတ်၊ ကုမ္ဘဇာတ်”
နောင်သွ။ ။ (မဉ်းတို့တိသနိပါတ်သု၊မဲ့၊ ဇာတ်ယိုပါဒျား)

မေး ၁၁-ပြုံး

- ၁။ မေးရားဂ
- ၂။ မေးဒေါးသ၊
- ၃။ မေးမေးဟ၊
- ၄။ မေးဇာတ်တိ (အံသန္ဓေ၊ ၊ ကွတ်)
- ၅။ မေးဇရား (ထားဖြား)
- ၆။ မေးမရဏ (ထားသီ)
- ၇။ မေးသောက (ထားနန်းခီ ၊ စိုရိန်း)
- ၈။ မေးပရိဒေဝ (ထားငွိုး)
- ၉။ မေးဒုက္ခ (နမ်းဒုက္ခ ၊ နမ်းယပ်)
- ၁၀။ မေးဒေါမနဿ (သ၊ဒုက္ခ ၊ သ၊ယပ်)
- ၁၁။ မေးဥပါယာသ (ခိုးလျားဖြူဖြင် ၊ ခိုးလျားမွေးမဲ့င်း)
(သာရတ္ထ-ဋီကာ ၊ ၂-၈၉ ၊ ဝိမတိ ၊ ၁-၁၄၃)

(၁၀)

ဓမ္မပဒ အမဲ့င် (၁၁)

၁၄၆။ တရာ၊ဂါးထာ၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊

- ၁။ မေးအင်းခိုနမ်း ၊ မသေငမ်း ၊ လို၊ခမ်း ပျားငအာ ။
၂။ ဖြေ၊အရသာ၊ ၊ လွှာက်၊လွဉ်၊ငါး ၊ အမား ကဲဉ်းအာအာ။
၃။ ခွေ၊အဝိဇ္ဇာ၊ ၊ ယံလေဗား ၊ နေးရား လို၊သောင်းသာ ။

၁၄၇။ တရာ၊ဂါးထာ၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

- ကွပ်သေတင်းဟ - လ၊လွ ခန္ဓာ၊
ဖြား ဆာ သီမား - နီလျား မွို၊မာ၊
ပျားမွိုင်းထာ၊နော - ထွာတောအမား
အဝိဇ္ဇာ၊ - ဗွာင်ဗား လို၊လေချာ ။

ဝိသားခါးသွ၊မူးဖုံးဝတ္ထု၊ထွ၊ယိုသွ။ ။

ဆီး ကွမ်း ဒေါက် ခ၊မဲ့င်၊ဟောင်

- ၁။ အပိုပေး အံ့တဲင်ဒါးစထာ၊ အွချာအဆီး၊ အဖါထီး
အဖါရီ၊- “ပါ၊ပေးမွယို သူးသေတင်းထာ၊ အွချာ
စွဉ်းအဆီး” ခွန်းအပိုပေးနဲင်းနပ်၊ ။
- ၂။ အဖါအွဒေါက် အပိုပေးထီး၊ အပိုပေး မဉ်းရီ၊ချာဒါး-
“ခွေအွချာ ခွေဆီးနပ်၊ တမွတင်းဖါ၊ နီဖါအွဒေါက်နပ်၊
ကွဲညည-ကွဲမွမွကွေးဖါ၊ နီဖါသူးသေတင်းထာ၊ဒျား”
မဉ်းရီ၊ချာဒါးနဲင်းနပ်၊နပ်၊ အဖါအီးခံးနေဟောင်း ။
- ၃။ အွချာဆီးနောင်၊ ထွာတောင်း ထမဲ့င်၊မဲ့င်၊ ၊
အွဒေါက်နောင်၊ ထဲငါးရဲ့င်၊ ၊ ဟးဆဲ့င်၊ ။
- ၄။ ကွပ်နောင်၊မ-
“အွဆီးနောင်၊ ဟောင်နဲ့ ၊ အွဒေါက်နပ်၊ ဟောင်နဲ့”
ယူးစဲင်းစဲင်းသွ့ဟုင်း ။
- ၅။ ပါ၊မဲ့င်၊သူးသေထာ၊ ၊ ပါ၊မဲ့င်၊သူးသေတင်းထာ၊ ၊
စဉ်းစာ၊ယူးစဲင်းစဲင်းဟုင်း ၊ ဝွန်းခံးရဲ့င်၊ရဲ့င်၊ဟုင်း ။

၂။ သီရိမားဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အဝိဇ္ဇာအံ့ရားဇုဂ္ဂိုဟ်းခမ်း ကျောင်းဝေဠုဂ္ဂန်း
ကိုအတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွမ်း “သီရိမား”တင် ဟော်၊ဗား “ ပဿ
စိတ္တကတံ”စတင် တရားတေးယိုသွ။ ။

သီရိမားနဝ်၊ ယောင်ဆင်၊တရားမွေးမင်းစွဉ်းထား၊ ရားဇု
ဂ္ဂိုဟ်းခမ်းကို ဝွေယိုအဝ်းထွာ “လိုးမူးခတ်၊”-(ပြည့်တန်ဆာမ)
တဖြာ၊-တဲ့ ။

ရားဇုဂ္ဂိုဟ်းခမ်းကို သဠေတန်တဖြာနဝ်၊ အမည်“သုမန”၊
အမာနဝ်၊မည်“ပုဏ္ဏက”၊ အပိုမူးနဝ်၊မည်“ဥတ္တရာ”၊ သီရိမားနဝ်၊
ကွပ်ယွမ်းယောင်ထားကျား သလျားပဲစိမားဖိုဗား ဥတ္တရာတင်
တောင်ပြန်းချာ ဥတ္တရာ၊

ဥတ္တရာရိုး-

“တောင်ပြန်းဘုရားဆင်၊မ၊ ခွေအွဉ်းစွ၊ခွင်းနား” ရိုးရဲင်း
နဝ်၊တင် တွိုးဝါးတွင်းလာ တလဲင်းနဝ်၊ သီရိမားကပ်ခန်းသွမ်း၊
ဥတ္တရာသီးလမ်း၊ ဗ္ဗေဒဘုရားတွမ်း ရဟန်းသံဃားသွံးသွမ်းထွ။
အီးနားသွ။တရားတွင်းနောင်၊ သီရိမားလွေအံ့ ဘုရားဆင်၊
တောင်ပြန်းမာန်းချော၊ ကန်းတော့ဥတ္တရာထွ။တင် နီဗ္ဗေဒဘုရား
ဟော်၊ဖေးတရားရဲင်းယို-

အက္ခောဓေန ဇိနေ ကောဓံ၊ အသာဝံ သာဓုနာ ဇိနေ။
ဇိနေ ကဒရိယံ ဒါနေန၊ သစ္စေနာလိက ဝါဒိနံ ။

တရာ၊ဂါးထားအနက် -

အက္ခောဓေဇ- သ၊လျားချာမျှန်းမ၊ ဇိနေ ကောဓံ-
နွောင်လ၊ ပါ၊ကသ၊လျားသားနဝ်၊သွ။ သာဓုနာ- အွဉ်းသ၊ဟပ်
ဟောင်မ၊ ဇိနေ အသာဓုံ- နွောင်လ၊ လို၊တဟောင်တောင်း
နဝ်၊သွ။ ဒါနေန- တွမ်းနီတခြ၊ ဖေးဗဲင်းထို၊ ဝွေ၊နောင်မ၊
ဇိနေ ကဒရိယံ- နွောင်လ၊ လို၊စေ၊နဝ်၊သွ။ သစ္စေန- နီဒေါ၊
ငေါင်းမွေးငွါမဲဉ်းမ၊ ဇိနေအလိက ဝါဒိနံ- နွောင်လ၊ လို၊
ဒေါ၊လဲဉ်ထာ၊နဝ်၊သွ။ ။

တရာ၊ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

သ၊လျားချာမျှန်းမ၊ နွောင်လ၊ ပါ၊ကသ၊လျားသားနဝ်၊သွ။
အွဉ်းသ၊ဟောင်ဟောင်မ၊ နွောင်လ၊ လို၊တဟပ်တင်းနဝ်၊သွ။
တွမ်းနီတခြ၊ ဖေးဗဲင်းထို၊ ဝွေ၊နောင်မ၊ နွောင်လ၊ လို၊စေ၊နဝ်၊သွ။
နီဒေါ၊ငေါင်းမွေးငွါမဲဉ်းမ၊ နွောင်လ၊ လို၊ဒေါ၊လဲဉ်ထာ၊နဝ်၊သွ။

တရာ၊ယို ကထင်းသွတ်၊နောင်၊ သီရိမား လ၊စွဉ်းတမင်
တဖိုလ်း(ထွာစွဉ်းသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်းမူး)နောင်၊သွ။ ။

သီရိမားနဝ်၊ လ၊ထွူတမင်တဖိုလ်းတင် ကေးညှိးမွေးစွဉ်း
ရဟန်၊သံဃား၊ နဲဉ်းမွူးရောင်၊တွေ့၊ ကပ်ဖျင်သွမ်၊ အလမ်းကို
တလဲင်း၊ တဲးနဝ်၊မာ၊ငါ မာ၊စွဉ်း“အဋ္ဌကဘတ်”၊ ကပ်သွမ်၊ဝွေ၊
လမ်း တနီ၊သွမ်၊ပါ၊သွမ်၊ပါ၊ ဗွေ၊ရဟန်၊သီးဖုံးတဲ့ သိက္ခာဝါး
အပေးအတန် အစဲဉ်းအတိုင်း၊ ကျွဲ၊သင်၊ဖေးမဲဉ်းမဲဉ်း တနီ၊သွမ်၊ပါ၊
သွမ်၊ပါ၊နောင်၊သွ။ ။

သီရိမားတဲ့ စေးတနားဟောင်းမွေး-

“လူးခံးသွမ်၊ထောပတ်ယိုဗွေး၊ လူးခံးသွမ်၊ဖိုးနဲဉ်းထီယိုဗွေး” နေးတွမ်းငေါင်းအိုးအိုးပေး နဲဉ်းနပ်၊တင် လောင်၊ဗွေဗိတ်သော့စွဉ်း ရဟန်၊သီးသပိတ် တပါ၊ထွူတပါ၊ လောင်၊တပါ၊ တပါ၊တားနပ်၊ လုမ်းတောစွဉ်း သုံပါ၊လစ်၊ပါ၊တား၊ စွမ်းနီ၊စွမ်းနီ၊ ခံးလိုရွဉ် တဆီသူဗီး၊ နေးတွမ်းငေါင်းအိုးအိုး၊ ယေန်းကေးတဗွီး ထီးဖဲဉ်းမဲငါးနောင်၊သွူ ။

အတွင်၊နပ်၊ခါ တွိုးတနီ၊တွေ့၊ ရဟန်၊တပါ၊နပ်၊ ကျွဲ၊သုံ၊ သွမ်၊ သီရိမားလမ်းထွူတင် ကျွဲ၊လွေ၊ကျောင်၊တကျောင်၊ မွူးထွိုင်းဟာတွေ့၊ ရဟန်၊ကျောင်၊နပ်၊နပ်၊ ရီခန်းဝွေ၊ဗွေးနဲဉ်းယို-

“ဟန်းနီ၊ နီဗွေးသုံ၊သွမ်၊ယာ မဲဉ်၊ကိုဗွေး”

“ခွေသွဉ်း သုံ၊သွမ်၊ယာ သီရိမားလမ်းဗွေးအော်”

“သ၊ရေ၊ခရာ၊ အလူးနေတွမ်း စေးတနားဟောင်း”

“သီရိမား ကလူးဒါးသွမ်၊နပ်၊ အံးဖြားလဲဉ်၊တလိုဒါးဒွမ်ဗွေး၊ သွမ်၊ဟောင်ဟန်းအိုး၊ တဗွီးယေန်းကေး လူးရိုးရိုးသေးသေးဒျားဗွေး၊ လူးတပါ၊တားနပ်၊ လုမ်းတောစွဉ်းဒျား သုံပါ၊လစ်၊ပါ၊တားဗွေး-

သီရိမား သွမ်၊ဟောင်ဟန်းအိုးနပ်၊ တန်းတန်းလွမ်း၊ အလွိုးအိုး အငေါင်းအိုး၊ ယောင်၊တရေ၊မွေးထာ၊နပ်၊မ၊ ယိန်းလေးသ၊ရာ၊ ဒေါ့၊ဒါးဒီးဒွမ်ဗွေး”

အံးဖြားဗွေးစွဉ်း သီရိမားနဲဉ်းနောင်၊သွူ ။

ကောကနားသား ရဟန်၊ကျောင်၊နပ်၊နပ်၊ သဲစ်ကဟွန်

ဗား သီရိမားတရေပွဲတဲ မဲ့အားရှုံးဆိုက်ခဲ၊ ကျိုက်တော့လွေ၊
စွဉ်း တလင်းချင်း၊ “ခွေမဉ်းထီးဗား သီရိမားနဝ်၊ ရယံငါးဟွေး”
ယူးစွေးနဲင်းနဝ်၊ထွဲတဲင် ဒေါ့နယ်ခန်း ဝွေဗွေးသိက္ခာဝါး ။

“ပေါးနဝ်တဲ ကျွေစွဉ်းယိုခါဟိုင်းဗွေး၊ မွူးရောင်၊နောင်၊
နီဗွေးထွာ ဝါးအတန်သွတ်၊ ကျွေဗား သီရိမားလမ်း သေးချား
ဗွေးသြ”

“မွေးနဲးရိုး”

“မွေး ဗွေးသြ၊ သေးချား”

“ပေါးနဝ်တဲ ကျွေမွိုင်မွိုင်စွဉ်း ယိုခါမ၊”

သ၊ရောင်းသ၊ရေ၊ ပြတ်သင်္ကန်း၊ ဆင်သပိတ်ထွဲတဲင်
ဒိုင်ကာနိတ်ဗသား အပျားမွေးစွဉ်းဒျားနောင်၊သွ။ ။

နဲင်းမွူးရောင်၊တော့၊ သစ်အားရှုံးကထန်းတဲ စောင်းစီး
စောင်းစွဲ နဲစ်ဝဲမွိုင်ငါး လွေအုံပေါ့ရီးစွဉ်းဒျား လိုစုစုပွဲကို
နောင်၊သွ။ ။

အရောင်၊နောင်၊ ရဟန်းသွစ်၊ပါ၊အကို ဝွေဗွေးယို ထွာ
အတန်၊ တွမ်းဟိတ်တွမ်းဟန် ယေန်းယေန်းကေးကေး ကူနွေး
လ၊လ၊ အွဉ်ကျွေသင်၊ခန်း သီရိမားလမ်းနောင်၊သွ။ ။

မဟာနီ၊ ရဟန်းသွံ၊သွမ်းထွဲ ကကျွေလွေ၊ဆချာနောင်၊
သီရိမားဆာစွေ၊ထာ၊တဲင် အနမ်းလောင်း အမြိုင်းအမြို၊ဖုံးနဝ်၊
ဗွောင်းထို၊ထွဲတော့၊ ဗေင်းသော့၊အခင်းလမ်းကို၊ သွမ်းဟန်းအို
နဝ်၊ အသွဉ်းမူးသီးဖုံး ဒွိုးသွတ်၊စီးရင်းဖေးနောင်၊သွ။ ။

ဗွေးရဟန်း၊သီးသွစ်၊ပါ၊ သစ်ကဖျော်တဲ အသွဉ်းမူးတဖြာ၊

လွေ့ဒေါ့၊ဟူ၍ သီရိမား၊ သီရိမားရီ၊-

“သွ၊မူးသီးဖုံးဟေး-

ခွေအီးထူးဆွမ်း၊ ဗွေးသီးသပိတ်ဒါးတမ်း၊ အီးဝေါ့လောင်၊
သော့၊ သပိတ်ကိုဒါးတမ်း၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ သွ၊မူးသီးဖုံး ကျိုးဆွမ်း
ဗွေးသံဃာ၊ ထွဉ်းအုံလင်၊ထွူခါ ထူးဝွေ့ဗွေးသီးသပိတ် လောင်၊
ဗွေဗိတ်သော့၊သော့သွမ်းနော၊ သွံ၊အွ၊ယာဂုမဉ်းထွူ မဉ်းအီးနား
တရာ၊မ၊ လွဉ်ပွို၊ထန်းခွေနော၊ ခွေအီးဝဲင်းက ဗွေးမျတ်သီးဖုံး”
ထွဉ်းအသွဉ်းမူးဖုံး နဲင်းနောင်၊သွူ ။

သွံ၊အွ၊ယာဂု (ဒဲဉ်ပဲစ်၊+ဒဲဉ်သီ)ထွူနပ်၊ လွေ့ပွို၊ထန်းလွဉ်
သီရိမား၊ သီရိမားနပ်၊ ယေန်းယေန်းကေးကေး တန္တော့၊တန္တော့၊
ပေး ထန်းလွဉ်၊ အုံလင်၊ထွူတင် ရိုးရိုးသေးသေး ဝဲင်းခန်းဝွေ့၊
ဗွေးသီးနောင်၊သွူ ။

ရဟန်းကအင်းညာ၊လွဉ် ကအွဉ်သားတပါ၊နပ်၊ ထွားစင်း
မွေးစွဉ်း သီရိမား၊ အသ၊ကို ယူးပါနဲင်းယို-

“ဝွေ့ဗွေးကအံးဖြား မဟာနီ၊နပ်၊မွေး၊ သီရိမားနပ်၊ဟေး-
တၢ်ခွိုင်းတင်းအနမ်း အုံဟောင်တင်းချိန်းခါး လွှီးနွူးနားလဲးကျိ၊
မဉ်းတဲ့ တရေ၊ပဉ်တကားယိုဟေး၊ အမဉ်းအုံဟောင် အမဉ်းခွိုင်း
ထဲင်းအနမ်းမွိုင်ဟ တရေ၊ကျခရာ၊ ဒေါ့၊အမျိုးဒါးဒွမ်နဲ.”နေးတွမ်း
သ၊ရူ၊လို၊မူး ယူးပါစွဉ်း နဲင်းနောင်၊သွူ ။

ကွပ်သ၊ရူ၊လို၊မူး ယူးနဲင်းနပ်၊တင် ဘဝပေါင်၊အာ ကအင်း
ပါသေးသေး ကိလေးသားမေးဖုံးနောင်၊တဲ့ တလဲင်းချင်၊ဂူဝါ၊
ကြူကြာစွဉ်းအသ၊ရာ၊ အုံထာ၊ဒါးဒွမ်၊ ငေါင်းပအွမ်လွှီးကြာ၊

ဟော်၊တရာ၊ခွါ၊ခ၊ တဠိ၊တင တျိုးကျောင်း၊ သပိတ်အွဉ်းထျ၊
ဒေါ၊ဒ၊ဒွါမ်ငေါင်း၊ ကုတ်ခင်းကုတ်ကတူး သ၊ယူးသီရိမား၊ ဗေင်း
ပြားစွဉ်းထာ၊ အသွေ၊တပါ၊ ထွဉ်းသွံ၊သွမ်၊တဲ့ သွံ၊ဒွါမ် လွစ်အံး၊
ခံးအုံမစွဉ်း သွမ်၊အားဟားရနောင်၊သွ။ ။

အနီ၊နဝ်၊စွဉ်းဒျား ချိန်းခါးမွူးဟာ သီရိမာသီထို၊ ခွန်တန်
မိမ္မိသာရထွဉ်းအလို၊ထင်းလောင်း ပွေးစောင်းဘုရာ၊နဲင်းယို-

“ပွေးမျတ်ဘုရာ၊ပွေးဩ-

ဆရာ၊ဇိဝကပူးမူးပေး သီရိမားနဝ်၊ သီထို၊လဲဉ်းသွ။ ယိုခါ
ပွေးဩ”

ဖေးသတင်းငေါင်း ထွဉ်းထင်းလောင်းနဲင်းနောင်၊ ။

နီပွေးဘုရာ၊တဲ့ သဲစ်ကဟွန်သတင်း တလဲင်းချင်၊မိန်းသင်၊
ခွန်တန်မိမ္မိသာရနဲင်းယို-

“တကားတေားခွန်တန်-

သီရိမားခန္ဓားသီထွ။နဝ်၊ အွဉ်းစွ။စွ။ဗေ၊နဲင်းနောင်၊ဟဲင်း၊
တွမ်းမေးပုံ၊ လွေ၊လို၊ထို၊မွန်း၊ လွေ၊အွဉ်းပြားသွေ၊ သင်းခဲင်၊
ကိုသူ၊ စောက်အားလင်းတ စတင်ထိုးဟံး ဖေးကအံးလ၊မွန်း
နောင်၊ ထွဉ်းတကားလို၊ ပေါ၊ခါ၊ဟောင်ဟောင်နော”

ဗုဒ္ဓေါပွေးမျတ် ဖေးအပ်သင်၊ တားဝွန်းနဲင်းနောင်၊သွ။ ။

ခွန်တန်မိမ္မိသာရတဲ့ ဗုဒ္ဓပွေးမျတ် ကဖေးအပ်သင်၊
တားဝွန်းအတွိုင်၊ သီရိမားနဝ်၊ ထွဉ်းအလို၊စွဲလွေ၊ လွေ၊အွဉ်းပြား
သင်းခဲင်၊ကို၊ မဲ့ငါစုခင်း အဝ်းလိုဒျား၊ ဒို့၊ခါ၊တင်း ထမဲ့င်၊မဲ့င်၊
စောက်အားလင်းတ-စတင်ထိုးဟံး ဖေးကအံးလ၊မွန်းနောင်၊

ခွန်လို့ဖုံး အင်းပေါ့ခါးဟောင်းဟောင်းနောင်သွ။ ။

သီရိမား အင်းပြားသင်းခင်းကို ကောင်းလလစ်နီ၊နောင်၊
အမဲ့ငါယင် နမ်းတဗားလိုမ်းယင် ယော့ပွစ်ဖီဖါ၊ အဟို၊ဗျတ်၊ကီ၊
အယားပွစ်သဲ့၊ အထီသေင်တဲ့ အင်းရွဲထန်းအာ၊ အမဲ့ငါဗမ်းဗမ်း၊
ထွားငမ်းခရားတန်သွ။ ။

ဇေးကလလွ သံးဝွေးဂတင် ခွန်ဗိဗ္ဗိသာရထေအမိန်း-

“ဝေင်၊ရားဇဂျိုဟ်ကို စွမ်းလမ်းစွမ်းလမ်း၊ အွဉ်းကုင်ငါ
လို၊ပေး ကအုံပေါလမ်းနင်၊ငါ၊ လျှိုပေါလမ်းသားနင်၊ လွဉ်ထွား
လို့လို့ဗား သီရိမားအသုဘယို၊ လို၊တလွဉ်တောင်းသားနောင်၊
ခွန်အီးတွဲးတံး သွစ်၊ဗီး”အကျောင်၊ ခွန်လို၊ဒုံးတွမ်းထုံ လယ်း
ဆေားဝေင်၊ကိုနောင်၊သွ။ ။

အွိုးဗွေးဘုရာ၊ထျ၊တဲ့ အွဉ်းစွ၊လွေ၊အလို၊-

“ဗွေးဘုရာ၊တွမ်း ရဟန်း၊သံဃား မဉ်ထွဉ်းကျွ၊ထွားငါး
သီရိမားအသုဘယို ဗွေးသြ” ထွဉ်းထင်းလောင်း နီဗွေးဘုရာ၊
နဲင်းနောင်၊သွ။ ။

နီဗွေးဘုရာ၊တဲ့ မိန်းရဟန်း၊သံဃားဖုံးနဲင်းယို-

“ရဟန်း၊သံဃား ကားကအင်း ကျွ၊လွေ၊ထွားဗား သီရိမား
အသုဘသွ၊” မိန်းနဲင်းနင်၊တင် (ထွဲ၊စံးအတွိုင်း) ရွဲးသင်္ကန်း၊
ထူးသပိတ်ဖုံးတွင်၊ စင်၊တပါ၊နင်၊ လေားလွေ၊ဒေါ၊အသွ၊နဲင်းယို-

“ဗွေးဗွေး- နီဗွေးဘုရာ၊တွမ်း ရဟန်း၊သံဃား အီးလွေ၊
ထွား သီရိမား-တဲ့”

“နီဗွေးရို၊နဲင်းမဲ့င်၊လုင်း- သီရိမားနဲ့”

“နီဗ္ဗေဒဘုရား၊ တွမ်းသံဃား အီးလွေ့ထွား သီရိမား-တဲ့၊
နီဗ္ဗေဒတဲ့ အီးလွေ့ထွားနဲ့”

“လွေ့ထွားအီး၊ အီးလွေ့မဲ့င်၊ခါ”

“အီးလွေ့စွဉ်း ယိုခါခါ၊ ဝင်၊အောင်းရွှ်းလဲဉ်းသင်္ကန်းဖုံး၊
မားမွိုင်မွိုင်ဟဲ့င်း”

ရဟန်း(ကွင်)နဝ်၊နဝ်၊ တဲးစွဉ်း အဝ်းသီရိမားလမ်းသင်၊
နဝ်၊ကား၊ တတားတား သွံ၊တင်းသွမ်းတစ်၊စိ၊ ဒေါ၊ရီတင်းပါ၊
တစ်၊စိ၊ ဗေင်းသီဗေင်းပဲစ်၊ဒျားထာ၊ အားဟားရသွံ၊တောင်း၊
အားအဲဉ်ထောင်းစွဉ်းတဲ့ ကွပ်မဲ့ဗွိုးခြ၊ ကွပ်သ၊စွယ်၊ငါး သီရိမား
တွေ့၊ သစ်ကဟွန်စွော့“သီရိမား” ငေါင်းနဝ်၊တငွါထွဉ်းတင်
ဒိုင်ကာထွိုင်လ၊စွဉ်းနောင်၊သွ။ ။

သပိတ်ကို ဒိုင်သွမ်းတအိုးတွတ်၊ လေးပသေဒွိုင်၊
ပွစ်ပတ်၊ နစ်နတ်ရွှ်းသင်္ကန်း၊ ကျွ၊လွဉ်းခန်းဝင်၊နဝ်၊သွ။ ဗ္ဗေဒဘုရား
တွမ်း ရဟန်းသံဃားနဝ်၊ အုံတဖဲ့၊ ခွန်တွမ်းခွန်လို၊နဝ်၊ အုံတဖဲ့၊
လို၊ဝေင်၊ကို အခိုဖုံးနဝ်၊ အုံတဖဲ့၊ အမူးဖုံးနဝ်၊ အုံတဖဲ့၊ အဝ်း
အုံခူစွဉ်းဒျား သီရိမားအသုဘနောင်၊သွ။ ။

နီဗ္ဗေဒဘုရား ကိန်းရီခွန်တန်နဲဉ်းယို-

“တကားခွန်တန်-

ပါ၊မူးကသီ ပွစ်၊တရွစ်၊တန်သူ၊နဝ်၊ ပါ၊မဲ့င်၊မူးဟောင်း”

“ဆရားတန်ဇိဝကဖူးမူး သီရိမားဗ္ဗေဒြ”

“အော်- သီရိမား-နဲ့”

“မွေး- ဗ္ဗေဒြ”

“ပေါးရို၊သီရိမား-ဟ၊ ဖေးဗားစူလုလက်ဆောင်း တနီ၊
ကားမဲ့င်၊”

“တနီ၊တရေင် ဗွေးဩ”

“ပေါးနဝ်၊တဲ့ ကေးညားဟဲ့င်း၊ ပါ၊မဲ့င်၊မဉ်လ၊ ဖေးတရေင်
ဟဲ့င်း၊ ထူးသားအောင်းနေဟောင်း”

ခွန်လို့၊ခိုးထုံကေးညား၊ ထူးသားတဖြာ၊ဖြာ၊အဲဉ်တဝ်းတင်-

“ကောထူးသား အဲဉ်ထောင်းဗွေးဩ”

“ပေါးနဝ်၊တဲ့ အွဉ်းယွမ်၊လင်၊ အွဉ်းယွမ်၊လင်၊ အခန်ဟဲ့င်း၊
ကောထူးသား အောင်းနေဟောင်း”

ခွန်တန် အွဉ်းယွမ်၊လင်၊ အွဉ်းယွမ်၊လင်၊ အခန်နောင်၊
ဗ၊စွဉ်းတခြက်၊ငါတဲ့ ကောထူးသားအဲဉ်ထောင်းတင်-

“ပေါးနဝ်၊တဲ့ ဖေးမွန်းဒွမ် ‘တခြက်၊-တရေင်’ ဖေးခြေင်
နေးစွဉ်းဟဲ့င်း၊ ကောထူးသား အောင်းနေဟောင်း”

ဖေးခြေင်နေးသွူတဲ့ ကောထူးသီရိမားသား အဲဉ်ထောင်း
တဖြာ၊ဖြာ၊တင်-

“ဖေးခြေင်နေးသွူတဲ့ မဉ်လ၊သီရိမားသား တဖြာ၊ဖြာ၊
အဲဉ်ထောင်း ဗွေးဩ”

တို့၊နောင်၊တွေ့၊ နီဗွေးဘုရားရို၊-

“တပဲ့၊တပန်၊ ရဟန်း၊သံဃား တကားခွန်နင်၊သီးဖုံးဟွေး-
ထွားစင်းစင်းငါလွေ၊ သီရိမားသူ၊ဟဲ့င်း၊ ကအင်းမွန်ခါ ယားဗွာ
ယောင်၊ရေ၊ သဠေ၊စွဉ်သား၊ လွဉ်ကျားထေ့ တနီတရေင်၊ ယိုခါ
ဖေးခြေင်နေးသွူတဲ့ ကောထူးသား တဖြာ၊ဖြာ၊ပေးငါတဲ့

အဲဉ်ထောင်းဒွါမ် ။

တပွဲ၊တပနီ၊ ရဟန်းသံဃာ၊ တကားမူခိုသီးဖုံးဟွေး-

နမ်းခန္ဓာ၊ သဘော်၊တရာ၊နောင်၊ မဉ်တရေ၊ရေ၊ မဉ်
တကိုင်ကိုင် တွိုးတနီ၊ခါ ပြင်၊ပြိုင်ဗား(နဲင်းသီရိမားယို)လွဉ်းလွဉ်း၊
ပွစ်၊တရွစ်နွါမ်၊သေင်၊ ကိုင်ခြေင်ဆဲင်၊သွတ်၊ ဆွတ်၊အင်းတခြင်း
လွဉ်းလွဉ်း- ”အကျောင်၊ ယံတောင်၊ဟော်၊ဗား တွမ်းတရာ၊ဂါးထား
ယိုသွ။ -

၁၄၇။ ပဿ စိတ္တကတံ ဗိမ္ဗံ ၊ အရကာယံ သမုဿိတံ ။

အာတုရံ ဗဟုသင်္ကပ္ပံ ၊ ယဿ နတ္ထိ ဝုတိ ဌိတိ ။

၁၄၇။ တရာ၊ဂါးထားအနက် -

စိတ္တကတံ ဗိမ္ဗံ- တရေ၊မုင်၊ရာ၊ ကွပ်မွဉ်းခါ၊တင် နဲင်းစွဉ်း
ထားရုပ်ခံ၊ကရိုးဒါ၊ သမုဿိတံ- တွမ်းဆွတ်၊ရွှိုင်း ကအင်းဆတ်၊
ခါ၊ဒါ၊ အာတုရံ- ကအင်းဟိုဆာသေးသေးဒါ၊ ဗဟုသင်္ကပ္ပံ-
ခိုခိုမူးမူး ကယူးထား၊တရေ၊ အရကာယံ- ကွတ်၊အိုရီးရား နမ်း
ခန္ဓာ၊ယို၊ ပဿ- ထွားစင်းစင်းသွော့ဟိုင်း၊ ယဿ- နမ်းခန္ဓာ၊
တား၊ ဝုတိ ဌိတိ နတ္ထိ- သေးသေးတဉ်းရွှော့ အဲဉ်ထင်းမွော့ဟွေး။

၁၄၇။ တရာ၊ဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြေင်ခြေင် -

တရေ၊မုင်၊ရာ၊ ကွပ်မွဉ်းခါ၊တင် နဲင်းစွဉ်းထားရုပ်ခံ၊ ကရိုး
ဒါ၊ တွမ်းဆွတ်၊ရွှိုင်း ကအောင်းဆတ်၊ခါ၊ဒါ၊ ကအင်းဟိုဆာ
သေးသေးဒါ၊ ခိုခိုမူးမူး ကယူးထား၊တရေ၊ ကွတ်၊အိုရီးရား
နမ်းခန္ဓာ၊ယို၊ ထွားစင်းစင်းသွော့ဟိုင်း၊ နမ်းခန္ဓာ၊တား သေးသေး

(၂၂)

ဓမ္မပဒ အမုင် (၁၁)

တဉ်းခြွေ့ အဲဉ်ထဝ်းမွေ့ဟွေး။

၁၄၇။ တရာ၊ဂါးထားအဓိပ္ပါယ်အချွတ် -

နမ်းခန္ဓာယိုနပ်၊ မဉ်မွဉ်းနဲင်းမဲင်းမွဉ်း၊ မဉ်ရီ၊နဲင်းမဲင်းရီ၊
တို့းအနာလို့ ကုင်လီ သီဗားလွဉ်းလွဉ်း ။

နားဗားတရာယိုအကျို၊

တရာယို ကထင်းသွတ်နပ်၊ သေသစ္စာလစ်ပါးသားတဲ့
အာတန်၊ ရဟန်း(ကစ္စယံ၊သီရိမား)နပ်၊တဲ့ လ၊စွဉ်းတမဂ်တဖိုလ်း
(ထွာစွဉ်းသေးတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း)နပ်၊သွ။ ။

ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား “သီရိမားဝတ္ထု”ယိုတင်

လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊ နဲင်းယို -

၁။ မဉ်းပဲစ်မားဗားဝင်၊ မဉ်းကွီခွင်၊ တောင်ပြန့်ချာနောင်၊
ဟောင်ငါး ၊ ဗွေးဘုရားအံးဖြား -

၂။ (က) သ၊လျားချာမွန်းမ၊ - နွောင်လ၊သ၊ကလျားသား။

(ခ) အွဉ်းသ၊ဟောင်ဟောင်မ၊ - နွောင်လ၊ လို၊မို့က်။

(ဂ) ဖေးမဲင်းလို၊စေ၊မ၊ - နွောင်လ၊ လို၊စေ၊ ။

(ဃ) ဒေါ၊ငေါင်းမွေးမဲဉ်းမ၊ - နွောင်လ၊ လို၊လဲဉ် ။

၃။ ထားဟောင်ကုသိုလ်း အဝ်းလို၊မား၊ စွမ်းနီ၊နီ၊ ။

၄။ ပေါးထိန်၊တဝ်း မဲ့အားရှိုး-နားအားရှိုးနပ်၊ သ၊ကွါက်
သ၊မို့က်ပေါးဒါး၊ ရားဂတဏှား ထွာအာ ။

၅။ “လောဘော အတ္တံ န ဇာနာတိ- လောဘမဉ်းထွာ
သေသာဒ္ဓါမ်ထမုင်၊မုင်၊ မားဆိုင်၊မွေးမုင်း” ။

- ၆။ ရားဂကိလေးသား ယူယားဒွါမ်ထမဲ့မဲ့၊ မားဆုင်မွေးမင်း။
၇။ သ၊မ္ဘိကံမဉ်းပေါး လောယူမ္ဘိမ္ဘိ၊ ဆွတ်ပွိုင်ခြင်ခြင်၊
ထားနွှမ်းသေင် အသုဘ ၊ ရားဂဆွတ်ချာ ။
၈။ မူးခိုစွမ်းဖြာ ပါမဲ့ကွဲယောင်း တသေးတင်းခြင်ခြင်
သီသေင်လွီးဖုန်း၊ နမ်းခြူးပြင်ပြင်၊ အောင်းကုင်ဆွတ်၊
တခြင်းခြင်း၊ အောင်းတင်းလွင်ထာလွဉ်းလွဉ်း- စတင်
နဲင်းနပ်၊ သေထွေ လအီသတိ၊ အာတန်သွူ ။

၁၄၇။ တရာဂါးထား ငေါင်းလင်္ကာ

- ၁။ ခြိုင်းတရေငါး ၊ နမ်းခန္ဓာ ၊ ထင်းဒျား ယောင်ရေဗွာ။
၂။ ဆွတ်ပွိုင်တန်ဒျား ၊ ဒို့ပိယား ၊ ရေးဂါး ခင်းလမ်းထွာ။
၃။ ထိဝွေးထန်းယွဲ ၊ အင်းရီးရွဲ ၊ ညကွဲး ဖြိုဖြဲချာ။

၁၄၇။ တရာဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

မွဉ်းသူ-ဟွဲခံ	- မူးနံယံငါး
တရေကံးသား	- အံးဖြားခွေနာ
ယူစင်း သွတ်မ္ဘိ	- ဆွတ်ပွိုင်တန်ဒျား
သီလွေဗား	- ဝွေယား သေင်လီလာ ။

သီရိမားဝတ္ထုထွူယိုသွူ ။

သီရိမားအသုဘ - သံဃဇ္ဇေဂ္ဂ ကဗျာ

- ၁။ မူနုနံကထွာ - ယားဗွာ မဉ်ကျေား
 တရေ ယံစား - ဖဲင်းထွား ပြေချော်၊
 လိုမူနုခန်ကား - ရွဉ်သား လွဉ်ပျေား
 သီရိမား - ကျေားငါး ခမ်းလင်ဖျော် ။
- ၂။ မဉ်အဝ်းကျေားတွင် - နင်သီရိမား
 ရော့ဂါးပြင်တို့ - ခြင်ငြိုး ဆာထား၊
 ညတဝ်းအီဟွေး - သီမွေး ထိုဗား
 ဘုရားငေါင်း - လို့တဝ်း အွဉ်းတခြာ ။
- ၃။ ညသွံလစ်နီ - ပွစ်ဖီ ခန္ဓာ
 နှုမ်သေင်လွီးဖုံး - နမ်းခြိုးနဝ်းရာ၊
 ထီသေင်ထန်းယွဲ - ရိုးရွဲ ထွတ်ပြား
 အင်အဖြောင်း - ငါငေါင်း ဖြေထန်းငါ ။
- ၄။ လိုမူနုခန်ကား - သီမား သီရိမား
 မဉ်လပြဉ်ငေါင်း - အဉ်ထောင်းလာလာ၊
 ဖေးခြေင်သွဟွေး - အွှဲနေးဒွမ်ဒျား
 လင်းတဝ်း - လုံးဆုင်း ယားလီလာ ။

မာန်၊ တွမ်း၊ ဉာဏ်၊

- ၁။ မဉ်းသီမ၊ ဟဲ့“အသုဘ”မွေးတမ်း၊ အင်းမွန်တွင်၊ တဲ့
အသုဘတန်ဒျားမွေ့၊ ယူသွေ့ ကထန်းလချာနပ်၊
ဟဲ့င်း၊ “ကအံးခါတွမ်းကထန်းချာ”နပ်၊ ကွားနဲ့င်းမိုင်း။
- ၂။ “နေးမာန်” ယွမ်းမွန်းသွေ့ ယောင်၊ ရေးဗွာ ၊
“နေးဉာဏ်” ယူဒျားသွေ့ ကထန်းလချာနပ်၊ ဟဲ့င်း။
- ၃။ မွဉ်းတရေ၊ နမ်းနပ်၊ ဝင်းထွားတား ၊ ကျားတား ၊
လျားတား ၊ ဒုက္ခတား ။
ဖျင်တရေ၊ သ၊ နောင်၊ နမ်းထွားတား ၊ ယေန်းတား ၊
သ၊ ခွားတား ၊ ချမ်းသားတား ။
- ၄။ ခေးမွန်းသွေ့ နမ်းတရေ ၊ ထွာမာန် ၊ ဒုက္ခ ။
နေးဒျားသွေ့ သ၊ တရေ ၊ ထွာဉာဏ် ၊ သုခ ။
- ၅။ “မာန်” မဉ်းထန်းနောင်၊ လွှီးတကိုင် ၊ နမ်းကျံ ၊
ဖြောင်းကျံ ၊ ထွာအကုသိုလ်း ။
- ၆။ “ဉာဏ်” မဉ်းထန်းနပ်၊ လွှီးပယွမ်း ၊ နမ်းယေန်း ၊
ဖြောင်းယေန်း ၊ ထွာအကုသိုလ်း ။

၃။ ဥတ္တရာထေရီရဟန်း၊မူးဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း ဇေးတဝ္ဋန်းကျောင်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “ဥတ္တရာထေရီရဟန်းမူး”တင် ဟော်၊ဗား “ပရိဇိဏ္ဍမိဒံ”စတင် တရားယိုသွ။ ။

ဥတ္တရာထေရီရဟန်းမူးနဝ်၊ နေးထူးကျင်သွံ၊ “သာရဏီယ ဓမ္မ-တရားယူးလ၊တသက်လုမ်း”သူပါ၊နောင်၊သွ။ ။

၆-ပါ၊ကရိုးနောင်၊-

၁။ နေးတွင်းနမ်းမေတ္တား ကာယကံး ခွမ်မာ၊

၂။ နေးတွင်းဖြောင်းမေတ္တား ဝစီးကံး ဒေါ၊ဖြောင်း

၃။ နေးတွင်းသ၊မေတ္တား မနော်၊ကံး ယူးကျံး

၄။ ကလ၊လွဉ်ဒါး ဥစ္စားတမြို့၊ လူးထိုးထွတ်တင် မဉ်းအင်းကွဲမ၊ နမ်းသွံ၊ဗား

၅။ ခံးကွဲင်တောင်း သီးလလာ၊လာ၊

၆။ သမ္မာအယူး ဗွာဖျူးစင်ကြောင်း

ယိုဖုံး (၆)ပါ၊သွ။

တရားယိုသူပါ၊ ခံးကွဲင်တောင်းလာ၊လာ၊ မဉ်းဗွေတဆီ နီနောင်းနောင်၊ ဟဲ့၊ “သာရဏီယဓမ္မ”အောင်းလ၊တင်ခါ အကျိုး အာငါး မရေးမရားနောင်၊သွ။ ။

ဥတ္တရာထေရီရဟန်းမူးနောင်၊ သက်လ၊သွ။တရား၊နီဆီ၊ လွေ၊တွံ၊သွမ်း တဖူးလောင်းနဝ်၊ မဉ်းခွဲဆောင်းရဟန်း၊ခိုတဲ့လူး

ခွဲရဟန်းမူးတဲ့လောင်းတင် ရဟန်းဆိုထူး ရဟန်းမူးလူးခံးလို့ထို့
တွေ့၊ အပွေးဖြားတာ၊ အဝံးကွဲတင်းဒွါမ်၊ တနီ၊တဲ့ သွံ၊ဗား
တင်းသွမ်၊ နီနီ၊တဲ့ သွံ၊ဗားတင်းသွမ်၊ သွံနီ၊သွံတဲ့ သွံ၊ဗား
တင်းသွမ်၊တင် တွိုးလစ်၊နီ၊ကိုနပ်၊ လွေ့တွံ၊သွမ်၊ အားအဲဉ်ထင်း
ဒွါမ်တွေ့၊ တနွေ့၊တနု၊ ကျွဲ၊နီ၊င်းကျွဲ၊ဆေ၊၊ လွေ့၊ခွဲနီ၊ဗွေးဘုရား
တဖူ၊အဲဉ်း ထာ၊ခါးချကို၊ အီးဆွတ်၊ချာပသား၊ ယမ်းဗားသင်္ကန်း
မော့နပ်၊မ၊ တလွေ့၊တလ၊ အဝံးတင်ချာ၊ တွိုးနပ်၊ခါ နီဗွေး
ဘုရားရိုး-

“ရဟန်းမူးဥတ္တရာပွေး-

နာ၊နမ်းခန္ဓာ၊ ဖြားမွေးမဲ့င်းငါး တဒါးယားတောင်းဒွါမ်ဟ
တညတင်း နာ၊အီးလွဉ်းဗားသွံ၊ကွေး” နေးတွမ်းတရားဂါးထား
ဟော်၊ဖေးဗားနဲင်းယို-

၁၄၈။ ပရိဇိဏ္ဍမိဒံ ရူပံ ၊ ရောဂနိဋ္ဌံ ပဘဂုံရံ ။

ဘိဇ္ဇေ ပူတိ သန္ဓေဟော ၊ မရဏန္တံ ဟိ ဇီဝိတံ ။

၁၄၉။ **တရားဂါးထားအနက် -**

ဥတ္တရာထေရီ-ဥတ္တရာထေရီပွေး-

တဝ ကူဒံ ရူပံ- နာ၊နမ်းခန္ဓာ၊နပ်၊၊ ပရိဇိဏ္ဍံ- ဖြားမွေး
မဲ့င်းငါးလဲဉ်းသွံ၊၊ ရောဂနိဋ္ဌံ- ထွာထွံ၊လဲဉ်းရော့ဂါးခင်းလမ်း၊
ပဘဂုံရံ- မဲ့အေးတူ၊တာ၊ ကွဲဉ်မွိုးမားလဲဉ်းသွံ၊၊ ပူတိသန္ဓေဟော-
နာ၊နမ်းကိုနပ်၊ရား၊ သေင်မွိုးမားလဲဉ်းသွံ၊၊ ဒေဟော- နာ၊နမ်း
ဖြားနောင်၊၊ ဘိဇ္ဇေတိ- တညတောင်းလဲဉ် ဗေ့၊ကွဲသွံ၊ကွေး၊

(၂၈)

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

ဟိ- မွေးဒျား၊ ဇီဝိတံ- မရဏန္တံ- သက်ဇီဝိတ လွေ့သွတ်၊
မရဏလွဉ်းလွဉ်း ။

၁၄၈။ တရာ၊ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ဥတ္တရာထေရီ-ဥတ္တရာထေရီဟေး-

နာ၊နမ်းခန္ဓာနဝ်၊ ဖြားမွေးမိုင်းငါးလဲဉ်းသွ။ ထွာထွ။
လဲဉ်းရေးဂါးခင်းလမ်း၊ မဲ့အေးတူတာ၊ ကိုင်မွို၊မာ၊လဲဉ်းသွ။
နာ၊နမ်းကိုနဝ်၊ရာ၊ သေင်မွို၊မာ၊လဲဉ်းသွ။ နာ၊နမ်းဖြားနောင်၊
တညတောင်းလိုင် ဗော့၊ကိုင်သွ။ကွေး၊ မွေးဒျား၊ သက်ဇီဝိတ
လွေ့သွတ်၊ မရဏလွဉ်းလွဉ်း ။

၁၄၉။ တရာ၊ဂါးထားအဝိပ္ပါယ်အချွတ် -

နာ၊ဖြားမွေးမိုင်းငါး၊ နာ၊ခန္ဓာနဝ်၊ ဗော့၊ကိုင်သွ။ကွေး၊
မွေးဒျား၊ သက်ဇီဝိတ လွေ့သွတ်၊မရဏလွဉ်းလွဉ်း ။

နားဗားတရာ၊ယိုအကျို၊

တရာ၊ယို ကထင်းသွတ်နဝ်၊ ဥတ္တရာထေရီရဟန်၊မူးနဝ်၊
လ၊စွဉ်းတမတ်တဖိုလ်း (ထွာစွဉ်းသေးတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း)၊ တရာ၊
ယိုနဝ်၊ လို၊အာအတားတဲ့ အကျို၊အာငါးနောင်သွ။ ။

ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား “ဥတ္တရာထေရီရဟန်၊မူးဝတ္ထု”ယိုတင်
လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊ နဲဉ်းယို -

၁။ နမ်းမေတ္တာ၊ ဖြောင်းမေတ္တာ၊ သ၊မေတ္တာ၊ ဒါးန၊ သီးလ
အယူးစင်ဗွာ- ယိုသူပါ၊နဝ်၊ “သာရဏီယဓမ္မ-ယူးလ၊မိုင်၊ခါ
ထွာထာ၊သ၊ရေး” -

- ၂။ ဥတ္တရာထေရီ-သက်ပဉ်တရားနီဆီသွ၍နပ်၊ လူးခံးနေက
သွမ်း၊ လူးတောနေကဝင်း၊ (ယလဲင်းလဲင်း မွူးနွောင်းထို၊
လ၊ လူးခံးသွမ်းထွေးခွါမ်) သမ်းလူးလို့ ဝင်းသမ်းထူးလို့တင်
အွေးဗားထီလွမ်း -
- ၃။ ဥတ္တရာနပ်၊ လူးတွဲယမ်း ကထူးသားနပ်၊ အမ်းလိုးချင်း
ထွေး၊ ဝင်းကဖြားနပ်၊ အမ်းလိုးအွဉ်းကိုင်ဖေးဖ -
- ၄။ “တညတောင်းလိုင်-နာ၊ဗော့ကိုင်သွ၍ကွေး” ဗွေးဘုရား၊
ဒေါ့၊ချားငေါင်းမွေးတင် ဥတ္တရာ သ၊ဆာတမ်း ဗွေးဘုရား၊
လ၊ထဲင်းစွဉ်း တမက်တဖိုလ်း- စတင်နဲင်းနပ်၊ သေထွေး
လ၊အီသတီ၊ အာတန်သွ၍ ။

၁၄၈။ တရာ၊ဂါးထား ငေါင်းလင်္ကာ

- ၁။ နာ၊နမ်းခန္ဓာ၊ ၊ ဖြားမွေးငါး ၊ ရေးဂါး ခင်းလမ်းသွ၍ ။
- ၂။ နမ်းကိုနပ်၊ရား ၊ သေင်မွိုးမား ၊ တူ၊တာ၊ မွဲအေးသွ၍ ။
- ၃။ တညတမ်းကွေး ၊ နာ၊ယိုဟွေး ၊ သီမွေး အီးကိုင်သွ၍ ။

၁၄၉။ တရာ၊ဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

- လို့တိုင်းစွမ်းဖြား - လ၊ခါ၊ခန္ဓာ၊
ဖြားဗား ဆာဗား - သီဗား ခွေနာ၊
နမ်းထန်းယံယို - နမ်းကိုသေင်ချား
ညတမ်းကွေး - သီမွေး လုံးဆားထွာ ။

ဥတ္တရာထေရီရဟန်း၊မူးဝတ္ထုထွ၍ယိုသွ၍ ။

လို၊ဖြားကျ ၊ လို၊ဖြားယ ၊ လို၊ဖြားည

- ၁။ ဖြားဒျားတွမ်းဒါးန ၊ ဖြားဒျားတွမ်းသီးလ ၊ ဖြားဒျားတွမ်း ဘားဝနားနောင်၊ “လို၊ဖြားကျ” ။
- ၂။ ပိုမိုက် ၊ လီ၊မိုက် ၊ ကျိုက်တောင်းလို၊ဖြား ၊ ပိုလီ၊ထွားတင်းတင် အံးဟးဒုက္ခ ၊ အံးဟးဒုက္ခ ၊ ဗေင်းခွမ်းဟးမွဉ်ယ ၊ ဗေင်းဒါဟးထာ၊ဒါယ ၊ ဗေင်းဒို၊ဟးဟွမ်ယ ၊ ကွဉ်က၊ဟးခွမ်းလာ၊ယနပ်၊ “လို၊ဖြားယ” ။
- ၃။ လဲင်၊ဖြားသွူတဲ့ သေတင်းဘုရာ၊ တရာ၊ သံဃား ၊ နားတင်းတရာ၊ ၊ မာ၊တင်းကုသိုလ်း ၊ တွိုးဒျားဒေါင်ဆင်း ၊ တွိုးတင်းကျောင်၊ကန်း ၊ ဖြားတိရစ္ဆာန်းထာ၊နောင်၊ “လို၊ဖြားည”-(လို၊ဖြားမွေးတင်း လို၊ညဒျား)။
- ၄။ လို၊ဖြားကျနပ်၊ အဂ္ဂုဏ်းသိက္ခာအောင်း ၊ အပိုအလီ၊ဖုံးတဲ့ သ၊ချမ်းသား ။
- ၅။ လို၊ဖြားယနပ်၊ အသ၊ချမ်းသားတောင်း ၊ အပိုအလီ၊ဖုံးတဲ့ ဂ္ဂုဏ်းသိက္ခာအိုင်ထောင်း ။
- ၆။ လို၊ဖြားညနပ်၊ အပွေးတဲးတဲ့ သ၊ချမ်းသားဒျား၊ အပိုအလီ၊ဖုံးနောင်၊ သ၊ချမ်းသားတောင်း ။

၄။ အဓိမာနိက ရဟန်းသီးဝတ္ထု

နိဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်းဇေးတဝှန်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုို့တွမ်း ရဟန်းသီးဖုံးထင်း “လလဲဉ်းအရဟတ္တဖိုလ်း”တင် ဟော်၊ဟး“ယာနိ မာနိ”စတင် တရားယိုသွူ ။

ရဟန်းအပါ၊ငတ်၊ချာ၊ဖုံးနပ်၊ ထူးကမ္မဋ္ဌာန်း(အားထွတ်နယ်) ဗွေဘုရားထူးထွါခါ ကျွဲလွေ့အုံတခြာကို အားထွတ်မွေးစွဉ်း တရားတင် လစွဉ်းချာန်း၊ သ၊ကိလေးသား တထန်းဒွမ်တွေ့၊ “နီရဟန်းကိစ္စဗွေလဲဉ်း- (နီလလဲဉ်း အရဟတ္တဖိုလ်း၊ နီတိုးလဲဉ်း ရဟန္တာအရန်း)” ထင်းနဲဉ်းနပ်၊တင် ကျွဲသင်၊ချာ အီးသင်၊လင်း နီဗ္ဗေဒဘုရား-တဲ့ ။

ဗွေရဟန်းသီး ကထင်းတိုးသင်၊ ကျောင်းတခါ၊ငှါ အထန်းဖွဲ၊နောင်၊ ဗွေဘုရား ဟဲ့၊လွဉ်ဗွေအားနန္ဒား-

“ယိုအားနန္ဒား-

လေးလွေ့လောင်းမွိုင်မွိုင် ရဟန်းသီးဖုံးသူ၊ ယိုခါခါ လွေ့ဝဲဉ်းဘုရားလ၊တောင်း-တဲ့၊ ကျွဲလွေ့ရီးက သင်းခဲင်၊ (အားထွတ်ကတရား သင်းခဲင်၊ကို) အင်းသင်းခဲင်၊ကိုမ၊ ကွဲကျွဲသင်၊ဟဲ့ဉ်း-တဲ့၊ ဗွေဘုရားထွဉ်းလောင်း နဲဉ်းနပ်၊ဗွေသီးဩ”

“ဗွေဘုရား ထီးနီအကျို၊ တမျို၊မျိုမ၊ ထွဉ်းကျွဲလွေ့ သင်းခဲင်၊ကိုသူ၊သနယ်”ယူးဒျားနဲဉ်းနပ်၊တင် ကျွဲလွေ့သင်းခဲင်၊ကို၊ (ခေတ်အတွင်းနပ်၊ခါ လို၊သီနပ်၊ တလို၊သော့တောင်းဟံး၊

“ထာသားဖေးကအံးဟး” ရေးဒျားနဲင်းနပ်တင် လွေဝေါင်းပြား
ဗော့နဲင်းနပ်ဖုံးသွၼ်) ။

ဝွေဗွေသီး ကထီးလိုသီဖွါဖွါဖြဖြ၊ အသီညလဲင်းဖုံးနပ်
ထူးသံဝွေဂ “အဋ္ဌိကသညား-ဆွတ်တခြင်းခြင်းတန်ဖုံးဟး”
ယူးဒျားနဲင်းနပ်၊ ကထိုင်းလွေထီး အကီးအင်းလို ကသီစစ
တကားမယောင်းရေးရေးဖုံးနပ်တွေ့၊ “သကီလေးသား”ထန်း
စွော့စွဉ်းဒျား တလဲင်းချင်၊ “နီယိုရဟန္တာ လေးမွေးတမ်းဟး”
သေချာစွဉ်းဒျားနမ်းပင်ပရာ၊ ။

နီဗွေဘုရာ၊ အင်းညာအွဉ်းစွလွေ ရောင်းတော့ထွၼ်ခါ
ဟော်ဖေးပါ တရာနဲင်းယို-

၁၄၉။ ယာနီ မာနီ အပတ္တာနီ ၊ အလာဗူနေဝ သာရဒေ ။
ကာပေါတကာနီ အဋ္ဌိနီ ၊ တာနီ ဒိသွာန ကာ ရတိ ။

၁၄၉။ တရာဂါးထားအနက် -

ယာနီ မာနီ အဋ္ဌိနီ- အဆွတ်မဲ့င်မရီ၊ အပတ္တာနီ-
အင်းလီလာထိုးလဲင်း၊ သာရဒေ အလာဗူနေဝ- တထိန်းလာ
ယာခိုးလျားဟး နဲင်းထိဆွေရာဆားနပ်သွၼ်၊ ကာပေါတကာနီ-
တနားအွၼ်သွၼ် နဲင်းဝါးကျွၼ်ခင်း၊ တာနီ အဋ္ဌိနီ- အဆွတ်ပြုံးပြင်း
ဖုံးနပ် (လိုမူးသီကီးဖုံးနပ်)၊ တုမာကံ ဒိသွာန- သီထီးထွၼ်ခါ၊
ရတိ ကာ- သီသကီလေးသားကထွာနပ်၊ အကျိုအောင်းကဲ
ထမဲ့င်ဟောင်း ။

၁၄၉။ **တရာ၊ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -**

အဆွတ်၊မုင်၊မရို၊ အောင်းလီလာထို၊လဲဉ်း၊ တထိန်းလာ
ယာခိုးလျားဗား နဲဉ်းထီဆွေရားဆားနပ်၊သွ။ တချားအွူးသွ။
နဲဉ်းဝါးကွ။ခင်း အဆွတ်၊ပြိုးပြင်းဖုံးနပ်၊(လို၊မူးသီကီးဖုံးနပ်၊)
သီထီးထွ။ခါ သီသ၊ကိလေးသားကထွာနပ်၊ အကျို၊အောင်းကဲ
ထမုင်၊ဟောင်း ။

၁၅၀။ **တရာ၊ဂါးထားအမိပ္ပါယ်အချွတ် -**

လို၊မူးသီစတဲ့ ဆွတ်၊ချားနေနေ၊ သီထီးဗား သီကိလေး
သား ကထွာနပ်၊ ထူးကဲထမုင်၊ဟောင်း ။

နားဗားတရာ၊ယိုအကျို၊

တရာ၊ယို ကထင်းသွတ်၊နပ်၊ ရဟန်းသီး အင်းနပ်၊ကိုခြာ
တွင်၊ ထွာလို၊စွဉ်းရဟန္တာ၊ တလဲင်းချင်၊နပ်၊သွ။ ။

တိုးနပ်၊မ၊ အင်းသင်းခဲင်၊ကို ကျွ၊သင်၊ထေ့ ဗွေ၊ဘုရာ၊
အံ့ဖြားမွေးစွဉ်း ဗွေ၊ဘုရာ၊ပငါပရာ၊နပ်၊သွ။ ။

**ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား “အမိမာနိကရဟန်း၊သီးဝတ္ထု”ယိုတင်
လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊ နဲဉ်းယို -**

၁။ လို၊တိုင်၊စွမ်းဖြာ၊ ကလွူးခါကား“အနုဿယကိလေးသား”
ပါလွဉ်လွဉ်းလွဉ်း -

၂။ အားထွတ်မွေးစွဉ်းတရာ၊တင် သမားမိတရာ၊ အင်းထိန်း၊
ခါ၊မ၊ ကိလေးသားသ၊အချ၊အင်းခြွဉ်းလလို - (ဗွန်ပီနဲဉ်း
ထီချ၊ကခြွဉ်းလ ဖွိုင်၊ကင်နောင်၊သွ။ ။)

- ၃။ ထီရူကအဝ်းခြွင်းလ ဖြိုင်ကင်နဝ်၊ ပေါးလုံးတူးထဲသော၊
 တဲ့ အတဒူကီထင်းစွဉ်း တလင်းချင်၊ အဗွန်ပီနဝ်၊ နေနေ
 သမားမိတေက်၊ နျ၊ ကိလေးသားသ၊ ယို “ပေါးမဲ့ထီးလိတ်”
 တဲ့- ဝွေသီးတဲ့မြိုင်ငါး ပေါးစွဉ်းဒျား တလင်းချင်၊ -
- ၄။ “ထာထင်း” ကရိုနဝ်၊ ထီးခန်းအနမ်းနောင်၊ မ၊ သေဟး
 အမဲ့င်း/အမား -
- ၅။ “ထာထင်း” နဝ်၊ တမဲ့င်းလို့တောင်း၊ အမားတဲ့ပါဒါး-
 စတင်နဲင်းနဝ်၊ သေထွ၊ လ၊ အိသတိ၊ အာတန်သွ။ ။

၁၄၉။ တရာဂါထာ၊ ငေါင်းလင်္ကာ

- ၁။ လို၊ မူးဆွတ်၊ အာ ၊ အဝ်းလီလာ ၊ ထီးခါ ထူးသံးဝွေ ။
- ၂။ ဆားထီဆွေရား ၊ ယာလျားဟး ၊ နွူးနား တကိုင်သေး။
- ၃။ ကျို၊ အဝ်းမဲ့င်းစား ၊ ဆွတ်၊ တရား ၊ သီထွား ထွာကိလေး။

၁၅၀။ တရာဂါထာ၊ လင်္ကာကဗျာ

ရဟန်၊ ငတ်၊ ရျာ	- ကျို၊ စာ၊ ဘားဝနား
သ၊ မွိုက် ကိလေး	- ပေါးသေးဒွမ်ထာ၊
အဗွေထင်းချာ	- နမ်းထွာ ရဟန္တာ
လို၊ မူးကီး	- သဲစ်ထီး ကိလေးထွာ ။

အမိမာနကရဟန်၊ သီးဝတ္ထုထွ၊ ယိုသွ။ ။

မဲ့ တွမ်း သ၊

- ၁။ ထီးနမ်းအထန်းနောင်၊ ရှိတရေယံကျ ၊
ယူးကထန်းလနောင်၊ ရှိပသို့၊ ။
- ၂။ ထီးမူးနံ၊တရေနောင် - ထွား ၊
ထီးမင်းရင်းကျားနောင် - ယွဲက် ၊
ထီးမွိုးဖြား တဖြက်ဖြက်နောင် - ခွယ်းတရွို့၊ ။
- ၃။ ကျောင်းကွဉ်းကိုနပ်၊ တရာ၊ပွယ်-စွယ်တင်းတစိ၊စိ၊
ကျောင်းဆတ္တိ၊နပ်၊ ပျဇာတ်-နစ်သတ်လွေ့စွဉ်းချား။
- ၄။ ထွားဇာတ်၊ထွားဖုန်း၊ထွားဘော်လုံးနပ်၊-လေတနာ၊
ထွိုင်းဝိုင်းဘုရားနောင်၊ ၅-မိနစ် ။
- ၅။ တွိုးထားလွမ်းလွမ်း၊ ချော်၊ချော်၊နပ်၊ - မဉ်ဖွစ်၊ ၊
တွိုးထားအီးနောင်၊ ထီးသွူတဲ့ - မဉ်ဖွစ်တင်း ။
- ၆။ တွိုးအမွိုးထွဉ်းနောင်၊ - ရှိကတူးဆာ ၊
တွိုးအမာထွဉ်းနောင်၊ - နဲ့စ်လွေ့တော့တော့၊ ။

၅။ ဇနပဒကလျာဏီ-ရူပနန္ဒာထေရီရဟန်း၊မူးဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား၊ အဝိဒ္ဓိအာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်းဇေးတဝှန်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “ဇနပဒကလျာဏီ” ကရိုးဒါး “ရူပနန္ဒာထေရီ ရဟန်း၊မူး” နောင်တင် ဟော်၊ဗား “အဋ္ဌိနံ နဂရံ ကတံ” စတင် တရားတော့ယိုသွ။ ။

တို့၊တနီ၊တွေ့၊ ဇနပဒကလျာဏီ၊ စဉ်၊စာ၊ယူ၊နဲ၊င်းယို-
“ဝေးခိုတန်သိဒ္ဓတ္ထ (ခွန်သီးထတ်) တဲ့ အွဉ်းကိုင်စေ၊စိန်၊
ဟော်၊ အိုခေါ်ထို၊နှင့်၊ လွေ၊ကံကျင်၊တရားတင် ယိုခါ ထွာလဲဉ်း သွ။ဘုရား၊ ရားဟုလားတဲ့ ပိုင်လဲဉ်းသျှင်း၊ (ခွေကအီးတော့လမ်း ဒါး) ခွေဝေး(ခွေဝါ၊) “နန္ဒမင်းသား” နှပ်၊တဲ့ ပွေးဘုရားထွဉ်းပိုင် ထို၊လဲဉ်းစင်၊ မွိုးဗွေး “ဂေါတမီး” တဲ့ ထွာလဲဉ်းရဟန်း၊မူး၊ တို့၊ ဖူးဝေးဖုံးနှပ်၊ ပိုင်သျှင်းပိုင်စင်၊ တို့၊နှင့်၊ခွေယို အဝိဒ္ဓိအာလမ်း၊ မားကဲထမဲ့၊ယို”

သ၊ကိုယူ၊နဲ၊င်းနှပ်၊တွေ့၊ ထင်းရဟန်း၊မူးသီးကျောင်း လွေ၊ ထေ့ရဟန်း၊မူးသီးထျ၊ ပိုင်နဲ၊င်းနဲ၊င်းစင်၊နောင်၊သွ။ ။

ဇနပဒကလျာဏီ၊နှပ်၊ ထီးဖူးဝေးဖုံး ဂွေ၊ရက်ပဲင်၊မွေးစွဉ်း၊ မဉ်ဖညာ၊တင်း အဖူးဝေး၊ ဖေးနေးကအိုထေ့ဗားဟေ့၊ဟေ့တင် ထင်းပိုင်နဲ၊င်းနဲ၊င်းစင်၊ဒျား၊ နေးတွမ်းသဒ္ဓါး မဉ်ပိုင်ငါး တမွေး တောင်းသွ။ ။

ဂွေ၊နောင်၊ ယောင်၊ရေ၊ငါး မရေ၊မရားတင် ဝင်၊ဟဲ့၊ နှပ်၊ယောင်၊ရေ၊ “ရူပနန္ဒာ” ကျားကျားစွဉ်းနဲ၊င်းနှပ်၊သွ။ ။

နီဗ္ဗေဒနာသမ္ဘိဒနာ၊

“ရုပ်”နာမ်၊ အနိစ္စ(တသေတည်း)၊ ဒုက္ခ(ဆင်းရယ်၊ တန်ဖိုး)၊
အနတ္တ(နင်းပင်းမွေးတောင်း)၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊
ဝိညာဉ်း-ဖုံးနပ်၊ တွဲ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ-ဖုံးဒုက္ခလွှဲလွှဲ”
ဗ္ဗေဒနာသမ္ဘိဒနာ၊ နှိုင်းနပ်-တွဲ ဝေဒနာ၊ နှိုင်း
နာမ်၊ သွ။ ။

ရူပနန္ဒာနာမ်၊ လို၊ မူးယွမ်းငါးယောင်၊ တင်-

“ခွေခမ်းခန္ဓာ၊ ကတဇေယျာယိုဟွေး၊ ခွေထွေး နာ၊ ထွေး
ကတဝါးထွေး၊ နှိုင်းယိုနပ်၊ ဗ္ဗေဒနာသမ္ဘိဒနာ၊ မင်းထီးခွေမဲ့၊ အသွမ်းသွေ၊
ခွေယောင်၊ ဆင်”

ယူ၊ နှိုင်းနပ်၊ တင် ခံ၊ လွေတင်းဘုရားငါ၊ ခံ၊ ကာတောင်း
ဘုရားထွေး၊ တွိုးသာဝတ္ထိခမ်းသား ဖြားဆားတန်ပေးဖုံးနာမ်၊
မွှေးရောင်၊ ခိုး ပြတ်ခွမ်းလာတသာ ထင်းကျောင်း၊ ထင်းလောင်၊
သွမ်း၊ လူးတန်၊ စားဂ မာ၊ ဒါးနအမျိုးမျိုး၊ ခံ၊ ထူးသီးလ ဆောက်
တယ်လွေ(ဆို၊ တဲလွေသီးလ)ပငါပရာ၊ ။

ပေါ၊ မွှေးဟာနာမ်၊ ထင်းစုလို၊ ကျောင်းဇေးတဝန်းကို
နားလွေတရာ၊ ရဟန်း၊ ခိုသီး ရဟန်း၊ မူးသီးဖုံးတွဲ မင်္ဂလာငါး တရာ၊
တင် ထင်းနားလွေနှိုင်းနှိုင်းတရာ၊ နားတရာထွေ ပေါ၊ သင်၊ သွ။
နာမ်၊ အံ၊ ဖြားဗ္ဗေဒနာသမ္ဘိဒနာ၊ ပငါပရာ၊ နာမ်၊ သွ။ ။

ရဟန်းသံဃာ၊ တကာ၊ ခွန်နာမ်၊ ဝင်၊ အံ၊ ဖြားလွေငါး နီဗ္ဗေဒ
ဘုရားသပ္ပယ်၊ တင်းတယ်ယောင်၊ ရေတင် ဝေဒနာ၊ မင်္ဂလာ
ထွေးနှိုင်းနှိုင်းငါး ဗ္ဗေဒနာသမ္ဘိဒနာ၊ ဝေဒနာ၊ မင်္ဂလာငါးတရာ၊
တမွေးတောင်း ။

ကွပ်နပ်၊မ၊ ဝွေသ၊ကို ဝွေယူနဲခြင်းယို-

“ဝင်းအံးဖြားလွင်၊ ပွေးဘုရာ၊ ဝင်းအုပ်၊လွင်၊ ပွေးဘုရာ၊ ဂျုဏ်းကေ၊ဇူ၊ နီပွေးဘုရာသွမ်းသွဲခန်း ခွေယောင်ဆင်၊ တနီ၊ မှူးမှူးတဲ့ အီးသွမ်းသွဲခွေင်ကဲ တကားမဲ့င်၊ ခွေတဲ့ ထင်းသွိုသွို ရဟန်းမူးသီးဖုံး၊ ထင်းအုံဒျား ဝင်းဆချာ၊ ခံးအွဉ်းနယ်တင်း ခွေမဲ့ငါတွေ့၊ ထွားယဲက်ဗားငါ ပွေးဘုရာ၊ငါ၊ နားတရာ၊ထွူ မဉ်းသင်၊တွေ့တွေ့ယင်း ဝင်းငင်းဗချာနောင်၊ ရထွာဒျားဟွေး”
ယူးစွေးနဲခြင်းနောင်သွူ။

“ဟန်းနီ၊ယို ခွေသွဉ်းတဲ့ အီးထင်းနားခါးခါးတရာ၊”ဒေါ၊ နယ်အသွေ့ရဟန်းမူး နဲခြင်းနပ်၊တင် အသွေ့ရဟန်းမူးဖုံးတဲ့ မဉ်ထွဉ်း ဝွေနားတရာ၊နပ်၊ ညလဲဉ်းသွူ။ “ဟန်းဟာယို ဝွေသမ်းထင်းနား ခါးခါးတရာ၊တွေ့၊ နီပွေးဘုရာ၊ အီးဟော်၊ဒေါ၊ တရာ၊ထူ၊ထူ၊ ဆန်၊ဆန်၊ဒျားရင်၊”ယူးနဲခြင်းနပ်၊ထွူခါ ကထိုင်းထင်းနားတရာ၊ နပ်၊ ဟဲ့ထင်းပါ“ရူပနန္ဒာ”နပ်၊သွူ။ ရူပနန္ဒာနပ်၊ “ဘုရာ၊ဖေး ကထီးမှုန်းခွေ” ယူးနဲခြင်းနပ်၊တင် အုံနီ၊ဒျား ဝင်းဆချာနပ်၊သွူ။

ဝွေမဉ်အုံနီ၊နဲခြင်းမဲ့င်၊အုံနီ၊တဲ့ယင်း ပွေးစောင်းဘုရာ၊ နေး တွမ်းညဏ်းတော၊ အင်းသေရီးဒျား၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ နီပွေးဘုရာ၊ နေးညဏ်း ဆင်းချင်းယူးနဲခြင်းယို-

“ဟန်းနီ၊ယို ရူပနန္ဒာ၊ ဖျော်ခါးခါးသွူခွေထျ၊ ထင်းနား ခါးခါးသွူတရာ၊၊ ဖေးကလွောက်၊ဖက်၊တွမ်းဝွေ၊ ဝွေ၊ဖေးနေး ကချစ်နပ်၊ (ဝွေ၊ဖေးနေးကလ၊တရာ၊နပ်၊) အီးဟော်၊ဖေးဗား တရာ၊အမျို၊မဲ့င်ယို”

သ၊ကို ကတင်းယူတွေ့-

“ရူပနန္ဒာနဝ်၊ ယျမ်းငါးအယောင်၊ ထာဆူးမဉ်းဆော့ခံ
နဝ်၊ ထူးတွမ်းထာဆူး ခြစ်ထန်းချာလ၊ဒျား” ယိုတဲ့ ယျမ်းယောင်၊
“မာန်းဆော့”တင် နေးတွမ်း “ယောင်မာန်း”မဉ်းခြစ်ထန်းချာမ၊
အီးချစ်လ၊ ချ၊သ၊အွဉ်းထွေ ခဲင်းနောင်၊သွ။ ။

နီဗွေဘုရာ၊ဖန်ဆင်၊ မူးနံ၊သက်လ၊ တဆီသူအရွယ်၊
တင်းတယ်တရေလဲဉ်းဒျား ရူပနန္ဒာမဲ့မဲ့၊ ရူပနန္ဒာ သဲစ်
ကန္တိတခါ၊ငှါ ထီးငါလွေ၊ မူးနံ၊ပေးယောင်၊ရေတဖြာ၊ အဝ်း
ဝင်းဖေး နီဗွေဘုရာ၊တွမ်းဝီ၊ မူးနံ၊ပေးနဝ်၊နဝ်၊ နီဗွေဘုရာ၊
ဖေးထီးဒျား ရူပနန္ဒာတဖြာလွှမ်း၊ လိုလင်ထီးတဝ်း တဖြာဖြာ။

ရူပနန္ဒာနဝ်၊ အံ့ဒျားဝင်၊ဆချာ၊ ဝဲင်းဘုရာ၊ထွါခါ ထွားငါ
လွေ၊ ဗွေဘုရာ၊ “သပ္ပိယံမွေးစွဉ်းထာ”၊ ဝွေထွားတောမူးနံ၊ပေး
တဖြာ၊ “တရေမွေးစွဉ်းထာ”၊ ဝွေတိန်းထွားချာ ဝွေနမ်းနဝ်၊
ခဲင်းစွဉ်းစောက်အား၊ မူးနံ၊ပေးသူ၊နဝ်၊ ခဲင်းစွဉ်းဝါးဟသံ၊
ကွားအာမွေးမဲ့စွဉ်းဒျားနောင်၊သွ။ ။

ရူပနန္ဒာ အဝ်းထွားစွါလွေ၊ မူးနံ၊ပေးနဝ်၊တွင်၊ ဗွေဘုရာ၊
နဝ်၊ တရာ၊တဲ့ အဝ်းဟော်၊စွါစွါဒျား၊ မူးနံ၊ပေးနဝ်၊ ဖန်ဆင်၊
တော သက်နီဆီအရွယ်၊ အွဉ်းတကိုင်ပသားဆွေ၊ဆွေ၊ ရူပနန္ဒာ
တဲ့ အဝ်းသေတွေ့ဒျား အသ၊ကို၊ နဝ်၊ထွါထွေ၊ ဖန်ဆင်၊တော
လွှးပိုတလဲင်းထွါပွဲ၊ (ပိုမိုးတန်ပွဲ၊)၊ မိုးဖြားပွဲ၊ မူးနံ၊ပေးနဝ်၊
အဝ်းတကိုင်သင်၊ အဝ်းတကိုင်သင်၊တိတ်၊တိတ်၊ ရူပနန္ဒာ

သင်္ကတံ“ အတရေ၊ ကွတိ၊ မား-ကွတိ၊ မားစွဉ်းသူ၊ ပေး”။ သဘော၊
ဗျောင်နဲဉ်းနဝ်၊ တင် ဝွေ၊ “ယောင်၊ မာနိ” နဝ်၊ တွဲ ထန်းထို၊ စွဉ်း
တလဲင်းတစိ၊ စိ၊ နောင်၊ သူ။ ။

ကထင်းထီး“ ဖြားကော့ဖြားကွဲ၊ မဲ့အေးတူ၊ တူ၊ ကလူ၊
ဗွာဗွာ၊ တင်အော့တပျတ်၊ အမဲ့ငါရူးရူးရားရား၊ အယားစမ်းစမ်း
စိမ်းစိမ်း၊ ငင်းတကောင်းကောက်၊ လွေထာ၊ တွဲ ကွဲ၊ ဗားခွဉ်း
ထောက်၊ ပယျို၊ ပယ၊ တနွေ့၊ တနု- ” ကထင်းထီးဗား နဲဉ်း
နဝ်၊ တွေ့၊ ယောင်၊ မာနိ၊ ဆော့၊ အဲဉ်ထောင်းဒွမ် ။

နဝ်၊ ထွေ့တွေ့၊ ဖန်၊ ဆင်၊ တော “ဆာတဗျသိုတဗျသ၊
အင်းသိုအင်းသချာ အဆီးအအေး၊ ဝွေ့ဝဲင်းယူးပက်၊ ထာ၊ ဆာ
နိစွက်ပွိုးခြံ၊ သီဝအင်းပြား၊ အယားပွစ်၊ တရွစ်၊ တမွစ်သွမ်းသမ်း၊
အထိထန်းရီးရား၊ စောက်အားဟုံဖုံး၊ လုံးဆဲင်းအယား၊ ပြင်၊ ပြား
လီလာ” စွဉ်းနဲဉ်းနောင်၊ သူ။ ။

ကအင်းထီးဒါး ရူပနန္ဒာနဝ်၊ “ခွေခန္ဒာယိုတွဲ ပိပဲသူ၊ နေ”
သေစဲင်းခန်းဒျား ခန္ဒာအနိစ္စ၊ ခန္ဒာဒုက္ခ၊ ခန္ဒာအနတ္တတွင်၊
နီဗ္ဗေဒဘုရား၊ ဟော်၊ ဖေးဝွေ့တား တရားယားနဲဉ်းယို-

အာတုရံ အသုစိံ ပူတိ၊ ပဿ နန္ဒေ သမုဿယံ ။

ဥဂ္ဂရန္တံ ပဋ္ဌရန္တံ၊ ဗာလာနံ အဘိပတ္တိတံ ။

ယထာ ဣဒံ တထာတေ၊ ယထာတေ တထာ ဣဒံ ။

ဓါတုတော သုညတော ပဿ၊ မာလောကံ ပုနရာဂမိ။

ဘဝေ ဆန္တံ ဝိရာဇေတွာ၊ ဥပသန္တော စရိဿတိ ။

တရာ၊ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်း -

“ရူပနန္ဒာ့ဟေး-

နမ်းခန္ဓာ့ယိုနပ်၊ ဆာတဲ့ဆာဗား၊ အဝွေးအဝက်၊ အသေင်
အသင်၊ ပြောထန်း အေးလ၊ ဒုက္ခယူပက်၊ နစ်သက်ဟွန်ကျိုက်
လို့မြိုက်မည်လ၊ငါး၊ ထွားစင်းစင်းသွေ့ ရုပ်ခန္ဓာ့ယိုဟင်း ။

‘နမ်းခန္ဓာ့ယိုနောင်၊ ဓါတ်သဘော်၊တန်ဒျား၊ ထမဲ့၊မဲ့၊
တမွေးတင်းခြာ’ ယူးပါသွေ့နဲင်းနပ်၊ ဖေးကတိုးလွေ့မြိုနီးသွေ့
အကုင်ဖဲ့၊ မည်ကွတ်ထင်းမွန်းဒွမ်၊ ပေါးကွတ်ထင်းဒွမ်နောင်၊
တိုးစဉ်းနီဗွန်း”

ရူပနန္ဒာ့ နားဗားတရာ၊ယိုတင် လ၊စဉ်းတမက်တဖိုလ်း
ထွာစဉ်းသော့တားပန်းပုဂ္ဂိုလ်းနောင်၊သွ။ ။

နပ်၊ထွူတွေ့၊ ရူပနန္ဒာ့ ဖေးကလ၊ကီကီထင်းမက်ဖိုလ်း
ဖေးကတိုးလ၊ ရဟန္တာ့အရန်းနပ်၊ နီဗွေးဘုရာ၊ ဟော်၊သမ်း
နဲင်းယို-

၁၅၀။ အဋ္ဌိနံ နဂရံ ကတံ၊ မံသလောဟိတလေပနံ။

ယတ္ထ ဇရာ စ မစ္စု စ၊ မာနော မက္ခော စ ဩဟိတော။

၁၅၀။ တရာ၊ဂါးထားအနက် -

အဋ္ဌိနံ- ဆွတ်၊ဖုံးယို၊ မံသလောဟိတလေပနံ- အစဉ်း
ပြောက်လွဉ်းတွမ်း ယားသွီးကားသားဖုံးထွူတင်၊ ကတံ နဂရံ-
ထွာခန်း မာ၊လမ်းခန္ဓာ့တဗား၊ ယတ္ထ- လမ်းကိုနပ်၊နပ်၊ ဇရာစ-
ထား၊ဖြားတဲ့နပ်၊ မစ္စုစ- ထား၊သီတဲ့နပ်၊ မာနောစ- ထား၊ကျား
မားနဲ့တဲ့နောင်၊ မက္ခောစ- ထား၊ယားဝင်၊ကေး၊ဇူးတဲ့နောင်၊

(၄၂)

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

ဩဟိတော- အောင်းစုခြင်းသော့ဒျား (လမ်းခန္ဓာ)နောင်၊
အကိုသွ။ ။

၁၅၀။ **တရာ၊ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -**

ဆွတ်၊ဖုံးယို၊ အွင်းပြောက်လွဉ်းတွမ်း ယားသွီးကားသားဖုံး
ထွ။တင် ထွာခန်း မာ၊လမ်းခန္ဓာတဗား၊ လမ်းကိုနပ်၊နပ်၊
ထာ၊ဖြားတဲ့နပ်၊ ထာ၊သီတဲ့နပ်၊ ထာ၊ကျားမားနတဲ့နောင်၊
ထာ၊ယားဝင်၊ကေ၊ဇူး(မက္ခ)တဲ့နောင်၊ အောင်းစုခြင်းသော့ဒျား
(လမ်းခန္ဓာ) နောင်၊အကိုသွ။ ။

၁၅၀။ **တရာ၊ဂါးထားအဓိပ္ပါယ်အချွတ် -**

နမ်းခန္ဓာကိုနပ်၊ ထာ၊ဖြား ထာ၊သီ မားန မက္ခ-တရာ၊ဖုံး
အင်းပြိုးသော့ဒျာနောင်၊သွ။ ။

နားဗားတရာ၊ယိုအကျို၊

တရာ၊ယို ကထင်းသွတ်၊နပ်၊ “ ရူပနန္ဒာထေရီ-ရဟန်း၊မူး
နပ်၊ တွိုးအရဟတ္တဖိုလ်း ထွာစွဉ်းရဟန္တာမူး”၊ လို၊လင်ဖုံးအတား
တဲ့ ထွာငါးတရာ၊အကျို၊အောင်းအာနပ်၊သွ။ ။

ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား“ဇနပဒကလျာဏီ-

ရူပနန္ဒာထေရီရဟန်း၊မူးဝတ္ထု” ယိုတင် လ၊ဗဟုသုတ ၊

လ၊သတိ၊ နှိုင်းယို -

၁။ ကပိုင်စရဟန်းနပ်၊ ယူးဒျားတမျိုးတဲ့ အကျို၊အာဆိုင်၊ငါးတဲ့
အောင်းဒါး-

- ၂။ ယျမ်းငါးနမ်း ထင်းတန်ငါးယောင်တဲ့ မာန်းမားနု
(အကုသိုလ်း)ထွာအာ၊ ကုသိုလ်းခါ ထွာဆွေ၊ -
- ၃။ ဗွေဘုရားတံ၊ခို၊ လူ့လို၊မာ၊နဲင်းတဒါးတောင်း၊ ဥပမား-
ဟော်၊တရားတွင်၊ ကမ္မန့်ဆင်၊နပ်၊ ခေါ်ခေါ်၊ (ထီးဒျား
ဟွန်ဒျားရူပနန္ဒားတဖြာ၊လွှမ်း၊) အများတားတဲ့ တရားယား
နပ်၊ အဝ်းဟော်၊ဒျားခေါ်ခေါ် -
- ၄။ ထီးလို၊ဖြား လို၊ဆာ လို၊သီဆွတ်၊ပွိုင်နပ်၊ လိုးထူးမွိုင်မွိုင်
သံးဝွေးဂ “ခွေတဲ့ပိပဲ နဲင်းနောင်၊နေနေ” ယူးလွသွေ့
နဲင်းနောင်၊ -
- ၅။ လို၊ယင်ဟန်းနပ်၊ ပါးရမီး-အဝ်းခန်းတဲ့ယောင်း နားဗား
တရားမ၊ လ၊နွောင်၊မဂ်ဖိုလ်း -
- ၆။ လို၊အမျိုးမဲ့င်တဲ့ယင်း မဉ်တရေ၊နဲင်းမဲ့င်၊တရေ၊ တွိုးအနာ
လွိုသူ၊ “ဆာသီဟဲ့င်လဲ့င်-ထွာထာ၊တကဲ့င် အသုဘလွဉ်း
လွဉ်း”-စတင်နဲင်းနပ်၊ သေထွေ၊ လ၊အိသတိ၊အာတန်သွ။

၁၅၀။ တရားဂါးထား ငေါင်းလင်္ကာ

- ၁။ ဆွတ်၊ပွိုင်တန်ဒျား ၊ ကွပ်သွီးယား ၊ ခန္ဓား တဖြာ၊ထွာ။
- ၂။ နမ်းကို ခန္ဓား ၊ ဖြားသီတား ၊ ပါဒျား ကလွူးခါ ။
- ၃။ ထာ၊ကျားမားနု ၊ ယား-မက္ခ ၊ အဝ်းလွ နမ်းကိုပါ ။

၁၅၀။ တရားဂါးထား လက်ားကဗျာ

ယူးယွယွမှိုင်း - ဆွတ်၊ပိုင်တန်ဒျား
အဉ်းကွပ်လွဉ်းယား - ကားသား ဗဲဉ်ခါ၊
ဖြားသီ ထားကျွား - ယားကေးဇူးတား
ပါထွူဒျား - ခန္ဓား နှမ်းကိုခါ ။

နေပဒကလျာဏီ-ရူပနန္ဒာထေရ်ဝတ္ထုထွေယိုသွ။ ။

နမ်းပွာ တွမ်း သ,ပွာ

၁။ ယွမ်းနမ်းဗွာနဝ်၊ ထွာမာန်၊ ၊ ခိုးလျား ၊ ဒုက္ခ ။

၂။ ယွမ်းသ၊ဗွာနဝ်၊ ထွာဉာဏ်း ၊ ခွဲသ၊ ၊ သုခ ။

၃။ ဖျင်နမ်းဗွာနပ်၊ ထွာအကုသိုလ်း ၊ မားဆိုင်၊ ။

၄။ ဖျင်သ၊ဗွာနဝ်၊ ထွာကုသိုလ်း ၊ သားဆိုင်၊ ။

၅။ နမ်းဗွာတရေနှင့် ပုထုဇဉ်းသီး အံ့ဖြား ။

၆။ သုဗ္ဗာတရေနှင့် အရိယာသီး ဟွန်ဟောင် ။

၇။ နမ်းဗွာကိုတဲ သမုဉ်းဖြင်းနဝ်၊ ဝင်ဟွဲလိုမိုက် ။

၈။ နမ်းဖြင်းကီတွဲ သုမဉ်းဗ္ဗာနဝ်၊ ဝင်္ဂဟုံ၊ လို၊ လိန်းမား။

၉။ နမ်းတဲဗွာ သ,တဲမဉ်းဗွာနဝ်, ထွာကေးညိးခရား ၊

ဒေါ့၊ခရားအဲဉ်ထောင်း။

၁၀။ ကထွာလိုလိန့်မားနပ်၊ သဗ္ဗာ မာထွာဒျား ၊

နမ်းဗွာ မာ,ထွာမွေးတောင်း ။

၆။ နင်၊တန်မလ္လိကာဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒုရာ၊ အဝိဒ္ဓိသုခတ္ထိခမ်း ကျောင်းဇေးတဝွန်း
ကိုအတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွမ်း “နင်၊တန်မလ္လိကာ”တင် ဟော်၊ဗား
“ဇိရန္တိ ဝေ” စတင် တရားယိုသွ။ ။

တို့၊ခ၊တနီ၊ နင်၊တန်မလ္လိကာနင်၊ နှို၊လွေ၊ထီလူးခန်း၊ကို၊
ဖြားမဲ့ထွ။ အံ့ကောင်း ဟွားအခင်းလောင်း၊ ထိုးထီးကနှို၊လွဉ်၊
ဝွေ၊နင်၊ ထီးနင်၊တန် အံ့ကောင်းထားတင် အခင်းဆင်၊နီပင်နင်၊
အွဉ်းဒင်းထင်း နင်၊တန်ကုမ်းလောင်း၊ နင်၊တန်နောင်၊ သ၊ကို
သားယားတွေ့၊ အံ့ကောင်းစွ၊စွ၊ဒျား နဲ၊င်းနင်၊သွ။ ။

ခွန်တန်ကောသလ အဝိဒ္ဓိဟော်လောင်း ပတင်ပေါက်ငွါ
ထွားလင်၊တင် ထီးလ၊ခန်းဒျား ထိုးထီးထင်းနင်၊တန်ကုမ်းနင်၊သွ။
နင်၊တန်ဟွားခင်းထွ။ ကထင်းဖျော် ဟော်ကီတွေ့၊ ခွန်တန်
ခွန်းထွ၊စွဉ်းတလင်းချင်၊-

“လို့၊မူးယွ၊တ်တန်၊ ဝှစ်ထို၊စောင်းစောင်းခန်းလဲင်း၊ မမာ၊
တို့၊ နဲ၊င်းနင်၊တန်ဟောင်း”

“ခွေသွဉ်းမာ၊ဗားကဲထမဲ့င်၊”

“နာ၊မအံ့ကောင်းဖေးတို့၊ ထိုးထီးနဲ၊င်းမဲ့င်၊”

“ခွေသွဉ်း တအံ့ကောင်းဖေးဗားတောင်း”

“ခွေအဝိဒ္ဓိထီးလင်၊သွ။ တွမ်းမဲ့ဟ အဝိဒ္ဓိကခွေနဲ၊င်းမဲ့င်၊
နာ၊ငေါင်းနင်၊ ခွေတယွ၊မ်းခွောင်၊တင်း၊ ထိုးမွ၊တန်၊ ဝှစ်ထို၊
စောင်းစောင်းခန်းလဲင်း” ခွန်တန် ခွန်းနဲ၊င်းနောင်၊သွ။ ။

“ခွန်တန်ဗွေ-

ခွေသွဉ်းထီလူးခန့်၊ သူ၊ နဝ်၊ အဆန်၊ တန်၊ နွီ၊ ထီလူးခန့်၊ ကို
တဖြာ၊ ငါတွဲယောင်း၊ ပေါးအံ့ပတင်ပေါက်ငွါယို ထွားလင်၊ နဝ်၊
ထီးတောစွဉ်းနီဖြာ၊” နဝ်၊ တန်နဝ်၊ ဒေါ၊ လဲဉ်မုသာ၊ စွဉ်း နဲင်း
နဝ်၊ သွ။

“မွေးနေဟောင်း”

“မွေးအီဗွေ- နီဗွေမဉ်းယွမ်းတဝ်း ခွေသွဉ်းငေါင်းနဝ်၊
နီဗွေလင်၊ နွီ၊ စံ၊ ထီလူးခန့်၊ သူ၊ ဟဲင်း၊ ခွေသွဉ်းအဝ်းပတင်ပေါက်ငွါ
ယို ထွားလင်၊ နီဗွေယို”

ခွန်တန်နဝ်၊ တသေယူးချာ ယူးငါတဝ်းထာ၊ ယွမ်းခန်းဒျား
အမာနဝ်၊ တန်ငေါင်း၊ လင်၊ နွီ၊ စံ၊ ခန်းဒျား ထီလူးခန့်၊ ကိုနဝ်၊ သွ။

သဲစ်ခွန်တန် ကနွီ၊ ထီလူးခန့်၊ ကိုတွဲ နဝ်၊ တန်အဝ်းပတင်
ပေါက်ငွါထွား၊ ခွန်းကျားချာစွဉ်း ခွန်တန်နဲင်းယို-

“ခွန်မိုက်တန်၊ မာ၊ ထမဲ့င်၊ အဝ်းထင်းတို၊ မဲးမွူးကိုမ်း
နောင်၊ ဟောင်း”

“မဲးမွူးအဝ်းကဲမဲ့င်၊ ကိုယို၊ စောင်းခွေထင်းနဲယို”

“ခွေအဝ်းထီးလင်၊ သွ။ တွမ်းမဲ့ဟ အဝ်းလဲဉ်ကခွေနဲင်းမဲ့င်၊
နာ၊ ငေါင်းနဝ်၊ ခွေတယွမ်းနွောင်၊ တောင်း”

ကထင်းဟွန် နဝ်၊ တန်ငေါင်းနဝ်၊ တွေ့၊ ခွန်တန်ယူးတွေ၊
နဲင်းယို-

“ထီလူးခန့်၊ ယို အဆန်၊ တန်၊ ‘နွီ၊ တဖြာ၊ ထီးတောနီဖြာ၊’
ကရို၊ နဝ်၊ အလွိုးမွေးဒျားရင်၊” ခွန်တန်နဝ်၊ ယွမ်းထို၊ ခန်းဒျား

နင်၊မားယားငေါင်း၊ နင်၊မားယားလဲဉ်လ၊ခန်းဒျားနောင်၊သွ။ ။

နင်၊တန်တဲ့ သ၊ကိုယူးတွေ၊နဲင်းယို-

“ခွန်တန်နင်၊ မွိုက်ငါး၊ ထာ၊သူးသေဆွေ၊ငါး၊ ခံးဗားလဲဉ်း
သွ။ ခွေငေါင်းလဲဉ်၊ ခွေလဲဉ်လ၊လဲဉ်းသွ။ ခွန်တန်၊ ခွေတဲ့
မားမားထို၊လဲဉ်းသွ။ အကုသိုလ်း၊ စွတ်စွယ်၊မားလဲဉ်း ခွန်တန်၊
ခွေထာ၊မားယိုနောင်၊ ပွေးဘုရားနမ်းတဲ့နင်၊၊ ပွေးဘုရားတပဲ့၊
အဂ္ဂသာဝက နီပါ၊တဲ့နင်၊၊ မဟာသာဝက အပါ၊သွစ်၊ဆီတဲ့နင်၊၊
မဲ့၊ဝွေ၊ပွေးသီး သေလို၊သနယ်ယို၊ ခွေထာ၊မားယိုဟွေး မားယော့
မွေးစွဉ်းထာ၊”

နင်၊တန်မလ္လိကာ၊ ဟွန်မားချာမွေးစွဉ်း နဲင်းနင်၊သွ။ ။

တဲးတဲးတဲ့ နင်၊တန်မလ္လိကာနောင်၊ ထာ၊သူးသေ အာ
လဲဉ်းက ခွန်တန်၊ ခွန်တန်ပသေနဒီကောသလ ကလူးတန်
မရမက “အသဒိသဒါန”ခါနင်၊တဲ့ နင်၊တန်ပါဒျား၊ ကလူးနီပွေး
ဘုရား “ထီးဗွာ၊ ပလ္လင်၊၊ သပိတ်ခင်း၊ ခွဲးအုံတိုး” ထာ၊လူးယို
လစ်၊စိုးတဲ့ အင်းလူးညီ၊ဗားဒျား ခွန်တန်နောင်၊သွ။ ။

ကတိန်းမားမား သ၊စိန်းချမ်းသားတင်းတင် “သ၊ယမ်း-
နမ်းယောင်”တွေ့၊ မော့၊ခန်းဒျားရေားဂါး၊ ကထိုင်းအီးသီနင်၊
တိုးကုသိုလ်းနင်၊ သ၊တအင်းဖျိုတင်း၊ သ၊အင်းဖျိုတောဒျား
အထာ၊မားအကုသိုလ်းနင်၊မ၊ လင်၊ထဲဗားစွဉ်းဒျား“အဝီစိငါးရဲင်၊”
သူ၊သွ။ ။

ခွန်တန်ကောသလနင်၊ ရက်မွေးမဲ့စွဉ်း နင်၊တန်မလ္လိကာ
နင်၊တင် သောကနိစ္စကံ သ၊ယူးပက်ငါးတွေ့၊ သင်္ဂျိုဟ်းလဲ့၊ပုံ

နင်၊ခန္ဓာခြုံထင်းထွူနင်၊ “နင်၊တန်မလ္လိကာ လေ့၊ထွာဘဝမဲ့င်၊”
မဉ်သေငါးနင်၊မ၊ ထင်းတို့စွဉ်း နီဗ္ဗေဒဘုရားထူး၊နောင်၊သွ။ ။

သစ်ကတို့၊ နီဗ္ဗေဒဘုရားထူး၊ဖေးကယူးလ၊မိုးနီး
မလ္လိကာနင်၊ နီဗ္ဗေဒဘုရား နေ့တွင်းဉာဏ်တော၊ လော၊မာ၊ပစ်၊
ခါ၊အသ၊တင် ခွန်တယူးလ၊ဒွါမ် တရီထွာတင်းဒွါမ်၊ နီဗ္ဗေဒဘုရား၊
ဟော်၊ဖေးတောဒျား တရားတောင်၊ခရားနောင်၊သွ။ ။

ခွန်နင်၊ ကထွိုင်းတို့သင်၊ချာ အဟော်ကိုနင်၊မ၊ ယူးလ၊
ယင်း ကရေးရီ နီဗ္ဗေဒဘုရား၊နောင်၊သွ။ ။

“ယို- ပါ၊စားနင်၊ဖုံး-

ခွေကျုံးထင်းရီ နီဗ္ဗေဒဘုရား၊ “နင်၊တန်မလ္လိကာ လေ့၊ထွာ
ဘဝမဲ့င်၊”-နင်၊ တို့ဗ္ဗေဒဘုရားထူး၊တော့၊ ခွေအွဉ်းဖေင်၊စွေ၊ထို၊
ဒျား၊ မွူးရောင်၊တဲးတဲး ခွေအီးရီထွာထွာ” အွဉ်းဒေါ့၊နယ်ချာ
အလို၊ဖုံးနဲင်းနင်၊သွ။ ။

နဲင်းမွူးရောင်၊တဲးနင်၊ နဲင်းတရူ၊တရားတဲးနင်၊ နီဗ္ဗေဒဘုရား၊
ပေ့၊ပစ်၊ခါ၊ အသ၊ယူးလ၊(သတိ၊)နင်၊ နွတ်၊နီ၊ဗေဗေစွဉ်းနင်၊သွ။
နင်၊တန်မလ္လိကာနင်၊ လူးတန်၊အာ၊ မာ၊အာမားကုသိုလ်းတင်
တို့လင်၊အဝီစိ-ခံးမားငါးရဲင်၊ဒုက္ခ နွတ်၊နီ၊ဒျားနင်၊သွ။ ။

ခွန်တန်ကောသလနင်၊ သေထွေ၊တင်း နင်၊တန်အပဲစ်၊
သေဒျား နင်၊တန်ကလူးတန်၊ထာ၊လွှမ်း၊ ကွပ်နင်၊မ၊ မဉ်းသေထွေ၊
နင်၊တန်လင်၊ထဲငါးရဲင်၊နင်၊-

“လူးသွူထာ၊ ပဉ်တကားနင်၊နင်၊၊ သမ်းအင်းထဲမားက
ငါးရဲင်၊၊ ပေါးနင်၊ဟ လူးထာ၊နင်၊ ခရားကဲထမဲ့င်၊” ငမ်းသ၊ခွန်

ယူးမားဆိုင်၊ထာ၊ နဲင်းနပ်၊တင် နီဗွေးဘုရာ၊ စွော်စွော်ပေးပစ်၊
ခါ၊ဗား ခွန်သု-ထာ၊ယူးလု(သတိ၊)နောင်၊သွ။ ။

ကထင်းတို့၊ သွစ်၊နီ၊ကိုနပ်၊ နင်၊တန်မလ္လိကာ အင်းငါးရဲင်၊
လွစ်ချာ၊ ထင်းထွာတော နင်၊လူ၊မူး“တုသိတား”လူ၊ခမ်းသူ၊သွ။

ကွပ်နပ်၊မ၊ ကထင်းတို့၊ သွစ်၊ရောင်၊ကိုနပ်၊ နီဗွေးဘုရာ၊
နမ်းတေား၊ စွော်စွော်ကျ၊သင်၊တို့၊စဉ်းသွမ်၊ ခွန်တန်ဟော်ငါ၊
ခွန်တန်ကထင်းဟွန် နီဗွေးဘုရာ၊ကျ၊သင်၊တင် အင်းဟော်ကီ
လေားလင်၊ ကျုံးပင်၊ထင်းဟော်လောင်း၊ နီဗွေးဘုရာ၊ကျ၊တင်း
တွေ့၊ လောင်၊သော့၊သွမ်၊သပိတ်ကိုထွ။ခါ လောင်းရီပါနဲင်းယို-

“ဩဗွေး ဘုရာ၊မျတ်ဗွေးဩ-

ခွေသွဉ်းကျုံးရီ “နင်၊တန်သီ တို့၊လွေ၊ဘဝမဲ့၊နောင်၊”
အဉ်းဖေင်၊မွိုင်းဒျား ဗွေးဩ ၊

ဩဗွေး-

နင်၊တန်မလ္လိကာ လွေ၊ထွာဘွိုးဘဝမဲ့၊ဗွေးဩ”

“တကားခွန်တန်ဟေး-

နင်၊တန်မလ္လိကာ ထင်းထွာနင်၊လူ၊မူး အိုး‘တုသိတား’
လူ၊ခမ်းကီသူ၊”

“ဗွေးဘုရာ၊ဗွေးဩ-

နင်၊တန်မလ္လိကာ မဉ်းတထင်းထွာတောင်း နင်၊လူ၊မူး
တုသိတားခမ်းသူ၊နပ်၊ ပါ၊မဲ့၊ကဲ အီးထင်းထွာနွောင်၊ဟောင်း”

“ဩဗွေး-

နှင့်တန်မလ္လိကာနောင်၊ ‘မ္ဗူရောင်အီးလူး အမျိုးယို၊
တရူးအီးလူး အမျိုးနပ်’ အံ့ထာ၊ အင်းယူးသေးသေးကုသိုလ်း၊
အင်းမာ၊သေးသေးစွဉ်း ကုသိုလ်းလွမ်း၊ ထာ၊မာ၊လောင်းလင်
နပ်၊ အတယူးတပ်၊ အတမာ၊တပ်းဗွေ၊ ကုသိုလ်းဆင်းရာ၊
ဝေ့အွဉ်မာ၊ဒျားလွဉ်းလွဉ်းတင် ဝေ့တိန်းအဲဉ်ထပ်းဒွမ်နောင်၊
ခွေသွဉ်းယူးထာ၊ တဖြောင်တပ်းဒွမ်၊ မာ၊နဲင်းဝေ့၊ တဒါးတပ်း
ဗွေ၊

“တကာဒွန်တန်တန်-

ယူးလော်လော်လယ်လယ်မျှန်းထာ၊ လိုးစွမ်းဖြာ၊ သီဗား
လွဉ်းလွဉ်း၊ သေလောရထာ၊ယယို တဆွိုင်းနပ်၊ ပါ၊မဲ့င်းသေလော
ရထာ၊ယို”

“နီသွဉ်းသီးဖါဖြား သေလောရထာ၊ဗွေ၊

“သေလောရထာ၊ ယိုတဆွိုင်းဟာ၊ ပါ၊မဲ့င်းသေလော
ရထာ၊”

“နီသွဉ်းသီးဖါ သေလောရထာ၊ဗွေ၊

“သေလောရထာ၊ ယိုတဆွိုင်းဟာ၊ ပါ၊မဲ့င်းသေလော
ရထာ၊”

“ခွေသွဉ်းသေလောရထာ၊ဗွေ၊

“တကာဒွန်တန်ဟွေ-

သီဖါဖြား သေလောရထာ၊နပ်၊ ဖြင်းထို၊နပ်၊မ၊ သီဖါထုမ်း
တလ၊တပ်း၊ သီဖါသေလောရထာ၊နပ်၊တဲ့ ဖြင်းထို၊နောင်၊မ၊
နာ၊ထုမ်းတလ၊တပ်း ။

တကားခွန်တန်ဟေး-

သောင်းခြိုးကဲဉ်ကဆော့၊သွမ္မဉ်းတဲ့ အဝ်းဖြင်းဒါး၊ ခန္ဓား
ယားကျိ၊လွမ်၊ထင်းဟ ဒေါ၊ခရား အမျိုးအဝ်းခွမ်နဲ၊

ခွန်တန်ဟေး-

တဖြားဒါးတောင်း (တဖြင်းဒါးတောင်း)နောင်၊ အောင်း
သူးတေားကောင်၊တရာ၊တမျိုးလွမ်၊ လွိုအလင် ခွင်းကားတင်
သတ္တဝါးဖုံးနပ်၊ ဖြားတင်းအဲဉ်ထင်း၊ ဖြင်းတင်းအဲဉ်ထင်း(ဖြားဟး
လွဉ်းလွဉ်း၊ ဖြင်းဟးလွဉ်းလွဉ်း)”- အကျောင်၊ ဟော်၊ဖေးတရာ၊
ဂါးထား နဲဉ်းယိုသွ။ ။

၁၅၁။ ဇီရန္တိ ဝေ ရာဇေယျာ သုစိတ္တာ ၊

အထော သရီရံပိ ဇရံ ဥပေတိ ။

သတဉ္စ ဓမ္မော န ဇရံ ဥပေတိ ၊

သန္တော ဟဝေ သမ္ဘိ ပဝေဒယန္တိ ။

၁၅၁။ တရာ၊ဂါထားအနက် -

သုစိတ္တာ- ကမာ၊ဆန်၊ဟောင်ငါး၊ ရာဇေယျာ- ခွန်ထိုမ်း
တား သေလောရထား၊နပ်၊ ဇီရန္တိ ဝေ- ဖြင်းဟးသေးချား၊
အထော- နပ်၊ထွမ္မဉ်း၊ သရီရံပိ- နမ်းခန္ဓားယိုတဲ့၊ ဥပေတိ
ဇရံ- တွိုးဟးထား၊ဖြင်းခန့်၊ သတံ ဓမ္မောစ- သူးတေားကောင်၊
သီး တရာ၊နပ်၊တဲးတဲ့၊ န ဥပေတိ ဇရံ- တတွိုးဟးတောင်း
ထား၊ဖြင်းခန့်၊ သန္တော- သူးတေားကောင်၊သီးဖုံးနောင်၊ သမ္ဘိ-
တွမ်းသူးတေားကောင်၊သီးဖုံး၊ ပဝေဒယန္တိ- ဟော်၊လွဒျား၊

ဟဝေဇံ- အမွေးတဗား နဲင်းယိုသွ။ ။

၁၅၁။ **တရာ၊ဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -**

ကမာ၊ဆန်၊ဟောင်းငါး ခွန်ထိုမ်းတား သေလောရထာ၊နဝ်၊
ဖြင်းဗားသေးချား၊ နဝ်၊ထွေတွော့၊ နမ်းခန္ဓားယိုတဲ့ တွိုးဗား
ထားဖြင်းခန့်၊ သူးတော့ကောင်းသီး တရာ၊နဝ်၊တဲးတဲ့ တတွိုး
ဗားတောင်း ထားဖြင်းခန့်၊ သူးတော့ကောင်းသီးဖုံးနဝ်၊ တွမ်း
သူးတော့ကောင်းသီးဖုံး ဟော်၊လွဒျား အမွေးတဗားနဲင်းယိုသွ။

၁၅၁။ **တရာ၊ဂါးထားအဓိပ္ပါယ်အချွတ် -**

ခွန်ကထုမ်းသေလောရထာ၊တဲ့နဝ်၊ နမ်းခန္ဓားတဲ့နဝ်၊ ဖြင်း
ဗားလွဉ်းလွဉ်း၊ တဖြင်းဒါးတဝ်းနဝ်၊ အဝ်းဒျားသူးတော့ကောင်း၊
တရာ၊လွမ်း။

နားဗားတရာ၊ယိုအကျိုး

တရာ၊ယို ကထင်းသွတ်၊နောင်၊ လို၊ပေါင်၊အာ ထွာလွ
သေးတားပန်- စတင်နဲင်းနဝ်၊ဖုံးသွ။ ။

ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား“နင်၊တန်မလ္လိကာဝတ္ထု” ယိုတင်

လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊ နဲင်းယို -

၁။ ပေါးရှု၊ရားဂတဏှား ကိလေးသားနောင်၊ အမားယော့
ဒါးထာ၊ -

၂။ ကွပ်ရားဂတဏှား ကိလေးသားတင် တမာဝါ၊ထင်းမားဒါး
လိုဝင်၊၊ အာငေါင်းဒါးလိုဝင်၊ ၊ အွဉ်းကိုင်ဒါးလိုဝင်၊ -

၃။ အဝါ၊ထီးအမာတဲ့ ဝွေ၊ရိုး“ခွေမာခွေပဲင်း၊ ဆင်းခွေတဖြာ၊

လွှမ်း၊ လို၊ခိုလင် လွဉ်ခွေါင်းလ၊တင်း”ခံးထူးချက် အင်း
နဲင်းနင်၊ -

၄။ အမာထီးအဝါ၊တဲ့ ဝွေရီ၊ “ခွေဝါ၊ခွေပင်း၊ ဆင်းခွေတဖြာ၊
လွှမ်း၊ လို၊မူးလင် လွဉ်ခွေါင်းလ၊တင်း” ခံးထူးချက် အင်း
နဲင်းနင်၊ -

၅။ အဝါ၊အပဲစ် - ကြစ်ထာ၊ လဲဉ်အမာတဲ့နင်၊
အမာအပဲစ် - ကြစ်ထာ၊ လဲဉ်အဝါ၊တဲ့နင်၊
အပဲစ်တံးနင်၊ တထို၊မားတင်း အောင်းစွူစွူဒျား ၊
တံးစွူစွူဒျား ၊ ခံးထွူထွူဟး -

၆။ ကုသိုလ်းကံး အကျို၊တဲ့ ခေါ်ခေါ်ဒျား
အကုသိုလ်းကံး အကျို၊တဲ့ ခေါ်ခေါ်ဒျား
ကုသိုလ်းအကျို၊နင်၊ - နွိုးငါး ၊ ရွိုးသား
အကုသိုလ်းအကျို၊နင်၊ - ငွိုးဟး ၊ ရွိုးငါး -

၇။ ငမ်းယူးမား(ဒါးနုလောင်း)တင် မလ္လိကာ၊ ကထွဲငါးရဲင်၊နင်၊
နီဗ္ဗေဒ၊ဘုရားဒေါ၊နယ်တင်း၊ ဒေါ၊နယ်ဒျား ကထင်းထွာ
လူ၊ခမ်းနင်၊လွှမ်း- စတင်နဲင်းနင်၊ သေထွေ၊ လ၊အီသတိ၊
အာတန်သွူ ။

၁၅၁။ တရာ၊ဂါးထာ၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊

၁။ သောင်းကဲဉ်ဆွော့၊မား၊ လောရထာ၊၊ ညဆွာ၊ ဖြင်းဟးသွူ။

၂။ အနိစ္စခန္ဓား ၊ ဆွတ်၊ပိယား ၊ ဖြင်းဟး နေနေသွူ ။

၃။ သူးတေားတရာ၊ ၊ ခံးညဆွာ၊ ၊ လာ၊လာ၊ ဖြင်းတင်းသွူ။

၁၅၁။ တရာ၊ဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

သေလော ရထား - ခွမ်မာ၊ သေးချား
 ဖြင်းဒါး ထွံးစံး - မခံး ညဆွား
 ဆွတ်ယားထင်းဟ - ဖြိုဖြဲ ဖြင်းဗား
 ဖြင်းတင်းခြေား - သူးတေား မျတ်တရာ၊ ။

နင်၊တန်မဏိကာဝတ္ထုထွေယိုသွ။ ။

မာဝါ၊သစ္စား တဉ်းခွေါင်ဗား

- ၁။ အဝါ၊ကရက်အမာတဲ့ လောဘတဏှာ ကိလေးသားပါ၊
 လောကထွံးစံးအလ၊ “ခွေမာ-အတ္တတ္ထာ” နဲင်းနဝ်၊ ။
- ၂။ “ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ” သီးလတပါ၊ အဝ်းရဲခါ၊ တင် တွမ်း
 လို၊ခိုလင် ခွေါင်းလ၊တဝ်း၊ ပေါးခွေါင်းတဲ့ နမ်းကျင်၊
 သီးလကိုင်၊ ဝါ၊လောင်း “သစ္စားကိုင်၊ မေတ္တားပြိုင်” ။
- ၃။ အမာကရက်အဝါ၊တဲ့ လောဘတဏှာ ကိလေးသားပါ၊
 လောကထွံးစံးအလ၊ “ခွေဝါ၊-အတ္တတ္ထာ” နဲင်းနဝ်၊ ။
- ၄။ “ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ” သီးလတပါ၊ အဝ်းရဲခါ၊ တင် တွမ်း
 လို၊မူးလင် ခွေါင်းလ၊တဝ်း၊ ပေါးခွေါင်းတဲ့ နမ်းကျင်၊
 သီးလကိုင်၊ မာလောင်း “သစ္စားကိုင်၊ မေတ္တားပြိုင်” ။
- ၅။ ကွပ်ရားဂတဏှာ သားယားမု၊ တမဲ့ထင်းတင် သီးလ
 သိက္ခာ တကွစ်၊ ဗင်းထို၊ဒါး၊ တွိုးဒါးထောင်းငါ၊ ထွာဒါး
 ထဲငါးရဲင်၊ ကော့မားဆိုင်၊ မဲ့ထီရီး ။

၇။ လာဠုဒါယီမထေရ်းဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်းဇေးတဝှန်း
ကိုအတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “လာဠုဒါယီမထေရ်း”တင် ဟော်၊ဗား
“အပ္ပဿတာယံ” စတင် တရားယိုသွ။ ။

လာဠုဒါယီမထေရ်းနဝ်၊ တကားခွန်နဝ်၊ ဝင်းမာ၊ပွယ်၊
မင်္ဂလာလမ်းကိုတင် အင်းလိုးဟော်၊ဖေးဒျား တရားမင်္ဂလာနဝ်၊
ဟော်၊ဖေးတင်း၊ ဟော်၊ဖေးတောဒျား “ပိတ္တာဒဝတ္ထု- တိရော
ကုဇ္ဈသု”စတင် နှဲင်းနဝ်၊သွ။ ။

တို့ဝင်းရဲဉ်းဖေးသွမ်၊ လို၊သီတားနဝ်၊ အင်းလိုးဟော်၊ဒျား
“တိရောကုဇ္ဈသု”စတင် ပိတ္တာဒ(အသုဘ)ခရားနဝ်၊ သမ်း
ဟော်၊တောဒျား“ဒါနဉ္စ ဓမ္မစရိယာ စ”မင်္ဂလာခရားယင်၊ ဟော်၊
တောဒျား“ယံ ကိဉ္စိ ဝိတ္တံ ဣဓဝါ ဟုရံဝါ”စတင် ရတနသုတ်
ယင်နောင်၊သွ။ ။

လာဠုဒါယီမထေရ်းနဝ်၊ “ရေးဟော်၊ဒျားတမျိုး၊ ထွာထို၊
တောတစား”နဝ်၊ အဗ္ဗေဒတဲ့ တသေချာတောင်း ။

ကွပ်နဝ်၊မ၊ ရဟန်းသီးဖုံးလင်း ပွေးစင်းဘုရားနှဲင်းယို-
“ဩဗ္ဗေဒ ဘုရားမျတ်ပွေးဩ-

လာဠုဒါယီမထေရ်းနဝ်၊ တို့ဝင်းမာ၊ပွယ်၊မင်္ဂလာလမ်းနဝ်၊
ဟော်၊တောဒျား တရားအမင်္ဂလာ(ပိတ္တာဒခရား၊ အသုဘခရား)၊
တို့ဝင်းရဲဉ်းဖေး လို၊သီတား(အမင်္ဂလာ)နဝ်၊ သမ်းဟော်၊တော
ဒျား တရားမင်္ဂလာ၊ ဟော်၊တင်တင်တရား နှဲင်းနဝ်၊ပွေးဩ”

“တပဲ့ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး-

လာဠုဒါယီနဝ်၊ ဟော်တငါတင်ထာ၊ ဘဝယိုလျှမ်း၊ မွေးတဝ်း၊ ဘဝဇာတ်ရီးတဲ့ ဝွေရေးဒေါဒျား တမျို၊ ငေါင်းထန်းထို၊ တောဒျား တစား”နေနေ၊ ယံသေဟော်ချာ စခါဘဝ လယို အတွိုင်သွ။ ။

လာဠုဒါယီအတိတ်ဝတ္ထု

အွိုးစခါ ဗားရားဏသီးခမ်း၊ အဂ္ဂိဒတ္တ ပုဏ္ဏားပိုခို ဘုရားလောင်၊ “သောမဒတ္တ”နဝ်၊ ထွာခွန်လိုတဲ့၊ ခွန်တဲ့ ဟွန်ဟောင် ရက်ပင်မွေးစွဉ်း “သောမဒတ္တ”၊ သဘော်ကျ-မဲဉ်းသမွေးစွဉ်း သောမဒတ္တ ထာမာထာဒေါနောင်သွ။ ။

အဂ္ဂိဒတ္တပုဏ္ဏားနဝ်၊ လွူးနမ်းတွမ်း လုပ်သွို့မာလုင်း၊ အဖိုးထီးတန် အဝ်းနီဗား၊ တဗားနဝ်၊ သမ်းသီထိုတင် ရှိဖေး အပိုနဲဉ်းယို-

“ပိုခို သောမဒတ္တ-

ကွီဖေးခွေ ခွန်ဖိုးထီးတန် တဗားငါမွိုင်”

“ခွေဗဉ်းကွီဖေး နီဖါမဲ့၊ ခွန်ရီခွေ “ထူးအခွင်အရေ၊”၊ နီဖါနမ်းနမ်း လွေကွီဒျားဟုင်း”

“ပေါးနဝ်တဲ့ ပိုခိုအွဉ်လွေခွေဟုင်း”

တွိုးနောင်တွေ့၊ အပိုခို(ဘုရားလောင်-သောမဒတ္တ)နဝ်၊ ယူးတွေ့သကဲ့နဲဉ်းယို-

“နီဖါပုဏ္ဏားနောင်၊ ပညားဆွေငါး၊ သူးသေတဝ်းထာ၊

‘ထင်းငါဟဲ့င်း ဆွတ်ချာဟဲ့င်း’ ငေါင်းနဲင်းနောင်ပေးငါမဉ်းတဲ့ တတောင်တင်း၊ ရေးဒေါ့ဒျား တမျို၊ ရိုမားတောဒျား တစား၊ ကွပ်နပ်မ၊ သွဉ်ဖေးရီး အမျိုမျိုမ၊ ရအဆင်းအီးပြေး” ယူးရေး တော့ နဲင်းနောင်သွူ ။

သောမဒတ္တနပ် ဟဲ့လော့အဖါ(အဂ္ဂိဒတ္တ) “ဗိရဏတ္ထမ္ဘက” သင်းခဲင်ကို၊ ရဲ့မီ၊ လွောင်းနေးပဉ်လွောင်းလွောင်း၊ အွဉ်းတင် မီလွောင်းထွူတွေ့၊ သွဉ်ဒေါ့ဖေး အဖါနဲင်းယို-

မီလွောင်း (ကအင်း)ယိုနပ် - ခွန်တန် ၊

မီလွောင်း (ကအင်း)ယိုနပ် - ခွန်လောင် ၊

မီလွောင်း (ကအင်း)ယိုနပ် - စွဲပိုးတန် ၊

မဉ်းတိုးဟော်လောင်းသူနပ်၊ လော့ငါ ပဲ့င်းဗားခွန်တန်နဲင်းယို၊ “ဇယတု မဟာရာဇ-အောင်းသွော့ ခွန်တန်ဗွေဩ”လင်းသွော့ နဲင်းနပ်၊ ရွှစ်ဂါးထားယို ကွီသွော့ ဖိုးတဗားဟဲ့င်း ။

ဒွေမေ ဂေါဏာ မဟာရာဇ၊ ယေဟီ ခေတ္တံ ကသာမသေ။
တေသု ဧကော မတော ဒေဝ၊ ဒုတိယံ (ဒေဟီ) ခတ္တိယ။

“ခွန်တန်ဗွေဩ-

ခွေသွဉ်းဖိုး အင်းနီဗား၊ အင်းထိုင်အီလဲ့င်း၊ တဗားနောင်၊ သီထိုတင် ‘ဖေးမင်းသွော့’ခွေသွဉ်းတား ဖိုးတဗားဗွေဩ” ကွီသွော့နဲင်းနပ် ။

ကွီနဲင်းနပ်၊ ဖေးကဒါနပ်၊ အဖါသွဉ်ဗားစွဉ်း တနင်း ဗော့ဗော့၊ ဒေါ့ဒါလဲဉ်း၊ ကေးနားလဲဉ်း၊ ကွီဒါလဲဉ်း ဒေါ့နယ်

(၅၈)

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

အပိုတဲင် အပိုရို၊-

“ပေါးနောင်တဲ နီဖါအီပါ အီးကပ်ခွန်တား စူခူဥစ္စား တမျိုးမျိုးဟင်း၊ ခွေအီးလွေရီး၊ လွေအံရီးခွန်ဆင်၊ နီဖါမဲ၊ ထင်းဆဲင်သွေ့နော”

“မွေးသွူ- ပိုခို”

အပိုခိုသောမဒတ္တ ကထိုင်းထင်းအံ ခွန်တန်ငါနပ်၊ အဖါ တဲ ဖျော်ထင်း၊ ခွန်တန်တဲ သ၊ရောင်းသ၊ရေ၊ စွေ့တက်ဆွမ်း နဲင်းယို-

“ဖါပုဏ္ဏားတန်ဟေး-

ဖျော်ဒွမ်ညလဲင်း၊ စဖျော်ယင်း နဲင်းမဲင်ဟောင်း၊ အံလင်၊ ယိုဟင်း၊ လိုထမဲင်ကီဟင်း”

ခွန်တန်ဖေးခွင် နဲင်းနပ်တဲင် ပုဏ္ဏား(အဂ္ဂိဒတ္တ)ရိုမား တောဒျားနဲင်းယို-

ဒွေမေ ဂေါဏာ မဟာရာဇ၊ ယေဟိ ခေတ္တံ ကသာမသေ။
တေသု ဧကော မတော ဒေဝ၊ ဒုတိယံ (ဂဏှ) ခတ္တိယ။

“ခွန်တန်ဗွေး-

ခွေသွဉ်းဖိုး အင်းနီဗား၊ အင်းထိုင်အီလဲင်း၊ တဗားနပ်၊ သီထိုတဲင် ကအင်းကဲင် ဖိုးတဗားနပ်၊ ‘ထူးသီမ်သွေ့’ဗွေး-
ရိုမားနဲင်းနပ်တဲင် ခွန်တန်ငပယွမ်းထားထွူတွေ့၊ ခွန်တန် ရီချာနဲင်းယို -

“ဖါပုဏ္ဏားဟေး-

ဒေါ့၊မွေးမွေးယင်းမိုင်း ၊

‘ဖေးခဲင်းသွေ့ - နဲ့’

‘ထူးသိမ်းသွေ့ - နဲ့’

“ထူးသိမ်းသွေ့ - ဗွေးသြ”

ခွန်တယွှိုတင် ရှိ၊နဲင်းယို -

“သောမဒတ္တ၊ သီဖါနဝ်၊ ဖိုးအဝ်းအာငါးယင်၊ မွေ့ဖေးခဲင်း
စွဉ်းခွေ တဗားအီ”

“ကွပ်ခွန်တန်နီဗွေး သညင်၊သေးသေး အီးဖေးအာအာ
တင် နီဖါဖိုး အီးအဝ်းအာသွူဗွေးသြ”

ဘုရားလောင်၊(သောမဒတ္တ) ကလင်းငေါင်းနဝ်၊ ခွန်တန်
နစ်သက်ငါး မရေးမရားတင် ခွန်တန်ဖေးစွဉ်း အဖါအဂ္ဂဒတ္တ
ပုဏ္ဏားတား“ဖိုးတဆီသူဗားယင်၊ မြိုင်းနမ်းတားယင်၊ အံအဝ်းတား
လမ်းဒုံကိုယင်” ဖေးအပ်ဆု၊လာဘ် နဲင်းနဝ်၊ထွူခါ ထွဉ်းအချွေး
အရံ၊ ပသာသင်၊ ပုဏ္ဏားနောင်၊သွူ ။

နီဗွေးဘုရား၊ ဟော်၊နယ်တရားယိုထွူတင်-

- “အာနန္တား”နဝ်၊ မော့၊နဝ်၊ခါ ထွာခွန်ဗားရားဏသီး ၊
- “လာဠုဒါယီ”နဝ်၊ မော့၊နဝ်၊ခါ ထွာအဖါပုဏ္ဏား ၊
- “ဘုရားခွေယို”နဝ်၊ မော့၊နဝ်၊ခါ ထွာအပိုသောမဒတ္တ-

အကျောင်၊ ပေါင်၊ချာဇာတ်နဲင်းနောင်၊သွူ ။

“တပဲ့၊ရဟန်း၊သီးဖိုးဟွေး-

လာဠုဒါယီနောင်၊ ကွပ်အဟွန်အထီး ပညားဆွေ၊တင်
‘ရေးဒေါ့၊ဒျားတမျို၊-ရို၊တောဒျားတစား’ ကထွာနဲင်းနဝ်၊နဝ်၊

ဘဝယိုလွှမ်းမွေးတင်း၊ ဘဝဇာတ်ရိုးတဲ့ အထွာနဲင်းနပ်၊ နေနေ၊
လိုပညားဆွေ၊ လိုသူသေတင်းထားနောင်၊ တွမ်းဖိုးဗွန်ဝင်း”

မိန်းစွဉ်းနဲင်းနပ်၊ ထွူခါ ဟော်၊ ပါတရာ၊ ဂါးထားနဲင်းယိုသွူ-

၁၅၂။ အပဿုတာယံ ပုရိသော ၊ ဗလိဗဒ္ဒေါ ဇီရတိ ။

မံသာနိ တဿ ဝဗုန္တိ ၊ ပညာ တဿ န ဝဗုတိ ။

၁၅၂။ တရာ၊ ဂါးထားအနက် -

အပ္ပဿုတော- အဟ္မုန်အထီးဆွေ၊ ခြော အယံပုရိသော-
ပါ၊ ခိုယိုနပ်၊ ဇီရတိ ဗလိဗဒ္ဒေါ- အတန်ဖိုးထီးလဲးကျွဲ၊ ထား
လွှမ်း၊ တဿ- ပါ၊ နပ်၊ အတား၊ ဝဗုန္တိ မံသာနိ- ပြောင်းအာ
ထင်းကျွဲ၊ အယားလွှမ်း၊ တဿ- ပါ၊ နပ်၊ အတား၊ ပညာ န
ဝဗုတိ- တွိုးပညားနပ်၊ တတိုးထင်းတောင်း ။

၁၅၂။ တရာ၊ ဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

အဟ္မုန်အထီးဆွေ၊ ခြော ပါ၊ ခိုယိုနပ်၊ အတန်ဖိုးထီးလဲး
ကျွဲ၊ ထားလွှမ်း၊ ပါ၊ နပ်၊ အတား၊ ပြောင်းအာထင်းကျွဲ၊ အယား
လွှမ်း၊ ပါ၊ နပ်၊ အတား၊ တွိုးပညားနပ်၊ တတိုးထင်းတောင်း ။

၁၅၂။ တရာ၊ ဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အချွတ် -

လိုပညားတအဲဉ်ထောင်းနပ်၊ တွမ်းဖိုးပီဝင်း၊ တန်ထင်းကျွဲ၊
အနမ်းလွှမ်း၊ ပညားနောင်၊ တတန်ထင်းတောင်း ။

နားဗားတရာယိုအကျိုး

တရာယို ကထင်းသွတ်၊ နောင်၊ လို၊ ပေါင်းအာ ထွာ
သေးတားပန်း- စတင်နဲင်းနောင်၊ သွူ ။

**ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား“လာဠုဒါယီမထေရ်းဝတ္ထု” ယိုတင်
လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊ နဲဉ်းယို -**

- ၁။ လောကလို့ခမ်းယို “အဖါညမ်း-အပိုယံ”တဲ့ အောင်း
“အဖါယံ-အပိုညမ်း”တဲ့ အောင်း -
- ၂။ ပေါးလို့ဉာဏ်းထွိုင်၊မွေးထာ၊နပ်၊ မဉ်သွဉ်နဲဉ်းမဲ့၊သွဉ်
ကားကသွဉ်ငါတဲ့ အတဒါးလို့တောင်း -
- ၃။ ကွပ်အပိုဒေါ့ထာ၊ဒါး (ကွပ်အပိုပညားအင်း)တင် အဖါ
ခြွေခြားချမ်းသာလွဉ်တဲ့အောင်း -
- ၄။ ခွန်ဟော်သီးအမျို၊နပ်၊ ထောက်ပမ်းစွဲကိုဒျား ခမ်းသာ
(လို့ခြော-လို့ဒုက္ခ)ဖုံးနပ်၊ ကဲဉ်းအာအာ -
- ၅။ ဘဝစိုးရီးတဲ့ ထွာလို့“ဠုင” ဘဝယိုတဲ့ ထွာယင်းလို့
“ခွါခ”တဲ့အောင်း- စတင်နဲဉ်းနပ်၊ သေထွေ၊ လ၊အိသတိ၊
အာတန်သွ။ ။

၁၅၂။ တရာ၊ဂါးထား ငေါင်းလကား

- ၁။ ဗဟုသုတ ၊ အဲဉ်ထင်းဟ ၊ ဗွန်ကျ ဖိုးတန်သွ။ ။
- ၂။ အံးဒဲဉ်အိုးငါး ၊ ထွာသွီးယား ၊ တန်ဒျား နမ်းလွမ်းသွ။ ။
- ၃။ ပီတိရစ္ဆာန်း ၊ ငိုမတန်း ၊ လို့ဉာဏ်း အဲဉ်ထင်းသွ။ ။

၁၅၂။ တရာ၊ဂါးထား လကံးကဗျာ

- ဗဟုသုတ - ယံကျ ထာ၊ဒါး
- အဲဉ်ထင်း တစွိုး - ကွပ်ပွိုးနပ်၊ရာ၊

(၆၂)

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

အံ့ဒဲဉ်တာအာ - ယားထွာလွမ်းဒျား
ဗွန်ပီဖိုး - တစိုး ဉာဏ်းမထွာ ။

လာဠုဒါယိမထေရ်းဝတ္ထုထွူယိုသွ။ ။

ခွန်ဟောင်း တွမ်း ခွန်ကိုင်

- ၁။ ခွန်ဟောင်းနောင်၊ ပယျုမ်းထွား ခမ်းသား ၊
- ၂။ ခွန်ကိုင်နောင်၊ ခွန်းလျား ခမ်းသား ။
- ၃။ ခွန်ဟောင်းနောင်၊ ရက်အာ ခမ်းသား ၊
- ၄။ ခွန်ကိုင်နောင်၊ နက်ဆာ ခမ်းသား ။
- ၅။ ခွန်ဟောင်းနောင်၊ ယူးဖေး ခမ်းသားတား ၊
- ၆။ ခွန်ကိုင်နောင်၊ ထူးဖေး လမ်းသားတား ။
- ၇။ ခွန်ဟောင်းနောင်၊ ထေဖေး ခမ်းသားအနီ၊အရင်၊ ၊
- ၈။ ခွန်ကိုင်နောင်၊ စေဖေး လမ်းသားအလီ၊အလင်၊ ။
- ၉။ ခွန်ဟောင်းနောင်၊ နေးမေတ္တာ အုပ်ချူတ်ခမ်းသား ၊
- ၁၀။ ခွန်ကိုင်နောင်၊ နေးအားဏား အုပ်ချူတ်ခမ်းသား။
- ၁၁။ ခွန်ဟောင်းသီး အုပ်ချူတ်နပ်၊ ခိုးလျားတင်းရောင်းချူး၊
- ၁၂။ ခွန်ကိုင်သီး အုပ်ချူတ်နပ်၊ ရောင်းချူးတင်းခိုးလျား ။
- ၁၃။ ခွန်ဟောင်းသီး အုပ်ချူတ်နပ်၊ တရားတင် ပျားတင်းဆန္ဒ၊
- ၁၄။ ခွန်ကိုင်သီး အုပ်ချူတ်နပ်၊ တရားတင်းတင် ပျားဆန္ဒ။

၈။ အားနန္ဒာမထေရ်၊ ဥဒါန်းဂါထာဝတ္ထု

“အနေကဇာတိ သံသာရံ”စတင် တရားဒေသနာတေား
ယိုနဝ်၊ နီဗ္ဗေဒဘုရားအဝ်းအံ့ ဗောဓိခြုံမွူးတန်ဆလ ထွာစစ
ဘုရားတွင်၊ ထွာလ၊ဘုရားနဝ်၊ နစ်သက်သ၊ရေငါးတင် ရွစ်စွဉ်း
ဒျား“အနေကဇာတိ သံသာရံ”စတင် နဲင်းနောင်သွ။ ။

ဆိုင်နဝ်၊ ဗ္ဗေဒအားနန္ဒာမထေရ်၊ လောင်းရီတင် နီဗ္ဗေဒ
ဘုရား ဟော်၊ကျား(ရွစ်နယ်)ယင်း နဲင်းနောင်သွ။ ။

နီဗ္ဗေဒဘုရားနဝ်၊ အဝ်းအံ့ဗောဓိခြုံမွူးဆလတွင်၊ ခါးလား
မွူးကပြေ၊နောင်၊ အောင်းလ၊ခွန်သုံစွဲ၊ ခါးလားမွူးကွဲ၊နား
(ပထမယာမ်)ခိန်းနဝ်၊ အောင်းလ၊“ခန္ဓာမာရ်”၊ မွူးကွဲ၊နား
တွင်၊(မဇ္ဈိမယာမ်)နဝ်၊ လ၊“ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်”၊ မွူးကွဲ၊နားလွဉ်း
(ပစ္ဆိမယာမ်)နဝ်၊ “သေဖြောင်ချာငါ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်”၊ အားရွာဏ်း
ထန်းစခိန်းနဝ်၊ “လ၊အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ လ၊သဗ္ဗညုတဉာဏ်
ထွာစွဉ်းဘုရား”နောင်သွ။ ။

သစ်ကထွာလ၊ဘုရားတဲ့ နစ်သက်သ၊ရေငါးတင် ရွစ်
စွဉ်းဒျား-

၁၅၃။ အနေကဇာတိ သံသာရံ ၊ သန္တာဝိသံ အနိဗ္ဗိသံ ။

ဂဟကာရံ ဂဝေသန္တော ၊ ဒုက္ခာ ဇာတိ ပုနပ္ပုနံ ။

၁၅၄။ ဂဟကာရက ဒိဋ္ဌောသိ ၊ ပုန ဂေဟံ န ကာဟသိ ။

သဗ္ဗာ တေ ဖါသုကာ ဘဂ္ဂါ ၊ ဂဟကူဋံ ဝိသင်္ခတံ ။

ဝိသင်္ခါရဂတံ စိတ္တံ ၊ တဏှာနံ ခယမဇ္ဈဂါ ။

တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကား

၁၅၃။ အံ့ဗားသန္ဓေ၊ ဖြားဆာသီ၊ ဒုက္ခငါးအီ ကွပ်နှင်မ၊ ယံ
ကသေထွေ၊ အခရား၊ ကမာ၊ခန္ဓာ၊ ပါ၊မဲ့င်၊နဲ၊ ခွေထုမ်း
မွေးတဲ ခါးလားမော့၊ သံသရာ၊ပန်းသော့၊ မဲ့င်၊ဇာတ်ဇာတ်၊
ဒုက္ခထွာထပ် မဲ့င်၊လဲင်းလဲင်း ။

၁၅၄။ ယိုခါဉာဏ်းပဲင်း ထီးလဲင်းနား၊ ခွေတားနှင်၊ရာ၊ နမ်းခန္ဓာ၊
နားအီးမားဗား လ၊ဒွါမ်ကွေး၊ ကိလေးသားဟွေး ကား
ကြွပ်ဝါး၊ ခွေယားထို၊ဗျား ကုင်ကြောင်းကြ၊ အဝိဇ္ဇာ၊တုံ
လမ်းနံ၊နောင်၊ တွဲးအော့၊မားဖေါင်၊ ယားပြင်၊လ၊ ယိုခါ
ခွေသ၊ တဏှားခြာ၊ ပကျော့က်၊လဲင်းငါ တဝဲင်တို့၊ အရ-
ဟတ္ထဖိုလ်း သဗ္ဗညု၊ လောကဂုရု “ထွာဘုရား”၊ သ၊ရေ၊
ငါးထား၊ ကွိုနဲးဟွေး ။

(ဂ္ဂုဏ်းတေားယူးစွေး ဘုရားကား၊ ဒင်းနေးကဇာ၊ ကလူး
လောင်၊ ယံသေမတ်တောင်၊ ဘုရားငေါင်း၊ နမ်းတေားဗွေး
စောင်း ထင်းအောင်းမျှင်း၊ နှစ်သက်ပျော့သွင်း သ၊ရေ၊ထွာ၊
နေးသ၊စင်ဗွာ ကပူးဇေား၊ ဘုရားကိုယ်းတေား ကို၊ကွယ်းလွ၊
ကုသိုလ်းဒါးန ထွာငါငါ၊ ယိန်းလ၊အာအာ ထာ၊ချမ်းသား၊ ယံ
ကနဲင်းဒျား ဗွေးဘုရား၊ ရေးတို့င်၊ကမာ၊ ယံအောင်းမျှင်း၊
နှစ်သက်ပျော့သွင်း ယံတို့၊ခန်း၊ မဂ်ဖိုလ်းအရန်း မျတ်နီဗွာန်း၊
မန်းမန်းခွ၊သ၊ ယံကလ၊ကွိုနဲး ဘုရားကားအပေါင်၊ သူးတေား
ကောင်၊သီးယာ လို၊အာတဖုံးတဖင်း တင်းကနန်းတင်ဟွေး)

တောင်ခါ၊ -

ဒင်းဘုရားအနေးကဇာယွှ မဉ်းရွှစ်ပူးဇောလွဉ်၊ လင်္ကား
ယို(သွံပွဒ်)နောင်၊ အဆင်းပြေးဟောင်ငါး၊ ဘုရားတကားသီး
သားဝုလွဉ်းနင်၊ သွှ (ရွှစ်ဂါးထားထွှမ၊ ရွှစ်လင်္ကားနော) ။

**ဟော်ထွားသွဉ်းဟား “အားနန္ဒာမထေရ်း
ဥဒါန်းဂါထားဝတ္ထု” ယိုတင်
လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊ နဲဉ်းယို -**

- ၁။ ကွတ်ဟား ၊ ဖြားဟား ၊ ဆာဟား ၊ သီဟားထားနောင်၊
ဒုက္ခငါး -
- ၂။ ဘုရားလောင်နောင်၊ ထုမ်းကမားခန္ဓာသား ခါလား
ကမော့မော့၊ တပန်းသေ့သံသရာ ဒုက္ခဟား ကားမဲ့င်၊
စိုးစိုး၊ ရှိုးဟားကားမဲ့င်ဇာတ်ဇာတ် -
- ၃။ ကမားခန္ဓာသားနင်၊ သမုဒယ(လောဘ) (ခန္ဓာရှိုးနင်၊
တဏှာလောဘ တွမ်း အဝိဇ္ဇာမောဟ)ဒျား -
- ၄။ လ၊အရဟတ္တဖိုလ်း တွိုးလဲဉ်းဘုရားရဟန္တာ အရန်းတင်
လောဘ၊တဏှာ မောဟ၊အဝိဇ္ဇာ အဲဉ်ထင်းဒွါမ် (ခန္ဓာ
ထွာထင်းတောင်းဒွါမ်) -
- ၅။ ကရေခါအတွိုင်၊ ပေါးအောင်းမျှင်းနင်၊ သ၊ရေအားတက်
နစ်သက်ခရာဟောင်ငါး- စတင်နဲဉ်းနောင်၊ သေထွ၊
လ၊အိသတိ၊ အာတန်သွှ ။

၁၅၃။ တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကား

- ၁။ အုံဗားသန္ဓေ၊ တုပ်၊တခွေး၊ ထာ၊ဝွေး ဒုက္ခကို ။
၂။ ဖြားဗား ဆာဗား၊ သီချာဗား၊ ယပ်၊ငါး ဒုက္ခယို ။
၃။ ခါးလားကမော့၊ မာ၊သားတွေ့၊ ညသော့၊ သံသရားကို။

၁၅၄။ တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကား

- ၁။ လ၊လဲဦးဉာဏ်းတွေ့၊ မာ၊သားမော့၊ ဖြောင်းဒေါ၊ သ၊ရေးယို။
၂။ လေားဘတဏှာ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ ပယံးဒါး စင်သ၊ကို ။
၃။ ခွေခမ်းခန္ဓာ၊ ထွာဒွန်ဒျား၊ ချမ်းသာ၊ နိဗ္ဗာန်ကို ။

၁၅၅။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကားကဗျာ

- ကွတ်ဗား တဲးစ - ဒုက္ခ တန်ဒျား
ဖြားဗား ဆာဗား - သီဗား နဝ်၊ရာ၊
ပါ၊မဲ့င်၊ မာ၊ဟွေး - ထွာမွေး ခန္ဓာ၊
ထုမ်းမာ၊သား - ခိုးလျား ဘဝအာ ။

၁၅၆။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကားကဗျာ

- တဏှာ၊လေားဘ၊ - မေားဟ၊ အဝိဇ္ဇာ၊
ခန္ဓာ၊ အဓ္မိး - ဝွေ၊သီး ခွမ်မာ၊
ခွေယားလို့ကြောင်း - ငိမ်၊ရောင်းချမ်းသာ၊
ဝဋ်လွစ်ထန်း - နိဗ္ဗာန်၊ လ၊ယိုခါ ။

အားနန္ဒာ၊မထေရ်၊ ဥဒါန်းဂါးထားဝတ္ထု ထွ၊ယိုသွ၊ ။

ထာ၊မဉ်လ၊မာ - အောင်းသုံဗား

၁။ ကွပ်လော့ဘး ပွိုးမဉ်လ၊တင် လ၊ထွဲတွော့၊
နမ်းယပ်၊ဗား ၊ သ၊ယပ်၊ဗား ၊ ရှိုးဗား ၊ ငွိုးဗားနောင်၊
“ထာ၊မဉ်လ၊မာ - အပေးစား”

၂။ ကွပ်ရားဂတိုး ပွိုးမဉ်လ၊တင် လ၊ထွဲတွော့၊ ဝင်၊တွဲ၊
ဝင်၊နက် ၊ ဝင်၊နီစွက် ၊ ဝင်၊မာ၊သီထို၊ ၊ လွေ၊ထွာ
တောင်းလို၊ ၊ လွေ၊ထွာတိရုတ္တန်း ၊ လွေ၊ထွာတော
ပိတ္တာနောင်၊ “ထာ၊မဉ်လ၊မာ - အတလောင်၊စား”

၃။ ကွပ်တဏှားတွိုး ပွိုးမဉ်လ၊တင် လ၊ထွဲတွော့၊
လင်၊ထဲဗားငါးရဲင်၊ ၊ ညှဆိုင်၊ သံသရားနောင်၊
“ထာ၊မဉ်လ၊မာ - အတန်စား”

၄။ ထာ၊မဉ်လ၊မာ “အပေးစားနောင်၊ လော့ဘးမား ၊
အတလောင်၊စားနက်၊ ရားဂမား ၊ အတန်စားနောင်၊
တဏှားမား”

၅။ တဏှာနံ ခယ မဇ္ဈဂါ (တဏှာနံ ခယံ အဇ္ဈဂါ)
ပေးတဏှာလိုနောင်၊ လ၊အရဟတ္တဖိုလ်း ၊
တိုးစွဉ်းနိဗ္ဗာန်နောင်၊သွ။ ။

၉။ မဟာနေသဋ္ဌေပိဝတ္ထု

နိဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံဗားရားဏသီးခမ်း၊ “ဣသိပတန-
မိဂဒါဝုန်း”တခြာကိုအတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “မဟာနေသဋ္ဌေပိဝိ”
တင် ဟော်ဗား “အစရိတွာ”စတင် တရားယိုသွ။ ။

သဋ္ဌေပိနဝ်နဝ် အင်းအုံဗားရားဏသီးခမ်း၊ အမျိုးရွှင်အာ
အဖါရွှင်လျိုင်း၊ ခြွေခြားချမ်းသားစွဉ်း “ကုဋ္ဌေးသွစ်ဆီ”-တဲ့ ။

အမျိုးအဖါ ယူငါလွေဖေး အပိုပေးတားနဲင်းယို-

“နီကခြွေကခြား ရွှင်ခံဥစ္စား ကအာထား၊ ပိုခိုအောင်း
တဖြာပေးဒျားဟ မည်အံးနဲင်းမဲ့အံး၊ မည်အွနဲင်းမဲ့အွ၊ မည်
ကွဉ်ကနဲင်းမဲ့ကွဉ်က၊ ကမ်းသသွံ-တလိုနွောင်တောင်း၊
မားခရားထမဲ့မဲ့ တလိုတင်း၊ ပညားသွဉ်ခရား တလိုတင်း၊
အရေတန်ဒျား နီပိုခို အုံမွန်းမွန်း အောင်းပျော့ပျော့ဒျား”

ယူနဲင်းနဝ်တင် “သွဉ်ဖေးထားကျူ၊ သွဉ်ဖေးငေါင်း
သချင်၊ သွဉ်ဖေးအဒုံးအအူ” စတင် မွန်းပျော့တားနောင်
လွမ်းသွ။ ။

ဗားရားဏသီးခမ်းကိုနဝ်နေနေ သဋ္ဌေခေတမာဝါနောင်၊
အပိုမူး အင်းတဖြာလွမ်း၊ ဝွေသီးတဲ့ ခြွေခြားချမ်းသား ကုဋ္ဌေး
သွစ်ဆီနေနေ၊ ဝွေသီးယူဖေး အပိုမူးပေးတဲ့ အဗွန်နဲင်း သဋ္ဌေ
တမာဝါ ကယူဖေး အပိုခိုပေးနဝ်နေနေ၊ ကွပ်နဝ်မ၊ အပိုမူး
နောင် “သွဉ်ဖေးထားကျူ၊ သွဉ်ဖေးငေါင်းသချင်၊ သွဉ်ဖေး
အဒုံးအအူ” စတင် မွန်းပျော့တားနောင်လွမ်းသွ။ ။

အခိန်တေားလမ်းတေားပါး ကထင်းတိုးတွေ့၊ သဌေ၊
ပိုခိုတွမ်း သဌေပိုမူးနပ်၊ တေားလမ်းခန်းဒျားလိုဝင်၊ တိုးဆိုင်၊
ချာနပ်၊ နီဖွဲ၊ဝွေ၊သီးမွိုးဖါ သီငါလွေ၊လိုခန်းဒျားနောင်၊သွ။ ။

နီဖွဲ၊မွိုးဖါအမွေး“ကုဋေတရားသူဆီ”နပ်၊ ဖျော်လိုစွဉ်း
ဝွေ၊သီးလမ်းကီ၊ အဖါသဌေ၊ ကအဝ်းခါနပ်၊ လွေ၊ထေ့ဗားခွန်
တနီ၊သွံလင်း၊ အဖါထွိုင်းအဲဉ်ထဝ်းဒွမ်တင် အပိုခိုနပ်၊ လွေ၊ထေ့
ဗားတော့ခွန် တနီ၊သွံလင်းနပ်၊သွ။ ။

ဗားရားဏသီးခမ်းကို ဒေါက်သားဖုံးနပ်၊ တွိုင်းပင်းတေ့၊လို
ဝင်၊ နဲင်းယို-

“သဌေပိုသူနပ်၊ သွဉ်ဗားတပ်းပညား၊ ထားဒါးထမိုင်မိုင်၊
အဲဉ်ထဝ်း၊ နီအဝ်းလိုယား၊ အမဉ်းစွယ်ဒေါက် အမဉ်းထွာဒေါက်
သားနပ်၊ မာမာဝါဝါ၊ အမဉ်းမွန်၊သူရားနပ်၊ အတဒြို၊ဥစ္စား
နီထူးတခွန်၊လ၊ဒျား၊ နီအီးချမ်းသားတောသနယ်၊ ကွပ်နပ်၊မ၊
ဖေးကထွာဒေါက်သားနပ်၊ နီအဝ်းလိုယားလ၊လ၊” တွိုင်းပင်းတေ့၊
လိုဝင်၊ နဲင်းနပ်၊သွ။ ။

သဌေပိုအဝ်းဟော်ကို ကထွိုင်းထန်းသင်နပ်၊ ဒေါက်သား
ဖုံး အံ့ပေါ့ချွမ်းတဖူလောင်း၊ ဝွေ၊သီးပိုင်ချွမ်း အွဉ်းအွီးအငေါင်း
ဖုံး လောင်းနဲင်းယို -

“သဌေတန်နီဗွေ- သက်ဖေးကအံ့ဗားသွေ့ အနင်း
တရားဗွေ၊ နီသွဉ်းသီးယိုနပ်၊ အံ့တားဖေးကခွ၊ အွ၊တား
ဖေးကလုမ်းနောင်၊ မဉ်အားကျို၊ငါး နီဗွေ၊”စတင် အွဉ်းအွီး
ငေါင်း လောင်းနဲင်းနောင်၊သွ။ ။

ယင်ဟန်းသားနောင်၊ အွနယ်ဒေါင်၊ အံနယ်ဒေါင်ကပ်၊
နပ်၊မ၊ သဌေပိ ရီနဲင်းယို -

“ပါးဖိုးသူ၊ အွထမဲ့င်ထီသူ၊”

“ဝွေသီးအွ ထာထီအအွီးစားပွေးဩ”

“ထာထီသူနပ်၊ အအွီးစား မွေးဒျားနဲ့”

“မွေးအီပွေး- လောကလိုခမ်းယို အွီးလဲဉ်းထာထီသူ၊
အဲဉ်ထောင်းအော်”

“ပေါးနပ်တဲ ဖေးအွစံခွေ တစီမွိုင်”

ဒေါင်သားဖိုးတဲ ဝွေသီးကရေးခါအတိုင်၊ ထွာစသွူတင်
ငအွီးအဲင်တေ့စွဉ်းထာဖိုးသွူ။ ။

ဆဲင်နောင်၊ တပေါးညတင်း သဌေပိနပ်၊ စွယ်ထိုစွဉ်း
ဒေါင်၊ စွယ်လဲဉ်းဒေါင်အကျောင်၊ ဒေါင်သားဖိုး ထိုဉ်းသေတင်
ခွေလွဉ်မာသွ၊ နာလွဉ်မာသွ၊ ခွေအွနာအွ၊ သဌေပိနပ်၊
အသွဒေါင်သား အာမွေးမဲ့ဉ်းစွဉ်းထာနောင်သွူ။ ။

သဌေပိနပ်၊ ဖြေအွဒေါင် တနီတစွဲတားတဲအင်း၊ တနီ၊
တကုမ်တားတဲအင်း၊ (အတွင်နပ်၊ ရွဉ်တံဖိုကအောင်းမဉ်းတဲ)
ယားမွေးစွဉ်းရွဉ်၊ ဝွေအုံအရပ်မဲ့င်၊ အွဉ်းထပ်အွဉ်းပွဲးစွဉ်းအရွဉ်၊
ဖြေဒေါင်၊ ပါမဲ့င်မဉ်အွအွ၊ ကားစွဉ်း ကတတ်နှိုဉ်းအွနပ်သွူ။

ပညားအဲဉ်ထောင်းတဖဲ့၊ မွန်ဒေါင်တဖဲ့တင် -

“ထူးရွဉ်ယို လွေဖြေကောင်းလဲဉ်း၊ ထူးရွဉ်ယို လွေဖြေ၊
မွန်းနံးသားဟဲဉ်း၊ ဝွေနပ်၊ သချင်ငေါင်း တလေ့ငါး ဆုတရောင်
လဲဉ်း၊ ဝွေနပ်၊ ကျူးထာဒါးနား ဆုတရောင်ဟဲဉ်း၊ ဝွေသီးနပ်၊

ဒုံးအူထားဒါးငါး ဆုတဖြာနီရောင်လင်း”

ကောင်းငိုကိုတဲ့ ပါအံးချား၊ မွန်းနံးသားငိုကိုတဲ့ ပါအံးလဲဉ်၊ သံးဆု၊ မွါမာပါနဲဉ်နပ်၊ စွမ်းနီနီ၊ ပါလွဉ်အွညီ၊ စွမ်းဟာဟာ၊ ယားတဗက်တဗွါအာ နဲဉ်နပ်တွေ့၊ အမာလွဉ်ဒေါ၊ နဲဉ်ယို -

“ဝေးဗွေး-

နီဝေးမွါ ကဖေးသေ၊ နီဝေးပစ္စေ၊ နီဝေးကပဲဉ်း ကုဋ္ဌေးသွစ်ဆီနပ်၊ တစဲဉ်းညဗားတောင်း၊ ယိုခါ အဲဉ်ထောင်းခွမ်၊ လိုထိုလဲဉ်း”

“ခွေကပဲဉ်းနပ်၊ လိုလဲဉ်းတဲ့ နန်းကဲထမဲဉ်၊ နာကပဲဉ်းဒါးဥစ္စား ကုဋ္ဌေးသွစ်ဆီနပ်၊ အောင်းနေက မွေးတမ်းနဲ”

“အောင်းနေက”

“ပေါးနပ်တဲ့ ထူးလွဉ်တော နာကပဲဉ်းဒါး ရွဉ်ဥစ္စားနပ်၊ ဟဲဉ်း၊ နန်းကဲထမဲဉ်”

အမာနပ်တဲ့ ဒါးတမ်းပညား၊ တသေယူးယားတမ်း၊ နားအဝါ၊ ငေါင်းတင် အံးထေဖေးတိတ်တိတ်၊ စွမ်းနီနီ၊ အဝါတဲ့ ယားတဗက်တဗွါ နဲဉ်းဝွေရွဉ်နပ်နေနေ၊ သေယူးတမ်း ထာဆငါ၊ အမာရွဉ်ထိုဉ်းလို၊ စာသွါ၊ စာခြံ၊ စာလဲဉ်း၊ စာဖိုး၊ စာလော၊ စာတခြံလမ်းကို၊ စာပါစွဉ်းဖျိုင်ဝန်း၊ အံးခရားအဲဉ်ထမ်းတင် အဆိုင်သွတ်နပ်ယူးထာ၊ သူးသေခွမ်တွေ့၊ စာပါဗားစွဉ်းလမ်းနောင်ယင်သွူ ။

အရွှည်လမ်းငို၊ နှစ်၊ ထင်းလိုတွေ့၊ ပါ၊ ဒေါ၊ နဲ့ ငါးယို-

“လမ်းယိုနှစ်၊ နီဖြေလဲဦး၊ ထွာလဲဦးနီလမ်း၊ တွမ်းသီ
တဆဲင်းတင်းဒွါ၊ သီလင်ထို၊ ခန်းလဲဦး”

ပါ၊ ဝါးလင်ထိုတွေ့၊ အုံသော့ခရား၊ လမ်းပါးအဲဉ်ထင်း
ဒွါ၊ သက်သမ်းတန်လဲဦးတဖွဲ၊ မာမာဝါ၊ ဝါ၊ အွေ့၊ မာ၊ ဒေါင်တင်
သ၊ ရားသင် အုံဟောတင်းတဖွဲ၊ လွေ၊ ကွီအုံညီ၊ ဖူးဝေးဖုံးတွဲ
“သီကျားငါး-သီယားလို့ဒျားဟ၊ သီဒုက္ခနှစ်၊ သနယ်၊ နှစ်၊ မ၊ ယံ
နောင်၊ မ၊ စဲဦး” ပါ၊ ခွန်းထင်းဒျား နဲ့ ငါးနောင်၊ သွ။ ။

ရွှင်ကလွှိုင်းခါ ကအွေ့၊ ဗားကျိုင်းခါနှစ်၊ သွေပေးလွှိုင်းတွဲ
ယိုခါနှစ်၊ ခွေထို၊ လွဲ၊ နာထို၊ လွဲ၊ ဟဲ့၊ ငါတွဲ ပါ၊ တဟဲ့၊ တောင်း၊
လွေ၊ ကွီအုံညီ၊ အုံရောင်း သွေခေါင်းဒေါင်အေးသွ။ တွဲ ပါ၊ တဖေး
အုံညီတင်း၊ သွှို၊ အဲဉ်ထင်း၊ ခြံအဲဉ်ထင်း၊ ခြိုင်းသန့်၊ ရေဟောင်
တင်း၊ အံးစင်းနမ်း ဒါးတင်းတင် ချမ်တွမ်းတကောက်၊ ယ မာဝါ၊
မာဝါ၊ လယ်ကွီအံးဗားစွဉ်းပါ၊ ထွာစွဉ်းထာ၊ ကွီအံးသား၊ အံးဗား
စွဉ်း ဝင်၊ ဒဲဉ်ခြေ၊ ဒဲဉ်ခြေ၊ အံးဗားစွဉ်း ဝင်၊ ဒဲဉ်ဈ၊ ဒဲဉ်ကင်၊ ဗေင်းဗား
စွဉ်း ဝင်၊ လမ်းသောင်၊ ဗေင်းနောင်ဗားစွဉ်း ဝင်၊ လမ်းထွန်း၊
ဗေင်းဗားစွဉ်း ဟံးဖွန်းခြာ၊ မွဉ်ဟုံထာ၊ ဒါမအင်း၊ မဲ့ကြောင်းထာ၊
လေပဉ်နာ၊ နာ၊ ဒုက္ခမွေးစွဉ်းထာ၊ နောင်၊ သွ။ ။

“ကခြေခါနောင်၊ ‘ကျား’- စိန်းဖြားတင် ဒုက္ခ”

“ကဗွေခါနှစ်၊ ‘ယား’- တိန်းဖြားတွေ့၊ မွ”

ကွပ်ကျား-ပျိုးယားတင် ယင်ဟန်းသား လွေထီးနောင်၊ မ၊
ကွီအံးဝင်တွဲ ပေါးလ၊ ငါးတောင်းဒွါ၊ စူချမ်တကောက်၊

ပေါက်ထင်းတရွပ်ထူး၊ ကွီမဲင်း သျင်းပေးစင်၊ပေးသီး ဒဲဉ်လွို
ဟန်းလွိုနောင်၊သွ။ ။

စင်၊ပေးသျင်းပေးသီး အင်းဖေးသဌေ့ပို ဒဲဉ်လွိုဟန်းလွို
အတွင်၊ နီဗွေးဘုရာ၊ထီးတင် “ ငပယျမ်း”စွဉ်းထာ၊တွေ့၊ ဗွေး
အားနန္ဒာရီလောင်း ဗွေးစင်းဘုရာ၊ ကငပယျမ်းထာ၊ အကျောင်၊
အခရားနောင်၊သွ။ ။

“အားနန္ဒာ-

ထွားယဲကံ၊ ပါ၊သဌေ့ပိုယိုမျိုင်း၊ ဗားရားဏသီးဝင်၊ကို
သဌေ့ပိုယိုနောင်၊ အယားကိုင်ခြင် အရွဉ်ခံ၊ ကုဋေသွစ်၊ဆီ၊
လမ်းကီတမြို့၊ စာ၊ထိုးဟံးယား၊ အံ့ခရား အံ့ခရား အဲဉ်ထောင်း
ဒွါမ်တင် အွဉ်တွမ်းအမာ ယိုခါလမ်းကွီအံးဗားဝင်၊ ။

ပါ၊သဌေ့ပိုယိုနင်၊ ပထမအရွယ်းတွင်၊ မဉ်းတယားထိုး
တင်း အတမြို့၊ မဉ်းသေမာ၊ စီ၊ပွါ၊ရေ၊မျိုဉ်ဟ ဗားရားဏသီး
ခမ်းကိုယို ဝွေ့ထွာစွဉ်း “ပထမသဌေ့တန်တဖြာ၊”၊ မာမာဝါ၊ဝါ၊
ပထမအရွယ်းတွင်၊ မဉ်းထင်းပိုင်စင်၊မျိုဉ်ဟ အဝါ၊နောင်၊ ထွာ
နွောင်၊ရဟန္တာ၊ အမာနင်၊ ထွာနွောင်၊အနားဂါမ်းပုဂ္ဂိုလ်း ။

ပထမအရွယ်းနင်၊ သေမာ၊တင်းတွဲယင်း၊ ဒုတိယအရွယ်း
တွင်၊ မဉ်းတယားထိုးတင်း အတမြို့၊ မဉ်းသေမာ၊ စီ၊ပွါ၊ရေ၊
မျိုဉ်ဟ ထွာနွောင်၊ဒွါန်းက “ဒုတိယသဌေ့တန်တဖြာ၊”၊ မာမာ
ဝါ၊ဝါ၊ ဒုတိယအရွယ်းတွင်၊ မဉ်းထင်းပိုင်စင်၊မျိုဉ်ဟ အဝါ၊နင်၊
လ၊သွံမင်သွံဖိုလ်း ထွာနွောင်၊ဒွါန်းက အနားဂါမ်းပုဂ္ဂိုလ်း၊ အမာ
နင်၊ လ၊နီမင်နီဖိုလ်း ထွာနွောင်၊ဒွါန်းက သကဒါးဂါမ်းပုဂ္ဂိုလ်း။

ဒုတိယအရွယ်နှင့်၊ သေမာတင်းဒွန်းခန်းတဲ့ယောင်း၊
တတိယအရွယ်တွင်၊ မဉ်းတယားထိုးတင်း အတခြိုး၊ မဉ်းသေ
မာ၊ စီးပျိုးရေးမြှိုင်ဟ ထွာနှောင်ဒွန်းက “တတိယသဋ္ဌေတန်
တဖြာ” ။

မာမာဝါဝါ၊ တတိယအရွယ်တွင်၊ မဉ်းထင်းပိုင်စင်၊မြှိုင်ဟ
အဝါနှင့်၊ လနီမင်နီဖိုလ်း ထွာနှောင်ဒွန်းက သကဒါးဂါမ်း
ပုဂ္ဂိုလ်း၊ အမာနောင်၊ လတမင်တဖိုလ်း ထွာနှောင်ဒွန်းက
သောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း။

ယိုခါနှင့်၊ ပထမအရွယ်၊ ဒုတိယအရွယ်၊ တတိယအရွယ်၊
အရွယ်သွံပါးတွင်နှင့်၊ စီးပျိုးရေးတဲ့ တသေမာတင်း၊ စင်းတဲ့
တသေပိုင်တင်းတင် “သဋ္ဌေတဲ့ တထွာတင်း၊ မင်ဖိုလ်းတဲ့
တလတင်း၊ ပီနဲင်းထိုးလဲဉ်း ဝါးမင်းဖြားတမျိုးထီး ထုမ်းထပေး
ဟံးဟေ့သင်ခြာ ယိုခါဒုက္ခမွေးမင်းထိုးလဲဉ်း”အကျောင်၊ ဟောင်
တောင်ခရာ၊ ဟော်နယ်ပါ တရာဂါးထား နဲင်းယိုသွ။-

၁၅၅။ အစရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ၊ အလဒ္ဓါ ယောဗ္ဗနေ ဓနံ ။

ဇိဏ္ဏ ကောဇ္ဇာစ ဈာယန္တိ၊ ခီဏ မစ္ဆေဝ ပလ္လလေ ။

၁၅၆။ အစရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ၊ အလဒ္ဓါ ယောဗ္ဗနေ ဓနံ ။

သေန္တိ စာပါတိခီဏာဝ၊ ပုရာဏာနိ အနုတ္တုနံ ။

၁၅၇။ တရာဂါးထားအနက် -

ယောဗ္ဗနေ- အရွယ်ကအင်းဆားခါ အားကတလာတွင်၊
နှင့်၊ အစရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ- တရာတဲ့ တအားထွတ်တင်း၊

ဓနံ အလဒ္ဓါ- တဒြိ၊ဥစ္စားတွဲ တထိုမ်းဒါးတမ်းတင် (ဇိဏ္ဏကာ
လေ- ကထင်းဖြားနဝ်၊ခါ) ဣဝ- ဗွန်ပီစွဉ်းဒျား၊ ဇိဏ္ဏကောဉ္ဇာ-
ဝါးမင်းဖြား၊ ဈာယန္တိ- ကအုံတဝိုဏ်၊ ဒီဏမဇ္ဈေဝ ပလ္လလေ-
ထပေးမမော့၊ ဟံးဗော့သင်ခြာနောင်၊သွ။ ။

၁၅၆။ **တရာ၊ဂါးထားအနက် -**

ယောဗ္ဗနေ- အရွယ်းကအဝ်းဆားခါ အားကတလာတွင်၊
နဝ်၊ အစရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ- တရာ၊တွဲ တအားထွတ်တမ်း၊
ဓနံ အလဒ္ဓါ- တဒြိ၊ဥစ္စားတွဲ တထိုမ်းဒါးတမ်းတင် (ဇိဏ္ဏကာ
လေ- ကထင်းဖြားနဝ်၊ခါ) ဣဝ- ဗွန်ပီထို၊စွဉ်း၊ စာပါ အတိ
ဒီဏာ- အဝ်းဒြီးခလင်၊ ပြားကထဲလွင်၊ထာ၊နဝ်၊တွေ့၊ ပုရာ
ဏာနိ အနုတ္တုနံ- ယူလု၊ခွန်၊ချာ၊ ပေးခါချမ်၊သား၊ ယဝ်၊ငါး
ထိုင်းဖြား၊ သောင်တဲဝါးဗားစွဉ်းထာ၊နောင်၊သွ။ ။

၁၅၇။ **တရာ၊ဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -**

အရွယ်းကအဝ်းဆားခါ အားကတလာတွင်၊နဝ်၊ တရာ၊တွဲ
တအားထွတ်တမ်း၊ တဒြိ၊ဥစ္စားတွဲ တထိုမ်းဒါးတမ်းတင်
ကထိုင်းဖြားနဝ်၊ခါ ဗွန်ပီစွဉ်းဒျား ဝါးမင်းဖြား ကအုံတဝိုဏ်၊
ထပေးမမော့၊ ဟံးဗော့သင်ခြာနောင်၊သွ။ ။

၁၅၈။ **တရာ၊ဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -**

အရွယ်းကအဝ်းဆားခါ အားကတလာတွင်၊နဝ်၊ တရာ၊တွဲ
တအားထွတ်တမ်း၊ တဒြိ၊ဥစ္စားတွဲ တထိုမ်းဒါးတမ်းတင်
ကထင်းဖြားနဝ်၊ခါ ဗွန်ပီထို၊စွဉ်း အဝ်းဒြီးခလင်၊ ပြားကထဲ

(၇၆)

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

လွင်၊ထာ၊နဝ်၊တော့၊ ယူလ၊ခွန်၊ချာ၊ ပေးခါချမ်းသာ၊ ယဝ်၊ငါး
ထွိုင်းဖြား၊ သောင်တဲဝါးဗားစွဉ်းထာ၊နောင်၊သွ။ ။

၁၅၅။ တရာ၊ဂါးထာ၊ အဓိပ္ပါယ်၊အချွတ် -

ကအင်းဆားခါနဝ်၊ တရာ၊အားထွတ်တင်း၊ ခွမ်မာ၊တင်း
တဲင် ကထွိုင်းဖြားနဝ်၊ ဒုက္ခယပ်၊ဗားနဝ်၊သွ။ ။

၁၅၆။ တရာ၊ဂါးထာ၊ အဓိပ္ပါယ်၊အချွတ် -

ကအင်းဆားခါနဝ်၊ တရာ၊အားထွတ်တင်း၊ ခွမ်မာ၊တင်း
တဲင် ကထွိုင်းဖြား ဒုက္ခမ၊ ယူလ၊ချာ ကချမ်းသာ၊ သောင်
ဗားစွဉ်းဒျားနောင်၊သွ။ ။

နားဗားတရာ၊ယိုအကျို၊

တရာ၊ယို ကထင်းသွတ်၊နောင်၊ နားတရာ၊သားလို၊အာ
လ၊သောတာပတ္တိဖိုလ်း (ထွာသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) စတင်
နဲင်းနောင်၊ဖိုးသွ။ ။

ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား “မဟာနေသဋ္ဌေ၊ပိုဝတ္ထု” ယိုတဲင်

လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊ နဲင်းယို -

၁။ မွိုးဖါထင်းတန် ရွဉ်ခံ၊ဥစ္စားတဲင် သွဉ်ဖေးတောင်း အပို
ပညားတော့၊ အပိုမော့ဆိုင်၊ ထာ၊ဒုက္ခ -

၂။ ရက်ပိုတွမ်းရွဉ်နောင်၊-မား၊ ရက်ပိုတွမ်းပညားနောင်၊
ယံမွေး -

၃။ ပေါးထာ၊ဒါးပညား အဲဉ်ထင်းနဝ်၊ ယွမ်းလို့ဝင်၊ငေါင်းတဲင်
ဝင်၊လဲဉ်ဝင်၊ချား ပါ၊အံ့ဆျားလ၊ -

- ၄။ ရွှင်ခံယို သွံ့မဉ်းတဒါးတင်းနောင်၊ ထွာအီအကုသိုလ်း၊
မော့လွဉ်းဒါး ထာဒုက္ခ -
- ၅။ ကခြွေခါနပ်၊ သွပေးအာ၊ ထိုင်းခြောနပ်၊ သွပေးဆွေး-
- ၆။ သဌေပိုခန်းတဲ့ယင်း ပေါးတခွမ်မာ၊ ထင်းတင်းနောင်၊
ကွဲညည ၊ ကွဲမွေ့ထိုဒါး -
- ၇။ ပေါးနီဗွေးဘုရာ၊ ငပယျုမ်းသွူထာနပ်၊ ဘဝချာအတွက်
ထူးချာချက် တမျိုးမျိုးအင်းဗား- စတင်နိုင်းနပ်၊ သေထွေ
လ၊ အီသတိ၊ အာတန်သွူ ။

၁၅၅။ တရာ၊ ဂါးထား ငေါင်းလင်္ကား

- ၁။ အရွယ်းဆားတွင်း၊ မျတ်အကျင်း၊ လော်လွင်း၊ သေထုမ်းတင်း။
- ၂။ ပေးခါလွင်၊ ထုမ်းတင်းဗား၊ ဥစ္စား ဉာဏ်းအိုင်တင်း ။
- ၃။ ပုတ်သင် ထုမ်းဆွေး၊ ဝါးဖြားဟွေး၊ ထပေး တမော့တင်း။

၁၅၆။ တရာ၊ ဂါးထား ငေါင်းလင်္ကား

- ၁။ အရွယ်းသွံပါ၊ မျတ်တရာ၊ ထုမ်းခါ၊ ကျင်းစင်းစင်း ။
- ၂။ ပေးတွင်းချိုန်းခါး၊ ရွှင်-ပညား၊ ထုမ်းဗား လွေမွန်းတင်း ။
- ၃။ ထိုင်းဖြားယပ်၊ စကော့မား၊ ခရား တထန်းတင်း ။

၁၅၅။ တရာ၊ ဂါးထား လင်္ကားကဗျာ

- ရွယ်းဆား ခွမ်မာ - တရာ၊ ကျင်းဗား
- ထုမ်းသွဉ် ပညား - ဥစ္စား ကျိုးစား
- နီမျိုးလလွ - ဘဝချမ်းသာ
- ပေးခါကျား - ထိုင်းဖြား ဒုက္ခအာ ။

၁၅၆။ တရာ၊ဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

အရွယ်းသွံပါ၊	- တရာ၊ကျိုးဗား
ဖြေ၊စာကူကား	- တဲဝါး ခွမ်မား
ဖြားခန်းတဲ့ယင်း	- နန်းတင်း ချမ်းသား
ပေးခါလွှာ	- ဖြားမ၊ ကော့မားချာ ။

မဟာဓနသဋ္ဌေပိဝတ္ထု (ဇရာဝဂ်)ထွူယိုသွူ ။

ရွှင်ခံ၊ တွမ်း ထာ၊သေတရာ၊

၁။ မဉ်းဖေးယို၊ ရွှင်သောင်းတမီးတွမ်း ထထီးတဖြိုးနောင်၊
ယိုထူးဒျား ထထီးတဖြိုးလွမ်း၊ ထူးရွှင်တသောင်း မဉ်း
ဖြေထထီး လကားမဲ့င်သီးသီးနပ်၊ ယိုတသေတင်း ။

၂။ လို၊တငွို့တဲ့ ဖေးပညားတွမ်း ဖေးဥစွားနပ်၊ ထူးဒျား
ဥစွားလွမ်း၊ ကွပ်ဒါးပညားတင် အီးလ၊ဥစွား တကား
မဲ့င်မဲ့င်နပ်၊ လို၊တငွို့ တသေတင်း ။

၃။ ရွှင်ခံယို မဉ်းသွံ၊အီ “စားဂ-နပ်၊ ထွာကုသိုလ်း”
ရွှင်ခံယို မဉ်းသွံ၊အီ “မားန-နပ်၊ ထွာအကုသိုလ်း” ။

၄။ သွေဟောင်စားနပ်၊ - မားလ၊ရွှင်ခံ၊ ၊
သွေဒေါင်သားနပ်၊ - မားလို၊ရွှင်ခံ၊ ။

၅။ ကွို့၊ကံး အံးမ - ကွို့၊ဝီရိယ အံးဗား ၊
“ကံးဟောင်”ကရိုးနောင်၊ ထာ၊မားဟောင်ဒျား ။

၁၂။ အတ္တဝဂ်

၁။ ဗောဓိမင်္ဂလာ၊ (ခွန်ပိုဗောဓိ)ဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံ“ဘေသကဠ” တခြာတန်ကိုအတွင်း၊
ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း“ဗောဓိမင်္ဂလာ”ယိုတင် ဟော်ကျော့ဗား “အတ္တာ
နဉ္စေ”စတင် တရားယိုသွ။ ။

ခွန်ပိုဗောဓိနဝ်၊ ထွဉ်းလက်သမား၊ မားဖေးဝွေ့ပျသားဒ်
ယံယံဆန်ဆန်၊ ဟံးလောင်းဆကီ ကအီးဗွန်ပီ ဝွေ့ပျသားဒ်ယို
ဖေးကအင်းမွှန်းလာလာ၊ ဝွေ့ရေးခါ၊နဲဉ်းနဝ်၊ ။

ဗောဓိမင်္ဂလာရီ လက်သမားနဲဉ်းယို-

“လက်သမား-

ပျသားဒ်နဲဉ်းယိုနဝ်၊ နာမားဗားဖိုလဲဉ်း တထွောင်းထွောင်း
နဲ၊ မွေးတင်းတဲ့ နာကမားဖေးခွေ ပျသားဒ်ယိုနဝ်၊ နာအွဉ်းနယ်
နာပညား၊ နာစူခြောင်၊ အရီးသွတ်၊ဒျားနဲ။”

“ခွန်ပိုဗွေ့ဩ-

ခွေသွဉ်းကမားဖေး နီဗ္ဗေဒပျသားဒ်ယိုနောင်၊ အွဉ်းနယ်
ခွေသွဉ်းပညား၊ ခွေသွဉ်းစူခြောင်၊ အရီးသွတ်၊ဒျားဗွေ့ဩ”

တို့းနဝ်၊တွေ့၊ ခွန်ပိုဗောဓိနဝ်၊ ယူးတွေ့သ၊ကိုနဲဉ်းယို-

“ပါလက်သမားယို အမဉ်းမားဖေးဖျင် လိုလင်ပျသားဒ်
အပွဲးပတ် မဉ်းဗွန်ပီ နဲဉ်းယိုနဝ်၊ ခွေပျသားဒ်ယို တဆန်၊ခေါ်
တင်းဒွါမ်၊ ပါအီးအံးဖြားတင်းဒွါမ် ခွေပျသားဒ်ယို၊ ကွပ်နဝ်၊မ၊
ပါလက်သမားယို မားသီထိုးနေး၊ မဉ်းမွေးတင်းတဲ့ မားပထိုး

အမဲ့၊ တဒွေ၊ထဲထို၊အစူ၊ မဉ်းမာ၊ထို၊နဲင်းနဝ်၊ တမျို၊မျို၊မ၊ မာ၊
ဖေးတော ပါ၊ပျသာဒ်လ၊တဝ်းဒွါမ်၊ မာ၊ဖေးတောပါ၊ လ၊ဒွါမ်မ၊
ပျသာဒ်ယံ ပျသာဒ်ဆန်၊နဝ်၊ အီးအဝ်းခွေပျသာဒ်ယိုလွါမ်၊”

အတ္တသန်လွဉ်တို့က် ကျံးမွဲက်စွဉ်းထာ၊ နဲင်းနဝ်၊တွေ့၊
ဒေါ၊နယ်အသွ၊ပေးဟောဝ် “သဉ္စိဝကပုတ္တ” နဲင်းယို-

“ယိုသွ၊-

ခွေယျုမ်းနာ၊သ၊မ၊ ခွေဒေါ၊နယ်နာ၊၊ ခွေပျသာဒ်ယို မဉ်း
ထွဲနဝ်၊ ပျသာဒ်ဆန်၊ပျသာဒ်ယံ ဖေးကအဝ်းငါ ခွေပျသာဒ်ယိုငါ၊
ပါ၊လက်သမာ၊သူ၊နဝ်၊ ခွေအီးမာ၊သီနေး၊ မွေးတဝ်းတဲ့ မာ၊ပ၊ထို၊
အမဲ့၊ မွေးတဝ်းတဲ့ တဒွေ၊ထဲထို၊အစူ၊ ခွေအီးမာ၊နဲင်းနဝ်၊”

သဉ္စိဝကပုတ္တ ကထင်းဟွန် ခွန်ပိုမောမိငေါင်းနောင်၊တင်
“သွ၊ပေးအို၊တွမ်း ပညားတံ၊ဖို၊”နောင်၊ ဝွေ၊ခဉ်းထွားထွဲစွဉ်း
တလဲင်းချင်၊၊ “သွ၊ပေးနဝ်၊ထုမ်းယို၊-ပညားမျို၊နဝ်၊ထုမ်းယဝ်၊”၊
ခွေအဝ်းသေသွဲတဲ့ ခွေမဲ့ဆငါ ပညားသားတဖြာ၊၊ အီးသွါမ်၊
ခြင်ထို၊ထာ၊နဝ်၊ ထွာထွိုက်တဝ်းတစိ၊စိ၊၊ ခွန်ပိုမောမိတဲ့ အလွိုး
အီးမာ၊မွေး၊ ဝွေ၊ယူးစွေးနဲင်းနဝ်၊တွေ့၊ ဝွေ၊လွေ၊ဒေါ၊တေ့၊
လက်သမာ၊နဲင်းယို-

“ယိုလက်သမာ၊ဆရား-

နာ၊မာ၊ပျသာဒ်နဝ်၊ ကိစ္စထွဲလဲဉ်းနဲ၊ ထွဲတဝ်းဒွါန်းနဲ၊”

“ထွဲလဲဉ်းသွဲ”

“ပျသာဒ်နဲင်းယို ဖေးကအဝ်းယိုငါ၊ နာ၊မာ၊ဖေး ပါ၊အလင်
ဖေးကလ၊မွဲန်းနဝ်၊ ခွန်ပိုမောမိ အီးမာ၊သီနာ၊၊ မွေးတောဝ်းတဲ့

အီးမာ၊ပ၊နာ၊မဲ့၊ မွေးတောင်းတဲ့ အီးတဒွေါ့၊ထဲ့ နာ၊စူကွေး၊
နာ၊ရဲးသွော့နာ၊နမ်း၊ နာ၊ကမ်းသွော့ နာ၊မဲ့ နာ၊စူနဝ်၊နော့”

“ဗွေးသဇ္ဇိဝကပုတ္တ-

နီဗွေးဖေးသတိ၊တော့ခွေသွဉ်း နဲင်းယိုနဝ်၊ မွေးငါး၊ ကေ၊ဇူ၊
တင်းငါး မရေမရား၊ နီဗွေးငေါင်းဖေးသတိ၊နဝ်၊ သိမ်းတဉ်းတဉ်း
သော့၊ဒျား ခွေသွဉ်းဖြောင်း၊ ‘နီဗွေးအလောင်းတဲ့ သစ္စာအဝ်း
သေးသေးဒျား’ ကရီ၊နဝ်၊ ယွမ်းခြင်းခြွေသွော့အော်၊ သေရီး
လဲဉ်း အခရာတင် ရဲဒျားခွေသွဉ်းနမ်း၊ ကမ်းဒျားခွေသွဉ်းမဲ့
ခွေသွဉ်းစူ၊ နန်းမွန်ခွေသွဉ်းတား၊ ခွေသွဉ်းအနယ်၊အောင်းဒျား
ဗွေးဩ”

“ဗွေးသွ။ နာ၊ဘော၊ကင်၊၊ ရန်းသျှင်၊သွော့နော့”သဇ္ဇိဝက
ပုတ္တ သင်၊ထို၊တပေါးညတင်း၊ ခွန်ပိုဗောဓိဖျော်လွဉ်၊ ဝွေ၊ရီ
လက်သမာ၊နဲင်းယို-

“ယိုလက်သမာ၊-

နာ၊မာ၊ဖေး ခွေပျသာဒ်ယိုနဝ်၊ ထွူလို့၊လဲဉ်းနဲ့.”

“ထွူလို့၊တင်းဒွန်း၊ အဝ်းကိုင်အာနေက”

“အဝ်းကိုင်က အမျို၊မဲ့င်၊ဖုံး”

“ကအဝ်းကိုင်နေနဝ်၊ အာတန်ဟ ဒေါ့၊နယ်ယွယွမ၊လ၊၊
အဝ်းကိုင်အမျို၊မဲ့င်၊ အမျို၊မဲ့င်၊နဝ်၊ မဲ့၊လောင်းနယ်ဆိုင်၊ဆိုင်၊ဒျား၊
ယိုခါနဝ်၊ ထုမ်းစုသေ၊ခါ၊ရီးသောင်းဟဲ့င်း”

“အီးထုမ်းစုရီးဗား သောင်းအမျို၊မဲ့င်၊”

“ထုမ်းစုရီး သေင်းသင်သင်၊ သေင်းအကဲ၌ တအဲ၌ထင်း
စားနပ်၊ဟိုင်း”

ကထိုင်းလ၊သေင်းသင်သင်၊ သေင်းအကဲ၌ တအဲ၌ထင်း
စားဖုံးနပ်၊ထွေတွေ့၊ လက်သမာ၊ဒေါ၊ဖေး ခွန်ပိုဗေမိနဲင်းယို-

“ခွန်ပိုဗေး-

တဲးဟန်းနီ၊ယိုမာ၊ငါနပ်၊ လွဉ်မွန်းဒွမ် ခွေသွဉ်းထျ၊နော၊
ပျိုးထမဲ့င်၊နဲတင် အီးမာ၊ဗားသွေ ကောင်းလဲင်၊အဖြ၊ဖြစ်၊စား၊
အင်းမာ၊ကောင်းလဲင်၊နပ်၊တွင်၊ ပေါးဒေါ၊ရီလို့ဝင်၊နပ်၊ စူကွင်
ထို၊ဒါး၊ မဲ့၊အမားထို၊ ဒဲ၌တဲ မဲ့၊ထွဉ်းဗော့၊ ခွေသွဉ်းမာပသာ၊
ဒေါ၊ရီဒေါ၊ရာတင်း ငေါင်းတငါငါ၊ ပသာထွေ ထွဉ်းသင်၊ချာ
တလဲင်းချင်၊ ပညားကောင်းလဲင်၊ အစားယိုနပ်၊ မာ၊တော့၊တော့၊
ဗား တဖြာ၊လွမ်းနဲင်းနပ်၊”

“မွေးသွေ၊ မာ၊ဟိုင်း”

လက်သမာ၊တဲ ထိုင်းပစ်၊ကလစ်၊ခါ၊စွဉ်း အခန်၊တခါ၊
ထူးသေင်းသင်ဖုံးနပ်၊ မာ၊ဝါးဂဠုန်းရွတ်၊ အီးအွဉ်းအုံသော့၊
အပိုအမာ၊ နဲ့စ်မာ၊ထွာထွာစွဉ်းနောင်၊သွေ။ ။

အမာထိုင်းထင်းပသာဒဲ၌တွေ့၊ ဝွေ၊ဒေါ၊တော့၊လို့အခရား၊
ဒေါ၊ထွေတွေ့၊-

“ကွပ်နပ်၊မ၊ စာကလ၊တခြို၊လမ်းကိုဖုံးနပ်၊ စာတော့၊ထို၊
လို့လို့၊ ဖေးကထွာရွဉ်၊ မဲ့၊အီလွဉ်ယိုနော”

ထွဉ်းတော့၊အမာနဲင်းနပ်၊ ။

ခွန်ပိုနပ်၊တဲ လက်သမာ၊ဖေးကလွင်းတခွန်၊လ၊မွန်းနပ်၊

ထွဉ်းအလို၊ လွေ့ပေါ့ခါ၊လက်သမာ၊လမ်း၊ ဝါးဂဠုန်းရွတ်
ထင်းထွူတဲင်-

“မ္ဗူးရောင်၊ မဉ်းပသာခွဲဒဲဉ်ရောင်၊တားနပ်၊ ဟဲ့ထင်းပါ
ပိုမူးပေး ပိုခိုပေးယင်နော၊ အရေ၊တန်မွေးစွဉ်းထာ၊ကွေး၊ ခွန်ပို
လိုဖုံး ဖေးကရိတ်ခေးလ၊မွန်းတစိ၊စိ၊ လွေ့သဲင်၊သတိ၊တိ၊နော”

အံးဒဲဉ်ရောင်၊ထွိုင်းထွူတော့၊ အပိုအမာနပ်၊ ထွဉ်းအုံသော့၊
ဝါးရွတ်ဟို့၊ကို၊ (နို၊အစက်ထွူခါ) အမ်းအခန်းပတဲင်ပေါက်ငွါ
ကျောင်းထန်းလွင်းထို၊ ခွန်ပိုလို၊ ကပေါသားဖုံးနပ်၊ရို၊-

“အွိုးသူ၊ဗွေး၊ အွိုးသူ၊ဗွေး၊ လက်သမာ၊လွင်းထန်းထို၊
လဲဉ်း၊ ခွေထွားနာ၊ထွား ခွေခြောင်နာ၊ခြောင်၊ ဆန်းဟောင်မွေး
ငါး၊ ကျောင်းဒါးမို့၊လောင်း၊ အင်ဖြောင်းထွားလွဉ်၊ ဆွမ်းတလ၊
တမ်းလဲဉ်းညာ၊ လက်သမာ၊နပ်၊ လွေ့လင်၊စွဉ်းဒျား ဟိမဝန္တာ
တခြာတန်ကို၊ ဆဲင်၊ယိုတဲးထောင်းနဲဉ်းနဲဉ်းစွဉ်း ဝေင်၊တဝေင်၊
လွေ့သဲင်၊ဟောင်ရော့၊ ထီဗော့၊ဟောင်ငါး၊ ဟံးယားလွိုင်းအာ၊
ထွာလွဉ်စွဉ်း ဝေင်၊တန်တဝေင်၊ လက်သမာ၊မဉ်းဟဲ့ဖန်
“ခွန်တန်ကဠဝါဟန”နဲဉ်းနောင်၊သွူ ။

ခွန်ပိုဗောဓိနပ်၊ အီးထင်းလမ်းပျသာဒိတသာ၊ ယံကထွာ
မင်္ဂလာ၊ မဉ်ကပ်ပါငါးသွမ်တင် ပင်၊ဗွေးဘုရာ၊တွမ်းသံဃား၊
ထူးနံးသား ဖြစ်၊အပျသာဒိ၊ တဲးစွဉ်းတဒေါင်ကတူး ထူးပိတ်
ဟောင်ဒါ၊ ဗ၊ငါလွေ့စွဉ်း ဗွေးဘုရာ၊ခင်းလမ်း၊ ဗွေးဘုရာ၊ဖေး
ကယမ်းပိတ်ယို သ၊ကိုမိဋ္ဌာန်း-

“ခွေယို-ပိုအဲဉ်ထောင်း၊ ပိုခိုတရို၊တမ်း၊ ပိုမူးတရို၊တမ်း၊

မင်းအီးလ၊ နောင်နဝ်၊ နီဗွေးဘုရာ၊ ဖေးကကျ၊ ယမ်းလွဉ်သွေ့
ပိတ်ယို” သ၊ ကိုမိဋ္ဌာန်း နဲင်းနောင်သွ။ ။

နီဗွေးဘုရာ၊ ကထင်းတို့လွဉ် တခါ၊ ငွါနဝ်၊ ခွန်ပိုဗောဓိ
ရိုးရိုးသေးသေး၊ ဝဲင်းဆွမ်း၊ ကျိုးဆွမ်းနီဗွေးဘုရာ၊ ထူးသပိတ်
နီဗွေးဘုရာ၊ စူကို၊ ဖြောင်းယိုလောင်းဒေါ့၊ -

“ဘွံ၊ တော့တန်ငါး ဆရာဗွေးဘုရာ၊ ဩ-

ကျ၊ နို့ငါသွေ့ယိုဗွေးဩ”

ခွန်ပိုလောင်းသွ။ နဲင်းနဝ်၊ တဲ့ နီဗွေးဘုရာ၊ ကျ၊ နို့ငါတင်း၊
ခွန်ပိုလင်းတောင်၊ ပြန်းစဉ်းသွံလဲင်းတရေ၊ ရေ၊ တဲ့ နီဗွေးဘုရာ၊
တကျ၊ နို့တောင်း၊ နီဗွေးဘုရာ၊ ထွားချာ ဗွေးအားနန္ဒာ၊
ဗွေးအားနန္ဒာနဝ်၊ လိန်းမားသေကျင်၊ အကျောင်၊ ရင်၊ တွေ့၊
“နီဗွေးဘုရာ၊ မဉ်ကျ၊ သော့တင်း ပိတ်ကိုနဝ်၊ မ၊ တကျ၊ ငါတင်း”
ဗွေးစင်းအားနန္ဒာ၊ သေနားနဲင်းနဝ်၊ တဲင်း-

“ တကာ့တော့ဗောဓိ-

ထူးထို၊ ပိတ်ဒါနဝ်၊ ဟဲင်း နီဗွေးဘုရာ၊ မဉ်ယမ်းတင်း ပိတ်
ဒါနဝ်၊ နီဗွေးဘုရာ၊ ယူးထွားဖေးဒျား လို၊ ဆဲင်းချာတားဒျား”

ဗွေးအားနန္ဒာထွဉ်းနဲင်းနဝ်၊ မ၊ ခွန်ပိုထူးထို၊ ယင်းအပိတ်ဒါ၊
နီဗွေးဘုရာ၊ တဲ့ ကျ၊ ငါလွေ့စဉ်းတလဲင်းချင်နဝ်၊ သွ။ ။

ခွန်ပိုနဝ်၊ ပင်ထင်းဘုရာ၊ ဝွေလမ်းကီ၊ ပျသာဒိတသာ
ကိုထွ။ တဲင်း ရိုးရိုးသေးသေး ကပ်သွမ်းတွမ်းအားဟာရ၊ ကပ်သွမ်း
ကိစ္စထွ။ ခါ ဆွတ်၊ ချာအုံလင်၊ သင်ရာ၊ အရပ် ဝဲင်းဘုရာ၊ မျတ်ထွ။
တွေ့၊ လောင်းဒေါ့၊ နဲင်းယို-

“ဘုရားမျတ်ဗွေ့-

ခွေသွဉ်းယိုနပ်၊ ဗွေ့ဘုရား ဗွေ့သံဃားသီးအတား ကေ၊ဇူ
အဝ်းအာ အားကျိ၊ထွာငါး တကားတဖြာ၊မွေးတဝ်းနဲ့၊ ကအဝ်း
မွိုးဟို၊ကိုကာ၊ မားတားမွိုးမျတ် ဆယ်၊ကပ်ဖေးလဲဉ်း ဗွေ့ဘုရား
တလဲင်း၊ ကအဝ်းပေးခါတဲ့ မွိုးဖါလူးအပ် ဆယ်၊ကပ်လဲဉ်း ဗွေ့
ဘုရားတလဲင်း၊ ကထင်းသူးသေထာ၊တဲ့ ဆယ်၊ကပ်လဲဉ်း ဗွေ့
ဘုရားတလဲင်း၊ အားကျိ၊ဗွေ့မျတ်၊ ဆယ်၊ကပ်ဗွေ့ဘုရား၊ ပဉ်
သွံလဲင်းလဲဉ်းသွ။ မွေးတဝ်းနဲ့ဗွေ့၊

ယျမ်းအံးဗွေ့မျတ် ဆယ်၊ကပ်ထွ။ခါ ခွေသွဉ်းကဒါခါ၊ဒါး
ပိတ်ယားလောင်းကီ နီဗွေ့ခံးကျွ၊တဝ်း ခံးယမ်းတဝ်းနပ်၊ ပွိုး
အကျောင်၊ထမဲ့ဗွေ့၊

“တကားခွန်ပို-

နာ၊ကဒါပိတ်ယို ဒါပရီးပရားထာ၊မွေးတဝ်း၊ နာ၊ကဒါ
ထာ၊ဒါပိတ်ယို နာ၊သ၊ကို မိဋ္ဌာန်းခါ၊နဲဉ်းမဲ့ဗွေ့၊”

“ဘုရားမျတ်ဗွေ့-

ခွေယိုပိုအံဉ်ထဝ်း ပိုခိုတရိုးတဝ်း ပိုမူးတရိုးတဝ်း မဉ်းအီးလ၊
နွောင်၊နပ်၊ နီဗွေ့ဘုရား ဖေးကကျ၊ယမ်းလွဉ်သွေ့ပိတ်ယို
ခွေသွဉ်းသ၊ကို မိဋ္ဌာန်းခါ၊နဲဉ်းနပ်၊ဗွေ့၊

“ကွပ်နာ၊မိဋ္ဌာန်းခါ၊နဲဉ်းနပ်၊မ၊ ခွေတကျ၊ယမ်းတဝ်း
နောင်၊သွ။”

“ထွာထမဲ့ဗွေ့၊ခရားအီးဗွေ့-

ခွေသွဉ်းယိုနပ်၊ ပိုခိုတဲ့နပ်၊ ပိုမူးတဲ့နပ်၊ အီးလ၊နွောင်၊

တင်းနဲ့ ပွေးသြ”

“တကားခွန်ပို-

သီတမာဝါယို ပိုတလ၊ နှောင်တောင်း”

“ကွပ်ပွိုးထမဲ့င်ယို တလ၊ နှောင်တင်း ပိုဟောင်းပွေး”

“သီတမာဝါ၊ အိုးစခါ ပွိုးတရက်ချာတင်း သီနမ်း၊ သီ
အွဉ်းတဖေင်ခန်း ကုသိုလ်းနပ်မ၊ သီတလ၊ တင်းပိုနောင်သွ။”

“နီသွဉ်းသီးတမာဝါ၊ စခါ ရက်ချာတင်းနမ်း၊ အွဉ်းတဖေင်၊
ခန်း ကုသိုလ်းနပ်၊ ခိန်းခါးကားလဘဝမဲ့င်၊ အထွာထို၊ နဲင်းမဲ့င်၊
ပွေးသြ”

ခွန်ပိုဗောဓိ လောင်းရီနဲင်းနပ်၊ တင် နီပွေးဘုရား ဟော်၊
ကျာနယ်ချာ စခါဘဝ လယိုအတို့င်သွ။

ခွန်ပိုဗောဓိ အတိတ်ဝတ္ထု

အိုးစခါ လိုအာအများ တရားမကား သမုဒ္ဒရားထိကို
ထုမ်းသဘောတန်ယိုလွေသင်၊ တွိုးတလဲင်းတွေ့ သဘော၊
တန်ကိုင်စွေ ထိသမုဒ္ဒရားကဲဉ်ကို၊ ပါတမာဝါယို ကံဟောင်၊
အံ့ဒင်းပဲဉ်ခေါင်ခြဉ်လင်၊ တွိုးဝင်နပ် သီလိုစွဉ်းနပ်သွ။ ။

ကံဟောင်ငါးထာ၊ ဝွေသီးတမာဝါနောင်ရင်၊ တွိုး
လင်ကြွန်လောင်းနပ်မ၊ လွစ်လထာသီ၊ ဝွေသီးဝင်နီအံ့တား၊
အံ့ခရားအလောင်းအလင်၊ အဲဉ်ထင်းတင် အုံမ-မဒါ၊ ဟိုခိုးငါး
နပ်မ၊ ကလရားကထိ၊ ထူးဝါးဒီးအံ့ဖို့၊ ပေါးဝါးဒီးလိုလို၊
ဆွမ်းတေးဝါးပေး၊ အွဉ်းဒင်းမေး အံ့ပင်း၊ လိုကြောင်းစွဉ်း

ပဉ်စွပ်စွပ်၊ ဝါးဖုံးအာငါး မရေးမရားနောင်မ၊ ဒီးသွပ်ယင်း
နပ်၊ကို၊ ထွာယင်းဝါးပို ထွာဝါးပေးနောင်သွ။ ။

ကြွန်နပ်- အင်းသမုဒ္ဒရားထီကဲနီ၊ ဖြီအဲဉ်ထင်း၊ ဖေါင်း
အဲဉ်ထင်း၊ သဘောလွဉ်တိုးတင်းနပ်၊ကိုတင် ဝွေသီးတမာဝါ၊နပ်၊
ပထမအရွယ်းတဲ့နပ်၊ ဒုတိယအရွယ်းတဲ့နပ်၊ တတိယအရွယ်း
တဲ့နပ်၊ အံးလွေသေးသေး ဝါးပေးဝါးဒီး နဲင်းနောင်သွ။ ။

မာမာဝါဝါ၊ လင်၊ဖြားထံ၊ အရွယ်းသွံပါ၊ တပါ၊ပါ၊ကို
ဘုရာ၊တရာ၊သံဃား ရတနားသွံပါ၊တဲ့ တယူးလ၊ဖိုဖိုတင်း၊ အမာ
တဲ့နပ်၊ အဝါ၊တဲ့နပ်၊-

“နီယိုနောင်ဟေး-

အင်းအံးစွဉ်းဝါးဒီး၊ ဝါးပေးစွဉ်းနီ၊နီ၊၊ နီယို အင်းမာ၊စွဉ်း
အကုသိုလ်းစွဉ်းနီ၊နီ၊၊ တနီ၊ပေးတရို၊တင်း၊ နီနီ၊ပေးတရို၊တင်း၊
အင်းလို၊ယွန်းခါးခါး၊ အင်းလို၊ထူးခါးခါးသီးလ”

သံးဝွေဂနဲင်းနပ်၊တဲ့ တဖြာ၊ဖြာ၊ တယူးလ၊တင်း၊ (ကွပ်
နပ်၊မ-မာမာဝါဝါ၊ လင်၊ထဲငါးရိုင်၊၊ ကားမိုင်၊ဘဝဝထွ။မ၊ သင်၊
ထွာလ၊လို၊နဲင်းယို၊ ထွာလ၊သွ။လို၊နဲင်းယိုတဲ့)

နီဗွေဘုရာ၊ရို၊-

“သီတမာဝါ၊နပ်၊ ကွပ်မာ၊လွဉ်ဗား အကုသိုလ်းနဲင်းနပ်၊မ၊
သီတလ၊နွောင်၊တင်းပို၊ ဘဝအိုးနပ်၊ခါ ပထမအရွယ်းတွင်၊ သီ
မဉ်းသေကံကျင်၊၊ သီမဉ်းသေမာ၊ ကုသိုလ်းနပ်၊ ပထမအရွယ်း
ကို သီလ၊နွောင်၊ဒျား ပိုခိုပိုမူး၊ ဒုတိယအရွယ်းတွင်၊ သီမဉ်းသေ
ကံကျင်၊၊ သီမဉ်းသေမာ၊ ကုသိုလ်းနောင်၊ ဒုတိယအရွယ်းကို

သီလ၊ နှောင်း၊ ဖျား ပိုခိုပိုမှု၊ တတိယအရွယ်တွင်၊ သီမဉ်းသေ
ကံကျင့်၊ သီမဉ်းသေမာ၊ ကုသိုလ်းနောင်၊ တတိယအရွယ်ကို
သီလ၊ နှောင်း၊ ဖျား ပိုခိုပိုမှု ။

သီတမာဝါ၊ နှင်၊ ဝင်၊ နီတင်းခန်းတွဲယင်း၊ မာတရီ၊ တင်း၊
ဝါ၊ တရီ၊ တင်း တဖြာ၊ ဖြာ၊ ငါတွဲယင်း အရွယ်သွံပါ၊ ကို အရွယ်
တပါ၊ ပါ၊ ယို မဉ်းသေကံကျင့်၊ မဉ်းသေမာ၊ ကုသိုလ်းမျှင်ဟ ကွပ်
တဖြာ၊ ဖြာ၊ သေကံကျင့်၊ သေမာ၊ ကုသိုလ်းတွေ့၊ အရွယ်ကသေ
ကံကျင့်၊ အရွယ်ကမာ၊ ကုသိုလ်းကိုနှင်၊ နှင်၊ ပိုခိုတရီ၊ တင်း၊
ပိုမှု၊ တရီ၊ တင်း လ၊ နှောင်း၊ ဖျား ။

သီတမာဝါ၊ နှင်၊ မာမာဝါ၊ ဝါ၊ တဖြာ၊ ဖြာ၊ ငါတွဲ တသေ
ကံကျင့်၊ တင်း၊ တသေမာ၊ တင်းကုသိုလ်း၊ အရွယ်သွံပါ၊ လို့
ခြေင်-သီထံ၊ သီတသေကံတင်း၊ သီတသေမာ၊ တင်းကုသိုလ်း
နဲင်းနှင်၊ မ၊ သီတလ၊ နှောင်း၊ တင်းပိုနောင်၊ သွ။ ။

တကားခွန်ပိုဟွေး-

‘နီနမ်းယို နီအင်းလိုးရက်ချာ’ ကသေယူးနဲင်းနှင်၊ သားနှင်၊
အရွယ်သွံပါ၊ ကိုကား နေးတွမ်းကုသိုလ်း အင်းလိုးရဲနမ်း၊ (ဟင်
မာ၊ သီတင်းဝင်၊ သက်) လိုးရက်ချာနမ်း၊ အရွယ်သွံပါ၊ လုမ်းလုမ်း
မဉ်းတမာ၊ နှောင်း၊ တင်းခန်းတွဲ အရွယ်တပါ၊ ပါ၊ ကိုနှင်၊ ဟင်မာ၊
ငါးကုသိုလ်း၊ လိုးရဲ လိုးရက်ငါးနမ်း” မိန်းနဲင်းနှင်၊ ထွ။ ခါ ဟော်၊
ပါတရာ၊ ဂါးထား နဲင်းယိုသွ။ ။

၁၅၇။ အတ္တာနဉ္စေ ပိယံ ဇညာ၊ ရက္ခေယျ နံ သုရက္ခိတံ ။

တိဏ္ဍံ အညတရံ ယာမံ၊ ပဋိဂ္ဂေယျ ပဏ္ဍိတော ။

၁၅၇။ တရာ၊ဂါးထားအနက် -

အတ္တာနံ ပိယံ- နီနမ်းယို အင်းလိုရက်ချာ၊ စေ ညော-
မဉ်းသေခဲင်းနပ်၊နပ်၊ ရကွေယျံ နံ သုရက္ခိတံ- အရွယ်းသွံပါ၊
လုမ်းလုမ်း အင်းလိုရက်တဲတဲ အင်းလိုရဲခါ၊ဟောင်ဟောင်နီနမ်း
ယို၊ အသက္ကာန္တော- အရွယ်းသွံပါ၊လုမ်းလုမ်း မဉ်းတတ်န္တောင်၊
တင်းတွဲ၊ ပဏ္ဍိတော- ပညားအင်းသားနပ်၊ တိဏ္ဍိ အညတရံ
ယာမံ- အရွယ်းသွံပါ၊ တပါ၊ပါ၊ကို၊ အတ္တာနံ ပဋိဇေယျ-
နေးတွမ်းကုသိုလ်း အင်းလိုရင်ကြောင်းငါး နီနမ်းနပ်၊သွ။ ။

၁၅၈။ တရာ၊ဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

“နီနမ်းယို အင်းလိုရက်ချာ” မဉ်းသေခဲင်းနပ်၊နပ်၊
အရွယ်းသွံပါ၊လုမ်းလုမ်း အင်းလိုရက်တဲတဲ အင်းလိုရဲခါ၊
ဟောင်ဟောင် နီနမ်းယို၊ အရွယ်းသွံပါ၊လုမ်းလုမ်း မဉ်းတတ်
န္တောင်၊တင်းတွဲ ပညားအင်းသားနပ်၊ အရွယ်းသွံပါ၊ တပါ၊ပါ၊
ကို နေးတွမ်းကုသိုလ်း အင်းလိုရင်ကြောင်းငါး နီနမ်းနပ်၊သွ။

၁၅၉။ တရာ၊ဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အချွတ် -

အရွယ်းသွံပါ၊လုမ်းလုမ်း အင်းလိုရဲနမ်း၊ အင်းလိုရက်နမ်း၊
အင်းလိုမာ၊ကုသိုလ်း၊ အရွယ်းသွံပါ၊ မဉ်းတတ်န္တောင်၊တင်းတွဲ
အရွယ်းတပါ၊ပါ၊ကိုနပ်၊ အင်းလိုရဲနမ်း၊ အင်းလိုရက်နမ်း၊ အင်း
လိုမာ၊ကုသိုလ်း၊ အင်းလိုအားထွတ်တရာ၊နပ်၊သွ။ ။

(၉၀)

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

နားဗားတရာယိုအကျိုး

တရာယိုကထင်းသွတ်နပ်၊ ခွန်ပိုဗောဓိ လ၊တမဂ်တဖိုလ်း
(ထွာသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) ကတိုးလွဉ်ဒါး ပရိသတ်လိုလင်
အတားတဲ့ ထွာငါးတရာ၊ အကျိုးအောင်းနောင်သွ။ ။

**ဟော်ထွားသွဉ်ဗား “ဗောဓိမင်သာဝတ္ထု” ယိုတင်
လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊ နဲင်းယို -**

- ၁။ လို၊သီးယို ပေါးအတ္တ(နမ်းတား)သန်လွဉ်ထာ၊နောင်၊
“ဟောင်ခွတားငါ-ပါ၊မဉ်ထွာနဲင်းမဲ့င်ထွာ” ယူးချာငါ
ဒွါမ်ထာ၊ -
- ၂။ လို၊သ၊ရင်၊ဟောင်၊ လို၊ပညားသားနပ်၊ လောကားဒျား
လို၊၊ အွဉ်းဒျားပညားတံ၊ဖို၊ -
- ၃။ ပေါးတိုးလွဉ်သွ။ သက်အန္တရာယ်နပ်၊ နေးတွမ်းပရိယာယ်၊
ကျိုးစယ်းတော့ချာ၊ သွံ၊ဗား“နယ်၊ဗျူဟာ”အမျိုးမျိုး၊ -
- ၄။ “ထာ၊သေရီး-ထာ၊တန်၊ရီး”နပ်၊ လ၊ရီးလဲဉ်း အောင်းမျဉ်း
မု၊ တထဝတား၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ “မာ၊ထမဲ့င်မဲ့င်တဲ့ယောင်း-
မာ၊စောင်းစောင်းဗား” -
- ၅။ “သိပ္ပံပညား-ကျောင်းဒါးထာ၊မို့၊လောင်း”နပ်၊ အင်းအွိုး
စခါကာ၊ -

- ၆။ “နိမာ၊သီဝင်၊ပေး-ကံးဖေးတောင်းနီပို”(ကမ္မနိယာမ-ကံး
ထွဲ၊စံးယို) ဗွန်ထိုဗွေးဘုရားခန်းတွဲယောင်း မာ၊ကေးဖေး
တဒါးတင်း -
- ၇။ လို၊တွိုင်း၊စွမ်းဖြာ၊ အံတဠိုငါးမျှန်းထား၊ အင်းလို၊ယူးလ၊
ခါးခါးပဲင်းကုသိုလ်း၊ အင်းလို၊ရက်ခါးခါးပဲင်းနမ်း၊ အင်းလို၊
ငမ်းခါးခါးပဲင်းဝွဉ်- စတင်နဲင်းနပ်၊ သေထွ၊ လ၊အီသတိ၊
အာတန်သွ။ ။

၁၅၇။ တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကာ

- ၁။ အတ္တသန်ငါး၊ နမ်းလွမ်း၊ဒျား၊ ဝင်၊တာ၊ ယူးတင်းခြာ ။
- ၂။ ပေါးနီမာ၊ဝင်၊ ကံးဖန်၊ဆင်၊ ထိုက်သင်၊ ခံးဗားချာ ။
- ၃။ လို၊ရက်ချာနမ်း၊ ကုသိုလ်းကမ်း၊ လို၊ခမ်း၊ ခွိုက်မွန်ခါ ။

၁၅၈။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

လို၊ခမ်းလောက	-	အတ္တသန်ငါး
ပါ၊မဲ့င်၊သီယောင်း	-	ယူးတောင်းလာ၊လာ၊
နီနမ်းအတွက်	-	လို၊ရက်ချာငါး
ယူးကုသိုလ်း	-	ထူးပိုး မာ၊အာအာ ။

ဗောဓိမင်၊သာ၊ (ခွန်ပိုဗောဓိ)ဝတ္ထုထွ၊ယိုသွ။ ။

နက်နမ်း တွမ်း ရက်နမ်း

၁။	အွေးသူးရားနပ်၊	-	နက်နမ်း
၂။	အွေးတသီးအားနပ်၊	-	ရက်နမ်း
၃။	ကွပ်ရွှင်ခံ၊တင် ထွာအီ“မားန”နပ်၊	-	နက်နမ်း
၄။	ပွိုးရွှင်ခံ၊တင် ထွာအီ“စားဂ”နပ်၊	-	ရက်နမ်း
၅။	ကျင်းလယ်ယို၊ ဒုစရဲက်နပ်၊	-	နက်နမ်း
၆။	ပျင်းပယ်ထို၊ ဒုစရဲက်နပ်၊	-	ရက်နမ်း
၇။	ပျင်းပယ်ထို၊ သုစရဲက်နပ်၊	-	နက်နမ်း
၈။	ကျင်းလယ်ယို၊ သုစရဲက်နပ်၊	-	ရက်နမ်း
၉။	မိစ္ဆားဒိဋ္ဌိ အဉ်ငါနပ်၊	-	နက်နမ်း
၁၀။	သမ္မာဒိဋ္ဌိ သွဉ်ကာနပ်၊	-	ရက်နမ်း
၁၁။	ယူးလ၊ “ကျား အာ အီ”နပ်၊	-	နက်နမ်း
၁၂။	ယူးထွ၊ “ဖြား ဆာ သီ”နပ်၊	-	ရက်နမ်း
၁၃။	ယူးမား “နီစွ၊ သုခ၊ အတ္တ”နပ်၊	-	နက်နမ်း
၁၄။	ယူးဒါး “အနီစွ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ”နပ်၊	-	ရက်နမ်း

၂။ သားကီးဝင်းမင်သာ၊ ဥပနန္ဒမထေရ်းဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း၊ ကျောင်းဇေးတဝွန်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုလွှဲတွမ်း “ဥပနန္ဒမထေရ်း” တဲင် ဟော်းဗား “အတ္တာန မေဝ ပဌမံ” စတဲင် တရားယိုသွ။ ။

ဥပနန္ဒမထေရ်းနဝ်၊ ဟော်းတရားယံငါး-တွဲ၊ “ရဟန်းသီး အမျိုး-တခြိုးအွဉ်းဆွေဆွေငါ” ဝွေဗ္ဗေဒဟော်း တရားငေါင်းနဝ်၊ တငါ ကဟွန်ကျိုက်ဒါး ဗ္ဗေဒရဟန်းသံဃား ယင်ဟန်းဖုံးနောင်၊ အွဉ်းသင်္ကန်း သံဃူလွမ်း၊ လွိုနဝ်နဝ်၊ လူးထိုလို့ဥပနန္ဒမထေရ်း၊ ဥပနန္ဒမထေရ်းတွဲ ချင်းကားဝင်ကပူးဇေးနဝ်ထူး၊ ချင်းကား ဝင်ကလူးနဝ်၊ နေးလို့စွဉ်းနောင်သွ။ ။

ပေါးအီးဆိုးသွ။ဝါးတွဲ ဥပနန္ဒမထေရ်းနဝ်၊ လယ်းထုမ်းရီ ကျောင်းတခြာ၊ စင်ပေးသျှင်းပေးဖုံးရိုး-

“ဩဗ္ဗေဒ-

နီဗ္ဗေဒနဝ်၊ ဟော်းတရားယံငါး၊ ဆိုးဝါးနီသွဉ်းသီးကျောင်း ယိုဟင်း”

“သီကျောင်းယို လသင်္ကန်းဝါးဆိုး တပါးကားမဲ့င်စွံး”

“လတပါးတစွံးအော်”

“ပေါးနဝ်တွဲ ခွေအွဉ်းကွဲင်သေခါ၊ ခွေခင်းဖါးယို၊ တွမ်း ခွေကဆိုးဝါး ကျောင်းယိုဗွန်ဝင်”

လွေရီတောဖျင် ဒုတိယတကျောင်း-

“သီကျောင်းယို လသင်္ကန်းဝါးဆိုး တပါးကားမဲ့င်စွံး”

“လ၊တပါ၊နီစွံးအော်”

“ပေးနဝ်၊တဲ့ ခွေအွဉ်းကိုင်သေ၊ခါ၊ ခွေခွဉ်းထောက်ယို၊
တွမ်းခွေကဆိုးဝါးကျောင်၊ယိုပိဝင်၊”

လွေ၊ရီတောဖျင် တတိယတကျောင်၊-

“သီကျောင်၊ယို လ၊သင်္ကန်း၊ဝါးဆိုး တပါ၊ကားမဲ့င်၊စွံး”

“လ၊တပါ၊သွံစွံးအော်”

“ပေးနဝ်၊တဲ့ ခွေအွဉ်းကိုင်သေ၊ခါ၊ ခွေထီဆေ့ယို၊ တွမ်း
ခွေကဆိုးဝါးကျောင်၊ယို ဗွန်ပိဝင်၊”

လွေ၊ရီတောဖျင် စတုတ္ထတကျောင်၊-

“သီကျောင်၊ယို လ၊သင်္ကန်း၊ဝါးဆိုး တပါ၊ကားမဲ့င်၊စွံး”

“လ၊တပါ၊လစ်၊စွံးအော်”

“မွေးသွ။ ခွေအီးဆိုးဝါးကျောင်၊ယို” ရှိ၊နဲင်းနဝ်၊တင်
အနမ်းနဝ်၊ ဆိုးဝါးကျောင်၊နဝ်၊တွေ့၊ ဟော်၊ဖေးတကာ၊တရာ၊၊
ဟော်၊ဖေးရဟန်း၊သီးဖုံးတရာ၊၊ တကာ၊ခိုမှု၊ လူးသင်္ကန်း၊၊ ဗွေး
ရဟန်း၊သီးပူးဇော၊၊ ကွပ်နဝ်၊မ၊ ဥပနန္ဒမထေရ်၊နဝ်၊ လ၊အာ
မွေးစွဉ်း ပိတ်ဆန်၊ဆန်၊၊ သင်္ကန်း၊ဟောင်ဟောင်ဖုံးသွ။ ။

ဝါးထင်းကျွစ်တွေ့၊ ဥပနန္ဒနဝ်၊ ဖေးလွေ၊သတင်၊ကျောင်၊
လင်၊ “သီကျောင်၊နဝ်၊ ခွေအွဉ်းကိုင်ခင်းဖါး၊ တွမ်းခွေကဆိုးဝါး
သီကျောင်၊နဝ်၊ပိဝင်၊၊ ခွေတဲ့လ၊ထွိုက်လ၊သင်၊ ဝါးဆိုးသင်္ကန်း၊
နေနေ၊ သီပသာဖေးသွ့ ခွေတား ဝါးဆိုးသင်္ကန်း၊နဝ်၊ဟဲ့င်း”
ကွီလွေ၊နဲင်းနဝ်၊၊ ကအွဉ်းကိုင်သေ၊ခွဉ်းထောက် ဒုတိယကျောင်၊
တဲ့နဝ်၊၊ ကအွဉ်းကိုင်သေ၊ထီဆေ့ တတိယကျောင်၊တဲ့နောင်၊၊

ကွီလွေ့နဲ့နင်းနင်းနေနေ၊ သွံကျောင်းပသာတွမ်း၊ ဝွေ့ဗွေးကဆိုဝါး၊
စတုတ္ထကျောင်းနပ်ပါ၊ ပိတ်၊သင်္ကန်း၊တခြါအမျိုးမျိုး၊ ကားက
အင်း၊ ဒင်းဗွေစဉ်းလော၊ တောသင်းလိုစဉ်း၊ ဝွေ့ဗွေးကအုံကျောင်း၊
နောင်၊သွ။ ။

တိုးတလင်း၊ ကျောင်းတကျောင်းနပ်၊ စင်၊ပေးအင်းနီပါ၊
လ၊ညီ၊ခန်းလိုဝင်၊ ပိတ်နီဖွဲ့၊တွမ်း၊ ကမ္မလာ၊တဖွဲ့၊ တိုးသင်း၊
တဖူ၊လောင်းတွေ့၊-

“နီဗွေးထူးပိတ်နီဖွဲ့၊နပ်၊ဟင်း၊ ခွေသွဉ်းထူးကမ္မလာ၊ယို”

“တောင်း- ကမ္မလာ၊နပ်၊ ခွေသွဉ်းထူးဒျား၊ နီဗွေးနေး
ပိတ်နီဖွဲ့၊နောင်၊ဟင်း”

“ပိတ်နပ်၊နေးတင်း မဉ်လ၊ဒျားကမ္မလာ၊”

တဖူ၊လောင်း အင်းထေင်လိုဝင်၊ နဲ့နင်းတွင်၊ ဝွေ့သီး
ထီးခန်း၊ ဥပနန္ဒမထေရ်ကျွ၊လွဉ်၊ ဝွေ့သီးလောင်းခန်းနဲ့ယို-

“ယိုဗွေး-

နီသွဉ်းသီးနီပါ၊တာ၊ တကားလူးပိတ်နီဖွဲ့၊တွမ်း၊ ကမ္မလာ၊
တဖွဲ့၊ ခွေတဲ့ မဉ်လ၊ဒျားကမ္မလာ၊ မဉ်လ၊တင်းပိတ်၊ ဝွေ့ဗွေးတဲ့
မဉ်လ၊တင်းပိတ်ယား၊ မဉ်လ၊ဒျားကမ္မလာ၊နေနေ၊ နီသွဉ်းသီး
ဖန်းသူးသေတင်း၊ ဖန်းဖေးနီသွဉ်းသီးယိုဗွေး

“သီဖန်းချာဗော့၊နပ်၊ ခွေအင်းလိုနဲ့ထာ၊”

“မွေးတင်းဗွေး၊ တဆင်းပေးလျှမ်း၊ ဖန်းဖေးနီသွဉ်းသီးယို၊
နီသွဉ်းသီး ဖန်းသူးသေတင်း”

“အို- မွေးသွ။ သီအီးဂူ၊နေ ခွေငေါင်းဟောင်း”

“စူ၊ဒျားဗွေးဩ”

“စူ၊မွေးမွေးဒျားကရီ၊”

“စူ၊မွေးမွေးဒျားဗွေး”

“အို့- ပေါးနဝ်၊တဲ့ နာ၊နဝ်၊ထူးပိတ်ယို တဖျူ၊လဲင်း၊ နာ၊
နဝ်၊ထူးပိတ်ယို တဖျူ၊ဟဲင်း၊ ခွေနဝ်၊ ဖန်းဖေးသီဒါးဟ၊ ခွေနေ
ကမ္မလာယို”

“မွေးတင်းဗွေး၊ နီဗွေးဖန်းထာ၊ တရားတောင်း”

“တရားတင်းကဲနဲင်းမဲင်၊ သီလ၊ပိတ် တပါ၊တဖျူ၊နဲင်းနဲင်း
ဝင်၊နဝ်၊ သီရီ၊ သီစူ၊ခွေငေါင်းမွေးတင်းနဲ၊ ကမ္မလာအောင်း
တဖျူ၊ဒျား၊ ဒါးတဲ့ထွာခွေတားနဝ်၊သနယ်ဟွေး”

ဥပနန္ဒမထေရ်နဝ်၊ ဒေါ၊နဲင်းနဝ်၊ထွူတင် ငအီးအိုင် ကျ၊
လွေ၊ထို၊ခန်းဒျားနောင်၊သွူ ။

ရဟန်းပေးနီပါ၊နဝ်၊ ကေးနပ်တင်း၊ လွေ၊လောင်းနီဗွေး
ဘုရာ၊နဲင်းယို-

“ဗွေးမျတ်ဘုရာ၊ဗွေးဩ-

နီသွဉ်းသီး လ၊ညီ၊လို့ဝင်၊ ပိတ်နီဖျူ၊တွမ်း ကမ္မလာ၊ တဖျူ၊
မဉ်လ၊ဒျားကမ္မလာ၊ နဲင်းနဲင်းဝင်၊တင် ဖန်းသူးသေတင်း တွော၊
ထွဉ်းဥပနန္ဒဖန်းဖေး၊ ဝွေ၊ဗွေးဖန်းဖေး၊ နီသွဉ်းသီးနဝ်၊ တရား
တင်း၊ အငို၊တတန်းတင်းပိတ်နဝ်၊ ဖန်းဖေးနီသွဉ်းသီး တပါ၊တဖျူ၊
ဖျူ၊ တွိုးအငို၊ကတန်းငါး ကမ္မလာ၊တဖျူ၊နောင်၊ ဝွေ၊ဗွေးနေး
နှိုင်းထို၊ဒျား၊ နီသွဉ်းသီး သ၊ချမ်းသာတောင်း ဗွေးဩ”

“တပဲ့၊ရဟန်း၊သီးဖုံးဟွေး -

ဥပနန္ဒနဝံ၊ ထူးထိုးသီတဗြိုဠာဥစ္စာတဲင် မာ၊ချမ်းသာတဲး
သီသ၊ ဘဝယိုလွမ်းကားတဲး၊ စိုးရီးခါတဲ့ ထူးထိုးသီတဗြိုဠာဥစ္စာ၊
မာ၊ခိုးလျားဟးဖိုလဲဉ်း သီသ၊နေနေ”အကျောင်း၊ ယံတောင်းဟော်၊
ချာ စခါဘဝ လယိုအတွိုင်၊သွ။ ။

ဥပနန္ဒမထေရ် အတိတ်ဝတ္ထု

အိုးစခါ ထီခြောင်တန်အင်းတခြောင်၊ ဗွန်းတဟးနဝံ၊ ကွပ်
ထုမ်းအံးထပေး ထီဖွို၊ဖွို၊ကိုတဲင် ဝွေ၊နဝံ၊မဉ်း “အနုတီရစာရီ”၊
အိုးဗွန်းခ၊တဟးနဝံ၊ ကွပ်ထုမ်းအံးထပေး ထီယော့ယော့ကိုတဲင်
ဝွေ၊နဝံ၊မဉ်း “ဂမ္ဘီရစာရီ” နဲဉ်းနောင်းသွ။ ။

တိုးတနီ၊တော့၊ ဝွေ၊သီးနီဟးနဝံ၊ လ၊ညီ၊ခန်းလို့ဝင်၊
ထဝေါင်၊တန်တဟး၊ လ၊ထွ။တဲင် အင်းထီကို ဝွေ၊သီးဖူးထန်း
ကောင်လောင်းထီခြောင်ထျ၊ ထောင်လို့ဝင်၊နဲဉ်းယို-

“ခွေအံးအကတူးဖွဲ၊ နာ၊အံးအမေးဖွဲ၊လဲဉ်း”

“တောင်း၊ အကတူးဖွဲ၊နဝံ၊ ခွေအံးအံးဒျား၊ နာ၊အံးအမေး
ဖွဲ၊နဝံ၊ဟဲဉ်း”

အင်းထောင်လို့ဝင်၊ နဲဉ်းနဝံ၊တွင်၊ ထွီးဟံးတဟး ပေါက်
လွဉ်၊ ဗွန်းဖိုးရိုး-

“ယိုဖါဗွေ-

ဖန်းဖေးနီထပေးယိုမိုင်”

“ခွေယိုနောင်၊ ခွန်တန်ဖေးအပ်၊ ထွဉ်းဆွံ၊ဖျတ်တရာ၊
ခွေဆွံ၊ဖျတ်တရာ၊ အုံလင်၊ညထာ၊တဲင် ဟွီဟင်ငါးတဲင်တော့၊

(၉၈)

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

အတရွေးဖေးနေးကသာ၊ ခွေထောင်ခင်းလွဉ်ဗားယိုကို၊ ခွေလို၊
ထောင်ငါငါ၊ ယိုခါခွေတန်တောင်း၊ သီဖန်းဒျားလို့ဝင်၊ မွိုင်း၊
ခွေဖန်းဖေးနွှောင်တင်း”

“မားမွန်နဲင်းနပ်ပွေး-

နီအချင်ချင်၊ ဖန်းဖေးလို့ဝင်ဒါတင်း၊ နီပွေးဖန်းဖေးမ-

“အိၼ် မွေးသွၼ်-

သီတောင်းပြန်းနွိုင်းဆေးခွေတင် ခွေအီးဖန်းဖေး၊ သီအီး
စူးနေ ခွေငေါင်းဟောင်း”

“စူးဒျားအော်”

“စူးမွေးမွေးဒျားကရီ”

“စူးမွေးမွေးဒျားအော်”

“အိၼ်- မွေးသွၼ်၊

ခွေအီးဖန်း တရားရားဖေးသီယို”

ထီးဟံးရီနဲင်းနပ်ထွၼ်တင် အဲင်းထွဲထပေးကတူး၊ ဖူးထူး
လွေ့၊ အွဉ်းတထောင်း၊ နပ်ထွၼ်ထွေ့၊ အဲင်းထွဲယင်းအမေး၊
ဖူးနေး လွေ့အွဉ်းတထောင်းထွၼ်တင် ဒေါ့နဲင်းယို-

အနုတိရစာရီ နဂံဉ်၊ သီသံ ဂမ္ဘီရစာရီနော ။

အထာယံ မဇ္ဈိမော ခဏ္ဍော၊ ဓမ္မဌဿ ဘဝိဿတိ ။

“ဗွန်းသီးဟွေး-

သီနီဗား နားခွေငေါင်းနော၊ “အနုတိရစာရီ”နပ် ထူး
ထပေးတမေး၊ “ဂမ္ဘီရစာရီ”နောင်၊ နေးအကတူး၊ ခွေနောင်၊
ထူးအယားဒူး အထဝယို”

ရိုးနှိုင်းနင်းထွေတင် နဲ့စံဖူးထူး အယားခူးထဝ၊ လွေ့ယွယွ
ထိုးခန်းနောင်းသွေ။ ။

ဗွန်းတင့်၊ နီဗား မားရာဒါးဒွမ် သ၊ ရားစင်ဆာ အံဆချာ
ထွားလွဉ်၊ လေးကားမွေးစွဉ်းနောင်းသွေ။ ။

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး-

ဥပနန္ဒနဝ်၊ စိုးရီးခါတဲ့ ပိပဲလဲဉ်ချား ထူးထိုးသီ ထဝေါဝ်၊
ယားတွေ့၊ သီမော့ဗားဖို သ၊ ကိုခိုးလျား နှိုင်းနင်းစားသွေ။”
ဟော်၊ နယ်ချာနှိုင်းနင်း ။

နဝ်၊ ထွေတွေ့ နီဗွေးဘုရား မဉ်သွဲသွမ်၊ ဥပနန္ဒနဝ်၊ တင်-

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး-

ပေါးအီးဆွဲ၊ မ၊ ဝင်၊ နဝ်၊ ဆွဲ၊ မ၊ ရီးရီးက နီနမ်းမ၊ (လိုးမား
ယပ်၊ သ၊ တင်းဝင်၊) မိန်းလင်၊ နှိုင်းနင်းထွေခါ ဟော်၊ ပါတရား
ဂါးထားနှိုင်းယိုသွေ။ -

၁၅၈။ အတ္တာနမေဝ ပဌမံ၊ ပတိဂ္ဂပေ နိဝေသယေ ။

အထည မနုဿာသေယျ၊ န ကိလိဿေယျ ပဏ္ဍိတော။

၁၅၉။ တရားဂါးထားအနက် -

အတ္တာနမေဝ- နီနမ်းယိုနဝ်၊ ရင်၊ ပတိဂ္ဂပေ- သေန်း
လျားထွာသင်၊ နိဝေသယေ ပဌမံ- ကျင်၊ ဟင်ဟင်ရီးဗား၊
အထ- နဝ်၊ ထွေမ၊ အညံ အနုဿာသေယျ- ဟောင်ဆွဲ၊ မ၊
တောဝင်၊ လို၊ လင်၊ ပဏ္ဍိတော- ပညားအင်းသားနဝ်၊ န ကိလိ
ဿေယျ- တမားခိုးလျားဒါးတင်းဝင်၊ နောင်းသွေ။ ။

၁၅၈။ **တရာ၊ဂါးထား ပြန်းပအိုဝ်းခြင်ခြင် -**

နီနမ်းယိုနပ်၊ရင်၊ သေန်းလျော့ထွာသင်၊ ကျင်၊ဟပ်ဟပ်
ရီးဗား၊ နပ်၊ထွဲမ၊ ဟောင်ဆွဲ၊မ၊တောဝင်၊လို့လင်၊ ပညားအင်း
သားနပ်၊ တမာ၊ခိုးလျားဒါးတင်းဝင်၊နောင်၊သွ။ ။

၁၅၉။ **တရာ၊ဂါးထား အဝိပ္ပါယ်အချွတ် -**

ပေါးအီးဆွဲ၊မ၊ဝင်၊နပ်၊ ဆွဲ၊မ၊ရီးကနမ်း၊ ဆွဲ၊မ၊ချာနမ်း
မင်းလ၊မ၊ ကွဲဆွဲ၊မ၊ဝင်၊ မာ၊ခိုးလျားမွန်း ဝင်၊သ၊နော ။

နားဗားတရာ၊ယိုအကျို၊

တရာ၊ယို ကထင်းသွတ်၊နပ်၊ ရဟန်း၊ပေးနီပါ၊ လ၊တမင်
တဖိုလ်း (ထွာသေားတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) လို့အာအတားတဲ့ ထွာငါး
တရာ၊အကျို၊အောင်းနောင်၊သွ။ ။

ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား “ဥပနန္ဒမထေရ်းဝတ္ထု” ယိုတင်

လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊ နဲင်းယို -

၁။ ဖြောင်းနပ်၊ ဆွဲ၊မ၊ဝင်၊တဲ့ တွိုးအနမ်းနပ်၊ လေးဘ၊တန်
တဲ့အင်း -

၂။ “မာ၊လွဉ်းခွေကဒေါ၊နပ်၊ဟိုင်း- ထွားနဲင်းမွန်းခွေကမာ၊
နောင်၊” (ထာ၊ဒေါ၊မွေး-ထာ၊မာ၊မား) -

၃။ လို့လေးဘ၊တန်နပ်၊ “တရာ၊သော၊ တရာ၊တင်းသော
သေတင်း” ခူးတိတ်၊တိတ်၊၊ ထူးတိတ်၊တိတ်၊-

၄။ နီအချင်၊ချင်၊ ဟပ်သေးသေးလို့ဝင်၊မ၊၊ ပေါးထင်းတန်ပါ၊
ပေါးအားကျို၊ပါ၊နပ်၊ ပါ၊အဲဉ်းလ၊ဒျား၊ ကော့မားဆွဲင်၊နမ်း-

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁) (၁၀၁)

- ၅။ လို၊လော့ဘ၊တန်နောင်၊ ဘဝရီးတဲ့ လော့ဘ၊တန်၊ ဘဝ
ယိုတဲ့ လော့ဘ၊တန်နေနေ၊ ဘုရားဟော်နယ်ချာတင်
သေဗား -
- ၆။ လို၊တဠိ၊နဝ်၊ ဘဝရီးတဲ့ တဠိ၊ ဘဝယို တဠိ၊နေနေ၊
ဘုရားဟော်နယ်ချာတင် သေဗား -
- ၇။ ပေါးအီးဆွဲ၊မ၊ဝင်၊နဝ်၊ ဆွဲ၊မ၊ရီးကနမ်းမ၊ ဆွဲ၊မ၊ဝင်၊နဝ်၊
လွစ်ငေါင်းသွဲ၊သွမ်း- စတင်နဲင်းနဝ်၊ သေထွေ၊ လ၊အီ
သတိ၊အာတန်သွ။ ။

၁၅၈။ တရားဂါးထား ငေါင်းလက်ား

- ၁။ ပေါးဆွဲ၊မ၊ဝင်၊ နီနမ်းရင်၊ အကျင်၊ ဟောင်ရီးဗား ။
- ၂။ နမ်းဆွဲ၊မ၊ရီး၊ သွဉ်ငွေ၊သီး၊ စွမ်းဖြီး စွမ်းဖြာ၊နား ။
- ၃။ နမ်းနဝ်၊လော့ဘ၊ ဝင်၊ဆွဲ၊မ၊ ယပ်၊သ၊ ဝင်၊လင်တား ။

၁၅၉။ တရားဂါးထား လက်ားကဗျာ

အီးဆွဲ၊မ၊ဝင်၊	- နမ်းကျင်၊ ဟောင်ဗား
ဆွဲ၊မ၊ချာနမ်း	- သွဉ်သမ်းသွေ့ပါး
ဆွဲ၊မ၊ဝင်၊သူ၊	- ဝင်၊စူးလို့ဒျား
နမ်းလော့ဘ၊	- ယပ်၊သ၊ ဝင်၊လင်ထွာ ။

ဥပနန္ဒမထေရ်းဝတ္ထုထွေယိုသွ။ ။

ထားမည်လု - လောဘ၊သွံမျိုး

- ၁။ ကွပ်လောဘ- မည်လုဝင်တခြါတင် “တခွန်၊ နေ၊ အံးသိပ်၊ နေ၊ အံးပွေး၊ နေ၊ အံးလဲဉ်၊ နေ၊” ဝင်၊ နောင်၊ “ထားမည်လု-လောဘ၊ ရှိ၊ ရှိ၊” စား ။
- ၂။ ပွိုးလောဘ- မည်လုဝင်တခြါတွေ့၊ “ဆင်၊ နေ၊ အကွက်၊ နိစ္စ၊ ကံဝင်၊ အံးနွှာင်၊ ဝင်၊ ထူး၊ နှိုင်း၊ နေ၊ သိမ်၊ နှိုင်း၊ နေ၊” နှပ်၊ “ထားမည်လု-လောဘ၊ လွဉ်၊ ချို၊ လောဘ၊ လွဉ်၊ ထို၊” စား ။
- ၃။ ကွပ်ပွိုး လောဘ- မည်လုဝင်တခြါဖုံးတင်တွေ့၊ “လွေ့၊ စွန်၊ နေ၊ ဝင်၊ ပေ့၊ ခါ၊ ဝင်၊ မဲ့၊ စွိုင်၊ ခါ၊ ဝင်၊ စုခင်း၊ ငမ်း၊ ဝင်၊ သေအဖြာတင် လို၊ လမ်း၊ ကီ၊ နောင်၊ မာ၊ သီလို၊ လစ်၊ ဖြာ၊ တလဲင်း၊ ချင်၊ ငတ်၊ ဖြာ၊ တလဲင်း၊ ချင်၊” နောင်၊ “ထားမည်လု-လောဘ၊ အမွိုက်၊ မွေး၊ မွေး၊ မျိုး၊ လောဘ၊ မာ၊ သီပါလို၊” စား ။
- ၄။ လောဘ၊ အမျိုး၊ မဲ့င်၊ တွဲယောင်း ကွားအပေး၊ ကွားအတလောင်၊ ကွားအတန်လွှမ်း၊ ထွာအကုသိုလ်းလွဉ်းလွဉ်း ။
- ၅။ ပေါးထွာသွ။ အကုသိုလ်းနှပ်၊ သံးသရားဘဝငါသူ၊ အပစ်အလွိုက် မွိုက်ရာ၊ အတွိုင်၊ “အီးခံးချာဗား၊ အကုသိုလ်းကံး၊ လောဘ၊ တံး” နောင်၊ သွ။ ။

၃။ ပဝါနိကတိဿမထေရ်းဝတ္ထု

နိဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်းဇေးတဝှန်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “ပဝါနိကတိဿမထေရ်း” တင် ဟော်၊ ဟား “အတ္တာနုဉ္ဇေ” စတင် တရားယိုသွ။ ။

ပဝါနိကတိဿမထေရ်းနောင်၊ ထူးကမ္မဋ္ဌာန်၊ (အားထွတ် တရားနယ်) ဘုရားထူးထွတ်တင် ဟဲ့ရဟန်၊ ငတ်ရား၊ လွေတခြာ ကို၊ ဆိုးတငါဝါး တခြာကို၊ ဝွေဗွေဆွဲ၊ မ၊ ရဟန်၊ ဖုံးနဲင်းယို- “ဗွေပေးသီးဖုံးဟေး-

သီဖုံးနောင်၊ ထူးကမ္မဋ္ဌာန်၊ (အားထွတ်တရားနယ်) သက်တေားထင်းသျှာ၊ ဗွေဘုရားထူးထွတ်ခါ လွှဲအုံတခြာကိုယို၊ အုံခြင်မျှန်းထား၊ အားထွတ်မွေးမွေးလွှဲတရား ပငါပရားနော” ဆွဲ၊ မ၊ ဝင်၊ နဲင်းနပ်၊ ထွေတွေ့၊ တွိုးဝွေဗွေနမ်းနပ်၊ လွေ၊ ဗေင်း ယွားဒျားထားနောင်၊ သွ။ ။

ရဟန်၊ လင်ဖုံးနပ်၊ (နားဝွေဗွေငေါင်းတင်) မွူးကွီးနား၊ မားချာနပ်၊ ထောင်တဖူး၊ (သ၊ ယူးပါတရား)၊ တွိုးမွူးကွီးနား၊ ခိန်း နပ်၊ သင်၊ ကိန်းထားကျောင်းပေးကို၊ မွူးကွီးနားတွင်းနောင်၊ ပဝါနိကတိဿမထေရ်း (မဲ့သေမဲ့ငါ၊ တဲ့ယင်း) လယ်၊ ထုင်းထွား ပဉ်ကျောင်းကျောင်း၊ လယ်၊ ခွန်းရဟန်၊ ဖုံးနဲင်းယို-

“သီဖုံးဟေး-

အင်းဗေင်းယွားလို့ဒျားထား၊ နဲင်းမဲ့ငါ၊ ဟောင်း၊ ‘အီးဗေင်း ကထား’ သီယူးနဲင်းနပ်၊ နဲ့၊ ဗေင်းထားလ၊ တင်း၊ ထွင်းယင်းဟင်း၊

လွေ့အုံအိုးကျောင်းထန်းသူ၊ လွေ့မြိုင်မြိုင်ဟင်း၊ အားထွတ်
မွေးမွေးတရာ၊ဟင်း” ထွဉ်းနဲစ်နဲစ်နတ်နတ်မွေးစွဉ်းဝင်၊ နဲင်းနပ်၊
ထွေ့တွော့၊ တွိုးငွေ့ဗွေးနပ်၊ သင်၊ဗေင်းယွားချာယင်းဒျားထာ၊
နောင်၊သွ။ ။

ရဟန်းလင်ဖုံးနပ်၊ ထင်းတွိုးမွူးကျိုးနာ၊လွဉ်းတင် သင်၊
နွဲ့ယင်းအကျောင်း၊ ကျုံးကိန်းယင်းထာ၊ ပဝါပရာ၊ ပခါနီက
တိဿမထေရ်နပ်၊ မဲ့သမ်းသေ၊ သဲစ်မဲ့ကသေတဲ့ နက်လွေ့ယင်း
ရဟန်းသီးဖုံးထျ၊ လွေ့လယ်ခွန်းယင်း၊ ထွဉ်းဝင်ထန်းယင်း
ကျောင်း၊ ထွဉ်းလွေ့အားထွတ်ယင်းတရာ၊ တခြာကို၊ တွိုးငွေ့
ဗွေးနမ်းနပ်၊ သင်၊ဗေင်းယွားယင်းဒျားထာ၊နောင်၊သွ။ ။

ရဟန်းလင်ဖုံးနပ်၊ အုံဗားဟောင်းဒွမ်သေးသေး၊ ကိန်းဗား
ဟောင်းဒွမ်သေးသေး၊ အီးရွစ်ငေါင်းကမ္မဋ္ဌာန်၊တဲ့ ဒါးဒွမ်၊ သ၊
အီးယူးကမ္မဋ္ဌာန်၊တဲ့ ထွာဒွမ်၊ ထာ၊ဗေင်းကုင်၊ ထာ၊အံးကုင်၊
သ၊ကုင်၊ သ၊လော်လယ်လို့စွဉ်း ပဝါပရာ၊နောင်၊သွ။ ။

ရဟန်းဖုံးနပ်ရိုး-

“နီဆရာနပ်၊ စီကန်းခြင်းမွေးစွဉ်းထာ၊ အအားထွတ်
မွေးစွဉ်းတရာ၊ဟ၊ ယိုခါနီဆရာ အလွှိုးထွာငေါင်းနားလဲဉ်းသွ။
ဗား၊ နီမဉ်းတဲ့ ငွေ့ဗွေးရွဉ်းပဉ်တကားနပ်၊ နီအုံအင်ဗားဒွမ်၊
ငွေ့ဗွေးထင်းဟ ယိန်းကျပ်တကားမဲ့င်၊ဟောင်းသနယ်၊ လွေ့-
နီလွေ့ထွားတွေ့စံးနယ်”

ရဟန်းသီးဖုံး ရိုးနဲင်းနပ်၊ထွေ့တင် (ငမ်းအဆရာသမာဓိ
ကုင်) လွေ့တွေ့တွေ့၊ လွေ့ထွား ။

ကထိုင်းလွေထီး အဆရာပင်းယွား-တခြေသန်ထား၊
တွေ့ -

“ဗွေသီးဖုံး-

ထွားနီဆရာသူ၊ မွိုင်း၊ ပင်းယွား-တခြေသန်ဒျားထား၊
သူ၊ နီသွမ်းကိုင်ခြေထိုးလဲဦး၊ ဆရာသူ၊ နှ်၊ ဒါးကျွံ၊ လွဉ်ခွန်း
လျားနီလွမ်း၊ တွိုးဝွေဗွေနှ်၊ ကမ်းသ၊ ပင်းတောဒျားထား၊”

ရီ၊ လွနဲဦးနှ်၊ ဖုံးသွ။ ။

ရဟန်းသီးဖုံးနှ်၊ ထာ၊ ပင်းကိုင်၊ ထာအံးကိုင်၊ သ၊ ကိုင်
မွိုင်းဒျားတင် မင်ဖိုလ်းတရာ၊ တွဲ တလ၊ တင်းတပါ၊ ပါ၊ ။

ဝါးထိုင်းကျွမ်တင် သင်၊ ကန်းတော့ရိုးသေ၊ နီဗွေဘုရာ၊
နီဗွေဘုရာရီ -

“တပွဲသီးဖုံး-

ထွာနဲဦးမိုင်၊ အံတဠိတင်းထား၊ အားထွတ်နှောင်၊ နေး
ရဟန်းတရာ၊ ဖုံးဟောင်း”

“အားထွတ်နှောင်တင်းဗွေ၊ နီသွဉ်းသီးဆရာနောင်၊
ယားကိုင်မွိုင်းဒျား နီသွဉ်းသီး ထာ၊ မာ၊ ဗွေ၊”

လောင်းစတင်နဲဦးနှ်၊ လောင်းနယ်လို့ပါခန်းဒျား ပခါ-
နီကတိဿမထေရ်၊ ခရာနောင်၊ သွ။ ။

နီဗွေဘုရာ၊ ဘုရာရီ -

“တပွဲရဟန်းသီးဖုံးဟေး-

ပခါနီကတိဿမထေရ်နှ်၊ ထွာအီသီထားမာ၊ အန္တရာယ်၊
ဘဝယိုလွမ်းမွေးတင်း၊ စိုးရီးခါကာ၊ ထွာဖိုလဲဦး သီထားမာ၊

(၁၀၆)

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

အန္တရာယ်နဲ့နေနေ” ယံသေဟော်ချာ စခါဘဝ လယိုအတိုင်း
သွေ။ ။

အကာလရာဝိဇာတ် (အတိတ်)ဝတ္ထု

အိုးစခါ ဗားရာဏသီးခမ်း၊ ဗျဟ္မဒတ်အင်းထွာခွန်အတွင်း၊
ဘုရာလောင်းနပ်၊ ထွာ“ဥဒိစ္စပုဏ္ဏားမျိုး”၊ သွဉ်ပညားဒါးလို့တင်
အင်းထွာ“ဒိသာပါမောက္ခဆရာ” ဗားရာဏသီးခမ်းကို၊ အင်း
သွဉ်ဖေး ခိုဗင်းပေးအဖြာငတ်ချာ၊ ပညားနပ်၊သွေ။

ကျောင်းသားဖုံး လွှဲခါ၊ချာထီး အင်းတဗား၊ ချာထီး
နပ်၊နပ်၊ အူးထာအချိန်း မဲဉ်းဟောင်ငါးတင် ကျောင်းသားဖုံး
ထိုင်းလွဉ်၊ချာထီး ကအူးနပ်၊အတိုင်း ထိုင်းထွားကျပ်လိတ်ဖုံး
နပ်၊သွေ။

ချာထီးနပ်၊ သီထို၊တင် ထုမ်းဖျင်ချာထီးတဗား၊ ဝွေ၊သီး
လွေ၊မာ၊သို့ သင်းခဲင်၊ကိုတွေ့၊ မော့၊ချာထီးမိ၊တဗား၊ ဝွေ၊သီး
ယိုင်ဆွမ်းလ၊ သင်၊လွှဲ အွဉ်းအခြုံထင်ကို၊ ချာထီးနပ်၊ တန်
ဒျားသင်းခဲင်၊ကိုနပ်၊မ၊ ချာထီးဒုံနပ်၊ အူးဗားအချိန်းယို အချိန်း
နပ်၊နပ်၊ ဝွေ၊သေတင်း၊ ယလဲင်းလဲင်းတဲ့ ဝွေ၊အူးစောင်းလွဉ်၊ထာ၊
ယလဲင်းလဲင်းတဲ့ ဝွေ၊အူးလေလွဉ်၊ထာ၊နပ်၊သွေ။

ကျောင်းသားဖုံးနပ်၊ နားချာထီးငေါင်း ထိုင်းစောင်းလွဉ်၊
ထာ၊တင် ထွားကျပ်လိတ်ဗ၊ထာ၊လေ တတ်နွိုင်းတင်း၊ တခေင်၊
မို့ဉ်းဒျားထာ၊ ကျပ်လိတ်ဒါးလ၊တင်း၊ ယလဲင်းလဲင်း ထိုင်းလေ
လွဉ်၊ထာ ထွားကျပ်လိတ် အချိန်းအဲဉ်ထောင်း။

ကွပ်နပ်၊မ၊ ကျောင်းသားဖုံးရိုး-

“ဆျာထီးယိုနပ်၊ အူထော၊အချိန်းမဲဉ်းတင်း၊ မဉ်းစောင်းတဲ့ စောင်းလွဉ်းငါး၊ မဉ်းလေတဲ့ လေလွဉ်းငါး၊ ပေါးစူ၊ဆျာထီးယို အူထော၊အတွိုင်၊ နီမဉ်းထွိုင်လွဉ်းနပ်၊ နီအမျိုးဒါးနွောင်၊လိတ် မွေးတင်း”

ရိုးနင်းနပ်၊တင် ဆွမ်းဆျာထီးနပ်၊ လိန်းအဋ္ဌဉ်၊ မာ၊သီထို၊ စွဉ်း၊ မာ၊သီထွ။ လွေ၊လောင်းနယ် အဆရားနင်းယို-

“ဆရားဗွေးဩ-

နီကဆွမ်းလ၊သင်၊ ဆျာထီးနောင်၊ အူထော၊အချိန်းတမဲဉ်း တင်းတင် နီမာ၊သီထို၊လဲဉ်းသွ။အော်”

ဆရားရိုး-

“ဆျာထီးနပ်၊နပ်၊ လ၊တင်းအဆွံ၊အမ၊ လ၊တင်း အသွဉ် အသင်၊ ဒါးတင်းပညာ၊ သေတောင်းအချိန်းခါးတင် သီထို၊ဗား လဲဉ်းသွ။”အကျောင်း- တပဲ့၊ပေါင်၊ ယံကသေနား ရွစ်နယ်တွမ်း ဂါးထားနင်းယိုသွ။။

၁၁၉။ အမာတာ ပိတရသံဝဒ္ဓေါ၊ အနာစေရ ကုလေ ဝသံ။

နာယံ ကာလံ အကာလံ ဝါ၊ အဘိဇာနာတိ ကုက္ကုဋ္ဌော။

“တပဲ့၊ခိုဗင်းဖုံးဟွေး-

အင်းသွ။မျိုးငါ အင်းသွ။ဖါထျေတဲ့ လ၊တင်းငေါင်းသွဉ်သင်၊ အံဗားတင်းဆရားထျေ-လ၊တင်းငေါင်းဆွံ၊မ၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ ဆျာ ထီးယိုနပ်၊ အချိန်းယို(အူဗားထော၊)အချိန်းမွေး၊ နပ်၊တဲ့သေတင်း၊ အချိန်းယိုနပ်၊ အချိန်း(အူထော၊)မွေးတင်း၊ နပ်၊တဲ့သေတင်း”

(၁၀၈)

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

ဆရာဇောဝံသဒေါ၊နယ်ဖေး တပွဲပေးဖုံးနင်းနပ်၊ သက်
တန်၊လို့တင် ကံးတရာ၊အလွိုက်-ထွိုက်ရာ၊ဘွံးဘဝ လွေ့လွ
ဗားခန်းဒျားနပ်၊သွ။

နီဗွေးဘုရား ဟော်၊နယ်ချာ တရာ၊ယိုထွ။တင်-

- စိုးရီးခါ ဆျာထီးကအူးတမျိုးဒါးထားနပ်၊ ဘဝယိုထွာတော
ပခါနီကတိဿမထေရ်းယိုသွ။ ။
- မော့နပ်၊ခါ တပွဲ၊ကျောင်းသားဖုံးနပ်၊ ဘဝယိုထွာတော
သီစွို၊ရဟန်း၊ငတ်၊ချာဖုံးယိုသွ။ ။
- မော့နပ်၊ခါ ဒိသာပါမောက္ခဆရာတန်နောင်၊ ဘဝယို
ထွာတောဘုရားခွေယိုသွ။- အကျောင်း ပေါင်၊ချာဇာတ်
နဲင်းနောင်၊သွ။ ။

“ရဟန်း၊သီးဖုံးဟွေး-

လို့၊ပေါးအီးဆွံ၊မ၊ဝင်၊နပ်၊ မားယေန်းကေးဟောင်ဟောင်
ဗားရီးနီနမ်းယို၊ ဆွံ၊မ၊ချာနမ်း မဉ်းယေန်းဝဲထွ။ မဉ်းဆွံ၊မ၊ဝင်၊
နပ်၊မ၊ ရှိ၊ဗားဆွံ၊မ၊ဝင်၊နောင်၊သွ။”

မိန်းနဲင်းနပ်၊ထွ။ခါ ဟော်၊ပါတရာ၊ဂါးထားနဲင်းယို -

၁၅၉။ အတ္တာနဉ္စေ တထာ ကယိရာ၊ ယထာည မနုဿာသတိ။
သုဒန္တော ဝတ ဒမေထ၊ အတ္တာ ဟိ ကိရ ဒုဒ္ဒမော။

၁၅၉။ **တရာ၊ဂါးထားအနက် -**

ယထာ အညံ အနုဿာသတိ- ကဆွံ၊မ၊ဝင်၊အတိုင်း၊
ကယိရာ အတ္တာနဉ္စေ တထာ- ဆွံ၊မ၊ချာဗားနမ်း နဲင်းနောင်၊

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁) (၁၀၉)

နေနေ၊ သုဒန္တော ဝတ- ဆွံ့မ၊ချာနမ်း မဉ်းယေန်းကေးမွေး
ထွူမ၊ ဒမေထ- ဟောင်ဆွံ့မ၊ဝင်၊ ဟိ- ပွီးထမဲ့င်နဲတဲင်
အတ္တာ- နီနမ်းတန်ယိုနပ်၊ ဒုဒ္ဒမော ကိရ- ဆွံ့မ၊ယပ်၊ငါး
မရေးမရားနောင်၊သွူ ။

၁၅၉။ တရာ၊ဂါးထား ပြန်းပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ကဆွံ့မ၊ဝင်၊အတိုင်း၊ ဆွံ့မ၊ချာဟားနမ်း နဲင်းနောင်၊
နေနေ၊ ဆွံ့မ၊ချာနမ်း မဉ်းယေန်းကေးမွေးထွူမ၊ ဟောင်ဆွံ့မ၊
မ၊ဝင်၊ ပွီးထမဲ့င်နဲတဲင် နီနမ်းတန်ယိုနပ်၊ ဆွံ့မ၊ယပ်၊ငါး
မရေးမရားနောင်၊သွူ ။

၁၅၉။ တရာ၊ဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အဇ္ဈုတ် -

ဆွံ့မ၊ချာနမ်းထွူမ၊ ဟောင်ဆွံ့မ၊ဝင်၊နောင်၊သွူ ။

နားဗားတရာ၊ယိုအကျို၊

တရာ၊ယို ကထင်းသွတ်၊နပ်၊ ရဟန်းအပါ၊ဝတ်၊ရှာ၊ လ၊လို့
စဉ်း အရဟတ္တဖိုလ်း၊ ထွာလို့စဉ်း ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်းဖုံးနပ်၊သွူ ။

**ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား “ပမိနိကတိဿမထေရ်းဝတ္ထု”
ယိုတဲင် လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊ နဲင်းယို -**

၁။ ဒါးကျိ၊ထွဉ်းဝင်၊ ဆွံ့မ၊ဝင်၊လွမ်၊ နမ်းနပ်၊မာ၊တောင်း၊
ကံကျင်၊တင်းတဲင် နမ်းတားနပ်၊ အကျိ၊အဲဉ်ထောင်း -

(၁၁၀)

ဓမ္မပဒ အမူပိုင် (၁၁)

၂။ ဝင်္ဂဇေယျကထင်းတန်တင် ဝင်္ဂဇေယျကယျမ်းတွေ့၊ နေ့တွမ်း
ဟိတ်ဟန်မာလဲဉ်နယ်ဝင်၊ ဒေါ့တန်ခြင်ထားနောင်၊
ထွာ“လို့လဲဉ်”တဖြာနေနေ -

၃။ ဆွံ့မချာနမ်း မဉ်းလုမ၊ ဟောင်ဆွံ့မဝင်၊ -

၄။ ထာမာအမျိုမဲ့တဲယောင်း ပေါးအနယ်တမွေးတင်း၊
ပေါးစီကန် တမဲဉ်းတောင်းနပ်၊ ဝင်တကျွက်တောင်း-
စတင်နဲဉ်းနပ်၊ သေထွေ လအိသတိ၊ အာတန်သွ။ ။

၁၅၉။ တရာဂါးထာ ငေါင်းလင်္ကာ

၁။ အီးဆွံ့မဝင်၊ နမ်းယိုရင်၊ ဟောင်ကျင်၊ မာရီးဗား ။

၂။ သွဉ်ချာနမ်းလ၊ ဟွန်မဲဉ်းသ၊ ဆွံ့မ၊ ဝင်ဟောင်နား ။

၃။ နီနမ်းနီသ၊ နီဆွံ့မ၊ နွောင်လ၊ ယိုတောင်းငါး ။

၁၅၉။ တရာဂါးထာ လင်္ကာကဗျာ

အီးဆွံ့မဝင် - နမ်းရင် ကျင်ဗား

ဆွံ့မထွန်နမ်း - ထိန်ကမ်း ဟောင်ရာ

နွောင်နမ်းဆွံ့မ - သွံ့လ ဝင်နား

နမ်းယိုဟွေ - ယပ်မွေး ဆွံ့မချာ ။

ပဝါနိကတိဿမထေရ်းဝတ္ထုထွန်ယိုသွ။ ။

ထာ၊ဗေင်း၊ တွမ်း၊ ထာ၊မာ၊

၁။ နမ်းနောင်၊ဗေင်းထာ၊ ၊ ထွဉ်းပါ၊မာ၊ ၊
လာ၊လာ၊ ပါ၊ကျိုက်တောင်း ။

၂။ ဝင်၊နောင်၊ဗေင်းထာ၊ ၊ တွိုးနီမာ၊ ၊
နောင်၊ရာ၊ ပါ၊တွဲ၊ခေါင်း ။

၃။ ဗေင်းမွိုင်းဒျာ၊ထာ၊ ၊ လွဲ၊မွို၊မာ၊ ၊
လာ၊လာ၊ တိုးတက်တောင်း ။

၄။ တော၊ဖွဲင်းလေနာ၊ ၊ ဗေင်းယာထာ၊ ၊
စီ၊ပျါ၊ တထွာတောင်း ။

၅။ လော်ထာ၊လေနာ၊ ၊ ဗေင်းယာထာ၊ ၊
စီ၊ပျါ၊ တထွာတောင်း ။

၆။ တော၊ဂိမ်းလေနာ၊ ၊ မာ၊တောင်းထာ၊ ၊
စီ၊ပျါ၊ တထွာတောင်း ။

၇။ ထွားဖုန်းလေနာ၊ ၊ မွဲနောင်၊ရာ၊ ၊
ညဆွာ၊ တခံးတောင်း ။

၄။ ကုမာရကဿပ-တကာမမ္ဘိမူးထေရ်ရီးဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်းရေးတဝှန်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွမ်း “ဗ္ဗေဒကုမာရကဿပ-တကာမမ္ဘိမူး” တဲင် ဟော်ဗား “အတ္တဟိ အတ္တနော နာထော” စတဲင်တရား ယိုသွ။ ။

ဝေဠုဗ္ဗေဒတကာမမ္ဘိမူးနဝ်၊ ထွာရားဇဂျိုဟ်းသဠေတန်ပိုမူး၊ တဲးစွဉ်းကမ္မနံစ (အရွယ်းကတို)နဝ်၊ ကား ကိမ္ဘိမူးဖါအခွင်နဲင်းယို- “မ္ဘိမူးဗ္ဗေဒ ဖါစောင်းတြ-

ပိုမူးအုံလမ်းပျားတဝ်း၊ မဉ်ဗွဲင်ဒျားစင်၊ အွဉ်းစွးခွင်ဖေး သွေတြ

ရီမ္ဘိမူးဖါအခွင်နဲင်းနဝ်၊ ကားမုင်လဲင်းလဲင်းတဲး မ္ဘိမူးဖါဖေး ခွင်တဝ်း၊ ဗွဲင်ဗားတဝ်းစင်၊ ရီအခွင်လဲင်းတဝ်းတဲင် သဠေပိုမူး ယူးကျဲးတေးတမျို “ဓမ္မအရွယ်း မဉ်းတေးလမ်းမဲ့ တေးလမ်း ထွ။ သဲင်လွဉ်းကဝါ၊ ရီဝါအခွင် ဗွဲင်ကစင်မ” အသးကို ကျဲးတေးတေးနဲင်းနောင် ။

ကကျဲးတေးခါအတိုင်း တေးလမ်း၊ ယောင်ရေးခြွခြား၊ သံးလိန်းမားတဲင် ဖူဖီအဝါ၊ စွမ်းဖြာရက်ဝေ၊ ဝေတဲအကျင်၊ ဟောင်ဟောင် အုံအင်းခွမ်မား၊ ဝတ္တရားကေးမွေးစွဉ်းဒျား ။

တညတဝ်းအချိန်းခါ သဠေပိုမူးနဝ်၊ (သဠေ)အင်းနမ်း လောင်းခန်းဒျား၊ ကွဲးတော့ အင်းနမ်းလောင်းလဲင်းအကျောင် နဝ်၊ အဗ္ဗေဒသေချာတဝ်း၊ လောင်းအဝါရင်၊ ကိစ္ဆာအခွင်နဲင်းယို-

“ဝေးခိုဗွေး-

ရီမွိုးဖါ အခွင်လတမ်းမ၊ ဗွင်ဗားတမ်းစင်၊ ဗျား၊ ဝေးခို
ဗွေး မဉ်းဖေးခွင်၊ နှင်၊ ထင်းဗွင်စဉ်းစင်၊ ဟန်းနီယို”

“မွေးဗျားဖူးမူး၊ ဖေးဗွင်ဗျား”

အဝါ၊ ဖေးခွင်လွမ်း၊ တကားတမ်း၊ အဝါ၊ နှင်၊ မာ၊ နေးပွယ်၊
ကပ်လူး လွူးစားဂထွမ၊ တွမ်းအသွဉ်းသယ်၊ ချွေးရုံး၊ တဖုံးတဖင်း
ထင်းပသာရဟန်း၊ မူးသီးကျောင်၊ (သေတောင်းအခရားတင်)
ခင်းလမ်းလ၊ တောတနု၊ တောဗျား ဒေဝဒတ်တပဲ့၊ မူးသီးကျောင်၊
ဗွင်ဗားရဟန်း၊ ဒေဝဒတ်တပဲ့၊ မူးသီးထျ၊ နောင်၊ သွ။ ။

ဆိုင်၊ နှင်၊ ရဟန်း၊ သဠေ၊ ပိုမူး၊ ဘိက္ခုနီ၊ နှင်၊ အင်းနမ်းလောင်း
အကျောင်၊ ဒေဝဒတ်တပဲ့၊ အသွ၊ ရဟန်း၊ မူးဖုံး ထင်းသေတင်
ရီနဲင်းယို-

“ဗွေးမူး-

‘နီဗွေးဟို၊ တဲ့မူး၊ စူခိုးပအောက်ဟ’ အင်းနမ်းလောင်းကျေး
နှင်၊ ကွပ်ပိုးထမိုင်၊ မထွာလ၊ တွိုးနဲင်းနောင်၊”

“ဗွေးမူးသီးဖုံးဟေး-

ကျောင်၊ ကား အင်းနမ်းလောင်းတဲ့ ခွေသွဉ်းသေချာတမ်း၊
ခွေသွဉ်းသီးလတ်းတဲ့ တကိုင်တောင်း”

အသွ၊ ရဟန်း၊ မူးဖုံး ဟဲ့၊ လွေ၊ ရဟန်း၊ ဒေဝဒတ်ထျ၊ ထွတ်-

“ဩဗွေး-

ရဟန်း၊ မူးပေးယိုနှင်၊ ဖေးနေးကဗွင်ဗားစင်၊ တင် ခံးဒုက္ခ
ဝှတ်ပတ်ဟောင်ဟောင်ဗား အဝါ၊ နှင်၊ မ၊ ဗွင်လ၊ စင်၊ ယိုခါနှင်၊

(၁၁၄)

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

အသန္တေနမ်းလောင်း သံအဝဏ္ဏိယျာ၊ အသန္တေယျိနောဝံ၊
ဝါလောကီယော၊ ပါလုဉ်၊ နာ၊ လိုလမ်းဘဝကာမကောင်း၊ ကထင်း
ထွာရဟန်း၊ မူလ၊ လ၊ မကောင်းနပ်၊ နီသွဉ်းသီးသေတောင်း၊
အီးမာ၊ ဟး နဲင်းမဲ့ယိုဗွေ”

“မဲ့ခွေတပဲ့ ရဟန်း၊ မူလမဲ့မည်၊ ကဲ့င်၊ လွေ၊ အွဉ်းထွက်စွဉ်း
တလင်းချင်ဟဲ့င်း”

ကထင်းဟွန် ဒေဝဒတ် အဆွံ၊ အဖျတ်နပ်၊ တင် သဌေ၊
ပိုမူးဘိက္ခနီ ရဟန်း၊ မူလပေးနပ်၊ ရှိ၊ -

“ဗွေမူးသီးဖုံးဩ-

ခွေသွဉ်းထွက်နောင်တင်း၊ ဒေဝဒတ်နပ်၊ ဘုရားမွေးတင်း၊
ခွေသွဉ်းကပိုင်စင်နပ်၊ ရေးမိုးဒေဝဒတ်ထွေ၊ ပိုင်မွေးတင်း၊ ရေးမိုး
ဘုရားထွေပိုင်အား၊ ပသာလွေ၊ ကခွေသွဉ်း ဘုရားထွေ၊ သူဗွေဩ”
သဌေ၊ ပိုရဟန်း၊ မူလ ရှိနဲင်းနပ်၊ တင် အသွေ၊ ရဟန်း၊ မူလမဲ့ ပသာလွေ၊
ဗွေဘုရားထွေ။ ။

တို့လွေ၊ သာဝတ္ထိခမ်း၊ ကျောင်၊ ဇေးတဝွန်းကို၊ ပိုင်းဘုရား
ထွေ လောင်းနယ်ပါ အကျောင်၊ အခရားနပ်၊ “သန္တေနောဝံ၊
ပါလုဉ်၊ နာ၊ အိုးလမ်းကာ” နီဗွေဘုရား အဝံးသေစင်းစင်းစွဲစွဲ၊
နီဗွေဘုရား မဉ်းဆွံ၊ ဖျတ်ဖေးတဲ့ -

“ရဟန်း၊ ဂေါတမနပ်၊ ‘ဒေဝဒတ် ပလိနိ၊ ပယ်ထို၊ သွေတဲ့
အဝံးလက်ခံနေက’ တိတ္ထိသီး သွမ်းသွေခရား အဝံးဒါးနဲင်းနပ်၊
သွေသွမ်းခရား ဖေးကအဝံးဗားမွန်းတင် ‘အမု၊ ယိုဆွံ၊ ဖျတ်အား
အမု၊ ပရိသတ်ငါမ’ နီဗွေဘုရား ယူးနဲင်းနပ်။ ။

နဲင်းမွူးရောင်းတွေ့-

နီဗွေးဘုရားဟဲ့ထင်း “ ခွန်တန်ပသေနဒီကောသလ၊
မဟာအနားထပိဏ်းသဌေ၊ စူဠအနားထပိဏ်းသဌေ၊ ကျောင်း
တကားမူးဝိသားခါးတွမ်း လို့ဖြားလို့တန် အလောင်းအလင်”ဖုံး
ထွေတွေ့ မိန်းဒေါ့(ဝိနယဓရ၊ တေဒဂ္ဂ၊ မဟာထေရ)ဥပါလိ
နဲင်းယို-

“ဥပါလိ-

ရဟန်းမူးပေးအမုနဝ်၊ နာလွေ့ဆွံ့ဖျတ်ဖေး ပရိသတ်
အများငါသူလဲင်း”

“မွေးသွူ- ဗွေးတြ”

ဥပါလိခံးထူးတားဝွန်း နဲင်းနဝ်ထွေတွင် ကျွဲလွေ့ပရိသတ်
ငါ၊ လွေ့အုံသော့ထာဒါကိုထွေတွေ့ ခွန်ကောသလဆင်နပ်
ဝွေဗွေးဖေးအပ်တော ကျောင်းတကားမူးဝိသားခါးနဲင်းယို-

“တကားမူး မွိုးကျောင်းဝိသားခါး-

ရဟန်းမူးပေး သန္ဓေယိုနဝ်၊ အင်းရီးဒျား ခါးလားကပိုင်
ရဟန်းကားဟောင်း၊ ပိုင်ရဟန်းထွေမ၊ လသန္ဓေယိုဟောင်း၊
အမွေးအမဲဉ်းအတွိုင်၊ ဖေးနေးကသေဗား တကားမူးဝိသားခါး
စစ်ဆေးဖေးမွိုင်”

ဗွေးဥပါလိ ဖေးတားဝွန်း လွယ်အပ်နဲင်းနဝ်တွင် ဝိသားခါး
နဝ်၊ ထွဉ်းအသွဉ်းမူးဖုံး ဆောင်းခါးဖါကင်း၊ ရဟန်းမူးပေးနဝ်၊
ပင်သော့ဖါကင်းကို၊ ဝိသားခါးစွစ်ထွား၊ ရဟန်းမူးပေးနောင်၊
‘စူ၊ ခင်း၊ ဟို့၊ ပဒေ’ တိန်းသေထွေခါ တွက်သဲင်းချာယင်း

အနီ၊အလာ၊ တွက်နပ်သေးခေါင်းသေးချား၊ သေစင်းစင်းစွဲစွဲ
အခရားထူမ၊ လောင်းပျံနယ် ဗွေးဥပါလိနဲင်းယို-

“ဩဗွေး-

ရဟန်းမူပေး သန္ဓေယိုနပ်၊ လ၊လွဉ်ဒျား အင်းအိုးလမ်း
ခါကာ၊ ဗွေးဩ”

ကထင်းဟွန်ဗား ဝိသားခါးငေါင်းနဲင်းနပ်၊တင် ဥပါလိ
ဗွေးမျတ် ဆွဲ၊ဖျတ်ဖေးနဲင်းယို-

“ရဟန်းမူပေး သန္ဓေနပ်၊ လ၊လွဉ်ဒျား အိုးလမ်းကာ၊
တင် ‘ရဟန်းမူပေးယိုနပ်၊ ကြောင်းကြံ့စင်ဖြိုးဒျား’နပ်၊သွ။”

“သားဝု - သားဝု - သားဝု”

ရဟန်းမူပေးနပ်၊ သ၊ရေ၊ငါးတင် ရိုးသေးဝဲင်းလွေ၊ ဗွေး
ဥပါလိတွမ်း ရဟန်းသံဃားထူတွေ့၊ တွမ်းအသွ၊ရဟန်းမူသီးဖုံး
သင်၊အုံညီ၊တော ရဟန်းမူသီးကျောင်၊(သာဝတ္ထိခမ်း)ကိုနပ်၊သွ။

ရဟန်းမူပေးနပ်၊ ပိုအင်းနမ်းလောင်းကီ အလာတဆီ
ကထင်းလ၊တင် လွှဲလင်၊ပိုခိုတဖြာ၊ ပိုခိုပေးနပ်၊ ဝန်းသေ၊ဗား
အဋ္ဌိ၊ ကိုသေဗားအဆု၊ ဗွေးဘုရား “ပဒုမုတ္တရ”ခင်းထူးတွေ့၊
ဘွန်၊ကံးတန်ငါး ပိုခိုရတနားတဖြာ၊သွ။ ။

တိုးတနီ၊တွေ့၊ ခွန်တန်ကောသလဖျော်လွေ၊ ရဟန်းမူ
ပေးကျောင်၊ထူး၊ ဟွန်လ၊ခန်း လိုးပေးဦးထား၊တင် ရီအမတ်ဖုံး
နဲင်းယို-

“ရဟန်းမူကျောင်၊ကိုသူ၊ သေန်းစွဉ်းလိုးပေး ဦးထားနဲး”

“မွေးဗွေး-

ဗွေးဥပါလိ ကဆွံ့ဖျတ်ဖေး ရဟန်းမူးပေးနဝ်၊ အလွှူးလဲဉ်း
အပိုဗွေးဩ”

“ပေးနဝ်ဟ ရဟန်းမူးနဝ်၊ ကိစ္စအာငါး၊ အပိုပေးနောင်၊
ခွေအီးထူးလွှူးကမ၊”

ခွန်တန်ချ၊သ၊ နဲဉ်းနောင်ထွဲတဲင် လွေ့ကွီရဟန်းမူး၊
ထူးသဲင်အိုးဟော်၊ နဲဉ်းစွဉ်းပိယားအတိုင်၊ အဉ်းဖေးတွမ်း အသွဉ်း
အသယံး၊ အလွှူးအခွမ်း၊ အဝတ်ပတ်သား၊ မောင်းပေးနဝ်၊ ဖန်
ဖေးအမဉ်း “ကဿပ”၊ ခွန်ထူးလွှူး ထွာခွန်ပို၊ သံးတန်လွဉ်
ခွန်စူကိုတဲင် တွင်းတော “ကုမာရကဿပ” (ခွန်ပိုကဿပ) နဲဉ်း
နောင်သွ။ ။

ခွန်ပေးကုမာရကဿပနဝ်၊ ခွမ်ဆိုးညီတွမ်းအသွေ၊ တရော၊
တရ၊တဝ်းတဲင် ဝွေ့ခွန်းဝင်၊တွေ့၊ ဝင်၊ခွန်းဒေါ့ချာနဲဉ်းယို-

“မိုးတဲ့ အဲဉ်ထောင်းနဲဉ်းဝင်၊ ဖါတဲ့ အဲဉ်ထောင်းနဲဉ်းဝင်၊
သံးခွန်းမေးတွမ်းနီ၊”

ခွန်ပေးလွေ့ရီ အဖါခွန်တန်နဲဉ်းယို-

“ဖါဗွေး-

ပါရီ၊ခွေ ‘မိုးအဲဉ်ထောင်းနဲဉ်းဝင်၊ ဖါအဲဉ်ထောင်းနဲဉ်းဝင်၊-
တဲ့’ နီမိုးအောင်းမုင်၊ကို၊ ဒေါ့နယ်ပိုခိုယိုမို့ဇီဖါ”

ရီနဲဉ်းနဝ်တွေ့၊ ခွန်ယီးနယ်ခန်း လို၊မူးကအဉ်းနဲဉ်းဝွေ့
ပုံးနောင်၊-

(၁၁၈) ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

“ပိုခိုပေး-

ပိုခိုမိုးနပ်၊ ဝွေသီးဖုံးယိုသွူသနယ်”

“ဖါဗွေး-

မိုးမွေ့အာငါးနပ်အီ၊ မိုးအမျိုအာနဲင်းယိုမွေးတောင်း၊
မိုးယားယားနပ်၊ အဝ်းတဖြာလွှမ်း၊ မိုးယားယားအဖြာမဲ့ငယ်
အွဉ်းနယ်ပိုခိုမိုးဖါ”

တို့နပ်၊ခါ ခွန်တန်သကို ယူးတော့နဲင်းယို-

“ပိုခိုပေးယိုတံး လဲဉ်တလ၊တဝ်းခွါမ်၊ အမွေးအမဲဉ်းအတို့ငါး
ဒေါ့ထန်းခန်းမလ၊” ချသ၊နဲင်းနပ်တော့၊ ဒေါ့ထန်းနဲင်းယို-

“ပိုခိုပေး-

ပိုခိုမိုးယားယားနပ်၊ အဝ်းထွာဒျားရဟန်းမူး၊ ပိုခိုပေးနပ်၊
ခွေကွီခွေထူးသင်၊ဒျား ရဟန်းမူးကျောင်ကို၊ ခွေမတ်ခွေပို
ယားယား၊ လွှဲခွမ်းချမ်းချမ်းသားသား နဲင်းယိုသနယ်ပိုခို”

ခွန်ပေးနောင်၊ လိုပါးရမီးသားတင် သစ်ကဟွန်ငေါင်း
တကားနောင်၊ငါတဲ “ကံးဖေးဘဝ-သံးဝွေးဂလ၊”ထွူစွဉ်း
တလဲင်ချင်-

“ဖါဗွေးဩ-

ပိုခိုယို မဉ်ပိုင်ဒျားသျှင်း၊ မဉ်ခံးဒျားစင်၊ ဖေးခွင်၊သွေ့
ပိုခိုယိုဗွေးဩ”

“ဟောင်ငါးပိုခို-

ပိုခိုတဲ သက်လ၊နွတ်၊နောင်းလဲဉ်းသွူ၊ ပိုင်သျှင်းလ၊လဲဉ်း
သွူပိုခို”

သ၊ရောင်းသ၊ရေ၊ ဖေးခွင်းနဲင်းနပ်၊ထွၼ်ခါ တွမ်းသွဉ်း သယံးခွေးရံ၊ ပသာထင်း တဲတဲဝါးဝါး၊ ထင်းအပ်မိုးမိုးစွဉ်း နီဗွေး ဘုရားနောင်သွၼ် ။

ခွန်ပေးကဿပ အသက်လ၊ “နွတ်၊နောင်း”တွင်းနောင်၊ ဗိုင်သျှင်းနီဗွေးဘုရားထျ၊ သက်တေးလ၊ နီဆီနပ်၊ ဗိုင်စင်း၊ အမဉ်းတွင်းခန်း “ဗွေးကုမာရကဿပ”နဲင်းနောင်သွၼ် ။

ဗွေးကုမာရကဿပနပ်၊ သွဉ်ထူးအားထွတ်ကမ္မဋ္ဌာန်နယ်၊ နီဗွေးဘုရားထျ၊ထွၼ်ခါ နွီ၊ငါလွေ၊တခြာကို၊ “အလဲင်းယိုနောင်၊ အားထွတ်တရာ၊တုံ တလ၊တင်းစုန်းမဂ်ဖိုလ်း၊ သဲင်းတို့၊တို့ယင်း ဗွေးဘုရားထျ၊ သွဉ်စဲင်းစဲင်းယင်း ကမ္မဋ္ဌာန်အားထွတ်နယ်၊မ၊” အွဉ်းသ၊နဲင်းနောင်၊ ကျွဲသဲင်းချာ၊ သဲင်းသွဉ်စဲင်းစဲင်းထွၼ်မ၊ ကျွဲလွေ၊တော “အန္တဝန”တခြာတန်ကိုနောင်သွၼ် ။

ဘုရားကဿပစိုးစခါ တွမ်းဝွေ၊ဗွေး အားထွတ်ညီ၊လို့ဝင်၊ တရာ၊ ရဟန်းတပါးနောင်၊ လ၊သွံမဂ်သွံဖိုလ်းတင် တို့ထင်း ဗျဟ္ဌားခမ်း၊ အဝ်းထွာ“အနားဂါမ်းဗျဟ္ဌား”၊ ဗျဟ္ဌားနပ်၊ အဝ်း ဗျဟ္ဌားခမ်း လင်းထေ့ဝွေ၊ဗွေး၊ လင်းရီ“ပျဿနား-တဆီဝတ်၊ပါ၊” ထွၼ်ခါ ထွဉ်းပါနဲင်းယို-

“ယိုဗွေး-

ပျဿနားတဆီဝတ်၊ပါ၊ယို လွှဲတင်ဗွေးဘုရားနပ်၊ ပါ၊မိုင်၊ ခန်းတဲယင်း တဖြေးနွောင်တင်း၊ နီဗွေးကျွဲလွေ၊ ဘုရားထျ၊သူး ဟဲင်း၊ လွေ၊လင်းသွော့ဗွေးဘုရား၊ သွဉ်ဒါးဒါးခါ၊သွော့ ပျဿနား အဖြေးဖုံးနောင်၊ဗွေးနော”

သွေ့ရက်ဗျဟ္တာဒ နေ့တွမ်းမေတ္တာတန်အာ လောင်းတမာ
နဲင်းနပ်သွေ့။ ။

ဗွေကုမာရကဿပတဲ့ သွေ့ရက်ဗျဟ္တာဒ ကလောင်းဒါး
အတိုင်၊ ကျွဲသင်လောင်းဗွေဘုရား၊ ဘုရားစမ်းဗွေ ငေါင်းဖြေ
ပျဿနား ကထင်းသွတ်နပ်ခါ “ဗွေကုမာရကဿပ-ထွာစွဉ်း
ရဟန္တာဒ” နောင်သွေ့။ ။

ဗွေကုမာရကဿပ တကားမမ္ဘိး ရဟန်းမူနပ် တဲးစွဉ်း
အပိုခိုဗွေစင်၊ ကထန်းတခြာနောင်ကား ထီးဗားတင်းပိုစင်၊
သေနန်းဒုက္ခပိုစင်၊ မဲ့ထီလင်စွဉ်း စွမ်းနီ၊ စွမ်းနီ၊ နောင်သွေ့။ ။

တို့တနီ၊ -

လွေတုံ၊ သွမ်း၊ သေနန်းပိုစင်၊ မဲ့ထီအင်းလင်တွင်၊ ထီး
စွေခန်းပိုစင်၊ သရောင်းသရေ ခြောင်ငါလွေစွဉ်းပိုစင်၊ -

“ပိုခိုဗွေ -

ပိုခိုဗွေစင်၊ မျိုးသေနန်းငါး၊ အုံထိုင်းပသားကမ္ပိုင်ဗွေ
အော်”

အပိုခိုစင်နပ်၊ ထွာလဲဉ်းရဟန္တာဒတင် သံယောဇဉ်းမျိုး
လောင်းနပ်၊ ထို့ထဲပယ်းနောင်ထိုလဲဉ်းတွေ့ အင်းကျလွေ၊
ဒျားယွယွ၊ တကားမမ္ဘိးနပ်၊ ကွပ်ပိုးတထွာဒွန်း ရဟန္တာမူနပ်မ၊
သံယောဇဉ်း အင်းဗွေခြနေ ပိုခိုဗွေစင်လောင်း ။

ဖြောင်းတဲ့ဟဲ့ခြောင်ဗွေဗွေ၊ ဖေးကထွပိုစင်လေးနဲစ်၊
ခင်းတကြတ်လင်မြို့ထာ၊ (သပိတ်ထဲဟံးလောင်း အငေါင်းသင်း၊
ပိုခိုဗွေစင်ဟွန်တင်ထွားချာ) မျိုးရဟန်းမူ ထူးသပိတ်လေးလွေ၊

ပိုစင်၊ထျှ၊ စူငင်းအပို(သင်္ကန်း)၊ ထွားအပိုစင်၊လျိုး၊ ငြိုးစွဉ်းထား၊
အပိုစင်၊နပ်၊ ယူးယော့တဝစ်၊ဖေး အမျိုးမွေးတားနဲဉ်းယို-

“တကားမမျိုးယိုနပ်၊-

ခွေမဉ်းဒေါ၊ရီ အိုးအိုးနွိုးနွိုး၊ တကားမမျိုးနပ်၊ အီးယိန်း
ရက်ရက်ခွေ၊ ထားရက်တဏှား၊ မဉ်းအင်းပါးခါ၊ တကားမမျိုး
သ၊နပ်၊ တကားမမျိုးယို တလ၊နွောင်၊တင်းတရာ၊ တထွာနွောင်၊
တင်းရဟန္တာ၊ (မဲ့မျိုးဘဝ အီးသွမ်းခြင်ထို၊ဒျားဟွေး) နေးတွမ်း
ငေါင်းကျံ၊-ငေါင်းဆွော့၊ ဒေါ၊ရီက တကားမမျိုးယိုမ၊”သ၊ကို
ယူးနောင်၊သွ။ ။

ယူးနဲဉ်းနပ်၊ထွူတော့၊ စော့အတကားမမျိုးနဲဉ်းယို-

“မာ၊ထမိုင်၊ မလယ်းလွင်၊တို့ထားနဲဉ်းယို၊ နဲဉ်းကျိ၊
ထားရက်ပိုပေးငါတဲ တမာ၊ထဲနွောင်၊တင်း နဲဉ်းမိုင်၊ဟောင်း”

အမျိုးမူးယူးတော့၊သ၊ကို “ခွေပိုခိုဒေါ၊ငေါင်း ယိုတလဲင်း
မကျံ၊ငါး-မဆွော့၊ငါးတန်နဲ” ယူးတော့၊နဲဉ်းနပ်၊ခါ ရီချာနဲဉ်းယို-

“ပိုခိုသေနန်းတောင်း မျိုးယိုနဲ”

“သေနန်းတောင်း”

“ရက်တောင်းဒွမ် မျိုးယိုနဲ”

“ရက်တောင်းဒွမ်”

“ရက်တောင်းဒွမ် မွေးမွေးစွဉ်းနဲ”

“ရက်တောင်းဒွမ် မွေးမွေးစွဉ်း”

အမျိုးရီနဲဉ်းနပ်၊ သွံငါ၊ အပိုဒေါ၊ချာ နဲဉ်းနောင်၊သွံလဲင်း
တဲင် အမျိုးရီ၊-

“အော- နှိုင်းနပ်၊ရို၊သော-

တိုးမွိုးယိုနပ်၊ သေနန်းပိုစင်၊ မဲ့ထီလင်၊စွမ်းနီ၊စွမ်းနီ၊
ယူးယူးပိုစင်၊ငိုး-မွိုးမဲ့ထီရိုး၊ တဆီနီနောင်းလဲဦးသွ။ ယိုခါ သေ
စင်းလဲဦး၊ မွိုးယို တငိုးတငါးတောင်းဒွမ်”

အမွိုးရဟန်၊မူးနပ်၊ ရို၊နှိုင်းနပ်၊ထွေတွေ-

“တွမ်းအသင်္ကန်း၊ ဒွတ်၊မောင်းစွဦး အမဲ့ထီ”နပ်၊သွ။ ။

အပိုဗွေစင်၊ထီး အမွိုးဒွတ်၊မောင်းအမဲ့ထီတင် အပိုစင်၊
သ၊ကို ယူးတော့နှိုင်းယို-

“တကားမမွိုး-ဒွတ်၊မောင်းမဲ့ထီတဲ့ယောင်း တဲးယိုမာ၊ငါ
တကားမမွိုး အီးငိုးဟးဒွမ်ထာ၊ ‘ဒွတ်၊မောင်းတဲ့-ဒွတ်၊ကြောင်း’
ထို၊လဲဦးသွ။ ‘ဒွတ်၊မောင်းတဲ့-ဒွတ်၊ရောင်း’ထို၊လဲဦးသွ။”

အပိုစင်၊ရဟန္တာနပ်၊ သေနန်းနှိုင်းနပ်၊တင် မဲ့တော့ခွဲးငါ၊
ကာလွေ၊ယွယွ၊ အတကားမမွိုးတဲ့ မဲ့ငါခွဲးချာ၊ ကာသင်၊ယွယွ
နောင်၊သွ။ ။

အမွိုးနပ်၊ တိုးသင်၊ကျောင်းတင် သင်၊အုံအခင်းလမ်းကို
ယူးချာနှိုင်းယို-

“တိုးခွေနပ်၊ သေနန်းပိုစင်၊ မဲ့ထီလင်၊ပဉ်-တဆီနီနောင်း၊
တိုးဗွေစင်၊နပ်၊ ထီးသွ။မွိုးတဲ့ အလွိုးတရို၊ရဲ့၊ အသ၊ခေတ္တ၊
ကတဲ့၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ ခွေရက်ပိုစင်၊ ခွေမဲ့ထီလင်၊နပ်၊ ခရားကဲး
ထမဲ့င်၊ ခွေတသက်-တရက်တရိုက်တောင်းဒွမ်၊ တယူးတယား
တောင်းဒွမ်၊ မဲ့ထီတဟူးတဟားတောင်းဒွမ်”

အမွိုးရဟန်၊မူးနပ်၊ ယူးဒွမ်အပို၊ သ၊ကိုရူးခွ၊ ဖျတ်ထုံလ၊

ထားရက်၊ သ၊ယူးပက်ဒွါမ်တင် သေအားထွတ်မွေးယင်း တရာ၊
နောင်မ၊ အနီးနပ်၊ လ၊စွဉ်းအရဟတ္တဖိုလ်း၊ တိုးစွဉ်းရဟန္တား
အရန်း၊ ထွာခန်း“ရဟန္တားမူး”၊ ရုဏ္ဏတငါခန်းဒျားနောင်သွ။ ။

တိုးတနီး-

ရဟန်းသီးဖုံး အုံပြုံးလိုဝင်၊ ဒေါလွနဲင်းယို-

“ဗွေးသီးဖုံး- ယူးလွစံဟဲ့င်း-

ဒေဝဒတ်နပ်၊ ဗွေးကုမာရကဿပတဲ့နပ်၊ အမွိုးရဟန်းမူး
တဲ့နပ်၊ အီးထွာရဟန္တားနပ်၊ ဝွေသေတမ်း၊ မဉ်းစူဝွေငေါင်းနပ်၊
မွိုးမွိုးပိုပို ဘဝယိုကုင်ခြင်ထိုးစွဉ်း၊ ဗွေးဘုရာနပ်မ၊ ထွာမွေး
စွဉ်း ဝွေဗွေးသီးတမွိုးပို ထားအားကျိုး၊ ဘုရာကရိုနောင်၊
အင်းသညင်တသေးတနားစွဉ်း နီလိုသီးဖုံးမွော့ဟွေး”

“တပဲ့ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး-

ခွေကကျလွဉ်တွင်နပ်၊ သီအုံလင်၊ ဒေါလွငေါင်းအမျိုး
မဲ့င်းဖုံးဟောင်း”

“နီသွဉ်းသီး ဒေါဒျား ‘ဗွေးကုမာရကဿပသီး တမွိုးပို
နပ်၊ ကွပ်အားကျိုးဘုရာမ၊ လ၊ထားချမ်းသား-မွော့ဟွေး’ နီသွဉ်း
သီး ဒေါလွဒျား နပ်ခရားဗွေးဩ”

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး-

ကွပ်ခွေတင် ဝွေသီးတမွိုးပို လ၊ချမ်းသားဘဝယိုလွမ်း၊
မွေးတမ်း၊ စိုးရီးခါတဲ့ ကွပ်ခွေတွော့၊ မွိုးပိုနီဟား-လ၊ဖိုလဲဉ်း
ထားချမ်းသား”အကျောင်၊ ယံတောင်ဟော်ချာ စခါဘဝ လယို

အတိုင်းသွ။

နိဂြောဓဇာတ် (အတိတ်)ဝတ္ထု

အိုးစခါ ဗားရာဇာဏသီးခမ်း ပြဟ္မဒတ်အင်းထွာခွန်အတွင်း၊
ဘုရာလောင်နဝ်၊ သဲင်ကျိတ်ချို့မျိုး၊ တရေတွဲတရေ၊ နမ်းတွဲ
တန်၊ မဉ်ဖန်ဝင်ဟဲ့ “နိဂြောဓ”၊ အသွခွ အောင်းငတ်ချာ၊
“သာခ”ကရိဒါး ချို့တဗားနဝ်တွဲ တရေနမ်းတန်၊ အသွလင်
အင်းငတ်ချာနေနေ ။

တွင်းနဝ်ချိန်းခါး ဗားရာဇာဏသီးခွန်နဝ်၊ ဝါးသနားလော်ချို့၊
အံးဖိုးအံးပေင်း၊ ပေါးချို့ယား လို့ကြောင်းထိုးတွဲ အံးတင်းဒဲင်၊
ကွပ်နဝ်မ၊ အွဉ်းကိုင်စွဉ်းထာမာ၊ ဟဲ့အများဒုံသား ဝါးချို့ခသီ၊
အီသဲင်ပဉ်ဗားဗား၊ အံးချို့ယားစွမ်းနီနီ၊ အလီလို့ခွိုန်း အတသာ
ထပ်၊ ခွန်အင်းဟဲ့မပ်မပ်လိုတင် လို့ဒုံဖုံးနဝ်၊ လွတ်ထာထိုင်
ကိုင်ထာမာ၊ တတ်ခွိုင်းခွမ်လာလာ၊ ။

လို့အများတွိုင်းပင်း စီးရင်းစွဉ်းဥယျာဉ်းခြံ၊ ထိတဲ့ ဖေး
ကလုမ်း စွမ်းနီနီ၊ မိတဲ့ဖေးကလုမ်း စွမ်းလာလာ၊ လွေယမ်း
တခြာ ဝါးဟောက်သင်ချို့၊ သဲင်အင်းခြွဉ်းလို့စွဉ်းဒုး ဥယျာဉ်းခြံ
ကို၊ တခါငှါယို ကြင်းတဉ်းတွေ့ဒုးခါထွေတင်-

“ဩဗွေ ခွန်တန်ဟေး-

လွေလော်ထာနောင်၊ နီသွဉ်းသီး ထာမာကိုင်ငါးတင်
နီသွဉ်းသီးယမ်းတခြာ ယိုခါနဝ်၊ ဝါးဟောက်သင်လဲဉ်းချို့ဖုံး၊
အောင်းပြုံးသော့လဲဉ်း နီဗွေခြံကို၊ တဲယိုမာငါ သွံ့အာအာ၊

အံ့ကျိုးကျိုးသွေ့ ချိုးယားနပ်၊ဗွေ့ဩ” လောင်းဟူန်နဲနဲနင်းနပ်၊
ထွူတင် သင်၊ချာလိုပငါပရာ၊ ။

ခွန်နပ်၊ ဟဲ့တွမ်းအလို၊ လွေ့ထွားချိုးဖုံး၊ ချိုးနီကြောစတွမ်း
ချိုးသာခနပ်၊ တရေ၊တဲ့တရေ၊ နမ်းတဲ့တန်တင် ငွေ့သီးနီဗားနပ်၊
ခွန်ဖေးမာ၊သီတင်း၊ လှိုနပ်၊နပ်၊ ယနီ၊နီ၊တဲ့ ခွန်နမ်းလွဉ်ခ၊သီ
အီသင်၊ ယနီ၊နီ၊တဲ့ ဒွိုးထာ၊သား လွဉ်ခ၊သီ အီသင်၊ ။

ပေါးပါ၊လွဉ်ခ၊ တလဲင်းလဲင်းတဲ့ ငမ်းထာ၊သီပငါပရာ၊
လွင်းတမ္ဗိ၊တမာ၊ထာ၊တင် တနီ၊တနီ၊ယို ယမ်းသီဗားလို့ဝင်၊
နီဗား သွံဗားအောင်းတွေ့၊ မော့၊လို့ထာ၊ဒုက္ခ ။

ကွပ်နပ်၊မ၊ ဘုရာ၊လောင်၊ နီကြောစတွမ်း သာခတိုင်းပင်း
လို့ဝင်၊ ဘုရာ၊လောင်၊ နီကြောစအစွိုးကိုတဲ့ မာ၊နေးခလဲ့၊ သာခ
အစွိုးကိုတဲ့ မာ၊နေးခလဲ့၊ ထာ၊တိုနှိုးလောင်းယို ခွန်ဟန်းအို
အတွက် ဖေးအသက်စွဉ်၊အယား “လွေ့ခံးသီဖေး တနီ၊တဗား
တဗား” နဲနဲနပ်၊သွူ ။

တိုးတနီ၊ ချိုးသာခအစွိုးကို ခလဲ့၊တိုးချိုးမျှးတဗားယို
အင်းနမ်းလောင်းတင် လွေ့တောင်၊ပြန်းသာခနဲနဲနင်းယို-

“ဩဗွေ့သာခ- ခွေသွဉ်းအောင်းနမ်းလောင်း၊ ခွေသွဉ်း
လွူးဆောင်းကပို၊ လွူးပိုမဉ်းထွူ(ပိုမဉ်းအွဉ်းကွဲနဲနဲနဲ)၊ နီတမ္ဗိ၊ပို
ခလဲ့၊အတိုင်း၊ လွေ့ခံးသီဖေးဒုပ္ပ၊ ဟန်းနီ၊နောင်၊ ခွေသွဉ်းခလဲ့၊
အွဉ်းကားထို၊ဖေးသွေ့ ခွေသွဉ်း”

“လ၊တင်း၊ လ၊တင်း၊ ဝင်၊အမျိုးခံးသီဖေးနာ၊နဲ၊ နာ၊ခလဲ့၊
တိုးလဲဉ်းဟ နာ၊လွေ့ခံးသီဒုပ္ပ၊ဟဲင်း”

သာခလဲင်းဖေးတင်းတင် ချို့မွှေးရွမ်းနပ်၊ လွေထေတော
ဘုရားလောင်းနီကြော၊ လင်းပျံနယ်အရား ဘုရားလောင်းရိုး-

“ခွေနမ်း လွေခံးသီဖေးဒျားနား၊ အွင်းသ၊ခွေခွေ လွှဲ
သွေ့ နားပိုနပ်၊နော”

ရိုးနဲင်းနပ်၊ထွဲတင် ဘုရားလောင်းနပ်၊ လွေဒွေးစွဉ်းဒျား
အငွဉ်၊ ထားထွဲနဲလောင်း၊ ဒွေးထားသား ကတိန်းလွဉ်ထီးတွေ့၊
တဒွေးချို့နပ်၊ငွဉ်၊ ပွဲနဲတင်း၊ လေးသင်လောင်းနယ်ခွန်၊
ခွန်လွဉ်ရီ နီကြောမနဲင်းယို-

“နားနပ်၊ ခွေဖေးမားသီတင်း မွေးတင်းနဲ၊ နားမလွဉ်ဒွေး
ဝိပဲတိုး နားငွဉ်နပ်၊”

“ခွန်တန်ဟေး-

ချို့မွှေးတဟားနပ်၊ အအင်းနမ်းလောင်း၊ အမဉ်လွှဲဆောင်း
က အပိုပေး၊ အခလဲ၊ ခံးသီသံးတိုး၊ ထွဉ်းသာခ အွဉ်းကားဖေး
ငွေခလဲ၊ သာခအွဉ်းကားတင်း၊ လွဉ်လောင်းတောခွေ၊ ထွဉ်း
အွဉ်းကားဖေးငွေခလဲ-တဲ၊ ငွေခလဲ၊သီနပ်၊ ချို့လင်အမျိုး
ခံးသီဖေးမွေးတင်း၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ ခွေခံးသီဖေး ငွေသီးတမျိုးပို
တား၊ ခွေသက်ယိုနပ်၊ ခွေလူး ချို့မွှေးတမျိုးပို၊ မားသီတော
ခွေယိုဟင်း၊ ယူးမျိုးနဲထမုင်၊မုင်၊”

ခွန်တန်ရိုး-

“ခွန်ချို့ခံးဟေး၊ ခန္တီး မေတ္တာ၊ ကရုဏားတရား အင်း
ဗွေငါးနဲင်းနားယိုနပ်၊ နီလို၊ကိုယို တထီးပိုတင်း၊ ကွပ်နပ်၊မ၊

ခွေကီးညှိုးငါးနာ၊ နာတဲနဝ်၊ ချို့မွူးကအဝ်းနမ်းလောင်းတဲနဝ်၊
ခွေဖေးဒျား ‘ဘော့အဲဉ်ထောင်း’၊ မာသီတဝ်းသီ” ။

“မွေးသွူခွန်တန်ဟေး-

ပါမဲ့င်တဲယောင်း ငမ်းထာသီ လွဉ်းလွဉ်း၊ ‘တွိုးနီနဝ်၊
ထာသီလွဉ်၊ တွိုးဝင်နဝ်၊ မာသီဝွဉ်’နဝ်၊ တရာတဝ်းတစိ၊စိ၊
ကွပ်နဝ်မ၊ အဝ်းကုင်ချို့အလင်ဖုံးနဝ်ဟာ အီးမာနဲင်းမဲ့င်၊”

“နဝ်တဲ ခွေဖေးဒျားဘော့ထောင်း၊ မာသီတဝ်းဒွမ်နေနေ”

“နီချို့နဝ်၊ လွဉ်ထာသီ - ခီနဝ်၊ လွဉ်တဝ်းထာမား
နောင်စားတဲ တရာတောင်းနေနေ”

ဘုရာလောင်၊ ကွဲဆဲစ်ကွဲဆဲစ်နဲင်းနဝ်တင် “ခွိုင်းကား
သ၊သား ယူးဝါးလို့လ၊ အဘယ-ဘော့ထောင်း၊ မာသီတဝ်းဒွမ်၊
ခွန်လောင်းဝွန်းခံ၊ ငေါင်းထန်းနဲင်းနဝ်တော့၊ ဘုရာလောင်၊
နီဂြောဓ ဆွဲမ၊ခွန်နဲင်းယို-

“ခွန်တန်ဟေး-

သီးလငတ်ပါ၊ ခံးတဉ်းတဉ်းခါသွော့လဲင်း၊ ပိုလီ၊မွိုးဖါ
ပါတွမ်းခမ်းသား ခွိုင်းကားဝွေသီးအလောင်းနောင်၊ နေးသွော့
ထာတရာရာ၊ မာဖေးသွော့ ဟပ်ဟပ်လဲင်း၊ နေးတွမ်းအားဏား
လက်နက် နီစွက်မွိုင်းဝင်၊ နေးတွမ်းတရာမဲ့လေ၊ ထူးတွမ်း
ထာသေပညား၊ ခွမ်တွမ်းသစ္စာတရာ၊ မာဟောင်ဟောင်
မာမဲဉ်မဲဉ်၊ မာစွို၊စွို၊ မာတရွို၊မွိုနီး တရာနဝ်မ၊ ခန္ဓာကုင်လီ
မဉ်းသီသူနဝ်၊ အီးတွိုးလွေဖျော်စူ၊ လူးသီးအခမ်း”

ဟော်ဖေး ခွန်တန်တရာနဲင်းနဝ်ထွူတင် အုံနီနီ၊ သွံနီထွူ

ခါ သင်အံ့ချာယင်းဒျား တခြာတန်ကို၊ ချို့မွှေးရွှမ်းတဲ့ လွှဲခန်းဒျား
အပို အထီးပေးဒျား၊ ကထင်းတန်ပသားနပ်၊ အပိုကျုံးလွေ့ထေ
ချို့တန်သာခထျ၊ အမွိုးဆွံ့မနဲင်းယို -

“လွေ့မွှိုန်းသာခထျ၊ လွေ့ဒျားသွေ့ နီဂြောခထျ၊ သီဗား
ထာ၊ နီဂြောခထျနပ်၊ အကျိုးအဝ်းထင်း၊ မွန်ဗားထာ၊ သာခထျ၊
နပ်၊ အကျိုးအဲဉ်ထောင်း” ဒေါ့စွဉ်းငေါင်းသကဲဉ်းနဲင်းနပ်၊ ။

မွေးဒျားရင်၊ မဉ်းထွာနဲင်း သာခကဆွံ့ဖျတ်နပ်၊ ဝွေသီး
တမွိုးပို ထွာလဲဉ်းသွ။ ဝင်ဟန်းအို၊ ကွပ်နီဂြောမေ၊ ဝွေသီးတမွိုး
ပိုတဲ့နောင်၊ ချို့အလောင်းအလင်ဖုံးတဲ့နပ်၊ သီဗားတင်းခွသ၊
တို့လဲယိုခါ ။

ချို့ယင်ဟန်းနပ်၊ ထူးလွှဲအခွင်အရေ၊ လွေ့နွဲ့အံ့ဝင်ဗွ။
ခွန်သမ်းထေခါအမိန်း “ဘေထောင်း-မာသီလတောင်း၊ နီစွက်
လတင်း” တင် သွို့သား လဲင်းသားဖုံးနပ်၊ ချို့ဖုံးနွဲ့အံ့သွ။
အဗွတဲ့ ခပွိုန်းတင်း ဝါးထန်းထိုပွိုန်းတင်းတွေ့၊ လောင်းဒေါ့၊
လွခွန် ။

ခွန်သမ်းရိုးချာ-

“ခွေအရား ထဲခန်းတဲ့ယောင်း ခွေငေါင်းမိန်းနပ်၊ ခွေခံး
သိမ်ချာတင်း၊ ခွေခမ်းကိုယို မူးခိုမဲ့ယင်း မာသီချို့လတင်း”

အမိန်းငေါင်း ဆွေ့ကတဲ့ မိန်းခြေးခြံထင်းဒျားနဲင်းနပ်၊
အခရားအကျောင်၊ ဘုရားလောင်၊ ကထင်းဟွန်တင်-

“တယံးဟန်းနီယိုမာငါသွ။ ကလုပ်ဗွသားဖုံးနောင်၊
တပ်မွိုင်ခါတောင်း သွို့ယား၊ တပ်ပါးခါတောင်း လဲင်းကူ၊

အဦးခူခါ၊ငါ သေင်းလားငါ၊ သေင်းလားမာ၊ငါ နီန္ဒါ့ကာ
လွေ့တင်း”

ဒေါ့သင်၊ငေါင်း ခွန်ထျှနဲင်းနဝ်းသွ။ ကလုဝ်းဗွဲသားဖုံးတွဲ
ပယျမ်းယဲပျေားသွင်း စီးရင်၊မာ၊လွဉ်၊ နဝ်းအတိုင်၊သွ။ ။

ဗွေးကုမာရကဿပ တကားမမ္ပိုး ရဟန်း၊မူးနဝ်၊ မော့နဝ်၊
ခါ ထွာဖိုချို၊မ္ပူး၊ ကုမာရကဿပနဝ်၊ ထွာဖိုချို၊ပေး၊ ဒေးဝဒတ်
နောင်၊ ထွာဖိုချို၊သာခ၊ ဘုရားခွေယိုနဝ်၊ ထွာဖိုချို၊နီဂြောခ၊
အားနန္ဒာနဝ်၊ ထွာဖိုခွန်ဗြဟ္မဒတ်အကျောင်၊ ပေါင်၊ချာဇာတ်
နဲင်းနောင်၊သွ။ ။

ရဟန်း၊မူးနဝ်၊ တဒွေါ့၊ဖျတ်ထဲနောင်၊ထို၊ ထာ၊ရက်ပိုထွ။
တင် အနမ်းတွမ်းအနမ်း အားကျိုးချာယင်းနမ်းမ၊ လ၊ယင်းမဂ်
ဖိုလ်း၊ တွိုးယင်းရဟန္တာအရန်း၊ ချမ်းသားထို၊ခန်းနဝ်၊သွ။ ။

“တပဲ့၊ရဟန်း၊သီးဖုံးဟေး-

ဖေးကတွိုးထင်း လူ၊ခမ်းတွဲနောင်၊ ဖေးကလ၊မဂ်ဖိုလ်း
(ဖေးကတွိုးနီဗ္ဗာန်း)တွဲနဝ်၊ နမ်းတွမ်းနမ်း ကျိုးစာ၊မ၊လ၊နောင်၊
ဖေးကလ၊နောင်၊နဲင်းနောင်၊နောင်၊ လို၊လင်သူ၊ မာဖေးဒါးကဲ
ထမဲ့င်၊ဟောင်း”

ခွေရောင်းယံထွာ ဟော်၊ပါနယ်ဗား တရားဂါးထားနဲင်း
ယိုသွ။ -

၁၆၀။ အတ္တာဟိ အတ္တနော နာထော ၊

ကော ဟိ နာထော ပရော သိယာ ။

(၁၃၀)

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

အတ္တနာဟိ သုဒန္တေန၊ နာထံ လဘတိ ဒုလ္လဘံ ။

၁၆၀။ တရာ၊ဂါးထားအနက် -

အတ္တနော နာထော- နိနမ်းထားအားကျိုးနပ်၊ အတ္တာဟိ- နိနမ်းယိုဒွားသွ။ ဟိ(သစ္စံ)- ငေါင်းနပ်၊မွေးဒွား၊ ပရော- ပေါးလွှဲနိနမ်းယို မူးခိုလိုလင်နပ်၊ ကော သိယာ- ပါ၊မဲ့င်၊ကဲ အီးထွာနွောင်၊ နာထော- နိထားအားကျိုးဟောင်း၊ အတ္တနာဟိ- နိနမ်းတွမ်းနိနမ်း၊ သုဒန္တေန- ထိန်းကမ်းဟောင်သေး ဣန္ဒြေနှပ်၊မ၊ လဘတိ- လ၊နွောင်၊စွဉ်းဒွား၊ ဒုလ္လဘံ နာထံ- ယပ်၊ငါးကရီ၊ ထားအားကျိုးနီကလို၊ အရဟတ္တဖိုလ်းနောင်၊သွ။ ။

၁၆၀။ တရာ၊ဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

နိနမ်းထားအားကျိုးနပ်၊ နိနမ်းယိုဒွားသွ။ ငေါင်းနပ်၊ မွေးဒွား၊ ပေါးလွှဲနိနမ်းယို မူးခိုလိုလင်နပ်၊ ပါ၊မဲ့င်၊ကဲ အီးထွာနွောင်၊ နိထားအားကျိုးဟောင်း၊ နိနမ်းတွမ်းနိနမ်း ထိန်းကမ်းဟောင်သေး ဣန္ဒြေနှပ်၊မ၊ လ၊နွောင်၊စွဉ်းဒွား ယပ်၊ငါးကရီ၊ ထားအားကျိုးနီကလို၊ အရဟတ္တဖိုလ်းနောင်၊သွ။ ။

၁၆၀။ တရာ၊ဂါးထား အဝိပ္ပါယ်အချွတ် -

ကျိ၊ချာဒွား နိနမ်းယိုမ၊ လ၊နွောင်၊အရဟတ္တဖိုလ်း တွိုးနွောင်၊နိဗ္ဗာန်းနောင်၊သွ။ ။

နားဗားတရာ၊ယိုအကျိ၊

ဟော်၊တရာ၊ယို ကထင်းသွတ်၊နပ်၊ နားတရာ၊သားလို၊အာ

ထွာသောတားပန်း- စတင်နည်းနောင်ဖုံးသွူ ။

**ဟော်ထွားသွဉ်ဗား “ကုမာရကဿပ-တကားမဇ္ဈိး
ရဟန်းမူးဝတ္ထု” ယိုတင် လဗဟုသုတ ၊ လသတိ၊
နည်းယို -**

- ၁။ ပေါးလို၊ပါးရမီးအာနပ်၊ မဉ်အုံဒျားကျောင်း၊ မဉ်ဗဲဒျား
သျှင်း မဉ်ခံဒျားစင်၊ (မဉ်ထွာဒျား-သီးလဗွာ) -
- ၂။ ဆွံ၊ဖျတ်တရာ၊နောင်၊ အမွေးအမွေးအတွိုင်၊ ဆွံ၊ဖျတ်
နောင်၊မ၊ ဟဲ့လ၊ တရာ၊မဲ့လေ၊ ဆွံ၊ဖျတ်ဖေး မဲဉ်းမဲဉ်းမ၊
ဟဲ့လ၊ ထာ၊တရာ၊ -
- ၃။ တဏှားထာ၊ရက်နပ်၊ ထွာထာ၊ခြက်ခြက်တင် ဖိုလ်းမဂ်
တလ၊နောင်၊တောင်း -
- ၄။ လွတ်၊ထို၊ခန်း တဏှားထာ၊ရက်နပ်၊မ၊ သ၊ခွ၊၊ သ၊ခွ၊မ၊-
လ၊သမားမိ၊ သမားမိပါမ၊ လ၊နောင်၊မဂ်ဖိုလ်း -
- ၅။ “ရက်မိုးတွမ်းတရာ၊”နောင်၊ အစနောင်၊“တလွီး”တဲ့၊
ဆိုင်နပ်၊ “နွီးမွေး”စဉ်းထာ၊ ၊ ငွီးစွေးဗားဒွမ်ထာ၊ -
- ၆။ ထာ၊အားကျိုး အမွေးအမဲဉ်းနပ်၊ နီနမ်းယိုဒျား၊ “နီနမ်း
မာ၊မ-နီနမ်းလ၊” -
- ၇။ ဘုရားလောင်၊နပ်၊ ထွာခန်းတိရုဏ္ဏန်းတဲ့ယဝ်း မေတ္တား
ပါးရမီးအတွက် လဲဉ်းတွမ်းသက် မာ၊ချမ်၊သားဖေးဒါးဝင်၊-
- ၈။ ခွန်ဟောင်သီး အမျိုးနောင်၊ နားခမ်းသား(လူထု)ငေါင်း

(၁၃၂)

ဓမ္မပဒ အမဲ့င် (၁၁)

လွှမ်းတကားတဝ်း၊ တိရစ္ဆာန်းငေါင်းတဲ့ နားပါဒျား- စတင်
နဲင်းနောင်သေထွေ လသတိအာတန်သွ။ ။

၁၆၀။ တရာဂါးထား ငေါင်းလင်္ကား

၁။ အားကျိုးခရား၊ နမ်းယိုဒျား၊ မွေးငါး ငေါင်းနပ်သွ။ ။

၂။ မဂ်ဖိုလ်းတရာ၊ ယံလခါ၊ ကွိုးပါ၊ လတောင်းသွ။ ။

၃။ နီနမ်းမာမ၊ နီနမ်းလ၊ အထျှ၊ နီနမ်းသွ။ ။

၁၆၀။ တရာဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

မူးခို နီလို	-	အားကျိုးခရား
နီနမ်းယိုဒျား	-	သေးချားလွှိပါ
နီနမ်းမာမ	-	နီလ၊ ချမ်းသာ
ကွိုးဝင်အား	-	နီတား စောင်းမားထွာ ။

ကုမာရကဿပ-တကားမမ္ဘိုးရဟန်မူးဝတ္ထုထွယိုသွ။ ။

(တောင်ခါ-

ဗျဟ္မာကထွဉ်းလွေရီ နီဗ္ဗေဒုရာပုဿနား ၁၅-ချက်
ဖုံးနောင်၊ ဝိပဿနားခရား၊ အဆွာငါးတင် တမ်းပါတောင်း၊
ထွားသွေ့ မူလပဏ္ဏာသပါဠိ၊ သြပမ္မဝဂ္ဂ၊ ဝမ္ဘိကသုတ္တ၊ ၁၉၅-
နောင်နော)

အားကျိုးနမ်းမ၊ ငိမ်းခွ၊ ထွူတငါ

၁။	အားကျိုး မွိုးဖါ	- သီငါထိုးဒါး
၂။	အားကျိုး ပိုဝါ၊	- ထိုးညာထိုးဒါး
၃။	အားကျိုး ပိုမာ	- အွဉ်းကိုင်ချာဒါး
၄။	အားကျိုး ရွဉ်ဗွာ	- အလိုချာဒါး
၅။	အားကျိုး ခံတူ	- စွန်ထူးထိုးဒါး
၆။	အားကျိုး ဖိုးပနား	- အထိုးမားဒါး
၇။	အားကျိုး လှဲင်းသွိုး	- တဟောင်းကြိုးတဝ်း
၈။	အားကျိုး ဒါးနသီးလ	- သုခဆောင်းလွမ်း
၉။	အားကျိုး သမထ	- ငိမ်းလဆောင်းလွမ်း
၁၀။	အားကျိုး ဒျားနမ်း	- အားထွတ်ခန်းဝိပဿနား
၁၁။	အားကျိုး နမ်းမ၊	- လ၊ နွှောင်မဂ်ဖိုလ်း
၁၂။	အားကျိုး နမ်းမ၊	- လ၊ နွှောင်နိဗ္ဗာန်
၁၃။	အားကျိုး နမ်းမ၊	- ထန်းလ၊ သံသရာ
၁၄။	အားကျိုး နမ်းမ၊	- လ၊ “သန္တိသုခ -
နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ”
၁၅။	အားကျိုး နမ်းမ၊	- လ၊ ဒွါယ်-ခန္ဓာ
(ကွတ်ဟးဒွါယ်)
၁၆။	အားကျိုး နမ်းမ၊	- ငိမ်းခွ၊ ထွူတငါ ။

၅။ မဟာကာလ ဥပါးသကားဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်းဇေးတဝှန်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “မဟာကာလဥပါးသကား”တင် ဟော်ဗား “အတ္တနာ ဟိ ကတံ ပါပံ”စတင် တရားယှိသွ။ ။

မဟာကာလဥပါးသကားနဝ်၊ လဲလဲဦးတမက်တဖိုလ်း၊ ထွာ သေားတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်းတဖြာ၊ လာဗွေလာမား လာသွစ်နီ၊ဖိုးနဝ်၊ ထူးဥပုသ်၊ ထင်းအုံကျောင်း၊ နားတရား လေစွဦးတနား-တဲ့ ။

တို့ခဲတရောင်-

အောင်းကျောင်းသင်၊ သင်၊ဖြားမောင်မဲ့ ထိခြောင်ထျ၊ အခိန်းနဝ်နဝ်၊ ဒုံသားယိုင်ဆွမ်းတခွန်းသား၊ တခွန်းသားဖိုးနဝ်၊ တခွန်းထာ၊ ပါလမ်းတလမ်းကို၊ လမ်းသားမဲ့သေ-ဆေးထာ၊ ဒုံသားအမျာ၊လေားလွဉ်တင် တခွန်းသားဖိုးတဲ့လွင်း တို့၊ကွဉ်း လီလာ၊ တခွန်းသားတဖြာနဝ်၊ လွင်းထောင်တဖူးထင်းကျောင်း။

လွေထီးခန်း မဟာကာလဥပါးသကား အင်းဖြားမဲ့၊ ဒုံသား တဲ့ သံအင်းယိုင်လွဉ်၊တိက်၊တိက်၊နဝ်၊မ၊ တခြို့ပိုးနဝ်၊ တခွန်းသား ထျ၊သေ၊ မဟာကာလဥပါးသကားထျ၊ ကွပ်နဝ်၊မ၊ ဒုံသားရိုး-

“နားယှိ တခွန်းထွူဝင်၊တခြို့တဲ့ ကိန်းအွဉ်းပီပဲခန်းအနမ်း၊ မားနဲဉ်းခန်း နားတရားသင်၊”

“ခွေနားတရားသင်၊မွေးဒျား၊ ခွေတတခွန်းဗားတောင်း၊ ပါလွင်းလွဉ်ယှိတဖြာ၊ ပါထျ၊ခါ၊ဒျားခွေထျ၊”

ဒေါ၊နဲဉ်းမိုင်၊ဒေါ၊ တလ၊တောင်း၊ ခွေတွဲးနားဗျမ်တွေ့၊

မဟာကာလဥပါဒသကာ၊ သီပြားထိုးခန်းများ နှစ်ကိုသွ။ ။

ဒုံသားသဲင်ထိုးဆချာ စင်ပေးချင်းပေးဖုံး အီလင်ထီဖျိုင်၊
လင်တွေင်ထီ၊ ထီးခန်းတကာသီနောင်တဲင်-

“မဟာကာလဥပါဒသကာယိုနင်၊ မဟာနီ၊ ထင်းဆောက်
တယ်ကဥပုသ်အိုးကျောင်၊ မဟာနင်၊ နားကတရာ၊ ဗေင်းဒျား
ကျောင်မွော့ တွိုးဟန်းရောင်ယို ပါတွယ်သွီးလီ၊ မသီလွင်ဗား
တွိုးထာယိုကိုတန်နဲ၊ မဟာကာလဥပါဒသကာ၊ ဟောင်သီပြား
တင်းထာ၊ နဲင်းယိုအီ”

ရိုးနဲင်းနောင်ထွေတွေ့၊ သဲင်လောင်းလွ နီဗွေးဘုရား၊
နီဗွေးဘုရားရိုး-

“တပွဲရဟန်းသီးဖုံးဟွေး-

မဟာကာလဥပါဒသကာ၊ ကသီပြားထာနင်၊ မည်းထွားနဲင်း
ဘဝယိုတဲး ‘ဟောင်သီပြားတင်းထာ’ ကရိုးနင်မွေးဒျား၊ ကွဲး
တွေ့၊ စိုးရီးပန်အွဉ် ဝွေမာလွဉ် အကုသိုလ်းကံး ဝွေခံးဗားချာ
ဒျားဝွဉ်တဲင် ‘ဝွေသီပြားထာနင်၊ ထွိုက်တန်းဒျားတွမ်း ဝွေဝွဉ်
အကုသိုလ်းကံး’ နောင်သွ။”

“စိုးရီးပန်အွဉ် ဝွေမာလွဉ် အကုသိုလ်းကံး နဲင်းမုင်အီ
ဗွေး၊ ယံဖေးနီသွဉ်းသီးကသေပါ ဟော်နယ်ချာမျိုင်ဗွေးဩ”

ရဟန်းသီး တောင်းပြန်းနဲင်းနင်တဲင် နီဗွေးဘုရားဟော်၊
နယ်ချာဖေးဗား မဟာကာလဥပါဒသကာ၊ ထာမာမားကထွာ
စခါဘဝ လယိုအတွိုင်သွ။ ။

(၁၃၆)

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

မဟာကာလဥပါဒသကာ အတိတ်ဝတ္ထု

အိုးစခါ ဗားရာဇာဏသီးခမ်းကို ခမ်းစောက်ထိစင်းဒုံတန်
တဒုံထူးကအင်းဒါး တခြာတန်ကိုနပ်၊ “စွန်သားဖုံး စွန်ဆွမ်း
လို့လွေတဖူးသားထွတ်တင် တွေးသွေး-မာသီ” နှေးစွင်းနပ်၊ သွ။ ။

ခွန်တန်ဗားရာဇာဏသီးနပ်၊ ဖေးတားဝွန်းခါ၊ ခွန်လို့တဖြာ၊
ပါ၊နပ်၊နပ်၊ ဟဲ့ပါယင်း အတပဲ့လို့လင် အုံပေါတခြာငါ၊ လွေ၊
တဖူးသားပေါဇျော်တဲ့ ကွီဇေးအငို၊ အင်းယိုပသာလွေ၊ တခြာ
ငါသူ၊ အင်းတခြာငါသူ၊ ပသာလွင် တခြာငါယို အင်းမာ၊နဲင်း
နောင်၊သွ။ ။

တိုးခ၊တလဲင်း-

ပါ၊တမာဝါ၊နပ်၊ ထုမ်းလောတိုးလွင် တခြာတန်ငါ၊ ခွန်လို့
(ပေါတခြာသား)နောင်၊ သဲစ်ကထီး ပါ၊မာလောလောင်းနောင်၊
ယောင်၊ရေမွေးမိုင်းငါးနောင်၊မ၊ မည်လ၊ထွတ်စွင်း တလဲင်းချင်၊
ကွါကံတေ့ထွတ်စွင်း ဝင်၊မာနောင်၊သွ။ ။

“ယိုဆရာ-

ပသာဖေး နီတမာဝါ၊ယို၊ ပသာလွေ၊ဖေး အိုးတခြာငါ
အဖူးသူ၊ဟိုင်း”

“မွူးဟာလဲင်းယို အချိန်းအဲဉ်ထောင်းဒွါမ်၊ မွူးရောင်၊မ၊
ပသာဖေးသီ”

“မွေးတင်းဆရာ-

အချိန်းအင်းထွတ်ဒွါး၊ ပသာဖေးခန်းနီ ယိုခါခါဟိုင်း”

“မွေးတင်းပါးနပ်-

ယှိုနှိုးဆောင်းကတဟာငါ၊ သင်ချာဆောင်းဒုံထျှသူ၊ သီ
အံးအွတား မဲ့ထူးခွေလမ်း ပသာဖေးဒျား၊ သီခင်းလမ်းမင်း
တားတဲ့ မဲ့ခွေထုမ်းဖေးဒျား”

ပါ၊တမာဝါ၊နပ်၊ မည်သင်ချာတောင်းတစီ၊စီ၊ ကွဲးတွေ့၊
ခွန်လို၊နပ်၊ ယိပ်၊တေ့မဲ့ ဖေးတေ့အလို၊အချက်တင် အလို၊ဖုံး
စွီးချာအဖိုး၊ ဝါးနှိုင်းသင်၊အလောတွေ့၊ မာ၊ရာ၊ဒါးတင်း၊ သင်၊
မင်းဟးစွဉ်း ဒုံတန်တခါ၊ငါထျှ၊ ဒဲဉ်ဟန်းအာဟားရနပ်၊ ခွန်လို၊
ထွဉ်းအတပဲ့၊ဖုံး ဒွိုးဖေးနောင်၊သွ။ ။

ခွန်လို၊အလမ်းနောင်၊ ပတ္တများရတနား အောင်းတဖြိုး၊
ထူးအပတ္တများနပ်၊တင် သွဉ်တေ့၊ဖေး အလို၊ပေးဖုံးနဲင်းယို-

“ယိုပါ၊စားနပ်၊ဖုံး-

ထူးပတ္တများယို လွေ၊အွဉ်းသော့၊တေ့၊ အလောကို(ခြောင်း
ဆလ)နပ်၊နော၊ မွူးရောင်၊ ပေါးပါ၊သူ၊ဝါးထန်းသွ။ အလောနပ်၊
သီဆေးထာ၊ ‘ပါ၊တခွန်၊ထို၊ ခွန်လို၊ပတ္တများ၊ အုံပေါ့ဒုံတခါ၊ငါ၊
ထုမ်းမော့၊မော့ တခွန်၊နပ်၊ဟိုင်း’ ဆေးပင်၊ပရာ၊နဲင်းနပ်၊နော”

ကွပ်မည်လ၊ဝင်၊မာအတွက် နေးထာ၊မွိုက်မာ၊ ဆင်ခါ၊စွဉ်း
အကွက်နဲင်းနောင်၊သွ။ ။

နဲင်းမွူးရောင်၊-

ပါ၊တမာဝါ၊ လို၊ရို၊ရို၊သာ၊သာ၊နပ်၊ သေတင်းထမဲ့၊မဲ့၊
သော့၊အဖိုး ဝါးလွေ၊ခန်းဒျားအလော၊ အဆရားကသွဉ်ခါ၊

(၁၃၈)

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

အတိုင်း-

“ခွန်လို့ပတ္တများထိုးမား၊ ပါးတခွန်ထိုးတဲ့၊ အံ့ပွေ့ဒုံတခါ၊ ငွါ၊
ထုမ်းမော့မော့၊ တခွန်နောင်ဟဲ့င်း”

ကိန်းဆော့သန်ထား၊ ကိန်းထုမ်းသောက်ခန်းပါ၊ ထွူတင်
ယဲ့င်လွဉ်းပါ၊ လော၊ ကထိုင်းထွေ့တွေ့-

“နီဆရာခွန်လို့ ပတ္တများထိုးမားဟ၊ နာတခွန်မတောင်”

“နီဗေင်းဒျားဒုံထန်း၊ တခါငွါထျှနပ်ပွေး၊ သီဆရာလမ်း
အင်းမဲ့င်ကို စောင်းမားခွေထီးနဲ့”

“နာလဲဉ်မွှန်းထား၊ ကထန်းစောင်းဒုံ ဟန်းရောင်ယိုနပ်၊
အင်းသီတမာဝါလွှမ်း၊ နီယွမ်းတင်းနာ၊ ထုမ်းသောက်က နာ၊
လောကိုမ”

ကိန်းရိုးခန်းနဲ့င်းနောင်တင် ကိန်းသောက်ချာသောက်ငါ
ထွူတွေ့ ပါးကအွဉ်းသော့သားနပ်၊ ကိန်းဒေါ့ခန်းနဲ့င်းယို-

“ယိုဆရာ-

မော့လဲဉ်း မော့လဲဉ်း၊ အင်းအလောကို ခြောင်းဆလယို”
တိုးနပ်ခါ ခွန်လို့ရိုး-

“ဟွေ- ပါးလောသားနပ်၊

နာရိုး နာတခွန်ဟားတင်းနပ်၊ မော့သွူနာလောကိုနပ်၊
တခွန်ထွူခွေပတ္တများ နာလွင်းထန်းစောင်းထားမွေးတင်းနဲ့”

“မွေးတင်းဆရာ-

ခွေတထူးတခွန်ဟားတင်း မွေးဒျား၊ ပျိုးထမဲ့င် မအင်းတိုး

ခွေလောကိုနဝ်၊ ခွေသေတင်း”

“နာ၊ထူးသွူဟ-

ခွေသေတင်းနဲင်းမဲ့င်၊ နာ၊ကျုံးကြွမ်ကထာ၊နဲင်းမဲ့င်၊”

ခွန်လို၊ ရှိ၊နဲင်းနဝ်၊တင် စူတွဲတုပ်၊ ခင်းတွဲတပတ်၊ စက်၊
အစူစီးသင်းစွဉ်း လောသားနဝ်၊ထွူတင် သင်းချာဒုံ၊ သင်းအွဉ်း
နယ် ဝွေ၊ဆရား“ပဟိန်” ။

“ဩဗွေ ဟိန်တန်ဟွေး-

ပါ၊ယိုနဝ်၊ မဟာခွေလွူးဒဲဉ်ဟန်း၊ တခွန်၊ခွေသွဉ်းပတ္တမ္ပ၊
ဟန်းရပ်၊ထန်းစောင်းထိုး၊ ခွေသွဉ်းလို၊ ထုမ်းသောက်အလောကို၊
မော့၊ယင်းဝွေ၊လောကို ခြောင်းဆလတွဲ-ဗွေဩ”

“ဩဗွေ ဟိန်တန်ဗွေဩ-

ခွေသွဉ်းတထူးဗားတင်း မွေးမွေးဒျားဩ”

ခွန်လို၊ရှိ၊-

“ဒေါ့၊အာမွှန်းထာ၊နဝ်၊ မော့၊သွူနာ၊လောကိုဟ ရှိ၊က
ထူးဗားတင်းနဲင်းမဲ့င်၊”

ပဟိန်ရှိ၊-

“ခွန်လို၊ခွေစူထောက် ဒွိုးဒဲဉ်ဝွေ၊လမ်း၊ လွေ၊လွူးကျိုးကျိုး၊
ကသီ၊ ခင်းလမ်းတွဲ ချ၊ဖေးကသီနဝ်၊ဟွေး၊ သေတင်းမွေးကေ၊ဇူ၊
ပါ၊လို၊ယျုတ်နဝ်၊ ဆွမ်၊ဟင်း၊ သီချင်းမာ၊ထိုးခန်းနောင်၊”

သစ်ကလ၊ ပဟိန်အမိန်း နဲင်းနောင်၊တင် ခွန်လို၊နဝ်၊
ပကျောက်၊ထိုင်းရီးစွဉ်းဝင်၊ စွိုင်တဗန်းလောသားစူ၊ လောသား

မာ ဒေါ၊ဦးဒေါ၊ဦး တောင်ပြန်းနဲင်းမဲ့င်တောင်ပြန်းတဲ့ လတင်း၊
လောသားရိုးသွ။ ‘ခွေတထူးဟးတောင်း၊ တထူးဟးတောင်း’တဲ့
သေနားသေနီးတောင်း၊ ဆွမ်းလွေအိုးသင်းခဲင်၊ လွေတွဲးသီ၊
သွီးထန်းလီတနား၊ အွဉ်းပြားသေစွဉ်း သင်းခဲင်ကို၊ လောသား
မာယို ဝွေတေးလမ်းနွိုင်၊ တေးလမ်းဆေစွဉ်းဝင်နပ်သွ။ ။

မဟာကာလစိုးရီးခါ မဉ်လဝင်မာ မာသီဝင်ဝါ၊ ဝွေ
ကမာမာ အကုသိုလ်းနပ်-နောင်သွ။ ။

ခွန်လိုနပ် အောင်းဘဝနပ်သီငါ လင်ထဲအဝီစိငါရဲင်၊
ကားမဲ့င်ကမ္ဘာဘား၊ ဦးဦးမင်မင်ထွမ သင်ထွာနွိုင်ဆေယင်း
လို၊ ထွာလိုဘဝတဲ့ ဘဝမဲ့င်ဘဝမဲ့င်တဲ့ယင်း တစိုးတင်းတဲ့
တစိုး၊ တပိုးတင်းတဲ့တပိုး၊ ဝင်တွဲ ဝင်ဗွမ်၊ သီလွင်သီပြား၊
ဗွန်စွဉ်းဒျား ဝွေကတွဲဝင်၊ ပီစွဉ်းဒျား ဝွေကအွဉ်းပြားလွင်
ဝင်နောင်သွ။ ။

ဗွေမျတ်ဘုရာ၊ ဟော်ကျာနယ်ချာ စခါဘဝ မဟာကာလ
ထာမားအကျောင်အရားထွတဲင်-

“တပဲ့တပန်ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး-

လိုလူဗျဟွား သတ္တဝါးသီးဖုံးယို အနမ်းတွမ်းအနမ်း
အကမာခါဒါ အကုသိုလ်းကံနပ် အဗွေဖုံးခံးဟးချာ၊ လင်ထွာ
အပါယ်၊ ရပ်နယ်လစ်ခမ်း၊ ခင်းလမ်းယူးပက်၊ နိစ္စက်မာဆာ၊
မာသီချာအဗွေ” ဟော်ဖေးနယ်ချာ ဟော်ပါတရာဂါးထား
နဲင်းယို -

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁) (၁၄၁)

၁၆၁။ အတ္တနာ ဟိ ကတံ ပါပံ၊ အတ္တံ အတ္တသမ္ဘဝံ ။
အဘိမတ္တတိ ဒုဓမ္မဓံ၊ ဝဇီရံသ သ္မမယံ မဏီ ။

၁၆၁။ **တရာ၊ဂါးထားအနက်-**

ဝဇီရံ- စိန်းဖြူပတ္တများ၊ လုံးသူပျာ၊နပ်၊ အသ္မမယံ-
အင်းလုံးထွာလွှဲဒျား၊ (ဝဇီရံ- အင်းလုံးကထွာလွှဲဒါး၊ လုံးမူအီ
ပတ္တများ၊ လုံးသူပျာ၊နပ်၊) အဘိမတ္တတိ မဏီ- ပတ္တများသင်
လောင် ဖေးကထွာအခေါင်၊ ဖေးကထွာအတလွဲ၊ ဖေးကထွာ
အစင်းစူ လုံးသူပွစ်အံး၊ ဖွန်းဖန်းအမျှလီ၊ ဣဝ(တထာ)-
အဗ္ဗန်ပီနဲင်းနပ်၊နေနေ၊ ပါပံ- အကုသိုလ်းယို၊ အတ္တံ- အင်း
နမ်းကိုယို ထွာလွှဲဒျား၊ အတ္တသမ္ဘဝံ- အင်းနမ်းကို ကထွာလွှဲဒါး
အကုသိုလ်းကံးနောင်၊ အဘိမတ္တတ ဒုဓမ္မဓံ- အနိစ္စက်ချာ
အမာ၊သီချာအဗွေး (ပညားတအံ့ထင်းသား)နပ်၊သွ။ ။

၁၆၁။ **တရာ၊ဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -**

စိန်းဖြူပတ္တများ၊ လုံးသူပျာ၊နပ်၊ အင်းလုံးထွာလွှဲဒျား၊
(အင်းလုံးကထွာလွှဲဒါး လုံးမူအီပတ္တများ၊ လုံးသူပျာ၊နောင်၊)
ပတ္တများသင်လောင် ဖေးကထွာအခေါင်၊ ဖေးကထွာအတလွဲ၊
ဖေးကထွာအစင်းစူ လုံးသူပွစ်အံး၊ ဖွန်းဖန်းအမျှလီ၊ အဗ္ဗန်ပီ
နဲင်းနပ်၊နေနေ၊ အကုသိုလ်းယို အင်းနမ်းကိုယို ထွာလွှဲဒျား၊
အင်းနမ်းကို ကထွာလွှဲဒါး အကုသိုလ်းကံးနောင်၊ အနိစ္စက်ချာ
အမာ၊သီချာအဗွေး(ပညားတအံ့ထင်းသား)နပ်၊သွ။ ။

(၁၄၂) ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

၁၆၁။ **တရာ၊ဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အချွတ် -**

နီနမ်းကမာ၊ခါးဒါး အကုသိုလ်းကံးနောင်၊ အနိစ္စက်ချာနီ၊
အမာ၊သီချာ နီနမ်းနောင်၊သွ။ ။

နားဟားတရာ၊ယိုအကျို၊

တရာ၊ယို ကထင်းသွတ်၊နပ်၊ ကနားတရာ၊သား ရဟန်၊
သီးဖုံး လ၊လွသောတာပတ္တိဖိုလ်း (ထွာလွသေားတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း)
စတင် နဲင်းနောင်၊ဖုံးသွ။ ။

**ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား “မဟာကာလဥပါးသကားဝတ္ထု”
ယိုတင် လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊ နဲင်းယို -**

၁။ စိန်းမူအီ ပတ္တများ၊တွဲနပ်၊ လုံးသူပျာ၊တွဲနပ်၊ အင်းလုံးထွာ
လွဉ်သွ။တွဲ မူပွစ်ချာစွဉ်း လုံးပတ္တများ -

၂။ အဗွန်နပ်၊နေနေ နီနမ်းကမာ၊ထွာဒါး အကုသိုလ်းကံးနပ်၊တွဲ
အနိစ္စက်ချာနီ၊ နီနမ်းခံးဟားချာဒျား -

၃။ “ဝဋ်”ကရို၊နပ်၊ ပြတ်တလ၊တောင်း၊ (ထွဉ်းဝင်၊ခံးဖေး
တလ၊တင်း) ဘုရာ၊ရဟန္တားခန်းတွဲယင်း နမ်းတွမ်းနမ်း
ခံးချာဟားဒျား -

၄။ ကွပ်ထီးတရေ၊ငါး ပျိုးသ၊ကီလေးသားတင် တွိုးစွဉ်းမာ၊သီ
ထိုဝင်၊ဂါ၊ (မားယော့မွေးစွဉ်းထာ၊) -

၅။ ထာ၊လိန်းထာ၊လဲဉ်ကရို၊နပ်၊ အတဗဉ်းညတင်း၊ အပြဉ်ချာ

ဓမ္မပဒ အမူပိုင် (၁၁) (၁၄၃)

ဒျား၊ “ထာ၊လိန်းမည်းပြည်-ထာ၊လဲဉ်မည်းပေါး”ချာနောင်၊
ကောကလိန်းလဲဉ်သား ခိုးလျားဒုက္ခ၊ ဘဝပေါင်းအာ
ခံးဗားချာ- စတင်နဲဉ်းနောင်၊ သေထွေ၊ လ၊အီသတိ၊
အာတန်သွ။ ။

၁၆၁။ တရာ၊ဂါးထား ငေါင်းလင်္ကာ

- ၁။ စိန်းဖြိုး၊ ပတ္တများ၊ လုံးသူပျား၊ နဝ်၊ရာ၊ အဝ်းလုံးထွာ ။
၂။ ယံထွာလုံးခေါင်၊ လုံးသင်လောင်၊ ကျံတင် စိန်းပွစ်ချာ ။
၃။ အကုသိုလ်းကံး၊ နမ်းကိုထန်၊ ဗားခံး ဝဋ်တွင်ချာ ။

၁၆၁။ တရာ၊ဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

- လုံးသူ စိန်းခြိုး - အဝ်းလုံးထွာဒျား
ဖူဖူး ပဉ်ခြိုး - သင်လုံး ပတ္တများ
ထာ၊ကိုင် သီငမ်း - နီနမ်း မာ၊မား
နမ်းကိုထန် - ဝဋ်တံး ခံးဗားချာ ။

မဟာကာလဥပါးသကားဝတ္ထုထွေယိုသွ။ ။

ကမ္မနိယာမ - ကံးထွံးစံး

- ၁။ ကမ္မံ သတ္တေ ဝိဘဇ္ဇတိ- ကံးဌေးဖန်း သတ္တဝါးသီး
- ၂။ ဒါးနကုသိုလ်းကံးအွဉ်နဝ်၊ ခြွေခြား ၊ ချမ်၊သား
- ၃။ သီးလကုသိုလ်းကံးအွဉ်နဝ်၊ ခြွင်းသန်၊ ၊ သက်ဆွာ၊
- ၄။ သမထကုသိုလ်းအွဉ်နဝ်၊ သ၊ငိမ် ၊ ယေန်းကေး
- ၅။ ဝိပဿနာကုသိုလ်းအွဉ်နဝ်၊ ထွာဗားအရိယား
- ၆။ ပါဏာတိပါတအွဉ်နဝ်၊ ထွဲငါးရဲင်၊ ၊ သက်ဒွေါင်းဆွဲင်၊
- ၇။ အဒိန္နာဒါနအွဉ်နဝ်၊ ထွဲငါးရဲင်၊ ၊ ကေန်ဆွဲင်၊
- ၈။ ကာမေသုအွဉ်နဝ်၊ ထွဲငါးရဲင်၊ ၊ ထွာဆွဲင်၊လို့မူး
- ၉။ မုသာဝါဒအွဉ်နဝ်၊ ထွဲငါးရဲင်၊ ၊ ဆွဲင်၊တအား
- ၁၀။ သုရာမေရယအွဉ်နဝ်၊ ထွဲငါးရဲင်၊ ၊ တွိုးဆွဲင်၊ဗား
- ၁၁။ အင်္ဂါးစွမ်း ယောင်၊ရေ၊နဝ်၊ ကုသိုလ်းမာ၊ထွာ
- ၁၂။ လ၊လို့၊လူ၊ နိဗ္ဗာန်၊ချမ်၊သားနဝ်၊ ကုသိုလ်းမာ၊ထွာ
- ၁၃။ စူခင်းတပွတ်၊- စတင်နဝ်၊နဝ်၊ အကုသိုလ်းမာ၊ထွာ
- ၁၄။ ထွဲငါးရဲင်၊- စတင်နဝ်၊နဝ်၊ အကုသိုလ်းမာ၊ထွာ
- ၁၅။ မာ၊သားနဝ်၊ ကွီငါးကံး ၊ ခံးသားနဝ်၊ ဖြော်ချာ
- ၁၆။ ကကွီငါးနဝ်၊ ဆွေ၊ပေး ၊ ထွိုင်းဖေးနဝ်၊ အာတန်
- ၁၇။ ကကွီငါးနဝ်၊ တသို၊ရီး ၊ ထွိုင်းဖေးနဝ်၊ သွီးလော့
- ၁၈။ ကကွီငါးနဝ်၊ ငပါ ၊ ထွိုင်းဖေးချာနဝ်၊ ငွိုးနေး ။

၆။ ဗွေဒေဝဒတ်ဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အဝိဇ္ဇာအရားကျိပ်စားခမ်း၊ ကျောင်းဝေဠုဝွန်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “ဒေဝဒတ်”တင် ဟော်ဗား “အစ္စန္ဒ ဒုဿီလျံ” စတင် တရားတောင်းယိုသွ။ ။

တို့တနီ၊ ရဟန်းသီးဖုံး အုံပြီးလိုဝင်၊ ဒေါလွနဲင်းယို-
“ဗွေသီးဖုံး-

ဒေဝဒတ်နဝ်၊ သီးလအဲဉ်ထောင်း၊ အကျင်းဟွေးတနီ၊ နေးတွင်းလောဘတဏှား မည်လ၊ငါးလာဘ်တင် ချောက်ကိုင် အဇာတသတ်၊ ထွဉ်းဝင်လူး ထွဉ်းဝင်ပူးဇေး၊ ထွဉ်းအဇာ တသတ် မာသီချာအဖါ၊ ပေါင်တွင်း အဇာတသတ်၊ ကျုံးသတ် ကျုံးမာသီ ဘုရား”

အဝိဇ္ဇာအရား အော့အော့အာအာနဲင်းနဝ်တွင်း နီဗ္ဗေဒဘုရား ကျွဲလွဉ်၊ နီဗ္ဗေဒဘုရားရီ-

“တပဲ့ရဟန်းသီးဖုံး-

သီအုံပြီးယိုတွင်း သီဒေါရီလွဝင်၊ ငေါင်းအမျိုးမဲ့င်းဖုံး ဟောင်း”

“နီသွဉ်းသီး ဒေါလွဒျား ဒေဝဒတ်ကျုံးသတ်ဗွေဘုရား ခရားနဝ်အော်”

“တပဲ့ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး-

ဒေဝဒတ်နဝ်၊ ကျုံးသတ်သီခွေ ဘဝယိုလွမ်းမွေးတဝ်း၊ စိုးရီးခါတွဲ ကျုံးမာသီဖိုလဲဉ်း ခွေနေနေ” ယံသေဟော်ချာ စခါဘဝ လယိုအတိုင်းသွ။ ။

ကုရုဏ်မိဂဇာတ် (အတိတ်)ဝတ္ထု

အိုးစခါ ဗားရားဏသီးခမ်း ဗျဟ္မဒတ်အင်းထွာခွန်အတွင်း၊
ဘုရားလောင်းနဝ်၊ ထွာချို့တင် အံတခြာကို အံးဒျားသောင်းရား
ဖုံးနောင်သွ။ ။

အတွင်းနဝ်နဝ်၊ ဒုံကိုမုတ်ဆို၊ အင်းတဖြာ၊ လယ်ထမ်း
ထွား ထာသားခင်းခြောင်၊ သောင်းမွူးဆလ၊ ပေါးထီးထာသား
ခင်းခြောင်၊ လွဉ်အံတောင်သောင်းရားနဝ်ကိုတဲ့ မာပွဲသောင်း
လောင်း၊ အံနို့သော့ပွဲကို၊ ပေါးထာသားလွဉ်အံ သောင်းရားတဲ့
တွမ်းပင်ရားသီ၊ လယ်စာ-ထာသားယား လွူးအီဒျားအနမ်း
နဲင်းနောင်သွ။ ။

မင်းသောမွူးတမွူးနဝ်၊ ရားမွေးစဉ်းထာ၊ ဘုရားလောင်း၊
အောင်းလွေအံ မင်းသောရားနဝ်ကို၊ မုတ်ဆိုနဝ်၊ ထီးဘုရား
လောင်း၊ ခင်းခြောင်တွေ့၊ ထင်းဟွေ့မာပွဲ၊ မင်းသောမွူး
လောင်းနဝ်၊ အံစောင်းဒိုင်ရောင်ထွူခါ အီပါပင်တဗား၊ လွေအံ
ပေါရီးခန်းဒျား ပွဲကိုနောင်သွ။ ။

ဘုရားလောင်းတဲ့ အီးလွေအံမင်းသောရား လွေစောင်း
ခန်းဒျား မင်းသောမွူးထွ၊ အင်းအသောင်ထီးလခန်း မုတ်ဆို၊
အင်းပွဲကို၊ ဘုရားလောင်း၊ လွေငါတင်း မင်းသောမွူးဆလ၊
မုတ်ဆိုသေထွေနဲင်းနဝ်တင် ဝေါင်းလင်းဝေါင်းလင်း မင်းသော
ရား ဘုရားလောင်း ဆငါနောင်သွ။ ။

ဘုရားလောင်းနဝ်၊ မာနဲင်းခန်းတထီးတောင်း မုတ်ဆို၊
တွေ့၊ ဒေါရီးခန်းနဲင်းယို-

“မဲ့င်းသောမွူးဟွေး-

ပွိုင်းနီ၊နဝ်၊ နာ၊အွဉ်းထဲလစွဉ်းစွဉ်းဒျာ၊ နာ၊အရား၊ တွိုး
ဟန်းနီ၊ယိုနောင်၊ နာ၊စီ၊ကန်၊ကိုင်၊ နာ၊အွဉ်းထိုင်လင်၊တောဒျာ၊
ခွေဆ၊ငါ၊ ကွပ်နာ၊ယားကိုင် နာ၊(သေင်းမွူး) တရာ၊ထွံ၊စံး၊
(နာ၊ခံးကိုင် နာ၊စီ၊ကန်၊)တိုင် ခွေတဲ့အံးတင်းဒွါမ် နာ၊အရား၊
အီးလွေ၊ထုမ်းအံးတောဒျာ၊ သေင်းမွူးလင် အရားကွေးနော”

ဘုရာ၊လောင်၊ ရှိ၊နဲင်းနဝ်၊တိုင် မုတ်ဆို၊နဝ်၊ အံးပွံးကို
ရားလင်၊စွဉ်း ဘုရာ၊လောင်၊တွမ်းပင်၊ ဗားတင်းဘုရာ၊လောင်၊၊
မုတ်ဆို၊ရှိ၊-

“ခွေပင်သစ်ထို၊ဒျာ၊ တဗားတင်းနာ၊၊ လွေ၊ညာ၊ညာ၊
သွေ့လှဲင်း”

“မုတ်ဆို၊ဟွေး-

နာ၊ပင်နဝ်၊ သစ်ထို၊ခွေတဲ့ နာ၊နဝ်၊ တသစ်တောင်းဒွါမ်
ငါးရိုင်၊ရင်၊ရင်၊၊ နာ၊အီးထဲလင်၊ ငါးရိုင်၊တန်သွစ်၊ထပ်၊ တဆီသွစ်၊
ရပ် ငါးရိုင်၊ပေး၊ ငါးရိုင်၊မေးအကို နာ၊ယိုအီးခံးဗား၊ တသစ်ဒွါမ်
ဒျာ၊ကွေးနော”

ရှိ၊နဲင်းနဝ်၊ထွဲတိုင် ဘုရာ၊လောင်၊လွင်းထို၊၊ မုတ်ဆို၊တဲ့
အောင်းမဲ့င်းသောမွူးလောင်းလင်၊၊ လွေ၊ထို၊ခန်းအရင်၊နဝ်၊သွဲ။

ဒေဝဒတ်ယိုခါနောင်၊ မော့၊နဝ်၊ခါ ထွာဖိုမုတ်ဆို၊၊ ဘုရာ၊
ခွေယိုနောင်၊ မော့၊နောင်၊ခါ ထွာဖိုချို၊တန်နောင်၊အကျောင်၊
ပေါင်၊ချာဇာတ်နဲင်းနောင်၊သွဲ။ ။

“တပွဲ၊ရဟန်း၊သီးဖုံးဟေး-

လို၊သီးလတအေဉ်ထောင်းနဝ်၊ ကွပ်သီးလအေဉ်ထင်းတင်
တဏှာလေားဘ၊ ကမ်းသ၊ပေါးလွဉ်၊ တွမ်းသွီးကလိမ်၊ဗဲဉ်
အင်းချင်းမွူးနဝ်၊ ပီဝင်၊ တဏှာလေားဘ၊ ဗဲဉ်ကျ၊ထွူ၊တွေ့၊
ဝေါင်းသော့၊လင်၊ငါးရဲင်၊- စတင် အပါယံးခမ်းသူ၊သွ။ ။

မိန်းနဲဉ်းနဝ်၊ထွူခါ ဟော်၊ပါတရာ၊ဂါးထားနဲဉ်းယိုသွ။-

၁၆၂။ ယဿ အစ္စန္တ ဒုဿီလုံ၊ မာလုဝါ သာလမိဝေါတ္တတံ။
ကရောတိ သော တထတ္တာနံ၊ ယထာ နံ ဣစ္ဆတိ ဒိသော။

၁၆၂။ တရာ၊ဂါးထားအနက် -

မာလုဝါ- သွီးကလိမ်၊ဒါး သောင်းမွူးနဝ်၊ ဩတ္တတံ သာလံ-
အလိမ်၊အင်းချင်းမွူးတန် ဗဉ်းဗန်းထံနေးစွဉ်းသွ။ ဣဝ- အဗ္ဗန်ပီ
နဲဉ်းနဝ်၊နေနေ၊ ယဿ အစ္စန္တ ဒုဿီလုံ- သီးလအေဉ်ထောင်း
နီဘဝ သွံဘဝလဲင်းကာ လေားဘ၊တဏှာ ကလိမ်၊လွဉ်ဒါးနဝ်၊
ဩတ္တတံ နံ- လိမ်၊ထဲင်းမပ်မပ် ပတ်ထဲင်းပါ၊နဝ်၊ထွူခါ ဝေါင်းထျ၊
လင်၊သမ်း အပါယံးခမ်းသူ၊သွ။ ဒိသော ယထာ ဣစ္ဆတိ-
ရန်းသူးကမဉ်မာ၊သီဝွေ၊နဝ်၊အတိုဉ်၊ သော- ဝွဉ်တံးခံးထွိုက်
ပါ၊လို၊မွိုက်နဝ်၊နဝ်၊ ကရောတိ တထတ္တာနံ- ဝွေ၊နမ်းတွမ်း
ဝွေ၊နမ်းဒျား သီတကိုင်လွင်၊ဖေးဗားနောင်၊သွ။ ။

၁၆၂။ တရာ၊ဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

သွီးကလိမ်၊ဒါး သောင်းမွူးနဝ်၊ အလိမ်၊အင်းချင်းမွူးတန်
ဗဉ်းဗန်းထံနေးစွဉ်းသွ။ အဗ္ဗန်ပီနဲဉ်းနဝ်၊နေနေ၊ သီးလအေဉ်ထင်း

နိဘဝ သို့ဘဝလင်းကား လောကုတ္တရာ၊ ကလိမ်၊လွင်ဒါးနှင့်၊
လိမ်၊ထင်းမပ်မပ် ပတ်ထင်းပါးနှင့်၊ထွေခါ ဝေါင်းထူးလင်းသမ်း
အပါယ်ခမ်းသူ့သူ။ ရန်သူကမည်မာ၊သီဝေနှင့်၊အတို့၊
ဝဋ်တံခံးထွေက ပါးလို၊မြိုက်နှင့်၊ ဝေနှင့်၊ဝေနှင့်၊ ဝေနှင့်၊
သီတကိုင်လွင်၊ဖေးဗားနောင်၊သူ။ ။

၁၆၂။ တရာ၊ဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အခွုတ် -

လို၊သီးလအံ့ထပ်နှင့်၊ တရာ၊လောကုတ္တရာ၊ လိမ်၊လ၊နဲ၊
သွီးကလိမ်၊သေနှင့်၊တင် တရာ၊လောကုတ္တရာ၊ လိမ်၊လ၊ဝေနှင့်၊
တွေ့၊ လင်းထုံသော့ဗား အပါယ်ခမ်းသူ့သူ။ ။

နားဗားတရာ၊ယိုအကျို၊

တရာ၊ယိုကထင်းသွတ်၊နှင့်၊ နားတရာ၊သားလို၊အာ လ၊
တမက်တဖိုလုံး(ထွာသော့တားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) စတင်နဲ၊နှင့်၊ဖုံးသူ။

ဟော်၊ထွားသွင်ဗား “ဗွေဒေဝဒတ်ဝတ္ထု”ယိုတင်

လ၊ ဗဟုသုတ ၊ လ၊ သတိ၊နဲ၊ယို -

- ၁။ ဗွေဘုရားတန်သူတဲ (ကွပ်စွဉ်းဝဋ်တံးတင်) ကျုံးမာ၊သီ
သား အင်းဒုား -
- ၂။ ဗွေဘုရားနှင့်၊ ပါးမဲ့၊ခန်းတဲယင်း မာ၊သီလ၊တောင်း
(လ၊မာ၊သွီးနေးလွှမ်း) -
- ၃။ ဘုရားလောင်၊ချို၊တန်နှင့်၊ ကွပ်ထာ၊ရိတ်ခေးဟောင်တင်
လွစ်လ၊ထို၊ မုတ်ဆို၊အန္တရာယ်း -
- ၄။ ပေါးမာ၊အကုသိုလ်းနောင်၊ လင်းထုံဗားငါးရဲ၊- စတင်

(၁၅၀) ဓမ္မပဒ အမဲ့င် (၁၁)

နဲင်းနဝ်၊ သေထွေ၊ လအီသတိ၊ အာတန်သွ။ ။

၁၆၂။ တရာ၊ဂါးထာ၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊

၁။ သွီးလိမ်၊သောင်းမွ။၊ ဗဉ်းဗန်းသွ။၊ သောင်းမွ။ ကိုင်ထို၊အာ။

၂။ သီးလအဲဉ်ထဝ်း၊ တဏှားခြောင်း၊ ဗဲဉ်ဟောင်း ဝွေ၊နမ်းခါ။

၃။ တဏှားဗဲဉ်လ၊ ဝွေ၊နဝ်၊မ၊ ဝေါင်းထျ၊ အပါယ်းခြာ။

၁၆၂။ တရာ၊ဂါးထာ၊ လင်္ကာကဗျာ

သွီးလိမ်၊ သောင်းမွ။ - ဗဲဉ်သွ။ အာငါး

ကွပ်သွီးအာမ၊ - အော့အ၊ ပင်ဆွာ၊

ဗွန်ဝီနဝ်၊ရာ၊ - ကမာ၊ ထာမား

ဝွဉ်ဖေးတံး - ဗွေခံး ငါးရဲင်၊ခြာ ။

ဗွေဒေဝဒတ်ဝတ္ထုထွ၊ယိုသွ။ ။

**ပဉ္စာနန္တရိယကံး
(ခံးထွ၊ဗားငါးရဲင်၊) ၅-မျိုး**

၁။ မွိုးရင်ယားယား ၊ မာ၊သီမား ၊ ခံးဗား ငါးရဲင်၊သွ။

၂။ ဖါရင်ယားယား ၊ မာ၊သီမား ၊ ခံးဗား ငါးရဲင်၊သွ။

၃။ ဗွေရဟန္တား ၊ မာ၊သီမား ၊ ခံးဗား ငါးရဲင်၊သွ။

၄။ ဘုရားနမ်းယား ၊ မာ၊သွီး မား ၊ ခံးဗား ငါးရဲင်၊သွ။

၅။ ဗွေမျတ်သံဃား ၊ မာ၊ပမား ၊ ခံးဗား ငါးရဲင်၊သွ။

၇။ သံဃဘေဒ ပရိသက္ကန ဝတ္ထု

နိဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံရားဇဂ္ဂိုဟ်းခမ်း၊ ကျောင်းဝွေဠုဝွန်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “ဒေဝဒတ် မာပသံဃာ”တင် ဟော်ဗား “သုကရာနိ”စတင် တရားယိုသွ။ ။

တို့တနီ၊-

ဗွေဒေဝဒတ် ကျွဲလွေတွံသွမ်း ဝေင်ရားဇဂ္ဂိုဟ်းကို ထီးဗွေအားနန္ဒားတင် လွဉ်ထေဗွေအားနန္ဒားထူးထွေတွော့၊ ဒေါနယ် ဝွေကအီးမာပ သံဃာ အကျောင်းနင်းသွ။ ။

ဗွေအားနန္ဒား ကထင်းဟွန်ငေါင်းနင်းတင် လွေတွံသွမ်း သဲင် လွေလောင်းထွေစွဉ်း ဗွေစောင်းဘုရားနဲင်းယို-

“ဘုရားမျတ်ဗွေဩ-

ဟန်းရောင် ခွေသွဉ်းလွေတွံသွမ်း ဝေင်ရားဇဂ္ဂိုဟ်းကို ဒေဝဒတ်ထီးခွေသွဉ်းတင် လွဉ်ထေခွေသွဉ်းထူးထွေတွော့ အဒေါ့ နဲင်းယိုဗွေဩ-

“ဗွေအားနန္ဒား-

‘ခွေယိုနင်း တဲးဟန်းနီယိုမာငါ ခွေဖထိုသွ။ဘုရား၊ ဖထို သွ။ ဘုရားဖဲ တပဲသံဃာ၊ ခွေတွမ်း ခွေသံဃာ အီးပူခေါ်ခေါ် ဒျား ဥပုသ်၊ နီစွိုသံဃာ အီးမာခေါ်ခေါ်ဒျား သံဃာကံး’ (သံဃာ့ထာမာ)”

အရိုးနဲင်းနင်းဗွေဩ”

“ဘုရားမျတ်ဗွေဩ-

ဟန်းနီ၊ယို ဒေဝဒတ် အီးမာ၊ပ၊သွ၊သံဃာ၊ ဥပုသ်တွဲနဝ်၊
သံဃာ၊ကံးတွဲနဝ်၊ အီးမာ၊ခေါ်ခေါ်သွ၊ကွေး ပွေးဩ”

ဗွေးဘုရာ၊ကထင်းဟွ၊န်ငဝ်း အားနန္ဒားလောင်းနဝ်၊တော့၊
ဒေါ၊ထန်းခန်း ငေါင်းဥဒါန်းနဲင်းယို -

သုကရံ သာဓုနာ သာဓုံ၊ သာဓုံ ပါပေန ဒုက္ကရံ ။

ပါပံ ပါပေန သုကရံ၊ ပါပမရိယေဟိ ဒုက္ကရံ ။

တရာ၊ဂါးထားအနက် -

သာဓုနာ- သူးတေားကောင်းသီးနဝ်၊ သာဓုံ- ဝွေ၊အီး
မာ၊ဗား အာငါးအကျို၊ ထာ၊ဟောင်မျို၊ယို၊ သုကရံ- ယို၊ပေး
ဒျားသွ။ ပါပေန- တွိုးလို၊ယွ၊တ်နဝ်၊ သာဓုံ- အာငါးအကျို၊
ထာ၊ဟောင်မျို၊ယို၊ ဒုက္ကရံ- ဝွေ၊အီးမာ၊ဗား ဟွ၊န်ယပ်၊ငါးနဝ်၊
သွ။ ပါပေန- လို၊ယွ၊တ်နဝ်၊ ပါပံ- အဲဉ်ထင်းအကျို၊ ထာ၊
ကိုင်မျို၊ယို၊ သုကရံ- ဝွေ၊အီးမာ၊ဗား ယို၊ပေးဒျားသွ။ အရိ
ယေဟိ- ဗွေးအရိယားသီးနဝ်၊ ပါပံ- အဲဉ်ထင်းအကျို၊ ထာ၊
ကိုင်မျို၊ယို၊ ဒုက္ကရံ- အီးခွမ်မာ၊ဗား ဟွ၊န်ယပ်၊ငါးနဝ်၊သွ။ ။

“တပဲ့၊အားနန္ဒား-

သူးတေားကောင်းသီးနဝ်၊ အီးမာ၊ဗားထာ၊မာ၊ဟောင်ယို
ဟွ၊န်ယို၊ပေး၊ အီးမာ၊ဗား ထာ၊မာ၊ကိုင်နဝ်၊ ဟွ၊န်ယပ်၊တန်၊
တွိုးလို၊ယွ၊တ်သီးနဝ်၊ အီးမာ၊ဗား ထာ၊မာ၊ဟောင်ယို ဟွ၊န်ယပ်၊
တန်၊ အီးမာ၊ဗား ထာ၊မာ၊ကိုင်နဝ်၊ ဟွ၊န်ယို၊ပေးလျှမ်းသွ။”

မိန်းထွ၊နဲင်းနဝ်၊ခါ ဟော်၊ပါ တရာ၊ဂါးထားနဲင်းယို-

၁၆၃။ သုကရာနိ အသာဓူနိ၊ အတ္တနိ အဟိတာနိ စ ။

ယံ ဝေ ဟိတဉ္စ သာဓုဉ္စ၊ တံ ဝေ ပရမဒုက္ကရံ ။

၁၆၄။ **တရာ၊ဂါးထားအနက် -**

ယာနိ- ထာ၊မာ၊အမျိုးမဲ့င်၊ တရိုးတောင်း၊ အသာဓူနိ- အကျိုးအိုင်ထင်း ထာ၊မာ၊ဟင်မွေးတင်း၊ အတ္တနော အဟိတာနိစ- နီနမ်းတား အကျိုးချမ်းသားတဲ့ တထွာတင်း၊ တာနိ- ထာ၊မာ၊ စားနပ်၊ဖုံးနပ်၊ သုကရာနိ- ကအီးမာ၊ဗား-ဟွန်ယို၊ငါးနပ်၊သွ။

ယံ- ထာ၊မာ၊အမျိုးမဲ့င်၊ရိုးတင်း၊ ဟိတဉ္စ ဝေ- အကျိုး၊ စီးပွါးတဲ့ ထွာမွေး၊ သာဓုဉ္စ ဝေ- အကျိုးတဲ့တန် ယံတဲ့ယံမွေး၊ တံ- တွိုးထာ၊မာ၊စားနပ်၊ဖုံးနပ်၊ ပရမဒုက္ကရံ ဝေ- ကအီးမာ၊ ဗား-ဟွန်ယပ်၊ငါး မရေးမရားနပ်၊သွ။ ။

၁၆၅။ **တရာ၊ဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -**

ထာ၊မာ၊အမျိုးမဲ့င်၊ တရိုးတင်း၊ အကျိုးအိုင်ထင်း ထာ၊မာ၊ ဟင်မွေးတင်း၊ နီနမ်းတား အကျိုးချမ်းသားတဲ့ တထွာတင်း၊ ထာ၊မာ၊စားနပ်၊ဖုံးနပ်၊ ကအီးမာ၊ဗား-ဟွန်ယို၊ငါးနပ်၊သွ။

ထာ၊မာ၊အမျိုးမဲ့င်၊ရိုးတင်း၊ အကျိုး၊စီးပွါးတဲ့ ထွာမွေး၊ အကျိုးတဲ့တန် ယံတဲ့ယံမွေး၊ တွိုးထာ၊မာ၊စားနပ်၊ဖုံးနပ်၊ ကအီးမာ၊ဗား-ဟွန်ယပ်၊ငါး မရေးမရားနပ်၊သွ။ ။

၁၆၆။ **တရာ၊ဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အရွှုတ် -**

ထာ၊မာ၊အကျိုး တအိုင်ထင်းနပ်၊ ဟွန်ယို၊ တွိုးထာ၊မာ၊ အကျိုးကအင်းနပ်၊ ဟွန်ယပ်၊နပ်၊သွ။ ။

(၁၅၄)

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

နားဗားတရာယိုအကျိုး

တရာယို ကထင်းသွတ်၊ နှံ၊ နားတရာသားလိုအာ
လုလွသောတာပတ္တိဖိုလ် (ထွာလွသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်) စတင်
နဲင်းနှံ၊ သွ။ ။

ဟော်ထွားသွဉ်ဗား “သံဃဘေဒပရိသက္ကနဝတ္ထု” ယိုတင် လ၊ ဗဟုသုတ ၊ လ၊ သတိ၊ နဲင်းယို -

- ၁။ “သံဃာလွောင်းဗူး-နှံ၊ ခွေးရူး”
(သမဂ္ဂါနံ တပေါ သုခေါ) -
- ၂။ “သံဃာပုကွယ်-နှံ၊ သုခွယ်ထိုးတင် သုခိုးလျားဗား”
ဟော်တောင်းတစီးစီး -
- ၃။ လိုးကမားပုဒါ၊ သံဃာနှံ၊ “သံဃဘေဒကကံးထွိုက်”
ကွပ်မွိုက်တင် ထဲဗားငါးရဲင် -
- ၄။ လိုးဟော်နှံ၊ မားထာဟင်-ကုင်း၊ မားထာကုင်-လွေး-
- ၅။ လိုးယွတ်နှံ၊ မားထာကုင်-ကုင်း၊ မားထာဟင်-လွေး-
- ၆။ လိုးကမား ထာမားကုင်သားနော်- အာ၊ လိုးကမား
ထာမားဟော်သားနှံ- ဆွေးပေး- စတင် နဲင်းနှံ၊
သေထွေး လုအိသတိအာတန်သွ။ ။

၁၆၃။ တရာဂါးထား ငေါင်းလင်္ကား

- ၁။ အကျိုးအင်းရာ၊ ဟော်ထာမား၊ ကျိုးစား ဆွေးပေးသွ။ ။
- ၂။ ကျိုးအိုင်ထင်းရာ၊ ကုင်ထာမား၊ ကျိုးစား အာမွေးသွ။ ။
- ၃။ လိုဟင်-ဟင်မား၊ ယွတ်ကျိုးစား၊ ကုင်မား ကုင်းငါးသွ။ ။

၁၆၃။ တရာ၊ဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

- အကျိုးအပ်ရာ၊ - ကမာ၊ဆွေ၊ပေး
ကျိုးအပ်ထမ်းစား - မာ၊သား အာလွေ၊
လို၊ဟောင်စွမ်းဖြာ၊ - ဟောင်ရာ၊ မာ၊သေး
လို၊ယျတ်ဟွေး - မာ၊မွေး ထာ၊ကိုင်နေ ။

သံဃဘေဒ ပရိသက္ကနဝတ္ထုထွူယိုသွ။ ။

လို၊ဟောင်ငေါင်း တွမ်း လို၊မွိုက်ငွါ

- ၁။ လို၊ဟောင်ရို၊ - လူးထာ၊နောင်၊ဟောင်
အွေ၊ဒေါင်-ထွာအပဲစ်
၂။ လို၊မွိုက်ရို၊ - လူးထာ၊နောင်၊-ရွဉ်လို၊
မွန်သို၊ဒေါင်နောင်၊-ပျော၊
၃။ လို၊ဟောင်ရို၊ - နမ်းကျင်၊ဟောင်မ၊-မဉ်၊အွီး
သီးလအောင်းမ၊-ခွ၊သ၊ချမ်းသာ၊
၄။ လို၊မွိုက်ရို၊ - နမ်းကျင်၊နမ်းကိန်၊-သေတင်း
သီးလအဲဉ်ထင်း-ထွာကဲထမဲ့င်၊
၅။ လို၊ဟောင်ရို၊ - အားထွုတ်တရာ၊မ၊
သ၊စွ။ ၊ သ၊တရောင်တင်း
၆။ လို၊မွိုက်ရို၊ - တော၊ဖိုင်းလေနာ၊မ၊
သ၊စွ။ ၊ သ၊တရောင်တင်း ။

(၁၅၆)

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

၈။ ကာလမထေရ်၊ ဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း၊ ကျောင်းဇေးတဝှန်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “ကာလမထေရ်” တင် ဟော်ဗား “ယော သာသနံ” စတင် တရားတော့ယိုသွ။ ။

ဝေင်သာဝတ္ထိကို ကအင်းအုံဒါး တကားမဖြားတဖြားနပ်၊ ထီးကာလမထေရ်ယို မတ်စဉ်းနဲင်းပို၊ အင်းလူးကပ်သွမ်း အင်း ဝတ်ပတ်ဗေး ကာလမထေရ်နပ်-တဲ့ ။

လိုဝွေလမ်းထျလမ်းသောင်ဖုံးနပ်၊ ထင်းနားနီဗ္ဗေဒဘုရား တရား ပေါင်းသင်လွှဲတဲ့-

“အေး- ဘုရားကရိုနပ်၊

အံးဖြားလိုဒါးဒွမ်ထားဟွေး၊ ဟော်တရားတဲ့ သားယား ဖိုင်းနားမွေးစဉ်းထား”

သင်အံးဖြား နီဗ္ဗေဒဘုရား နဲင်းနပ်ဖုံးသွ။ ။

တကားမဖြားနပ်၊ ကထင်းဟွန် “လမ်းထျသား အံးဖြား ရောင်-လမ်းသောင်သား အံးဖြားမွေး” နီဗ္ဗေဒဘုရား နဲင်းနပ်၊ တင် မဉ်ထင်းနားနဲင်းနဲင်းငါး တရားတင်တွေ့၊ လောင်းဒေါ့၊ ကာလမထေရ်နဲင်းယို-

“ဩဗ္ဗေဒ-

ခွေသွဉ်းတဲ့ မဉ်ထင်းနားနဲင်းနဲင်းငါး နီဗ္ဗေဒဘုရား တရား တော့ဗွေးအော”

ကာလမထေရ်၊ ကထင်းဟွန် တကားမဖြား လောင်း နဲင်းနပ်တင် ဝွေဗွေးသားကို ယူတော့နဲင်းယို-

“တကားမဖြားယို အမည်းထင်းနားဗား နီဗွေးဘုရားတရားမဲ့
အကေးညှိုးတောဒျား ဘုရား၊ မဲ့အလူးတောဒျား ဗွေးဘုရား၊
မဲ့အနစ်သက်ဒွါမ်ခွေ၊ မဲ့အရက်ဒွါမ်ခွေ၊ မဲ့အလူးဒွါမ်ခွေ”

အသ၊မိစ္ဆာ၊ ပေါးစွဉ်းဒျားနဲင်းနပ်၊တော့၊ ဒေါ့ချာနဲင်းယို-

“တကားမဖြား-

တွမ်းထင်းထေ့မျှန်းဘုရား၊ တွမ်းထင်းနားမျှန်း နီဗွေးဘုရား
တရားဟဲ့င်း”

မ္ဗိုက်မွေးတဲးတဲး ရဲခါ၊ဗျုန်းစွဉ်း နဲင်းနောင်၊သွ။ ။

နဲင်းမျှူးရောင်၊နီ၊ တကားမဖြားလင်းယင်း-ဖေးထင်းတင်း၊
နဲင်းတရူးနီ၊ တကားမဖြားလင်းယင်း-ဖေးထင်းတင်း၊ ဖေးထင်း
တင်းတဲယင်း တကားမဖြား သ၊အဝ်းမည်ထင်းဒျား၊ သ၊အောင်း
မည်နားဒျား တရားနောင်၊သွ။ ။

တို့တရောင်၊-

တကားမဖြားထွိုင်းစောင်း၊ အံးဒဲဉ်ထွ။ ထူးဥပုသ်ထွ။တဲင်-

“ယိုပိုမူး-

မ္ဗိုးအီးထင်းဝဲင်းဒျားဘုရား၊ အီးထင်းနားတရား ကာလ
မထေရ်း မဉ်းကျွ၊လွဉ်မဲ့ ရိုးရိုးသေးသေး လောင်၊ပါသွမ်းနော”

ထွဉ်းသေ၊အပိုမူး နဲင်းနပ်၊ထွ။တဲင် ထင်းခန်းဒျားကျောင်၊
နောင်၊သွ။ ။

ကာလမထေရ်း ကထွိုင်းကျွ၊သဲင်၊လမ်းတဲင် အပိုမူး
လောင်၊လူးဆွမ်းသွမ်း၊ ကာလမထေရ်းရီ-

(၁၅၈)

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

“တို့သီမိုး တကားမဖြားဟာ အလွေ့မဲ့ကို”

“အီးနားတရာ၊ ထင်းဒျားကျောင်းသူ၊အော်”

ကာလမထေရ် သစ်ကဟွန်ငေါင်းနပ်တင် တလဲင်းချင်၊
သလျား၊ ယူးဟးစွဉ်းထာ-

“တကားမဖြားနပ်-

ယိုခါ ကေးညီးဒွမ်ခွေးဒျားရင်၊ အသဒွီးပြင်ထိုးလဲဉ်းသွ။”

ယူးထွဲစွဉ်းနဲင်းနပ်တော့၊ နက်ထင်းလွဉ်းစွဉ်း အွိုးကျောင်း၊
ထင်းထီးတကားမဖြား အင်းနားတရာ၊ ပွေးဘုရားဆင်တော့၊
လောင်းဒေါ့စွဉ်းနဲင်းယို-

“ဘုရားပွေးဩ-

ပါမူးဖြားယိုနပ်၊ ဉာဏ်းထွိုင်း-ဗျက်ထွက်တန်၊ တရာ၊
ယော့ယော့စားနပ်၊ အတသေနားနွှောင်တင်း၊ ကွပ်နောင်မ၊
ပွိုင်းပွိုင်းတွမ်း ခန္ဓာ-တရာယားယော့ယော့နပ်၊ ဟော်၊ဖေးမွိုန်း၊
အင်းလိုဟော်၊ဖေးငါ ‘ဒါးနရီရီ-သီးလဖွို၊ဖွို’ ပေးငါပွေးဩ”

နေးတွမ်းငေါင်းမွိုက် လောင်းတွိုက်စွဉ်း နဲင်းနပ်သွ။ ။

နီပွေးဘုရား သေထွဲစွဉ်း ကာလမထေရ် သတက်တင်းတင်-

“နာနပ်၊ ကွပ်ပညားအိုင်ထင်း (ထာသူးသေအိုင်ထင်း)
ပွိုးသတက်တင်း ထာယူးမားတင် ရဲခါစွဉ်းဘုရားတရာ၊ လှိုဆန်
ဗွန်းစွဉ်း ဘုရားအဆွံ့အမ၊ နာကမာနဲင်းယိုနပ်၊ တွမ်းနာ၊
ကမာသီချာ နာနမ်းနပ်၊ဗွန်ဝင်၊”

မိန်းလင်နဲင်းနောင်ထွဲခါ ဟော်၊ပါစွဉ်းဒျား တရာ၊
ဂါးထားနဲင်းယို-

ဓမ္မပဒ အမုင် (၁၁) (၁၅၉)

၁၆၄။ ယော သာသနံ အရဟတံ၊ အရိယာနံ ဓမ္မဇီဝိနံ ။
ပဋိက္ခောသတိ ဒုဓမ္မဓေါ၊ ဒိဋ္ဌိ နိဿာယ ပါပိကံ ။
ဖလာနိ ကဋ္ဌကဿေဝ၊ အတ္တဃာတာယ ဖလ္လတိ ။

၁၆၄။ **တရာ၊ဂါးထားအနက် -**

ယော ပုဂ္ဂလော ဒုဓမ္မဓေါ- လို၊ပညားတအဲဉ်ထင်းနောင်၊
ပါပိကံ ဒိဋ္ဌိ နိဿာယ- ကွပ်ထားယူးဗား ထားယူးမားတင်၊
ဓမ္မဇီဝိနံ- နေးတွမ်းထားတရာ၊ ကလွူးနမ်း၊ အရဟတံ- ပူးဇေး
ကလူး ကခံးထူးထို့ကြ်ဒါး၊ အရိယာနံ- အရိယားဗွေးသီး၊
သာသနံ- အဆွံ၊အမ၊(အသွဉ်အသင်)ယို၊ ပဋိက္ခောသတိ- လွှဲ
ဆန်ရဲခါ၊စွဉ်းသွ။ ကဋ္ဌကဿ ဖလာနိ- ဝါးရားဖုံးနပ်၊ ဖလ္လတိ-
ရားထွူနပ်၊ခါ မာ၊သီချာဝါးမွူး၊ ဣဝ- အနဲင်းနပ်၊နေနေ၊
တဿ ပုဂ္ဂလဿ သာဒိဋ္ဌိ- ပါ၊နပ်၊ အထားယူးမားနပ်၊ အတ္တ
ဃာတာယ- အအီးမာ၊သီချာအနမ်း (နဲင်းဝါးရား)နပ်၊သွ။ ။

၁၆၄။ **တရာ၊ဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -**

လို၊ပညားတအဲဉ်ထင်းနောင်၊ ကွပ်ထားယူးဗား ထားယူး
မားတင် နေးတွမ်းထားတရာ၊ ကလွူးနမ်း ပူးဇေးကလူး
ကခံးထူးထို့ကြ်ဒါး၊ အရိယာဗွေးသီး အဆွံ၊အမ၊(အသွဉ်
အသင်)ယို လွှဲဆန်ရဲခါ၊စွဉ်းသွ။ ဝါးရားဖုံးနပ်၊ ရားထွူနပ်၊ခါ
မာ၊သီချာဝါးမွူး၊ အနဲင်းနပ်၊နေနေ၊ ပါ၊နပ်၊ အထားယူးမားနပ်၊
အအီးမာ၊သီချာအနမ်း (နဲင်းဝါးရား)နပ်၊သွ။ ။

၁၆၄။ တရာ၊ဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အချွတ် -

ဝါးမွှား ပေါးရားသွ၍နပ်၊ အီးသီသွ၍၊ လို၊တဲ့ ပေါးထားယူး
မားသွ၍နောင်၊ အီးဒုက္ခသွ၍ ။

နားဗားတရာ၊ယိုအကျို၊

တရာ၊ယို ကထင်းသွတ်၊နပ်၊ တကားမဖြား လ၊တမက်
တဖိုလ်း (ထွာသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) ကတိုးလွဉ်ဒါး ပရိသတ်
တားတဲ့ ထွာငါးတရာ၊ အကျို၊အင်းနောင်၊သွ၍ ။

ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား “ကာလမထေရ်းဝတ္ထု”ယိုတင်

လ၊ ဗဟုသုတ ၊ လ၊ သတိ၊နဲဉ်းယို -

- ၁။ လို၊လောားဘ၊တန် လို၊ဟပ်နမ်းတားနပ်၊ ထာ၊တကေးတန်-
- ၂။ လို၊ဟောင်နမ်းတားနပ်၊ ယူးဒျားဝွေ၊တားအကျို၊လွှမ်း၊
ဝင်၊တားအကျို၊နပ်၊ ယူးပါတ်း -
- ၃။ နားတရာ၊ မားသွ၍ထာ၊မားဟောင်တဲ့ တကျိုက်တင်းသား
အောင် -
- ၄။ တကျိုက်တောင်းတရာ၊ တမားတောင်းကုသိုလ်းနောင်၊
လို၊ဟောင်မွေးတောင်း -
- ၅။ ပေါးထုမ်းတရာ၊ ပေါးမားကုသိုလ်းနောင်၊ ဝင်၊မဉ်ယဲယဲ၊
ပါ၊မဉ်ရဲရဲ မားတိက်၊တိက်၊နောင်၊ လ၊နီနမ်းတား
ထာ၊ချမ်းသား -
- ၆။ ထာ၊တကေးတဲ့နပ်၊ ထာ၊ယူးမားတဲ့နပ်၊ အရသားလျား၊
မားနိုးလျားချာ အမွေးလွဉ်းလွဉ်း- စတင်နဲဉ်းနပ်၊ သေထွ၊
လ၊အီသတိ၊ အာတန်သွ၍ ။

၁၆၄။ တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊

- ၁။ လှို၊ဟောင်နမ်းတား၊ တကေးမား၊ မော့ဗား ဒုက္ခအာ ။
၂။ ဝင်းတား မယူး၊ လ၊ရာ၊ထူး၊ ခွ၊ရူး၊ အဲဉ်ထောင်းခြာ ။
၃။ ဝွေ၊ထာ၊ယူးမား၊ ဗွန်ဝါးရား၊ နမ်းဒျား ဒုက္ခချာ ။

၁၆၄။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

- လော့ဘ၊တန်တွေ့ - ယူးဗော့ဝွေတား
ဝင်းတားတရောင်း - ယူးတင်းလာ၊လာ၊
ဝွေကခွ၊မြ်ထူး - ထာ၊ယူး အမား
ဗွန်ဝါးရား - နမ်းဒျား ဒုက္ခချာ ။

ကာလမထေရ်၊ဝတ္ထုထွ၊ယိုသွ။ ။

တကေးတင်းဝင်၊ - အပဲစ်ကင်၊

- ၁။ နာ၊တကေးဝင်၊ ၊ မွေးတောင်းရင်၊ ၊
ခေးဝင်၊ မွေးထင်းသွ။ ။
၂။ တကေးဝင်၊ခြွေ ၊ စောင်းနာ၊ခြွေ ၊
ပဲစ်ထွေ နာ၊နမ်းသွ။ ။
၃။ တကေးဝင်၊ဒါး ၊ စောင်းနာ၊ဒါး ၊
ပဲစ်ဗား နာ၊နမ်းသွ။ ။
၄။ တကေးတောင်းဝင်၊ ၊ အပဲစ်ကင်၊ ၊
သ၊ရင်၊ ဗွာထင်းသွ။ ။

၉။ ဂူဠကာလဥပါးသကားဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း၊ ကျောင်းဇေးတဝှန်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “ဂူဠကာလဥပါးသကား”တင် ဟော်ဗား “အတ္တနာ ဟိ ကတံ” စတင် တရားတေးယိုသွ။ ။

ခ.တနီ-

ဂူဠကာလဥပါးသကားနောင်၊ ထင်းနားတရာ၊အိုးကျောင်း၊ လေစွဉ်းတနား၊ မူးရောင်၊ခိုးစောင်းစောင်း အင်းကျောင်းသင်၊ တွိုးတဖူးလောင်းနပ်၊ ခွဲခန်းတခွန်၊သား အင်းလွင်းလွဉ်ထာ၊ ခုံသားဖုံးနပ်၊ အင်းဆ၊ချာယိုင်လွဉ်၊ တခွန်၊သားထွားချာ တရ လွစ်ခွါမ်တင် တခြိုးပုံးနပ်၊ ဝေါင်းလွေ့၊ဂူဠကာလဥပါးသကားထူး၊ တဆင်းဒျားခုံသားဖျော်လွဉ် ဥပါးသကားထူး၊ ထီးတခြိုးပုံးတွေ့၊ ဒေါ့၊လွနဲင်းယို-

“နားနပ်၊ တခွန်၊နီတခြိုးထွ။ မားနဲင်းခန်း အင်းကျောင်း၊ နားတရာ၊သင်၊”

“ခွေအင်းကျောင်း၊ နားတရာ၊သင်၊မွေးဒျား၊ တခွန်၊သား တွိုးခွေထူးတွေ့၊ အဝေါင်းလွဉ်တခြိုးပုံးယို၊ တခြိုးပုံးယိုနောင်၊ ခွေတခွန်၊လွဉ်မွေးတောင်း”

ဒေါ့၊သွ။နဲင်းနပ်၊တဲ့ ခုံသားယွမ်းတင်း၊ စွိုင်ကျ၊အင်းတွဲး တွင်း (ဖွိုင်းသား)သွဉ်းမူးသီးဖုံးလင်းထီ၊ သစ်ကထီး ခုံသားတွဲး ဂူဠကာလဥပါးသကားနပ်၊တွေ့၊ နစ်ဒေါ့၊လေးလွေ့ရဲလွနဲင်းယို-

“ဗွေသီးပုံး- တွဲးမျှန်းတွဲးမျှန်း ဝွေဗွေယိုနပ်၊ အမဉ်း ဂူဠကာလဥပါးသကား၊ ထင်းနားသေးသေးဒျား တရာ၊အိုး

ကျောင်း၊ သူးတော့ကောင်၊တဖြာ၊ဒျား၊ တတခွန်၊ဒါးတဝ်းထာ၊”

သွဉ်းမူးသီးဖုံး ခွေဒေါ့၊နာ၊ဒေါ့၊နဲင်းနောင်၊ ပငါပရာ၊တဲင်
ဒုံသားအွဉ်းစွ၊ချာယင်း၊ စူဠကာလဥပါးသကားနပ်၊ ဒေါ့၊ငေါင်း
ကေ၊ဇူ၊တင်း၊ တဆင်းပေးထွူတွေ့၊ ထင်းချာယင်းကျောင်း၊
ထင်းလောင်း၊ ပွေးစောင်းရဟန်၊သီးဖုံးနဲင်းယို-

“ဩဗွေး-

မဟာနပ်၊ ခွေသွဉ်းနားတရာ၊ လေစွဉ်းတနာ၊၊ ဟန်းရပ်၊
အဝ်းကျောင်းယိုသဲင်၊စောင်း သဲင်၊ခွဲစွဉ်းတခွန်၊သား၊ ဝွေ၊သီးနပ်၊
ဒုံသားဖုံးအဝ်းယိုလွဉ်းတိက်၊တိက်၊တဲင် အတရလွဉ်းခွမ်တွေ့၊
အတခြါ၊ပုံးနောင်၊ ဝေါင်းထေ့ခွေသွဉ်းထျ၊၊ တဆင်းပေးလွဉ်း၊
ဒုံသားဖျော်၊ ထီးတခြါ၊ပုံး ခွေသွဉ်းထျ၊တွေ့၊ ယူးစွဉ်းခွေသွဉ်း
တခွန်၊၊ ခွေသွဉ်းရို၊သွူ ခွေတခွန်၊မွေးတဝ်းတဲ့ ဒုံသားတယွမ်း
တဝ်း၊ စိုင်ကျ၊ခွေသွဉ်း၊ အဝ်းတွဲးခွေသွဉ်းတွင်၊ သွဉ်းမူးဖုံးလင်၊
ထီ၊ ဝွေ၊သီးထီး၊ ဝွေ၊သီးရို၊-

‘ဝွေ၊ဗွေးယိုနောင်၊ မဉ်၊စူဠကာလဥပါးသကား၊ ထင်းနား
သေးသေးတရာ၊အို၊ကျောင်း၊ သူးတော့ကောင်၊တဖြာ၊ဒျား၊
တခွန်၊ဖိုဖိုဒါးတဝ်းထာ၊’ ဒေါ့၊ပငါပရာ၊နပ်၊မ၊ ခွေသွဉ်းလွဉ်းလ၊
ကွပ်စွဉ်းသွဉ်းမူးသီး ကယံးခွေသွဉ်းမ၊ ခွေသွဉ်းလွဉ်းလ၊ ထာ၊သီ
ဗွေးဩ”

ဝွေ၊ထင်းလင်း စောင်းရဟန်၊သီးဖုံးနဲင်းနပ်၊။

အကျောင်းအခရာ၊နပ်၊နပ်၊ ဗွေးရဟန်၊သီးဖုံး လွေ၊လောင်း
ဗွေးစောင်းဘုရာ၊ ။

ဗွေဘုရားရိုး-

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး-

စူဠကာလဥပါဒသကာနဝ်၊ ကွပ်သွဉ်းမူးသီးကယ်း၊ ပွိုးဝွေ၊
တတခွန်၊ဗားတဝ်းမွေးတင်၊ ဝွေ၊လွစ်လ၊ထားသီနဝ်၊သွ။ ။

(လှို၊လူးဗျဟွား)သတ္တဝါးဖုံးနဝ်၊ နမ်းတွမ်းနမ်း မာ၊ထား၊
ကိုင်တွေ့၊ လင်၊ထဲတဟေ့လဲ့၊သော့ဗား ငါးရဲင်၊ခြာသူ၊ နမ်း
တွမ်းနမ်း မာ၊ကုသိုလ်းတင် တျိုးထင်းဗား လူ၊ခမ်း၊ လ၊နိဗ္ဗာန်၊
“လူ၊ခမ်းစင်ကြောင်း-ခွ၊ရောင်းနိဗ္ဗာန်၊”အကျောင်၊ မိန်းနဲင်းနဝ်၊
ထွူခါ ဟော်၊ပါတရာ၊ဂါးထား၊ နဲင်းယိုသွ။-

၁၆၅။ အတ္တနာ ဟိ ကတံ ပါပံ၊ အတ္တနာ သံကိလိဿတိ ။

အတ္တနာ အကတံ ပါပံ၊ အတ္တနာဝ ဝိသုဇ္ဈတိ ။

သုဒ္ဓိ အသုဒ္ဓိ ပစ္စတ္တံ၊ နာညော အညံ ဝိသောဓယေ ။

၁၆၅။ တရာ၊ဂါးထားအနက် -

အတ္တနာ ဟိ ကတံ ပါပံ- နမ်းတွမ်းနမ်း မဉ်းမာ၊ ထား၊
တဟောင်တဝ်းတဲ့၊ အတ္တနာ သံကိလိဿတိ- နမ်းတွမ်းနမ်း
တဟေ့လဲ့၊ချာဒျား၊ အတ္တနာ အကတံ ပါပံ- နမ်းတွမ်းနမ်း
မဉ်းမာ၊တဝ်း ထားတဟောင်တဝ်းနဝ်၊ အတ္တနာဝ ဝိသုဇ္ဈတိ-
နမ်းတွမ်းနမ်း ကြောင်းစင်ဒျား၊ သုဒ္ဓိ အသုဒ္ဓိ ပစ္စတ္တံ- ကုသိုလ်း
မာ၊စင်ဗွာ၊ အကုသိုလ်း မာ၊ထွာအတဟေ့၊ မော့၊ခေါ်ခေါ်ဒျား
နဲင်းနဝ်၊ အညော အညံ နဝိသောဓယေ- လှို၊တဖြာ၊တွမ်း
တဖြာ၊ မာ၊ကြောင်း(ပသာလူ၊ခမ်း) မာ၊တဟေ့၊ခန်း(ပသာငါးရဲင်၊)

နဲင်းနောင်၊တလ၊တောင်းသွ။ ။

၁၆၅။ **တရာ၊ဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -**

နမ်းတွမ်းနမ်း မဉ်းမာ၊ ထာ၊တဟောင်တင်းတဲ့ နမ်းတွမ်း
နမ်း တဟော့လဲ့ချာဒျား၊ နမ်းတွမ်းနမ်း မဉ်းမာ၊တင်း ထာ၊တဟောင်
တင်းနပ်၊ နမ်းတွမ်းနမ်း ကြောင်းစင်ဒျား၊ ကုသိုလ်း မာ၊စင်ဗွာ၊
အကုသိုလ်း မာ၊ထွာအတဟော့၊ မော့၊ခေါ်ခေါ်ဒျား နဲင်းနောင်၊
လို၊တဖြာ၊တွမ်းတဖြာ၊ မာ၊ကြောင်း(ပသာလူ၊ခမ်း) မာ၊တဟော့၊
ခန်း(ပသာငါးရဲင်၊) နဲင်းနောင်၊တလ၊တောင်းသွ။ ။

၁၆၅။ **တရာ၊ဂါးထား အဝိပ္ပါယ်းအချူတ် -**

တို့၊လူ၊ခမ်းတဲ့နပ်၊ လ၊နီဗ္ဗာန်တဲ့နပ်၊ ထွဲငါးရဲင်၊တဲ့နပ်၊
နမ်းတွမ်းနမ်းဒျား၊ တဖြာ၊တွမ်းတဖြာ၊ ပသာဖေးလို့ဝင်၊ တလ၊
တောင်း ။

နားဗားတရာ၊ယိုအကျို၊

တရာ၊ယို ကထင်းသွတ်၊နောင်၊ စူဠကာလဥပါးသကား
လ၊တမဂ်တဖိုလ်း (ထွာသေားတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) ကတို့၊လွဉ်ဒါး
ပရိသတ်သီးအတားတဲ့ ထွာငါးတရာ၊ အကျို၊အင်းနပ်၊သွ။ ။

**ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား “စူဠကာလဥပါးသကားဝတ္ထု”ယိုတင်
လ၊ ဗဟုသုတ ၊ လ၊ သတိ၊နဲင်းယို -**

၁။ လောကလို၊ခမ်းယို “တထင်းတင်းတဲ့-မော့၊ တရော့၊
တင်းတဲ့-ထွာ”ဒါး အဟောင်အကွင် -

(၁၆၆)

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

- ၂။ အဟောဝ်ကျိ၊နောင်၊- ကုသိုလ်းမျိုးမာ၊ထွာ
အကုင်မျိုးနောင်၊ - အကုသိုလ်းမျိုးမာ၊ထွာ -
- ၃။ မော့အန္တရာယ်းတွင်၊ ဝင်၊ကယ်းသားပေါးတင် လွစ်လ၊
ထာ၊သီတွဲအောင်၊ -
- ၄။ ကမော့အန္တရာယ်းနပ်၊ အကုသိုလ်းမာ၊ထွာ၊ ဝင်၊လေား
ကယ်းပါနပ်၊ ကုသိုလ်းအကျိ၊ -
- ၅။ ကမော့ဗား အန္တရာယ်းတွဲနပ်၊ ကမော့ဝင်၊ကယ်းသား
တွဲနပ်၊ ဟောဝ်ကုင်နောင်၊နီဗား ဝွေ၊နမ်းတွမ်းဝွေ၊နမ်း
မာ၊ဒျား(လို့လင်မာ၊မွေးတမ်း)- စတင် ခဲင်းနပ်၊ သေထွေ၊
လ၊အီသတိ၊ အာတန်သွ။ ။

၁၆၅။ တရာ၊ဂါးထား ငေါင်းလင်္ကား

- ၁။ ထာ၊ကုင် မာ၊မား၊ နပ်၊အတား၊ လင်၊ဗား ငါးရိုင်၊သွ။ ။
- ၂။ ထာ၊ဟပ် မာ၊ဒါး၊ နပ်၊အတား၊ ချမ်၊သား လ၊ဗားသွ။ ။
- ၃။ ဟောဝ်ကုင် နီဗား၊ နပ်၊အတား၊ ချမ်၊သား ဒုက္ခသွ။ ။

၁၆၆။ တရာ၊ဂါးထား လင်္ကားကဗျာ

- ထာ၊ကုင် အမျိုး - ပေါးရို၊ မာ၊မား
ဝွင်္ဂုကံးနောင်၊တား - ခံးဗား ညဆွာ၊
ထာ၊ဟောဝ် အမျိုး - ပေါးရို၊ မာ၊ဒါး
ကံးဟောဝ်တား - ချမ်၊သား လဲင်းပေါင်၊အာ ။

စူဠကာလဥပါးသကားဝတ္ထုထွူယိုသွ။ ။

သဘာဝ - ထို့စံး

- ၁။ ကုသိုလ်းအကျိုး - အမျိုးချမ်းသာ
- ၂။ အကုသိုလ်းအကျိုး - အမျိုးဒုက္ခ
- ၃။ မွူးနပ်ထန်းမွူးယာ - လာနပ်ထန်းမွူးခေ
- ၄။ ပြင်နပ်ကောထံး - ဖြောင်းနပ်ကောအံး
- ၅။ အိုးထွေ သော့ဟိုး - ထွာပသို
- ၆။ ပဒေအပ်ဟိုးလောင်း - တငါအပ်ဖြောင်းကို
- ၇။ စူထိုခင်းထိုသွပ်လ - ငွဉ်ထိုသွပ်လတပ်
- ၈။ လွေယာခိုးကို-လျား - အုံပဆားသောင်းဟေး-ချူး
- ၉။ အုံစိုးညမေး-လျား - ယားညထီ-ခွ
- ၁၀။ အံးဖြားနပ်လွိုးပယွမ်း - ပေးခွန်းနပ်လွိုးတကိုင်
- ၁၁။ တစွဲနပ်မဉ်လူး - တသိန်းနပ်မဉ်ထူး
- ၁၂။ ဝါးတောင်းကျူးနယ်အမေး ၊ ချိုးနပ်ကျားနေးအနံ့
- ၁၃။ ဝါးနပ်ကွိုးအဒေး - ကြေးနပ်ကွိုးအခြံ
- ၁၄။ လွင်းထာပွိုက်နပ်-ယဲ့ ၊ လွင်းထာမွိုင်နပ်-ပြ
- ၁၅။ ဗျူနပ်တရေအခြီး - ထထီးနပ်တရေအရွါ
- ၁၆။ တချေ့နွိုးအငိုကား - မောက်ဖါးဆုားအငိုအပ်
- ၁၇။ ခယ်းခါးခါး - အေးဇားနွိုး ၊ ကွပ်ပိုးထမိုင်
- ၁၈။ ဆုာဒီးကလွမ်းပါမိုင်မူ - ဆူးမုံကစူပါမိုင်ဗျောက်

၁၀။ အတ္တဒတ္တမထေရ်းဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အဝိဒ္ဓိအံသာဝတ္ထိခမ်း၊ ကျောင်းဇေးတဝွန်း
ကိုအတွင်း ပြိုင်းပွါးတွမ်း “အတ္တဒတ္တမထေရ်း”တင် ဟော်ဗား
“အတ္တဒတ္တံ” စတင် တရားယိုသွ။ ။

နီဗ္ဗေဒဘုရား ကထွိုင်းအီးကူနိဗ္ဗာန်းနဝ်၊ ဒေါ့ထန်းနယ်
ရဟန်းသီးဖုံးနဲင်းယို-

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး-

တယ်လောယို လစ်လောမဉ်းပွန်းသူနဝ်၊ ခွေအီးကူသွ။
ပရိနိဗ္ဗာန်း”

တိန်းဒေါ့ထန်းနဲင်းနဝ်တင် ဟွန်ငမ်းသံးဝွေးဂ ကလ၊
လွဒါး ပုထုဇဉ်းသံဃား ရဟန်းနွတ်ရားဖုံးနောင်၊ အံ့ဖဒ္ဓါမ်
ဗ္ဗေဒဘုရား လွေညားဒွါမ်မဲ့ကိုကို၊ “အီးမားနဲင်းမဲ့ယို၊ မား
နဲင်းယို မားနဲင်းနဝ်” တွိုင်းပင်းလိုဝင်၊ နဲင်းနောင်သွ။ ။

အတ္တဒတ္တမထေရ်းတပါးနဝ်၊ စဉ်စာယူးနဲင်းယို-

“ဆရာဗ္ဗေဒဘုရားနဝ်၊ လစ်လောမဉ်းပွန်းသူနဝ်၊ အီးကူ
သွ။ပရိနိဗ္ဗာန်း၊ ခွေယိုနဝ်၊ အဝိဒ္ဓိထွာနေက ပုထုဇဉ်း၊ ဗ္ဗေဒဘုရား
ကအဝိဒ္ဓိနေအတွင်းယို ခွေဖေးကထွာရဟန္တာ၊ ခွေအားထွတ်
မွေးမွေးက တရားမ”

ချသနဲင်းနဝ်တင် အတ္တဒတ္တမထေရ်းနဝ်၊ အံ့ခေါ်ဒျား
တပါ၊ အားထွတ်မွေးစွဉ်းတရားတွော့ အသွဖုံးဒေါ့နဲင်းယို-

“နီဗ္ဗေဒနဝ်၊ လွဉ်ထေတဝ်း နီသွဉ်းသီးထျ၊ လွဉ်တွိုင်းပင်း
တဝ်း၊ လွဉ်လဝ်းတဝ်းနီသွဉ်းသီး၊ လွေလောင်းကဗ္ဗေဒဘုရားမ”

ရီးနဲင်းနဝ်တင် အတ္တဒတ္တမထေရ်းနောင်၊ ဝွေဗ္ဗေဒသီး

ဟဲ့လွေ့ဘုရားထျှ၊ လောင်းနယ်ဘုရားနဲ့င်းယို-

“ဘုရားမျတ်ဗွေးဩ-

ဗွေးဘုရား အီးကူသွပရိနိဗ္ဗာန်တဲင် နီသွဉ်းသီးတိုင်းပင်း
လို့ဝင်၊ အတ္တဒတ္တယိုနပ်၊ လွဉ်တင်းနီသွဉ်းသီးထျှ၊ အံခေါ်ထို၊
တပါးဒျားဗွေးဩ”

ဗွေးဘုရားရီ အတ္တဒတ္တမထေရ်နဲ့င်းယို-

“ပွိုးထမဲ့င်၊ နာအံခေါ်ထို၊ တပါးဒျားဟောင်း”

“ဘုရားမျတ်ဗွေးဩ-

ဗွေးဘုရားနပ်၊ လစ်လာမဉ်းပွန်းသူ၊ အီးကူသွပရိနိဗ္ဗာန်တဲင်
ဗွေးဘုရားကအောင်းတွင်ယို ခွေသွဉ်းဖေးနေးကထွာရဟန္တာ
အားထွတ်မွေးဒျား တရားဗွေးဩ”

“သာဒု - သာဒု - သာဒု-

နပ်မ၊ မွေး၊ ယံမွေးစွဉ်းထာ”

နီဗွေးဘုရား အံးဖြားအတ္တဒတ္တမထေရ်ထျှတဲင်-

“ရဟန်းသီးဖုံးဟေး-

အပါမဲ့င်တရီတောင်း မဉ်းရက်မွေးခွေနပ်၊ အားထွတ်
မွေးမွေးတရား၊ မာနဲ့င်းအတ္တဒတ္တ ကမာနပ်၊ဟဲ့င်း၊ ပူးဇေးခွေ
တွမ်းနံးသာ၊ စတဲင်နဲ့င်းနပ်၊နပ်၊ ထွေတင်း ပူးဇေးတွမ်းတရား၊
ဖေးကလ၊မဂ်ဖိုလ်း ဖေးကတိုရ်နိဗ္ဗာန် ကျို၊စာ၊ကျံးအားထွတ်
တရားမ၊ ယိန်းယံ၊ မာနဲ့င်းနပ်၊မ၊ ဟဲ့ပူးဇေးခွေ (နပ်၊မ၊ဟဲ့၊
ပူးဇေး)ဘုရား၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ အင်းကိုင်ရဟန်၊ ကားကအင်းဖုံးနပ်၊
အားထွတ်သွေ့တရား၊ မာသွေ့ နဲ့င်းအတ္တဒတ္တနပ်၊ဟဲ့င်း”

(၁၇၀)

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

မိန်းနဲင်းနပ်၊ထွူခါ ဟော်၊ပါတရာ၊ဂါးထားနဲင်းယို-
၁၆၆။ အတ္တဒတ္တံ ပရတ္တေန၊ ဗဟုနာပိ န ဟာပယေ ။

အတ္တဒတ္တ မဘိညာယ၊ သဒတ္တပသုတော သိယာ ။

၁၆၆။ **တရာ၊ဂါးထားအနက် -**

ပရတ္တေန ဗဟုနာပိ- နေးတွမ်း ဝင်၊အကျို၊စီ၊ပွါ၊(မာ၊မွိုင်း
ဖေးဒျားပါ၊)တင်၊ န ဟာပယေ အတ္တဒတ္တံ- ဟောင်မာ၊ယွမ်၊
ထို၊တင်း နမ်းတားအကျို၊စီ၊ပွါ၊ အတ္တဒတ္တ မဘိညာယ(အတ္တ
ဒတ္တံ အဘိညာယ)- နမ်းတားတွဲလိုဒျား သေနားနဲင်းနပ်၊ထွူခါ၊
သဒတ္တပသုတော သိယာ- နမ်းအကျို၊စီ၊ပွါ၊မာ၊ပါ၊ ဟောင်
သောင်းသာငါးနောင်၊သွူ ။

၁၆၆။ **တရာ၊ဂါးထားပြန်းပအိုဝ်းခြင်ခြင် -**

နေးတွမ်း ဝင်၊အကျို၊စီ၊ပွါ၊(မာ၊မွိုင်း ဖေးဒျားပါ၊)တင်
ဟောင်မာ၊ယွမ်၊ထို၊တင်း နမ်းတားအကျို၊စီ၊ပွါ၊ နမ်းတားတွဲ
လိုဒျား သေနားနဲင်းနပ်၊ထွူခါ နမ်းအကျို၊စီ၊ပွါ၊မာ၊ပါ၊ ဟောင်
သောင်းသာငါးနောင်၊သွူ ။

၁၆၆။ **တရာ၊ဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အချွတ် -**

မာ၊ငါးမွှန်း ဝင်၊တားခြင်ခြင်၊ နမ်းတားတွဲ ဟောင်မာ၊
ပါ၊ဒျားနောင်၊သွူ ။

နားဟားတရာ၊ယိုအကျို၊

တရာ၊ယို ကထင်းသွတ်၊နပ်၊ အတ္တဒတ္တမထေရ်၊ ထွာစွဉ်း
ရဟန္တာ၊ ကတိုးလွဉ်ဒါ၊ ရဟန်းလင်တားတွဲ အကျို၊အောင်းငါး
တရာ၊ယားတပွါဒ်နောင်၊သွူ ။

**ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား “အတ္တဒတ္တမထေရ်းဝတ္ထု”ယိုတဲင်
လ၊ ဗဟုသုတ ၊ လ၊ သတိ၊နဲင်းယို-**

- ၁။ ဗွေဘုရားနဝ်၊ မဲ့င်၊ခါအီးကူ၊နိဗ္ဗာန်၊ ဒေါ၊ထန်းသေ၊ခါ၊ရီး-
၂။ သောင်းသာကျို၊စာ၊ အားထွတ်တရား၊ ဖေးကလ၊မဂ်ဖိုလ်း
နဝ်၊ နီဗွေဘုရားအံးဖြား -
၃။ ပူးဇေားဗွေဘုရား၊ တွမ်းတရားနဝ်၊ ဗွေဘုရားယိန်းကျိုက်-
၄။ ဗွေဘုရား၊ ထွဉ်းထွားနဲင်းဒျား လို၊အားထွတ်တရား၊
လို၊ကျို၊စာ၊မဂ်ဖိုလ်း -
၅။ နီတားဝင်၊တား ဟောင်မားငါး- စတဲင်နဲင်းနဝ်၊ သေထွ၊
လ၊အိသတိ၊ အာတန်သွ။ ။

၁၆၆။ တရားဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကား

- ၁။ နမ်းလို့၊ခိန်းခါး၊ မားဝင်၊တား၊ သွမ်းဒါး မဂ်ဖိုလ်းသွ။ ။
၂။ ယံလ၊မဂ်ဖိုလ်း၊ နေးခိန်းပိုး၊ အင်းလို့ ကျို၊စာ၊သွ။ ။
၃။ နီတား-ဝင်၊တား၊ ချင်းမားဗား၊ ယံငါး နဲင်းနဝ်၊သွ။ ။

၁၆၆။ တရားဂါးထား၊ လင်္ကားကဗျာ

- လို၊ပို ထွာမို့ - နမ်းလို့၊ ခိန်းခါး
စွမ်းနီ၊သေးသေး - မားဖေး အဗျား
မဂ်ဖိုလ်းတရောင်း - လ၊တဝ်း သွမ်းဒါး
ကျို၊နမ်းတား - ခွို၊ယား လိုးမားပါ ။

အတ္တဒတ္တမထေရ်းဝတ္ထုလွှဲယိုသွ။ ။

(ဝဂ်အမဲ့င်- ၁၂၊ အတ္တဝဂ်လွှဲယိုသွ။)

ညောဒိတိတန် - သွံဗား

- ၁။ ပထမ- ညောဒိတိတန်နဝ်၊
 ဝေဇ္ဇာဝင်၊တင် ဝေဇ္ဇာအံ၊ကျိ၊ကျိ၊ထွမ၊ ညောဒိလင်
 လွင်အံ၊လ၊ ပြောင်းခေါ်ဝေဇ္ဇာလွမ်း၊ ညောဒိလင်နောင်၊
 ယောဝင်ယင်လို။ ။
- ၂။ ဒုတိယ- ညောဒိတိတန်နဝ်၊
 ဝေဇ္ဇာရင်၊တင် ညောဒိလင်အံ၊ကျိ၊ကျိ၊ထွမ၊
 ဝေဇ္ဇာလွင်အံ၊ အံ၊ဗားကျိ၊တင်၊ ယောဝင်ခေါ်ဝေဇ္ဇာလွမ်း၊
 ညောဒိလင်ဖုံးနဝ်၊ ပြောင်းပြင်ဖုံး။ ။
- ၃။ တတိယ- ညောဒိတိတန်နဝ်၊
 အံ၊သွံ၊သွံ၊ အံ၊ညီ၊ညီ၊တွမ်း ညောဒိလင်၊ ကျိ၊တွဲ
 ကျိ၊နဲ၊နဲ၊နဲ၊ဝင်၊ ကျိ၊တင်၊တွဲ ကျိ၊တင်၊နဲ၊နဲ၊နဲ၊
 ဝင်၊ မင်းပြောင်းတွဲ ပြောင်းနဲ၊နဲ၊နဲ၊ဝင်၊ မင်းယောဝင်
 တွဲ ယောဝင်နဲ၊နဲ၊နဲ၊ဝင်၊ ။
- ၄။ ညောဒိတိတန်နဝ်၊သွံဗား၊ ဥပမာ၊“မင်းထွာလို၊တန်”
 နဝ်၊ သီအိ၊သော့၊ “မဲ” အဗားမဲင်၊ ?
 (လွိုက်၊ခါ၊ ၊ ကျိုက်၊ရာ၊ ၊ သော့၊သော့နော)

ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁) (၁၇၃)

ငေါင်းရီလွှာခန့်

- ၁။ မေး ၁၁-ပြုံးကိုနပ်၊ တဲမ်းနယ်ငါ အထျ၊ ၆-ပြုံး
နောင်ငါလဲင်း ။
- ၂။ (က) သီရိမားနပ်၊ ထွာလို၊မူးအမျိုးမဲ့၊
(ခ) ဝွေပဲစ်မားဖို ပါ၊မဲ့၊
(ဂ) ဝွေကန်းတော့ချာ ပါ၊မဲ့၊ဆ၊ငါ ။
- ၃။ (က) သာရဏီယဓမ္မ - အဝ်းကားမဲ့၊ပါ၊
(ခ) တရာ၊နပ်၊နပ်၊ ပြန်းပအိုဝ်းဖေးမွိုင်
(ဂ) တရာ၊နပ်၊ အမဲ့(၅)နပ်၊တဲ့ တဲမ်းနယ်ဖေးမွိုင် ။
- ၄။ ဇနပဒကလျာဏီ-ရူပနန္ဒာထေရီဝတ္ထု
ဗဟုသုတ အမဲ့(၄) တဲမ်းနယ်ဖေးမွိုင် ။
- ၅။ (က) မဟာဓနသဋ္ဌေပိုနပ်၊ ခြွေတကားမဲ့၊
(ခ) ဝတ္ထုယို ဗဟုသုတ အမဲ့(၃)နပ်၊တဲ့
တဲမ်းနယ်သွော့ဟဲ့င်း ။
- ၆။ ဗောဓိမင်၊သာ၊ (ခွန်ပိုဗောဓိ) ရေးမားတော့၊
လက်သမားနဲ့င်းမဲ့၊၊ တဲမ်းခွေါင်းခွေါင်းငါလဲင်း ။

(၁၇၄) ဓမ္မပဒ အမည် (၁၁)

- ၇။ (က) ပထမတကျောင်း၊
 (ခ) ဒုတိယတကျောင်း၊
 (ဂ) တတိယတကျောင်း- နှစ်၊
 ဥပနန္ဒမထေရ်၊ အဦးသေတဦး၊ အမျိုးမဲ့၊ ။

- ၈။ ပခါနီကတိဿမထေရ်၊ ဝတ္ထု -
 ဗဟုသုတ အမည်(၂)နှစ်၊ တံမ်းနယ်သွော့ဟုင်း ။

- ၉။ (က) ကုမာရကဿပ-တကားမမ္ဘိုးနှစ်၊
 သဠေခမ်းမဲ့၊ ပိုမူး၊
 (ခ) မိုင်ရဟန်းထွေ ထွာပျဿနားအမျိုးမဲ့၊
 (ဂ) ပါးမဲ့၊ ဆွဲ၊ ဖျတ်ဖေး ။

- ၁၀။ (က) မဟာကာလဥပါးသကားနှစ်၊
 ထွာအရိယားအမျိုးမဲ့၊
 (ခ) ကသီပြားဗားထာ၊ နှစ်၊ ကွပ်မာ၊ မားအမျိုးမဲ့၊ ။

ငေါင်းရီလွှဲခန့်၊ ထွေယိုသွေ ။

ငေါင်းရီလွှာခန့် အဖြေပဲဉ်း

- ၁။ ၁။ မေးရာဒဂ
၂။ မေးဒေါဒ၊
၃။ မေးမောဒဟ၊
၄။ မေးဇာတိ (အံသန္ဓေဒံ ၊ ကျွတ်)
၅။ မေးဇရာဒံ (ထားဖြား)
၆။ ဖေးမရဏ (ထားသီ)
- ၂။ (က) ထွာလို၊မူးခတ်၊
(ခ) ပဲစ်မားဖိုဥတ္တရာ
(ဂ) ဘုရာဆင်
- ၃။ (က) အောင်း(၆)ပါ၊
(ခ) တရာယူးလ၊ တသက်လုမ်း
(ဂ) ခံးကွဲင်တင်း သီးလ၊လာ၊လာ၊
- ၄။ ထီးလို၊ဖြား၊ လို၊ဆာ၊ လို၊သီဆွတ်၊ပွိုင်နုင်၊ လို၊ထူး
မွိုင်မွိုင်သံးဝွေးဂ “ခွေတဲ ပီပဲ နဲင်းနုင်၊နေနေ” ယူးလွ
သွေ့နဲင်းနုင်၊ -
- ၅။ (က) ကုဇူးသွစ်၊ဆီ
(ခ) ပေါးထားဒါးပညားအဲဉ်ထင်းနုင်၊ ယွမ်းယို၊ဝင်၊ငေါင်း
တင် ဝင်၊လဲဉ်၊ ဝင်၊ချား၊ ပါ၊အံးဆျားလ၊ ။

(၁၇၆) ဓမ္မပဒ အမဲ့င် (၁၁)

၆။ မာ၊သီ
မာ၊ပ၊ထို၊အမဲ့
တဒွေါ၊ထဲ့ထို၊အရူ ။

၇။ (က) ခင်းဖါး
(ခ) ခွဉ်းထောက်
(ဂ) ထီဆွေ ။

၈။ ဝင်၊ဖေးကထင်းတန်တင် ဝင်၊ဖေးကယွမ်းတွေ့၊
နေးတွမ်းဟိတ်ဟန် မာ၊လဲဉ်နယ်ဝင်၊ ဒွေါ၊တန်
ခြင်ထာ၊နပ်၊ ထွာ“လို၊လဲဉ်”တဖြာ၊နေနေ ။

၉။ (က) ရားဇဂျိုဟ်းသဠေ၊ပိုမူး
(ခ) အင်းနမ်းလောင်းပျဿနား
(ဂ) ဥပါလိ - ဆွံ၊ဖျတ်ဖေး ။

၁၀။ (က) ထွာသော၊တားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း
(ခ) ကွပ်မာ၊သီမား လောသားတဖြာ၊

ငေါင်းရီလွှ၊ခန်၊ အဖြေမဲဉ်း ထွု၊ယိုသွ၊ ။

ငေါင်းရဲပ်နီဂုံး ကဗျာ

၁။ သွဉ်ဒါးထွဉ်ခါ - သင်ချာ ရပ်ရား
 သွဉ်ဖေးဝင်၊ နော - ကူးကေားအမျာ၊
 နီဒါး-ဝင်၊ သေ - မွဲလေ ချမ်းသာ၊
 ယိုဆိုင်တား - ယံငါး တွိုးပန်ငါ ။

၂။ သွဉ်ဒါးထွဉ်ခါ - သင်ချာ ရပ်ရား
 သွဉ်ဖေးဝင်၊ သြ - ကူးကေားအမျာ၊
 နီဒါး-ဝင်၊ သေ - မွဲလေ ချမ်းသာ၊
 ယိုဆိုင်တား - ယံငါး တွိုးပန်ငါ ။

၃။ ဓမ္မပဒ - ယံကျ သွဉ်ထင်း
 ကထင်းသွဉ်ဒါး - သံဃား ခွန် နင်၊
 နမ်းယိုတွမ်းသ၊ - ဝိမ်းခွ၊ သွိုးသွင်း
 သွံချမ်းသာ - လ၊ ဗား ပွန်ပိဝင် ။

၄။ ဓမ္မပဒ - ယံကျ ထေထင်း
 ကောသွဉ်ဖေးဒါး - ဆရာသွဉ်ရင်၊
 နမ်းယိုတွမ်းသ၊ - ဝိမ်းခွ၊ သွိုးသွင်း
 သွံချမ်းသာ - လ၊ ဗား ပွန်ပိဝင် ။

(၁၇၈)

ဓမ္မပဒ အမဲ့င် (၁၁)

ငေါင်းရဲပ်နီဂုံး ငေါင်းဆုတောင်၊

ကတဲမ်းဖေးဖျင်ဒါး “ဓမ္မပဒ အမဲ့င်(၁၁)”ယိုတဲ့ ထွဲဖျင်
လဲဉ်းသွ။

ကွပ်နပ်မ၊ ကထင်းလွဉ် ကသွဉ်ဒါး ကလ၊ဒါး ထာ၊သေ
တရာ၊ယိုအတိုင်း၊ နီတွက်ဝင်၊တား ချမ်းသာ၊ကထွာအီ အချက်
ဖုံးနပ်၊ လွောက်၊နားကျင်၊သွံ၊လွေ၊သွေ့ ပငါပရာ၊ ။

မဉ်းလွောက်၊နား ကျင်၊သွံ၊လွေ၊နဲဉ်းနပ်မ၊ လို၊ချမ်းသာ၊
လူ၊ချမ်းသာ၊ နီဗ္ဗာန်၊ချမ်းသာ၊ ချမ်းသာ၊ယိုသွံပါ၊ ကျို၊စာ၊အလွိုက်
ထွိုက်ရာ၊လ၊ဗားနောင်၊သွ။ ။

ဓမ္မပဒသွဉ်ထူး ခိုမူးခွန်နပ်၊ ဗွေးစင်၊ဗွေးသျှင်၊ ထွဲအောင်း
မျှင်၊လဲဉ်းသွ။တင် ခြိုင်းခြိုင်းသန်၊သန်၊ ချမ်းချမ်းသာ၊သာ၊
ကသေကဒါးအတိုင်း၊ လွောက်၊နားထူးသွံ၊နောင်၊ထွဲထွေ့၊
ချမ်းသာ၊သွံပါ၊ ကမဉ်လ၊ရာ၊အတိုင်း၊ မွိုင်မွိုင်ခွ၊သ၊ ယံကလ၊
လွသွေ့ ဈမ်းပီးဈမ်းပါ၊ ဈမ်းပြီးဈမ်းဖြာ၊ ပငါပရာ၊ကျိနဲ သွဉ်တန်၊
ကထင်း ဗွေးသျှင်၊ဗွေးစင်၊ ခွန်နပ်၊သီးယာဟွေး ။ ။

ဗွေးဗွန် - ကောဝိဒ

ဝေနာရာမလိတ်သွဉ်တိုက်
ဝေင်၊(သထွံးပေး) သီးသင်း
(၁၃၈၁-ဗား ၊ ဒဲဉ်သီးဗွေ)

ဓမ္မပဒ အမဲ့င် (၁၁) (၁၇၉)

ထွားအားကိုး၊ ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်း

ကတဲမ်းဖေးဒါး ဓမ္မပဒအမဲ့င်(၁၁)ယိုနောင်၊ ထွားအားကိုး၊
ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်း လယိုဖုံးသွ။ ။

၁။ ဓမ္မပဒ အဠကထား

၂။ ပုံတော်စုံ - ဓမ္မပဒ ဝတ္ထုတော်ကြီး (ဒုတိယတွဲ)
စတင်နှောင်ဖုံးသွ။ ။